

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v razsojenih Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEZAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR POSTNA PLACANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

NEDELJA, 26. NOVEMBRA 1995

Irska: politika premagala Cerkev

BOJAN BREZIGAR

Irskemu premieru Johnu Brutonu, ki je pred dobrim letom dni zasedel mesto prvega ministra in prvič po dolgih desetletjih izrinil v opozicijo meščansko konservativno stranko Fianna Fail, so mnogi napovedovali kratko življenjsko dobo. Z nenadnim sporazumom, ki ga je ta voditelj irske delavske levice sklenil s kmečko konservativno stranko Fine Gael, je namreč Bruton presenetil veliko večino Ircev, ki so bili že vdani v usodo, da jih zopet čakajo predčasne volitve.

Ena izmed ovir, ki naj bi Brutona pokopala, je bilo prav vprašanje ločitve, ki jo je irska ustava še vedno prepovedovala. Pa ni bilo tako. Potem ko si je Bruton zagotovil zagonski kapital s pomiritvijo v Severni Irski - za katero ima zasluge njegov predhodnik, vendar je on pozvil odobravanje javnega mnenja - je tokrat spretno izsilil od vseh velikih strank, da so se opredelile za odpravo ustavnega določila o prepovedi ločitve.

Dva nasprotujoča si tabora sta tako sestavljala politika in Cerkev. Zmagala je politika, tako kot v novembru leta 1992, ko so Irski z referendumom dopustili možnost splava v tujini, kar je bilo dotlej kaznivo dejanje.

Tudi strogo katoliška Irska postaja torej postopoma laična država, čeprav z zelo tesnim izidom. Pred referendumom so napovedovali, da bo o zmagi odločalo 30.000 neodločenih volilcev in tako je bilo: manj kot 10.000 glasov je prevesilo izid na stran politike, Brutova vlada je tako vnovčila nov uspeh in premier se je takoj po objavi izidov pohvalil, da gre za »zelo jasno odločitev«.

Resnici na ljubo temu ni tako, kajti slabe pol odstotka razlike kaže na veliko razcepljenost v državi. Ko bi šlo za kako mediteransko državo, bi rekli, da gre za razbitje na dva dela. Na Irskem pa je drugače, saj državljani z veliko pragmatičnostjo sprejemajo odločitve volilnega telesa in jih priznavajo za to kar so, to je za del notranje zakonodaje. Tako na Irskem verjetno ne bo polemik, ki so take odločitve spremljale drugod, na primer v Italiji. Na ločitev bo mislilo samo tistih 80.000 parov, ki že itak živijo ločeno.

Za poprečnega Irca pa bo danes povsem običajen nov dan, vse bo tako kot je bilo, in življenje v tej sicer zelo introvertni državi bo teklo dalje, med inflacijo in brezposelnostjo, ki je na zelenem otoku mnogo hujša nadloga od ločitve.

Na Irskem zmagal DA za razporoko

DUBLIN (Reuter) - Več kot polovica irskega prebivalstva se je odločila, da bo razveza zakonske zveze odslej z zakonom dovoljena. Katoliška cerkev je torej izgubila še eno bitko s posvetno državo. Izredno tesen rezultat referenduma je pokazal, kako globoka so na Irskem razhajanja med zagovorniki tradicionalnih družinskih vrednot in zagovorniki modernega življenja po evropskem vzorcu.

Na 12. strani

Ubil otroka in si vzel življenje

V noci s petka na soboto je na koprskem prislo do grozljive tragedije: 36-letni Zlatko Z. je naredil samomor, pred tem pa ubil svoja dva otroka, sedemletnega Roberta in trinajstletno Nataso. Do družinske tragedije je prislo zaradi ločitvenega postopka.

Okoli polnoči je Zlatko po telefonu klical svojo ženo, ki je ni dobil in je zato dejal tasci, da otrok ne bodo več videli... (B. V.)

Na 2. strani

POLITIKA / KLJUB BERLUSCONIJEVIM TEŽAVAM DSL NE SILI NA VOLITVE

D'Alema ponovno predlaga reforme

Kompromis z desnico o predsedniških volitvah?

RIM - Italijansko politično prizorišče ostaja nejasno. Sodne težave Silvia Berlusconijsa vsaj za zdaj niso prispevale k nikaki razbistritvi. Človek bi računal, da bo v takšnih razmerah levo-redinska koalicija silila k predcasnim volitvam, toda voditelj DSL Massimo D'Alema je včeraj ponovno predlagal dogovor »visokega profila« za ustavne reforme, ki naj bi jih izpeljali pred volitvami. Mogoče računa, da bo ob oslabilenem nasprotniku lažje uveljavil svoje poglede na tem odločilnem področju. Po mnenju DSL bi morale reforme obsegati federalizem, eno-

domni parlament in volitve po večinskem sistemu v dveh krogih, poleg tega pa D'Alema predlaga tudi neposredne volitve predsednika republike, a ne da bi to pomenilo okrepitve njegovih pristojnosti.

S tem pa se je D'Alema vsaj do neke mere približal nekaterim stališčem desnega tabora in se zlasti voditelja NZ Gianfranca Finija, ki je prav v teh dneh pozval k sodelovanju vse sile in posameznike, ki se zavzemajo za predsedniško republiko, ne glede na tabor, h kateremu pripadajo.

Na 2. strani

Protesti v Bosni in v Dubrovniku

DUBROVNIK, SARAJEVO (Reuter) - Dva tisoč Dubrovčanov in Konavljčanov je včeraj demonstriralo proti morebitni ozemeljski zamjenjavi Prevlake za dubrovniško zaledje, na Grbavici in v Vogosci, srbskih predmestjih Sarajeva, pa se je na de-

monstracijah zbralo približno tisoč Srbov, ki nasprotujejo združitvi mesta. (na sliki) Na ilidzi, v Hadžićih, Vogosci in Grbavici, ki bodo v skladu z določili daytonskega sporazuma pripadla bosnjsko-hrvaški federaciji, živi približno 120 tisoč Srbov.

Predstavniki bosanskih Srbov vztrajno ponavljajo, da bodo sporazum sprejeli le pod pogojem, če bo vsem Srbov v Sarajevu zagotovljena varnost.

Prvič po sklenitvi mirovnega sporazuma se je včeraj v javnosti pojavil Radovan Karadžić. Povedal je, da bo odšel v Pariz na podpis sporazuma, čeprav tvega aretacijo in izročitev mednarodnemu sodišču za vojne zločine v Haagu. Po njegovem mnenju bi se morali o statusu Sarajeva se pogajati, saj bi predaja mesta vladi BiH lahko zanetila nove spore.

Na 10. strani

ŠOLSTVO / ZASEDBE SE ZAKLJUČUJEJO

Enoten protest tržaških dijakov

Glasna prisotnost slovenskih šol - Manjši incidenti brez spopadov

TRST - Proti krčenju javnih sredstev za javne sole, proti javni podpori zasebnim solam in za tako solo, ki bi jih krepila v rasti: tržaški dijaki so včeraj dopoldne enotno, vendar ne zelo množično, po enotenski zasedbi sol glasno izpovedali svoja stališča (foto KROMA).

Na 4. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Preiskava o Fininvestu se širi

V preiskavo o transakcijah Fininvesta v tujini naj bi bilo vpletenih okrog 15 oseb, sodniki pa želijo čimprej zaslišati producenta Ben Ammara.

Stran 2

Na vlaku zapustili otroka

Na vlaku, ki je iz Rima včeraj jutraj dopotoval v Trst, je železniška policija našla dveletnega temnopoltga otroka. O starih ni bilo ne duha ne sluha.

Stran 4

V Gorici o 45. vzporedniku

Kaksne bodo evropske prometne in prevozne povezave novega tisočletja so razpravljali na včerajšnjem posvetu družbe SDAG v Gorici.

Stran 3

Priseljenci, pravice in Bernardette Devlin

Združenje Anolf je orisalo prispevek priseljencev k deželni gospodarstvu, o človekovih pravicah pa je govorila Bernardette Devlin.

Stran 5

Ciril Zlobec v Sovodnjah

Akademik Ciril Zlobec je predsinoči v Sovodnjah sklenil niz prireditev, ki jih je ob 50-letnici osvoboditve priredila občinska uprava.

Stran 9

20

SLOVENSKA SKUPNOST

PROSLAVLJA

20 LET

SVOJE DEZELNE ORGANIZIRANOSTI V FURLANJI - JULJSKI KRAJINI

različni, a enotni

V NEDELJO, 3. DECEMBRA 1995, V KULTURNEM DOMU V GORICI UL. BRASS 28 Z ZAČETKOM OB 16 URI

10. let

insieme a Opicina skupaj na Opčinah

1985 - 1995

Kupuj v trgovinah, ki izobešajo ta znak z zelenim in modrim trakom.

DOBIŠ

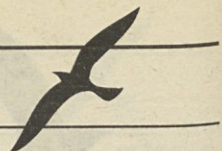
Novi POLO, SCOOTER APRILIA in ZLATE ŽETONE

BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DEL CARSO

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

Ul. Ricreatorio, 2 - Tel. 040/21491 Opicina (Trst)

ZREBANJE 05.01.1996

PO JALOVI PREISKAVI

Danes maša v dvorani sredi vasi Matajur

Solidarnostni izjavi ZSKD in Duhovske zveze msgr. Gujonu

Danes ob 10. uri bo župnik Pasquale Gujon maševal v vasi Matajur, kjer so v ponedeljek, 13. t.m. karabinjerji s krampami zamašili skladišče orožja, ki naj bi bilo skrito v tamkajšnji farni cerkvi. Ker je cerkev v popravilu, bo maša v dvorani sredi vasi.

Na mašo je vabljeni vsa javnost, da bi tako izrazila solidarnost 86-letnemu Gujonu, kateremu sta včeraj Zveza duhovnikov in ZSKD naslovili naslednji pismi:

Monsinjorju Paskvalu Gujonu

Slovenski trzaski duhovniki včlanjeni v Duhovski zvezi izrazamo ob sramotnem dogodku bratsko solidarnost. Brezvestni anonimni ljudje, ki so dolga rovarijo proti sobratom v Beniciji, se posebej zadnji neuteemeljeni postopek proti miroljubnemu duhovniku je hotel biti moralni udarec proti duhovniku, ki oznanja ljudstvu mir in Kristusov evangelij. A ni uspel.

Splošna obsodba vseh dobro mislečih državljanov potrjuje, da so taka načrta dejanja nevarna igra, ker hočejo netiti razdor med tukajšnjim prebivalstvom.

Prosimo Boga, naj bi zavladal med nami božji mir z medsebojnim sprejemanjem in spoštovanjem.

Dragi monsinjor, Bog Vas živi!

Za Duhovsko zvezo

Dušan Jakomin

Solidarnostna izjava

gospodu župniku Gujonu

in prebivalcem Benicije

Spoštovani gospod župnik Pasquale Gujon!

Dragi prebivalci slo-

venske Benicije!

Clani ZSKD zbrani na izrednem Občnem zboru na Opcinah pri Trstu dne 24. novembra 1995, izrekajo Vam gospod župnik Gujon, Vašim sobratom, vašanom izpod Matajura in vsem beneskim Slovincem vso solidarnost in zaupanje.

Skrunitve vase cerkve v vasi Matajur ter nezadovoljstvo in žalostno sumenice na račun Vase osebe in Vasih faranov naploh je dejanje vredno obsodbe in istocasno vzbuja žalost. Zalost da se lahko kaj takega dogodi ob 50-letnici osvoboditve in konca druge svetovne vojne ter ob dejstvu, da je italijanska Republika zrastle iz odpmnistva. To je jasno zapisano v ustavi. Imajo sile, ki so bile takrat porazene, se toliko moci in podpor v vladnih krogih?

Vas in Vase sobrate so omenjene sile preganjale tudi v preteklosti. Mislili smo, da je to ze vse mimo. Usteli smo se! Toda vi niste klonili takrat in vemo, da ne boste niti danes, ker se nimate cesa bati in nimate kaj skrivati. Ko clovek spoustuje sodrzavljanje in istocasno zahteva spoustovanje za svoj materin jezik in za lastne ljudi, je vreden spoustovanja, zaupanja, ne pa sumnicen in neosnovanih preiskav.

Zato Vam iz tega mesta, kjer smo zbrani iz trzask, goriske in videmske pokrajine, ponovno izrekamo vso solidarnost in spoustovanje.

Vedno bomo ob vasi strani

Clani kulturnih drustev in skupin, ki so vclanjena v ZSKD Furlanije - Julijske krajine.

POLITIKA / KLJUB KRIZI KARTELA SVOBOŠČIN ZARADI BERLUSCONIJEVIH SODNIH TEŽAV

D'Alema spet predlaga reforme pred volitvami

Fini se skuša širiti proti sredini, SKP pa vztraja na takojšnjih volitvah

RIM - Nove sodne težave voditelja Kartela svobosčin Silvia Berlusconi so dogajanje na italijanskem političnem prizorišču se dodatno razživele, toda vsaj za zdaj niso bistveno prispevale k njihovem razčiščenju. Če je res, da se je že marsikdo začel pridno prizadevati za prevzem Berlusconijsve politične dediščine, pa so prvemu možu desničarskega tabora vsaj navzven potrdili zvestobo vsi glavni zavezniki. Po drugi strani pa je se manj jasno kot v preteklosti, če in kdaj bodo ze tolikokrat napovedane predčasne volitve, pa ne samo zato, ker se Kartel svobosčin zaradi Berlusconijsvih težav zanje poteguje z manjšo vneemo, saj je tudi v levosredinski koaliciji veliko previdnosti.

Glavni tajnik DSL Massimo D'Alema je včeraj na srečanju s toskanskimi javnimi upravitelji v Pizi dejal, da so bile do nedavnega videti predčasne volitve po odstopu Dinijeve vlade kot nekaj »razumenga in neizogibnega«. Zdaj pa se mu ta perspektiva zdi negotova zaradi »strastne, politične in vodstvene krize Kartela svobosčin«. Clovek bi se na prvi pogled lahko cudil, da D'Alema ne zahteva takojšnjih volitev se z večjo odločnostjo v trenutku, ko je njegov glavni nasprotnik v težavah. Stvar pa lahko postane bolj razumljiva, če pomislimo, da je D'Alema včeraj v Pizi ponovno predlagal dogovor »visokega profila« za ustav-

ne reforme. Mogoče racuna, da bo ob sibkem Berlusconijsu leva sredina lažje uveljavila svoje poglede na tem odločilnem področju. D'Alema je nastel kot bistvene elemente reforme federalizem, enodomni parlament s 400 clani, volitve po večinskem sistemu v dveh krogih z indikacijo premiera ter - neposredne volitve predsednika republike, kar pa naj ne bi okrepilo njegovih pristojnosti.

Prav na tej točki pa se je D'Alema vsaj do neke mere približal nekaterim tezam Kartela svobosčin in se zlasti voditelja NZ Gianfranca Finija. Slednji je prav v teh dneh - tudi v perspektivi prevzemanja Berlusconijsve politične dedišci-

ne - predlagal zavezništvo vseh sil in posameznikov, ki so za predsedniško republiko, ne glede na tabor, h kateremu pripadajo. Med drugimi je izrecno nagovoril Maria Segnija, ki je včeraj dejal, da se je pripravljen pogovarjati z vsakomer. Sicer pa je Fini včeraj tudi potrdil, da ne namerava podpreti Dinijevega finančnega zakona za leto 1996, kar bi kazalo na zaostrovanje odnosov.

SKP pa vztraja na zahtevi po takojšnjih volitvah. Včeraj sta tajnik Bertinotti in predsednik Cossutta obiskala predsednika republike Scalfara in mu povedala, da je vsako nadaljnje dogovarjanje za ustavne reforme izguba časa.

PODKUPNINE / TRANZAKCIJE FININVESTA

Nova imena v preiskavi

MILAN - Milanski sodniki, ki preiskujejo finančne transakcije Fininvesta na tujem, so se odločili, da zaslisiijo francosko-tunizijskega producenta Taraka Ben Ammara. Po mnenju sodnikov so transakcije navrgle Bettinu Craxiju deset milijard lir, medtem ko Ben Ammar pravi, da je slo za placilo kinematografskih in televizijskih pravic, kar trdi tudi Silvio Berlusconi. Producent je v intervjuju pojasnil, da mu je za racun, na katerega se je stekal denar, povedal arabski odvetnik Zuhair Al Kateeb, ki so ga kot prico ze zaslisali na procesu Enimont v zvezi z racunom »hambest« v luksemburski Bil, ki naj bi bil na razpolago tudi Craxiju. Sodniki ocitno hočejo preveriti vlogo Taraka Ben Ammara ter osvetliti pocetje arab-

skega odvetnika, ki se pojavlja v raznih operacijah, o katerih je tekla preiskava.

Medtem se je odvetnik Maura Giallombarda, bivsega Craxijevega tajnika, sestel s preiskovalci z namenom, da bi se dogovoril o predstavitvi svojega varovanca, ki ga se iscejo. Manj verjetno pa je, da bi se s sodniki sesel Giorgio Vanoni, menedžer Fininvesta, ki naj bi bil v tujini. Na vsak nacin naj bi bili v zadevo poleg Berlusconijsa, Craxija, Vanonija, Giallombarda in Tradatija vpleteni se Ubaldo Livolsi, Giancarlo Foscale in Alfredo Zuccotti, trije top-menedžerji Fininvesta.

Medtem se vedno odmevajo Berlusconijsve izjave, ki je televizijske ekrane izkoristil za samoobrambo in vnovičen oster napad na milan-

ske sodnike. Tajnik Ljudske stranke Bianco je menil, da je v glavnem prav, ce nekomu omogocijo, da se brani pred obtožbami, vendar mora to veljati za vse. Tajnik DSL D'Alema pa je spomnil, da v političnem boju ni nikoli izkoristal sodnih težav nikogar: »Berlusconi ima vso pravico, da se brani,« je pristavil D'Alema, »vendar nima pravice, da sodnike zmerja z malopridnezi.«

V prihodnji številki pa se bo z Di Pietrom ukvarjal tednik Espresso, ki pise, da je bil Ferdinando Mach di Palmstein eden tistih, ki so bili v ozadju napadov na bivsega milankega sodnika. Vesti namestnik državnega pravdnika iz Brescie Fabio Salamone, ki se s kolegom Silvioni Bonfiglijem ukvarja s preiskavo o Di Pietru, ni želel komentirati.

NOVICE

Ustavno sodišče bo proučilo ugovor o ustavnosti odloka o priseljencih

RIM - Ugovor o ustavnosti, ki ga je glede odloka o priseljencih sprožil rimski okrožni javni tožilec Gianfranco Amendola v okviru postopka proti aretiranemu čilskemu državljanu zaradi žepne tatvine, bo proučilo ustavno sodišče. Amendola je med drugim zagovarjal, da ne obstajajo razlogi o nujnosti, ki jih predvideva člen 7 ter, ki urejuje izgon tujcev. Pretorka Maria Agrini, ki je vzela v pretres ugovor Amendole, je v včeraj objavljeni razsodbi zapisala, da glede socialnega pojava kot je priseljenstvo, ni povsem neuteemeljeno vprašanje o učinkovitem obstoju rakvizitov o izredni potrebi in nujnosti glede na potrebo o racionalizaciji ze obstoječih normativov. Rimska pretorka v razsodbi tudi ugotavlja, da odlok lahko krši tudi druge cene ustave: člen 2, ki prepoveduje kršenje človekovih pravic in člen 3 o enakosti državljanov pred zakonom; poleg tega pa krši tudi člen 27, ki zadeva dejstvo, da obtoženca ni mogoče upoštevati kot krivega vse do dokončne obsodbe.

Sicer pa je departma za javno varnost ze včeraj odposlal okrožnico z osmimi prilogami italijanskim kvesturam in prefekturam; v njih so navedene glavne točke novega normativa o priseljencih, podrobnejša navodila pa bodo kvesture in prefektore prejele pozneje. Ze jutri pa se bodo sestali predstavniki raznih zainteresiranih ministrstev, ki bodo proučili nekatere aspekte novega normativa. Po petih dneh, odkar je stopil v veljavo, vlada namreč pravna zmesnjava glede tolmacenja kot sicer tudi glede izvajanja novih predpisov, kvesture in sodni uradi pa v številnih primerih se nimajo besedila novega zakona.

DIVAČA / ZLOČIN V NOČI

Grozljivo: Oče s sekiro pokončal lastna otroka

Mož si je po umoru sam vzel življenje

KOPER - Koprski UNZ je v soboto ob pol peti uri zjutraj z železniske postaje Kozina prejela obvestilo, da ob progi proti Podgorju leži moško truplo. Kriminalisti so ugotovili, da gre za 36-letnega Zlatka Z., ki je naredil samomor - skočil je z več kot 10 metrov visokega nadvoza nad železnico. Na nadvozu so našli avtomobil fiat regata, v njem pa mlako krvi in okrvavljeno sekiro.

Ob 7.45 so kriminalisti na podlagi poizvedb prišli na ogled v stanovanje v Divaci in tam našli okrvavljeno truplo otroka. Domnevajo, da gre za Roberta Z., rojenega leta 1988. Kasneje pa so prejeli obvestilo, da je neki lovec v lovski koči pri Divaci našel žensko truplo. Ob ogledu so ugotovili, da gre za Nataso Z., rojeno leta 1983.

Po odredbi preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča v Kopru so vsa tri trupla odpeljali na obdukcijo. Znaki kažejo, da je otroka umoril njun oče, nato pa naredil

samomor. Kriminalisti domnevajo, da je do družinske tragedije prišlo zaradi ločitvenega postopka med Zlatkom Z. in materjo otrok. Zakonca ze dalj časa nista živela skupaj, ker se je žena z otrokoma odselila k svoji materi v kraj blizu Kopra. Zlatko Z. je v petek ob 18.30 prišel na ženin dom in odpeljal otroka s seboj, kakor ze večkrat prej. Približno ob 24. uri je po telefonu klical zeno, dobil pa je tasco, ki ji je rekel, da otrok ne bo do več videli in da naj nanju kar pozabijo. Ker je že prej večkrat govoril, da »bo tekla kri«, njegove groznje niso jemali resno in niso obvestili policije. Na truplih otrok so bile številne rane, povzroocene s sekiro, ki so jo našli v avtomobilu. Zlatka Z. doslej se niso obravnavali zaradi kaznivih dejanj, pa tudi s psihiatri ni imel opravka. Kriminalisti se zbirajo obvestila, da bodo lahko podrobneje osvetlili to grozljivo tragedijo.

Boris Vuk

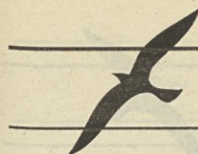
VATIKAN / MEDNARODNI POSVET

Etika in medicina

Papež pozval vse k obrambi življenja

VATIKAN - »Pospeševanje in obramba življenja nista nikogarsnji monopol, temveč predstavljata odgovornost za vse.« Tako je dejal papež Janez Pavel II., ko je včeraj sklenil mednarodni posvet o odnosih med etiko in medicino, ki se je v teh dneh odvijal v Vatikanu pod naslovom »Od Hipokrata do usmiljenega Samarjana«. Papeža je v avli Pavla VI. poslušalo več tisoč ljudi. V prvi vrsto so med drugimi sedeli italijanska zunanja ministrica Susanna Agnelli, senator Giulio Andreotti in sarajevski nadškof kard. Vinko Puljić, ki so poprej razpravljali za okroglo mizo o usmiljenih Samarjanih.

Vmesne tovarne postaje so stava v tekmi med severno in podalpsko prometno osjo

GORICA - Integracija je v ekonomskem jeziku ena najbolj pogosto uporabljenih besed od tistega dne, ko se je podrl berlinski zid in ko se je v srcih Evropejcev in se posebno v glavah gospodarstvenikov prizgalo upanje v novo cvetočo dobo Stare celine. Od takrat je minilo kar nekaj let, integracija je se naprej aktualna in se počasi uresničuje, tisti obetaven razcvet pa iz leta v leto zamuja. Vsaj v tem delu Evrope, kjer po tolikih letih besed še vedno zamujamo z dejanji. Tveganje, da nas bodo prehiteli drugi, je zato iz dneva v dan večje, če sploh že ni danost, kot menijo najbolj črnogledi poznavalci razmer.

Nevarnost, da se gospodarski tokovi integrirane celine dokočno preselijo na severno stran Alp, je bila nekakšna stalnica v poslih na včerajšnjem posvetu pod geslom »Multi-modalni koridor 45. vzporednika: vloga in funkcije vmesnih terminalov in blagovnih centrov«, ki ga je v svojih prostorih pri Sv. Andreju priredila družba za goriski obmejni tovarni terminal SDAG. Pravzaprav je danes v Evropski uniji težko govoriti o obmejnih tovarnih postajah, kajti z odstranitvijo carinskih ovir so se te spremenile v tovarnopostajališke sisteme z dvojno funkcijo: skladiščenja in razmeščanja blaga ter nudenja logističnih storitev za prevoz. V to perspektivo se usmerja tudi goriski terminal, si-

cer eden najpomembnejših tovrstnih v Evropi, katerega funkcija se bo z vstopom Slovenije v EU seveda spremenila, njegovi upravitelji pa se ne želijo znajti nepripravljeni, kot se je to pred kratkim - po vstopu Avstrije v EU - zgodilo na Trbizu. Namen posveta je bil torej prav analizirati razvoj oziroma preobrazbo goriske tovarne infrastrukture v naslednjih letih, zato so gostitelji nanj

povabili tudi predstavnike nekaterih podobnih struktur, ki so to preobrazbo že doživele.

Uvodni pozdrav sta udeležencem namenila goriski zupan Gaetano Valenti in njegov novogoriški kolega Črtomir Špacapan, kar seveda ni bilo naključje, saj sta obe Gorici simbol oziroma neke vrste poskusni laboratorij evropske integracije. Goriska integracija je sicer se vedno prevec

besedna in premalo dejanska (o cemer smo se posebej pogovarjali s prvim občanom Nove Gorice), vendar so temelji za skupne projekte že položeni. O njih je govoril predsednik goriske univerzitetne smeri za mednarodne diplomatske vede in direktor socioloskega zavoda ISIG Alberto Gasperini, ko je izpostavil pomen goriskih kulturnih in študijskih ustanov, odprtost krajevnih uprav in samo obmejno lego, ki je skupaj s sožitjem med vecino in manjšino dragoceno okolje za vzgajanje mladih ljudi.

Nevarnost, na katero smo opozorili v uvodu, je izpostavil predsednik družbe SDAG Beppino Zonotto, ko je govoril o izzivu dveh povezovalnih osi med vzhodom in zahod:

severno, ki jo nadzira Nemčija in je vezana na severnomorska pristanišča, in podalpsko osjo, ki se od Spanije prek Francije, Padške nižine in goriskega »praga« navezuje na srednjevzhodno in balkansko Evropo. Vzdolž teh osi so odločilnega pomena prav povezani pristaniški, tovarnopostajni, cestni in železniški sistemi, sposobni nuditi učinkovite in kompetitivne transportne storitve v funkciji mednarodne trgovine, je dejal Zonotto, za katerega so te povezovalne osi nova podlaga za gospodarske odnose med vzhodnim in zahodnim delom celine.

Ob podalpski osi, na 45. vzporedniku, je že kar nekaj takih zaokroženih transportnih sistemov, udeleženci goriskega sveta pa so

Pod naslovom posvet v prostorih goriskega obmejnega terminala, spodaj novogoriški župan Črtomir Špacapan (Foto Studio Reportage)

je poleg problemov dokončanja prometne infrastrukturne mreže v Furlaniji - Julijski krajini razgrnil tudi problematiko povezave s slovenskim in prek njega z madžarskim cestnim omrežjem. »Velika stava,« je dejal župan, »pa ostaja uveljavitev jadranske plovne poti in njegova kasnejša priključitev na hitro železnico, ki se ne more ustaviti v Benetkah.« O tem se bo Bruselj izrekel 15. decembra in če bo odgovor pozitiven, mora biti Dežela pripravljena s projekti in s predstavitvijo pristaniških in vmesnih tovarnih struktur, kajti »brez dokončanja infrastrukturne mreže dežela ne bo mogla uresničiti svoje mednarodne vloge.«

Ko govorimo o multi-modalnem ali kombiniranem prevozu seveda ne moremo mimo železniskih povezav in te so na tej meji prav tako pomanjkljive kot naprej po vzhodnem delu podalpske prometne osi. Edoardo De Visentini je razgrnil načrte Državnih železnic za nov scenarij na vzhodni meji, ko bo Slovenija v EU in ko bo skupaj s Furlanijo - Julijsko krajino in Venetom tvorila en sam integrirani sistem, ki pa brez ustreznih struktur tvega, da ostane zgolj prehodna. Posvet sta z orisom razmer na svojih koncih Evrope dopolnila se predstavnik Romunije in Poljske, z izčrpano informacijo o goriski obmejni tovarni infrastrukturi pa ga je zaključil direktor družbe SDAG Bruno Podbersig.

Vlasta Bernard

Črtomir Špacapan: Čas besed je mimo, potrebujemo konkretnost

GORICA - »Morda se premalo zavedamo, kaj te obmejne strukture pomenijo,« pravi novogoriški zupan Črtomir Špacapan. »Za Slovenijo nedvomno veliko,« nadaljuje, »ker gre to približno toliko prometa, kolikor skozi koprsko pristanišče. Naša je ena največjih transportnih poti v Sloveniji, saj gre skozi novogoriški obmejni terminal dnevno okrog tisoč tovarnjakov. Zato je zelo pomembna izgradnja avtoceste med Novo Gorico in Razdrtim.«

Maja prihodnje leto bodo na slovenski strani odprli 13 kilometrov dolg avtocestni odsek od Nove Gorice do Sela, septembra pa po Špacapanovih besedah računajo na začetek gradnje odseka Selo-Vipava, za kar je dokumentacija že pripravljena. Slovenija bo ta odsek zgradila ne glede na to, ali bo prejela sredstva iz osimskega sklada, problem pa je odsek med Vipavo in Razdrtim, kjer bo treba stare projekte zaradi prevelikih vzponov in vremenskih razmer spremeniti, kar pa pomeni tudi podrazitev gradnje. »Toda, ves promet ne more po cesti,« opozarja Špacapan, »zato bi radi razvili tudi hitro železnico. Računamo, da bi jo speljali blizu Gorice in nato prek Ajdovščine in Postojne do Ljubljane in naprej do madžarske meje.«

Glede obmejne tovarne postaje pri Vrtojbi pa nam je novogoriški župan povedal, da je v pripravi nov razvojni nacrt, ki naj bi ga občinski svet sprejel na zadnji seji v letosnjem letu. Plan predvideva razširitev zmogljivosti skladiščnih in manipulativnih prostorov in na področju storitev (delavnice, gostinski objekti, trgovine itd.), za kar je pripravljen tudi finančni projekt.

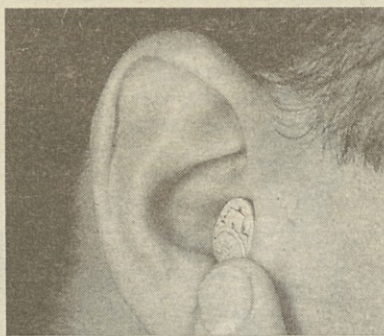
Kaj pa sodelovanje med obema Goricama? »Kot ekonomist mislim, da je veliko več sodelovanja na področju kulture in sporta kot pa gospodarstva,« pravi zupan. »Gorica in Nova Gorica sta lahko konkurentki, lahko pa tudi skupaj delata. Potencialno bi tako sodelovanje občutno prispevalo k zaposlovanju (na slovenski strani je v obmejnih dejavnostih zaposleno okrog

tisoč oseb). Zelen bi si več skupnih projektov v korist obeh mest, ki naj postane sodelavki in ne konkurentki. Različna politična usmeritev obeh mestnih uprav pri tem ni ovira, saj tudi sorodnost ni nobeno jamstvo za sodelovanje. V preteklosti je bilo na primer veliko, veliko besed, konkretnega pa vsaj na gospodarskem področju zelo malo. Zdaj se pogovarjamo za zelo konkretne stvari (npr. skupen boj proti toci), čas besed pa je mimo na obeh straneh meje.« (vb)

NAGLUŠNOST

PHILIPS

SLUŠNI
APARAT
PHILIPS

DELUJE AVTOMATIČNO
BREZ STRANSKIH UČINKOV

SLUSNI APARAT JE GLOBOKO V USESU PRIHRANI DO 30% ENERGIJE KAR POMENI DA NE POVZROČA ODMEVA, SUMOV TER SKROMNA PORABA BATERIJ.

BREZPLACNA POJASNILA PRI

NOVI DIAGNOSTICNI CENTER PHILIPS:
v Gorici, Ulica Marconi 3 - Tel. 0481/30030
urnik: torek, sredo in četrtek 9.00 - 12.30

v Trstu pri OTTICA DOLOMITI
Drevored XX Settembre 10 - Tel. 040/368275
vsako sredo 9.30 - 12.30

Diamant - za vedno.

Nas vprašaj,
s čim bi jo presenetil.

Dragulji

malalan

OPČINE - TRST - NARODNA UL. 28 - TEL. 040/211465

Od leta 1949 Vaša Draguljarna

DIMENSIONE DIAMANTE

Ob posebni obletnici
preseneti jo z diamantom njenih želja.

PROTESTNI SPREVOD / ZASEDBE SE ZAKLJUČUJEJO

Tržaški dijaki enotno v obrambo javne šole

Zaznavna prisotnost slovenskih srednješolcev - Mali incidenti

»Sola je naša in naša bo ostala!« To geslo (v slovenscini in italijanscini) je nekako skandiralo včerajšnji protestni sprevoz tržaskih visješolskih dijakov po središčnih ulicah. Ob napovedani uri se jih je na Trgu Oberdan zbralo nekaj manj od pričakovanih, po podatkih policije naj bi jih prišlo okrog 800, vsekakor pa je na vsaki soli ostala dovolj številna »straza«. Po mrzličnih dogovarjanjih prejšnjih dni so se nekateri bali spopadov, vendar pa lahko govorimo le o manjših incidentih. Tako so se tik pred začetkom sprevoza organizatorji, se pravi dijaki, ki se že ves čas zasedbe sol združujejo in koordinirajo v Aspt-u, se enkrat zeleli poudariti, da gre za povsem apolitično pobudo. Zato so kot samostojen in samosvoji poseg označili dvojezično sporočilo Studenstskega kolektiva (Collettivo studenti) in kot nepovabljen vzeli tudi mlade komuniste SKP, ki so se predstavili s solidarnostnim komunikacijem. Ob zaključku niti ne pretirano glasnega sprevoza pa so organizatorji spet prisli navzkriž s Studentskim kolektivom, ki se je sel mazaca po poslopju deželnega sveta - najprej je bilo namrec misljeno, da bodo dijake sprejeli predstavniki deželne uprave. Z rdečim sprayem so na zid napisali »fasi drek«, zaradi česar so slovenski dijaki protestno vstali in odšli. Po zaključku sprevoza so se namrec udeleženci posedli pred palačo deželnega sveta. Ko-

Včeraj zjutraj so se tržaški dijaki zbrali na Trgu Oberdan, kjer se je manifestacija tudi zaključila (foto KROMA)

ordinacijskemu odboru Aspt so obrazložili svojo odločitev, saj jih je zbolela izbrana grafija, porazgovorili pa so se tudi z desničarskimi študenti, katerim so povedali, da nimajo z mazasko akcijo nič opraviti, nasprotno. Včerajšnji protestni shod naj bi namrec po nacrtih organizatorjev izvenel predvsem kot enoten javni protest tržaskih dijakov visjših srednjih sol, ki so v zavračanju rezov javnih sredstev javni šoli, nasli skupen jezik. Ze pred opisanim dogodkom pa je bilo okvirno sklenjeno, da se z včeraj-

šnjim shodom zaključuje tokratni val zasedb, ker jih med drugim ne bo več koordiniral Aspt. Nekateri italijanske sole so dijaki zapustili že včeraj, slovenske pa bodo predvidoma okupirane do ponedeljka.

Kot že od zasedbe sol poudarjajo dijaki, je za njih drastično »klestenje« sredstev povsem nesprejemljivo. Slovenski visješolci so temu splošnemu problemu dodali še specifičnega, ki se kaže v napadu na avtonomijo slovenske sole. Na včerajšnjem protestnem shodu pa so udeleženci

se enkrat opozorili na se dodatno zgočo temo na področju solstva, in sicer na javno podporo zasebnim solam. S tem v zvezi so javnost opomnili tudi na deželni zakon, največ krilatic iz dijakih vrst pa je seveda letelo na račun solskega ministra Lombardija. V lepaku, ki ga je podpisalo »Trzasko studentsko gibanje, preko vsake ideološke pregrade«, so organizatorji jasno izpostavili vzroke za protest (člen 6 finančnega zakona in deželni zakon 14/91) in zahteve. V soli, ki naj pri-

poroče pomore k njihovi rasti, bi moralo biti dijakom omogočeno, da se poslužujejo solskih prostorov tudi v popoldanskih urah, posodobiti bi morali marsikatero strukturo, omogočiti dostop fizično prizadetim osebam, spodbuditi sodelovanje med dijaki in solniki in končno prepričati spekulacijo zalozniških hiš z učbeniki. Tako z zasedbo kot tudi z včerajšnjim javnim shodom so organizatorji se kar zadovoljni, predvsem pa ugotavljajo, da so se znali izogniti provokacijam (notranjim in zunanjim) in nastopiti enotno. (bip)

Jutri v Trstu župani severovzhodne Italije

Predstavniki severovzhodnih italijanskih mest se bodo jutri sestali na tržaskem županstvu, da bi odobrili skupno statuto do finančnega zakona, ki znatno klesati državne prispevke občinam. Izdelali bodo tudi program za naslednja srečanja in za delovanje stalne kontaktne skupine.

Fulvio Tomizzi dodelil 33. nagrado Amelia

V sredo, 29. novembra, bodo istrskemu piscu Tomizzi podelili letosnjo, že 33. nagrado Amelia. Kot piše v tiskovnem sporočilu, se je komisija, bolj krožek »Tavola all'Amelia«, odločila za tega avtorja, ker je med najvidnejšimi sodobnimi pisci nskem in evropskem prostoru. Nadalje piše, da je Fulvio Tomizza »zagovornik najrevnejših večjezičnih in večkulturnih skupnosti, ki so jih mali in veliki nacionalizmi že večkrat hudo prizadeli«. Tomizzi bodo nagrado izročili v znanem lokalnem Amelii v Mestrah.

Zaključuje se potovanje po skrivnostih uma

V gledališču Miela se danes zaključuje pester in nadvse zanimiv niz pobud, ki so jih priredili v okviru evropskega tedna znanstvenih in tehnoloških kulture. Osrednji danesnji dogodek je okrogla miza - začela se bo ob 18. uri - na temo Mozgani na filmskem prizorišču, ki se ga bodo udeležili Enrico Ghezzi, Sergio Germani Grmek, Daniele Cipri in Franco Maresco. Slednja sta avtorja filma Lo zio di Brooklyn (-Stric iz Brooklyna), ki so ga predvajali sinoci in ki ga bodo ponavljali nočjo, in sicer ob 20. in ob 22. uri.

Dialogi predstavljajo knjigo Nedjelka Fabria

Festival Dialogi z umetnostjo srednje in vzhodne Evrope se blizu koncu. Jutri a zadnja od predvidenih srečanj s sodobno književnostjo. V dvorani Trgovinske ize ob 18. uri predstavili knjigo dalmatinskega avtorja Nedjelka Fabria v prevodu Silvia Ferrarja La chioma di Berenice. Fabio, ki se je rodil v Splitu hrvaškemu o italijanski materi, je v knjigi opisal življenje dveh družin, hrvaske in italijanske, katerih usode so se prepletale.

Projekt za šolo 90-ih let: večkulturnost pesništva

V sklopu projekta o večkulturnosti v soli 90-ih let bo tečaj o slovenski in italijanski literaturi v Trstu, na Krasu in v Istri. Na tečaju, ki ga bo vodila prof. Marina Sbisà, bodo analizirali tekste, predvsem lirike iz tega stoletja, s posebnim ozirom na dožemanje ozemlja. Slovenske pesnike bodo obravnavali v izvirniku ali v italijanskem prevodu. Uredili bodo tudi tematsko zbirko lirik, ki jo bodo razdelili po solah. Tečaji bodo 7 krat ob ponedeljkih od 27. novembra do 20. maja prihodnjega leta od 15. do 18. ure v deželni kinoteki v Ul. Cantù 10.

Jadranska vodna pot: EU dodelila 4 milijarde lir

Na zasedanju, ki je bilo na pobudo Ljudske stranke, je deželni podpredsednik Cristiano Degano poudaril interes Evropske unije za uveljavitev jadranske vodne poti, prek katere bi na najhitrejši in torej najučinkovitejši način povezali Severno in Srednjo Evropo z državami Sredozemlja. V tem okviru bi Trst postal poglobitno jadransko pristanišče, saj bi bil pravi terminal za pomorski promet med temi pomembnimi območji. EU je za namenila skoraj 4 milijarde lir za preučitev načrta.

V KD S. ŠKAMPERLE

Od ukinitve do obnove šolstva na Primorskem

V KD Skamperle so zaključili cikel večerov ob 50. obletnici osvoboditve z naslovom »Obudimo spomin«. V petek, 24. t.m., je Marta Ivasic govorila na temo »Od ukinitve do obnove šolstva na Primorskem«. Prikazala je, kako so kljub težavam Slovenci začeli pred 200 leti vztrajno ustanavljati svoje sole in zanje skrbeli. Opismenjevanje in osnovna izobrazba sta vplivala na utrjevanje narodne zavesti, na kulturno in gnotno rast. V prvih letih tega stoletja se je v mestnem središču zaustavila težnja po asimilaciji. Organiziranost je bila tako zgledna, da so se Slovenci čutili v mestu enakovredne. Za ugotavljanje prave razsežnosti posledic Gentilejeve reforme leta 1923 pa najbolj zgovorno pričajo številke. Več kot 25 odstotkov soloobveznih otrok je zahajalo v slovenske sole. Danes jih je 6 do 7 odstotkov. Pri tem niso všteta ponizanja in posledični manjvrednostni kompleksi, ki so ga vcepili. Sole so bile poglavitna skrb za partizane vendar pa smo osnovo današnjega solstva dobili jeseni leta 1945 pod zvezno vojaško upravo in konec koncev smo takrat prvič imeli svoje srednje sole.

ŽELEZNIŠKA POSTAJA / NA VLAKU IZ RIMA

Zapuščen dveletni otrok

Otrok je temne polti in ne govori - S sabo je imel nekaj hrane

Ko je v vlak vstopila policija, je bil otrok sam, zapuščen v nekem vagonu 2. razreda. Vlak je prihajal iz Rima, na osrednjo železniško postajo v Trstu je dopotoval ob 8.15. Kljub celodnevni trudi sinoci agenti se niso izsledili njegovih staršev. Nemudoma so ga odpeljali v otroško bolnišnico Burlo Garofolo, nakar so ga dali v varstvo enemu od zdravnikov.

Otrok je star okrog dve leti, črne polti. Težava je tudi v tem, da sploh ne spregovori. S sabo je imel samo vrečko, v kateri je bilo nekaj hrane, oblečen je bil v rdečo telovadno trenirko. Pri podrobnejšem pregledu je policija v vagonu našla se torbo z otroškimi oblačili.

Fantka so v Burlo temeljito pregledali (na sliki), njegovo zdravstveno stanje ni zbuhalo nobene zaskrbljenosti. Potem ko je pojedel obrok hrane, ga je dr. Tomadin vzel s sabo na dom, kjer bo verjetno ostal, dokler vse zadeve ne razčistijo. Se prej so prisli fotografiji, televizijski snemalci. Fantek se jih sploh ni ustrašil, saj kaže, da je precej družaben, kar bo gotovo tudi olajšalo njegovo bivanje z do včeraj tujimi, nepoznanimi ljudmi.

Medtem je policija preiskavo raztegnila na širše območje. Poleg železniške policije se z iskanjem ukvarjajo še razne kvesture ter pokrajinske karabi-

njske komande. Zaenkrat pa nimajo v rokah se nič oprijemljivega. Kaze sicer, da je nekdo v Portogruaru opazil neko zensko temne polti, ki je stopila z vlaka. To pa je tudi vse. Domnevajo, da otrok vsekakor ni prišel iz Rima, saj bi ga kdo že prej opazil.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Publist SRL
Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad. poštni predal 568
tel. 040-361888, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

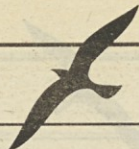
Poštni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ZDRUŽENJE ANOLF / PROTI RASIZMU IN DISKRIMINACIJI

Priseljenci so celo potrebni za razvoj naše dežele

Vladni odlok je pozitiven, izgon po hitrem postoku pa nesprejemljiv

Priseljevanje v naši deželi ni tako dramatičen problem kot drugod po Italiji, in to iz številnih razlogov. V prvi vrsti prevladuje, kljub nekaterim rasističnim izpadom, vzdušje strpnosti in spoštovanja: izseljevanje iz Furlanije-Juljske krajine je pred desetletji bil tako množičen pojav, da ljudje v glavnem razumejo težave in tegobe priseljencev. Zatem vpliva dejstvo, da prebivalstvo naše dežele stalno upada - v zadnjem desetletju je bil demografski saldo negativen za 100 tisoč enot in imamo nezavidljiv rekord najnižje stopnje rojstev v Evropi, 1, 16 otrok na vsako žensko, kar bo do leta 2001 privedlo do nadaljnjega upada 60 tisoč prebivalcev. Zato je celo neobhodno potrebna delovna sila iz drugih krajev, brez katere bi nekatere dejavnosti dobresedno zastale zlasti v industrializiranih predelih Furlanije, pa tudi v vinorodnih območjih. Pozitivnemu odnosu do priseljencev botruje tudi dejstvo, da je med njimi v resnici malo kriminalnih dejavnosti: lani so jih aretirali 318, kar je samo 1, 08 odst. vseh 26 tisoč prijavljenih priseljencev.

Ta oceno so podali predstavniki vsedržavnega združenja »Prek meja« Anolf, ki so jo včeraj orisali problematiko priseljevanja na tiskovni konferenci (udeležila se je tudi Bernardette Devlin, o čemer poročamo v ločenem članku). Deželni predsednik združenja Lucio Gregoretti je naglasil nevarnost, da bi javno mnenje zajel val nezaupanja do priseljencev zlasti iz držav Tretjega sveta, češ da so sami kriminalci in da odvzemajo delo tukajšnjemu prebivalstvu. One, ki ne spoštujejo zakonov, je treba preganjati, upoštevati pa je treba, da so priseljenci velikokrat prve žrtve organiziranega kriminala, ki jih izkorišča kot ceneno delovno silo. Na tak način jih izkoriščajo tudi številni delodajalci, ki jim ne plačujejo socialnih prispevkov. Največ na črno zaposlenih je gradbincev, sezonskih delavcev in hišnih pomočnic. S tega vidika so se najbolj prizadeti obmejni delavci iz Slovenije in s Hrvaškega, z ureditvijo tega vprašanja z dvostranskimi sporazumi pa odlašajo že preveč let, je pristavil Gregoretti.

Pred kratkim odobreni vladni dekret, ki je sprožil pravi val polemik, pa je Gregoretti pozitivno ocenil, z izjemo 7. člena, ki predvideva izgon po hitrem postopku tistih priseljencev, ki bi po mnenju varnostnih organov kršili italijanske zakone. Ostalih 16 členov zakona nedvomno uvaja hvalevredne novosti: ureja delo sezonskih delavcev in predvsem status delavcev na črno, omogoča bivanje v Italiji vsem družinskim članom redno zaposlenega priseljence, zagotavlja jim zdravstveno oskrbo, socialne prispevke pa na koncu bivanja v Italiji priseljenec lahko prenese na socialno zavarovanje svoje države ali pa mu jih Inps neposredno izplača. Skoda le, je zaključil Gregoretti, da zakonski dekret uvaja posebno zakonodajo za izgon priseljencev, ki ne spoštuje splošnih človekovih pravic in enakosti pred zakonom, kar je nevaren precedens za celotno družbeno ureditev.

Bernardette Devlin o človekovih pravicah

Pri 48 letih je Bernardette Devlin se vedno bojevitka kot leta 1969, ko so jo pri samih 22 letih izvolili v londonski parlament. Njeno ime je zaslovelo ne samo, ker je bila najmlajša predstavnica v poltisoletni zgodovini britanskega parlamenta, ampak tudi, ker je pokazala izredno vno in temperamentnost pri zastopanju severno-irskega katoliškega prebivalstva, ki se je potegovalo za neodvisnost od »angleskih okupatorjev«. V naslednjih letih je nadaljevala svojo bitko za pravice svojega naroda, preživela je krvavemu atentatu protestantskih skrajnežev in se uveljavila kot živi simbol boja Severnih Ircev in človekovih pravic nasploh.

Včeraj se je udeležila tiskovne konference združenja Anolf v Trstu, »mestu, ki je tako blizu grozotam in teptanju človekovih pravic v nekdanji Jugoslaviji,« kot je povedala. Pravice so iste za vse ljudi in povsod, ker izvirajo iz samega človekovega bistva: Severni Irce se borijo za svojo neodvisnost in enakopravnost, to pa ne sme vzbuditi sovražstva do drugih, ker je treba spošto-

vati tudi človeka, ki nam je nasproten, je dejala Devlinova. Zapostavljanje, nestrpnost, rasizem in revščina izvirajo iz nespoštovanja tega osnovnega pravila v medčloveških odnosih. Zgodovine ne moremo popraviti in niti trpljenja, vendar ne smemo ponoviti istih napak. Na Severnem Irskem že 15 mesecev ni več vojne, vendar to se ni mir, ker Velika Britanija ni pripravljena rešiti vprašanj - zlasti problema zapostavljanja domačinov - ki so privedla do spopada: vojaški znajo razmišljati samo o vojni in miru, ne razumejo pa, da sta predpogoja za trajni mir demokracija in enakopravnost. To velja za Severno Irsko, pa tudi za nekdanjo Jugoslavijo in za Bliznji Vzhod, je pristavila, sicer se bodo vojni spopadi v kratkem nadaljevali.

Glede tukajšnjih problemov s priseljenci pa je podprla delo vseh organizacij, ki se borijo za njihovo enakopravnost in poudarila se enkrat, da je človekovo dostojanstvo univerzalna vrednota, ki jo je treba spoštovati vedno, neglede na barvo kože, državljanstvo, veroizpoved ali izvor posameznika.

NOVICE

Novi urniki kancijlijsodnih uradov

Od 4. decembra dalje bodo kancijle sodnih uradov za javnost odprte po naslednjih urnikih: ob delavnikih od 8.30 do 13.30; ob ponedeljkih in sredo od 14.30 do 17.30 samo za prošnje in izdajanje kopij in potrdil, ki zadevajo naslednje službe: sodne sezname (pri državnem pravdnstvu), se odprte pravde (pri državnem pravdnstvu, na sodišču za mladoletne in na okrožni preturi), trgovinska kancijla in kancijla zaščitnega sodnika (na okrožni preturi). Vhod v sodno palačo bo možen samo s trga Foro Ulpiano.

PD Kolonkovec se zahvaljuje

Upravni odbor PD Kolonkovec, ki mu predseduje Josip Stancič, se lepo zahvaljuje članom in prijateljem kulturne ustanove za udeležbo na uradni otvoritvi novih sedežnih prostorov. Toplo se zahvaljuje skofovemu vikarju gospodu Voncini za lepe pozdravne besede tudi v imenu škofa, tržaškemu občinskemu svetovalcu Močniku, ki je pozdravil v imenu občinskega odbora in župana, župniku don Mariu Vatti za blagoslovitev sedeza, MPZ iz Skednja pod vodstvom Aleksandra Sluge, predstavniku prosvetne zveze Mariju Maverju, predstavnicam KD in ženskega pevskega zbora Ivan Grbec, solskemu pevskeemu zboru in učiteljici Devani ter pevcem društvenega zbora in dirigentki Dalki Sturman; posebna zahvala pa gre vsem tistim, ki so na katerikoli način pomagali za uresničitev prireditve.

Obvestilo občine Zgonik

Občina Zgonik obvešča, da je bil podaljsan rok in sicer do 10. decembra za predstavitev prijave prostorov in zunanjih površin za davek na smetarsko službo.

Simpozij o Spiritu

V veliki dvorani Trzasko univerze se bo jutri začelo tridnevno večdisciplinsko zasedanje pod naslovom: »Ugo Spirito, filozof, jurist, ekonomist in do- jemanje aktualnosti v Trstu«. Zasedanje se bo začelo ob 9. uri s pozdravnim nagovorom rektorja Giacoma Borrusa, sledili pa bosta poročili prof. Silvano Monti in prof. Vittoria Mathieu.

ŠPORTNE STRUKTURE / DEMONSTRACIJA PRI SV. IVANU

SKP kritizira Illyjevo upravo

Svetovalec Venier ne bo glasoval o novi športni palači

Tržaska SKP nikakor ne odobrava politike, ki jo Illyjeva občinska uprava vodi na področju športa. Nezadovoljstvo in protest stranke sta izrazila tržaski občinski svetovalec Jacopo Venier in nekdanji rajonski svetovalec Igor Canciani na manjši demonstraciji (foto KRO-

MA), ki sta jo včeraj opoldne priredila pri Sv. Ivanu v Trstu skupno z nekaterimi predstavni tamkajšnjega rajonskega odbora, in sicer pred nekdanjo vojaško konjušnico, kjer bi morali zgraditi terapevtski bazen.

Venier in Canciani sta kritično ocenila predvsem

načrt za novo športno palačo, ki jo Illyjeva uprava namerava zgraditi v bližini stadiona Rocco pri Sv. Soboti. Po oceni SKP naj bi bila ta struktura uporabna le za ožji krog bolj ali manj poklicnih športnikov, tako da bi ljudski sport in številna društva, ki se z njim ukvarjajo, ostali z dolgim nosom. Bolje bi bilo denar investirati v takšne strukture, kakršna bi moral biti terapevtski bazen pri Sv. Ivanu. Venier je napovedal, da se glasovanja v občinskem svetu o finančnem načrtu za novo športno palačo, do katerega bo prišlo predvidoma v torek, iz protesta sploh ne namerava udeležiti.

Pristavimo naj, da so dela za svetoivanski bazen stekla že leta 1985, a da jih je Občina potem ustavila, ker je »odkrila«, da zemljišče ni občinsko, temveč državno. Postopek za zamenjavo lastnika pa baje ni se zaključen.

KULTURNI DOM / OB 16. URI

Z današnjo 30. revijo jubilejni koncert ZCPZ

V Kulturnem domu bo danes ob 16. uri jubilejna 30. revija pevskih zborov, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Na njej bo nastopilo 17 zborov iz tržaske pokrajine, med katerimi tudi bolj znane sestave, kot npr. »Jacobus Gallus«

in »Resonet« in zbori, ki se po nekajletni odsotnosti pomlajeni vračajo na revijo. Tudi tokrat bosta nastopila mladinska skupina z Opcin in skupina Sharon. Slavnostni govornik bo dirigent moskega zbora »Fante izpod Grmade« Ivo Kralj.

Jutri koncert v spomin na Franca Basaglio

Franca Basaglio, pred 15 leti umrlega psihiatra, ki je »odprl vrata norišnice«, bodo počastili jutri s koncertom v dvorani Tripicovich, ki se bo začel ob 20.30. Nastopili bodo Gino Paoli, ki je v 70-ih letih poznal in cenil revolucionarno delo prof. Basaglie, in se Lella Costa, Moni Ovadia, Alfredo Lacosegliaz, Freak Antoni in Maurizio Milani.

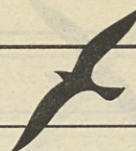
Decembra bodo posvetili Basagli okroglo mizo o »Blaznosti in sredstvih javnega obveščanja«, v okviru katere bodo spregovorili tudi o vlogi Trsta kot središče svetovne pozornosti v zvezi z umskim zdravstvom.

Avl. št. 10190

Varčevanje bo prava igra. Prihrani določen znesek in nagrada bo tvoja!
Obišči TKB, spoznal boš novega prijatelja!

BCI KB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

ZSKD / IZREDNI OBČNI ZBOR

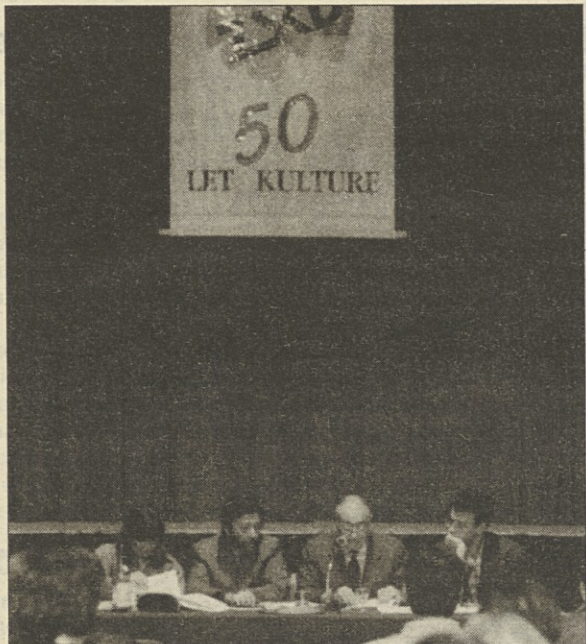
Potrditev poslanstva s pogledom naprej

Člani ZSKD so odbrili novi dvojezični statut in pravilnik - Poldrugo leto dela in preverjanja

Soglasno sprejetje novega statuta Zveze slovenskih kulturnih društev je pozdravilo ploskanje: člani deželne kulturne organizacije Slovencev v Italiji, zbrani v veliki dvorani Prosvetnega doma na Opcinah, so predsinocnim z dvigom rok odobrili dokument, ki odpira Zvezi pot v novo dobo.

Predvsem je novi statut listina, ki potrjuje polstoletno poslanstvo te organizacije in jo obenem postavlja v razsežnosti sodobne družbe. Po eni strani so torej naloge ohranjanja in vrednotenja našega kulturnega izročila, spodbujanja vseh oblik izraznosti, ki na ljubiteljski ravni s prostovoljnimi delom razvijajo že zakoreninjene tradicije, naloge pospeševanja kulturne rasti, krepite narodne zavesti Slovencev v Italiji. Po drugi strani pa so z novim statutom ZSKD odprte vse možnosti tvorjenja vključevanja in soustvarjanja širšega družbeno-kulturnega prostora: omogočene so ji dejavnosti, ne le na strogo kulturno prireditvenem področju, temveč tudi na vzgojnem, izobraževalnem in skrbstvenem področju. Dana ji je naloga, da se polnopravneje siri slovensko kulturo v sosednji italijanski prostor, razvija stike s sorodnimi kulturnimi stvarnostmi tostran in onstran meje, nastopa v odnosu do javnih uprav.

ZSKD pa v svojem bistvu ostaja to, kar že samo ime jasno poudarja: je zveza društev in skupin, v katerih so včlanjeni ljudje, ki se prostovoljno razdajajo prosvetnemu delu in ljubiteljski kulturi. Zato bodo njena poglobljena prizadevanja se dalje prednostno

Z občnega zbora ZSKD (Foto KROMA)

usmerjena v delo za včlanjena društva in skupine; v podpiranje delovanje in dejavnosti, ki krepijo in razvijajo našo kulturno zavest.

Kot je v uvodnem posegu v izredni občni zbor poudaril predsednik Mermolja, je novi statut ZSKD tudi uradno dvojezičen: dejanje je zahtevalo dodatni pravni postopek, organizaciji pa daje podoben polnopravne prisotnosti slovenskega jezika. Novi statut je sad skupnega dela vodstva in članov, zahteval je poldrugo leto preverjanj, posvetovanj s strokovnimi sodelavci in seveda včlanjenimi društvi. Vsi so imeli možnost posega, pripomb, predlogov. Sklepi razprave na dveh glavnih odborih so bili v dovoljenih mejah zakonskih predpisov vključeni v statutarno besedilo. Odobreni statut potrjuje organizacijo, ki odgovarja volji lastnih članov. Društvom in skupinam priznava več pravic, a tudi več dolžnosti, ki so tu-

di formalnega značaja.

Poleg statuta je izredni občni zbor odobril tudi besedilo pravilnika, ki bo v notranjosti urejeval in določal pravila medsebojnih odnosov med člani in vodstvom. Če je pravilnik le vzbudil priponbe, posege in drobno razpravo, pa je neposredno odobravanje veljalo za pismo solidarnosti skupni Gujonu in Slovencem v Beneciji in obso-dbe grobe skrunitve cerkvice v Matajurju. Prebrala ga je tržaški predsednik ZSKD Rinaldo Vremec, v en glas pa so ga podprli vsi prisotni.

Ze spomladi caka ZSKD redni občni zbor, ko bo čas za polaganje obračunov, preverjanje in načrtovanje za bodočnost. Predsinocni zbor na Opcinah, s tako polnostevilno prisotnostjo članov pa daje jasno sporočilo, da je ZSKD deželna organizacija, ki ima svoje korenine globoko vrasene v kulturo Slovencev v Italiji.

Damjana Ota

PROŠNJE DO TORKA

Prispevki za kulturo in prosti čas v občini D-N

Devinsko-nabrežinska občina je izdala javno obvestilo o predložitvi prošnji za prispevke v letu 1995 za redne letne dejavnosti na področju kulture in na področju prostega časa (sport in rekreacija).

Prispevke za zgoraj navedene redne letne dejavnosti lahko prejmejo naslednji upravičenci:

- zasebne ustanove, združenja, krožki in druge institucije zasebnega značaja, ki imajo status pravne osebe in delujejo v prid krajevnega prebivalstva;
- nepriznana združenja in odbori, katerih pobude in dejavnosti so v korist prebivalstva občine. Njihova ustanovitve mora izhajati iz akta, ki je bil odobren vsaj 6 mesecev pred predložitvijo prošnje za prispevek.

Prošnje je treba sestaviti po priloženem obrazcu "A" in overiti po predpisih; dopolnjuje naj jih sledeča dokumentacija:

- izvod proračuna za leto 1995;
- izvod programa dejavnosti za isto leto;
- izvod statuta (v primeru, da ni bil dokument že predstavljen v prejšnjih letih);
- izvod poročila o izdatkih v letu 1995;
- ustrezno izpolnjena in podpisana priložena obrazca "B" in "C".

Navedene listine morata podpisati predsednik in tajnik ustanove ter v primeru, da obstaja, predsednik nadzornega kolegija.

Rok za predložitev prošnji bo zapadel 28. 11. 1995.

Po preveritvi pristojnega oddelka in v skladu s predpisi občinskega pravilnika bo dodelitev prispevkov določil občinski odbor v teku 60 dni od poteka roka za predložitev prošnji.

Občinski pravilnik o urejanju koncesij za finansiranje, subvencije, prispevke in podpore javnim ustanovam in zasebnikom je na razpolago za vpogled ali nabavo, po predpisih 5. člena pravilnika samega, v občinskem uradu za solstvo in kulturo, v sobi st. 2. Isti urad je na razpolago tudi za pojasnila (telefon 670-3111).

COL / NIZ PREDAVANJ

Zakaj naši mladi bežijo v svet alkohola in mamil?

Danes je vloga staršev sredi nenehnega valovanja negativnih pritiskov nadvse težavna. Vse bolj pogosto se porajajo problemi, katerim starši niso več sami kos. Tudi njim bi nadvse koristil tedenski trening, kakršnemu se predajajo sportniki, da pozivijo svoje sposobnosti.

Odnosi v družini, slabi vplivi, alkohol, mamila, nesporazumevanje, učne težave, svobodna spolnost, razumna vloga matere, očeta, sina in hčere so dejstva, ki vse česče prerasajo v neresljiv konflikt. Repentarska skupnost je spoznala nujnost odziva na to sodobno plat vsakdanjika in se odločila za realizacijo niza predavanj ob koncu tega ter v začetku prihodnjega leta, ki naj bi staršem in drugim

vzgojiteljem, predvsem pa mladim, nudila priložnost za razmislek, nasvet ali morebiti samo zavest, da pri reševanju te problematike niso sami.

Predavanja bodo v Kulturnem domu na Colu s pricetkom ob 20. uri. Organizirala sta jih Župnijska skupnost z Repentabra in Kulturno društvo Kraski dom v sodelovanju s Skladom Mitja Cuk.

Med uglednimi predavatelji sta potrdila svojo navzočnost psihiatrinja dr. Martina Tomori - avtorica mnogih knjig z aktualno vzgojno in družinsko problematiko - in psiholog dr. Viljem Scuka, pisec člankov v specializiranim tisku o vzgojnih, zdravniških in psiholoških vprašanjih. Oba kot izvrstna strokovnjaka izhajata iz bogate izkušnje svetovanja predvsem o motnjah in problemih mladostnikov.

Zakaj tudi številni naši mladi bežijo v svet alkohola in mamil? je prvo predavanje - v torek, 28. novembra - zaupano psihologu in psihoterapevtu dr. Viljemu Scuki iz Nove Gorice. Priznani strokovnjak na področju motenj v razvoju je hkrati dolgoletni sodelavec v vzgojni svetovalnici Sklada Mitja Cuk. Predavanje je namenjeno širokemu krogu poslušalstva. Aktualnost tega vprašanja, predvsem pa potreba po odpravi predsodkov, neznanja, nestrpnosti do "grešnikov" ter odklanjanja spoznanj o tej problematiki, je zadosten razlog za obisk predavanja. (jec)

Devinsko-nabrežinska občina občina sporoča, da bo v ponedeljek dopoldne zaradi sindikalne skupne službenecev lahko prišlo do okrnjenega delovanja občinskih služb.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
26. novembra 1995
PETER

Sonce vzide ob 7.18 in
zatone ob 16.26 - Dolžina
dneva 9.08 - Luna vzide ob
10.42 in zatone ob 20.54.

Jutri, PONEDELJEK,
27. novembra 1995
VIRGIL

VREME VČERAJ OB 12.
URL: temperatura zraka 7,8
stopinje, zračni tlak 1023,2
mb ustaljen, brezvetrje, vlaga
81-odstotna, nebo oblačno,
morje skoraj mirno, tempera-
tura morja 12,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Nicol
Ammirati, Arianna Raz-
man, Anna Degrassi, Fe-
derico Millevoi, Francesco Pi-
sani, Alice Coretti.

UMRLI SO: 60-letni Stel-
vio Longhetto, 92-letna Ama-
lia Petronio, 66-letna beatrice
Manupelli, 87-letna Nella
Foretič, 62-letni Luigi Lizzi,
60-letni Mario Ciano, 78-let-
na Maria Pozzecco, 76-letna
Graziella Corsi, 86-letni Nar-
ciso Hudler.

LEKARNE

NEDELJA,
26. novembra 1995
Lekarne odprte od 8.30
do 13.00

Trg Venezia 2, Ul. Fabio
Severo 112, Ul. Ginnastica 6,
Bazovica - Ul. Gruden
27.

Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Trg Venezia 2 (tel.
308248), Ul. Fabio Severo
112 (tel. 571088).

BAZOVICA - Ul. Gruden
27 (tel. 226210) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

Lekarne odprte od 16.00
do 20.30

Trg Venezia 2, Ul. Fabio
Severo 112, Ul. Ginnastica
6.

BAZOVICA - Ul. Gruden
27 (tel. 226210) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30
do 8.30
Ul. Ginnastica 6 (tel.
772148).

Od PONEDELJKA,
27. novembra
do NEDELJE,
3. decembra 1995
Normalen urnik lekarn

od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30
Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Ul. Dante 7 (tel. 630213),
Ul. Costalunga 318/A (tel.
813268), Milje - Mazzini-
jev drevored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141-
225340) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30
do 20.30

Ul. Dante 7, Ul. Costa-
lunga 318/A, Ul. Giulia 14.

PROSEK (tel. 225141-
225340) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30
do 8.30
Ul. Giulia 14 (tel.
572015).

Za dostavljanje zdravil na
dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-
USL: 399-1111.

* ČESTITKE

Ano in Janija je osreči-
la mala SANJA. Iskreno
jima čestitamo, novo-
rojenki pa želimo, da bi
zrastla v zdravo, pridno
in srečno deklico - bivše
sosoške iz učiteljskega.

Za današnji 70. jubilej
čestitajo babici SRECKI
in ji želijo se veliko zdra-
vih ter zadovoljnih let
vnuka Alja in Primož ter
ostali.

Naša učiteljica NA-
TASA SKABAR je okro-
gla leta praznovala. Vse
najboljše ji želijo učenci
V. razreda iz Ricmanj.

Mi bomo ob strani stali
in veselo nazdravili naši
predragi mami in noni
MARCELLI, ki jih bo na
mah 85 ugasnila in seve-
da to bo sama naredila,
kot je v njeni navadi. Mi
bomo veselo vzklicali se
in se tako naprej! Hvalež-
ni Orlanda z Borisom,
nadvse njeni Damjan in
Davor. Pridružujeta se
Ksenija in Vlasta z druž-
nima.

Akcija za pomoč partizanskemu zboru

Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomazič se je pred kratkim preselil v nove prostore na Padricah. Bil je v to primoran, ker so prostori v Bazovici, s katerimi je razpolagal, razpadali. Končno je lahko tako obnovil pevske vaje in lahko sedaj mirneje načrtuje svoje nastope, saj mu vabil ne manjka. Med prvimi nastopi je v programu solidarnostni koncert na Stadionu 1. maja, da bi podprl akcijo Odbora za ohranitev tega pomembnega športnega objekta. V načrtu pa je tudi za konec aprila in prve dni maja gostovanje na Kubi.

Z vsemi svojimi silami se je zato lotil dela za čim boljše ureditev novega sedeža, saj je bilo treba tudi v novih prostorih marsikaj postoriti, zacementi z ureditvijo ogrevanja, električne napeljave, namestitve novega lesenega poda, pobeljitve in ureditve zunanjih prostorov. Čeprav je večino tega dela opravil s prostovoljnimi delom svojih članov, ki so ves poletni in zgodnjejesenski čas množično posvetili preurejevanju prostorov, se je le nakopilo veliko stroškov, ki jih zbor kljub izredni dobri volji, kljub samoprispevkom in kljub prodaji kaset in CD plošč »Partizanska balada« in »Zemlja in narodi«, ne bo zmogel sam. Zato se obrača na javnost s prošnjo, ki bi ga v teh naporih podprla. V ta namen je zbor odprl dva tekoča računa pri slovenskih bankah, in sicer tekoci račun st. 13493 pri Kraski zadrugi in st. 01-1605/46 pri Tržaški kreditni banki.

NA POSTAJI RADIO TRST A

Razni aspekti bolečine v pogovoru z izvedenci

Jutranji sklop oddaj Radia Trst A z naslovom Iz studia z vami vsak teden obravnava različno tematiko. Tokrat se je urednica Marija Breclj ob sodelovanju Alesa Lupinca odločila, da bo rdeča nit teh oddaj v nastopajočem tednu bolečina in sicer pretežno z zdravniškega vidika. Tematika bota obravnavali številni specialisti.

V ponedeljek ob 11. uri bosta o bolečini na splošno spregovorila zdravnik goriske bolnice dr. Giannino Busato in dr. Domenico Colo, ob 11.45 pa go gost v studiu ortoped dr. Venceslav Pison, ki bo obravnaval problem bolečine v ortopediji. Torkov gost okrogle mize ob 11.45 bo pe- diater dr. Oskar Volpi, ki

bo govoril o tem, kako in kdaj se pri otrocih pojavljajo bolečine. V sredo bo osrednja tema oddaje glavobol, o katerem bo spregovoril nevrolog dr. Borut Pecnik, v četrtek pa bo dr. Igor Zadnik obravnaval področje anestezije. Petkov osrednji gost bo dr. Vera Paladini, ki bo govorila o bolečini pri končnih bolnikih ter o sredstvih in načinih da jim olajšajo bolečine. Filološki in delno tudi teološki okvir izbrani temi pa bo v petek približno ob 11. uri podal prof. Edi Kovac. Kot običajno imajo poslušalci možnost, da pri teh oddajah sodelujejo, in to preko telefona in številke tržaškega telefonskega omrežja 772104.

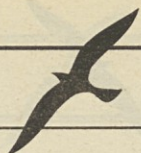
EKSKLUZIVNI POSNETKI EKSTREMNIH DOSEŽKOV: ZAKAJ SI JIH SAMO PREDSTAVLJATI?

Do 11. decembra
vam podarimo videokaseto
»The Best of No Limits 2«
ob nakupu ure Sector

Skerlavai
draguljarna

TRST - Ul. Battisti 2 - Tel. 7606012

PREDSTAVITEV / DOKTORSKA ŠTUDIJA MILANA BUFONA

Goriški mejni prostor zanimiv za vso Evropo

Volja po preseganju meje je tu močnejša od restrikcij

V ponedeljek je Slovenski raziskovalni inštitut priredil v čitalnici Ljudske knjižnice Damira Feigla predstavitev doktorskega dela Milana Bufona Prostor, meje, ljudje - Razvoj prekomejnih odnosov, struktura obmejnega območja in vrednotenje obmejnosti na Goriskem.

Po pozdravu odgovornega goriskega sedeža SLORI Rupla, je uvodne misli povedal ravnatelj Instituta Susić, ki je predstavil dva gosta iz Ljubljane, prof. Sumija in prof. Klemenčiča, ter avtorja dela. Gosta sta poudarila pomen raziskav na obmejnih in narodno mešanih področjih, kjer so manjšinski raziskovalci postali tudi s pomočjo ljubljanske univerze upoštevanja vredni izvedenci tudi v evropskih in

Emidij Susić in Milan Bufon (Fotost. Reportage)

svetovnih razmerah, saj mnoga druga študijska središča sele začenejajo "gristi" v ta vprašanja, kar je pogosto razvidno na različnih srečanjih.

Avtor dela, ki je svoje napore tudi v prejšnjih knjigah namenil obmej-

nim problemom, je povedal, da ni slučaj, če se je tudi tokrat posvetil goriskemu prostoru, ker je za evropske razmere zelo značilen in zanimiv. Različni pokazatelji kažejo, da je bila volja po preseganju meje vedno moč-

nejša od raznih upravičenih in neupravičenih restriktivnih ukrepov, resitve za preseganje državno birokratskih zahtev in potreb pa večkrat izvirne in življenske. V posvetilu je avtor zapisal, da posveča svoje delo prebivalcem Goriskega obmejnega pasu v želji, da bi lahko bogate prekomejne vezi, ki so jih vztrajno in marsikdaj tudi v dokaj neprijaznih razmerah ohranjevali in razvijali v duhu medsebojnega sožitja in sodelovanja, pripomogle k poglabljanju prijateljskih odnosov in integracije v italijansko-slovenskem obmejnem območju ter prispevale vsaj skromen zgled pri razreševanju redkih mednarodnih, medetničnih in obmejnih konfliktov v raznih predelih našega kontinenta.

Aldo Rupel

GOSPODARSTVO / OBISK DELEGACIJE IZ SEULA

Korejska firma izbrala Gorico za prodor na evropsko tržišče

Te dni so bili gostje podjetja Copego, s katerim sodelujejo

Sodelovanje med podjetjem Copego in Lotte Connectionery iz Seula je zadobilo konkretno obliko sele letos. Julija je prispela prva količina "Lotteguma", na poti v Evropo pa je nova količina posebnih slasčic. Copego je namreč zastopnik omenjene firme za Evropo.

Te dni se je v Gorici mudila delegacija korejskega podjetja, ki je med najpomembnejšimi v svetovnem merilu. S podjetjem Copego so podpisali sporazum o nadaljnjem sodelovanju. Bili so tudi na obisku na županstvu, kjer jih je sprejel župan Valenti, si ogledali proizvodne prostore firme Copego, v Brdih pa so se seznanili z zlahkim proizvodom tega območja. Predstavniki korejske

firme so pokazali veliko zanimanje za možnosti, ki jih za prodor na evropsko tržišče ponuja Gorica zlasti ob upoštevanju središčne lege in komunika-

cij. V prihodnjih mesecih bodo preverili možnosti, da bi v Gorici organizirali proizvodnjo za specifične artikole, nam je po telefonu povedal upravitelj

podjetja Copego Danilo Nanut, ki si v tej smeri veliko prizadeva.

Na sliki (Fotostudio Reportage) člani delegacije na županstvu

KRZNARSTVO

pellicceria

Ul. Garibaldi 3 - GORICA - Tel. 0481/32363

- nerc
- svizec
- lisica
- bober

Po meri krojeni in gotovi krzneni plašči

Ugodni plačilni pogoji

Mraz je pred urati

Podjetje

Coxxutto Gianfranco

vam nudi zadnje novosti:

- prešite odeje
- pernice
- pregrinjala za postelje in divane

VEDNO NA ZALOGI ŠIROKA IZBIRA ZAVES

GORICA - UL. MORELLI 19/B - 23/B
TEL. (0481) 533432

KINO

GORICA VITTORIA 11.15
»Asterix conquista l'America«. Film za otroke.

16.00-18.00-20.00-22.00 »Al di là delle nuvole«. Rež. Michelangelo Antonioni (s sodelovanjem Wim Wendersa). Igrajo John Malkovich, Sophie Marceau, Kim Rossi Stuart, Fanny Ardant, Irene Jacob, Marcello Mastroianni, Jeanne Moreau. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 15.00-17.15-19.30-22.00 »I ponti di Madison County«. I. Clint Eastwood in Meryl Streep.

TRZIC COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Peccato che sia femmina«. Rež. J. Balasco, i. Alain Chabot, Victoria Abril.

PRIREDITVE

SPD GORICA vabi člane in prijatelje na Srečanje ob 50-letnici obnove društva v četrtek, 7. decembra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici. Ob pesmi, glasbi in recitacijah bodo oživili spomin na dogodke pred pol stoletja. Vstop z vabili, ki so na razpolago na sedežu društva in v Kulturnem domu.

MLADINSKI PEVSKI ZBOR "Vrh sv. Mihaela" prireja jutri ob 20. uri Gregorčičevo proslavo. Prireditve bo v SKC Danica.

CICIKLUB sporoča, da bo prihodnje srečanje jutri, 27. novembra, ob 15. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V GORICI

Vabi člane in prijatelje na

SREČANJE

ob pesmi, glasbi in recitacijah ob

50-letnici obnove društva

Kulturni dom, četrtek, 7. decembra 1995 ob 20.30

Vstop z vabili, ki so na razpolago na sedežu društva in v Kulturnem domu.

KD SOVODNJE 1945 - 1995

PROTAGONISTI SOVODENJSKE STVARNOSTI

Danes, 26. novembra, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL
GORICA

KONCERTNA SEZONA 1995/96

Cetrtek,
30. novembra 1995
ob 20.30
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

Cetrtek,
25. januarja 1996
ob 20.30
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

Petek,
16. februarja 1996
ob 20.30
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

Torek,
19. marca 1996
ob 20.30
Baročna dvorana cerkve sv. Ignacija v Gorici

Petek,
29. marca 1996
ob 20.30
Dvorana Pokrajinskega muzeja na goriskem gradu

Ponedeljek,
22. aprila 1996
ob 20.30
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

OBVESTILA

GOSPODARSKA ZADRUŽA KRAS Dol - Poljane prireja danes ob 14. uri "likof" ob dokončanju prve faze del na gradnjo kulturnega in športnega centra. Srečanje bo ob 14. uri.

SKD KREMENJAK iz Jamelj prireja plesne vaje za otroke in odrasle. Prijavite se lahko pri Milki Pahor tel. 419993 ali pri odbor-
nikih društva.

GORISKA MOHORJEVA DRUŽBA vabi na predstavitev knjižne zbirke za leto 1996, ki bo v razstavnih prostorih Katoliške knjižarne v petek, 1. decembra, ob 18. uri.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne bencinske črpalke

GORICA
AGIP - Ul. d'Aosta
ESSO - Ul. Brass
IP - Ul. Lungo Isonzo
ERG - Ul. Brig. Re
GRADISCE
IP - Trg Unità
TRZIC
ESSO - Ul. Boito
API - Ul. Cosulich
MONTESHELL - Ul. Boito

AGIP - Ul. Duca d'Aosta
RONKE
MONTESHELL - Ul. Redipuglia
ZAGRAJ
API - Trg Garibaldi
SLOVRENC
AGIP - drz. cesta 56
TURJAK
IP - državna cesta
KRMN
API - Drev. Ven. Giulia
DOBERDOB
CHEVRON - Palkisce

V družini Visintin imamo se enega doktorja. 20. t.m. je na ekonomski fakulteti v Trstu diplomiral

Tanja

Cestitajo ji vsi sorodniki

ČESTITKE

ANDREJ PAHOR je na filozofski fakulteti v Trstu z odliko diplomiral iz tujih jezikov in literature. Cestita mu SDK Kremenjak.

RAZSTAVE

V KULTURNEM DOMU je do 30. novembra odprta razstava podvodnega fotografa Smiljana Zavrtanika iz Nove Gorice. Ogled ob delavnikih od 9. do 13. ure in med prireditvami.

V **KATOLISKI KNJIGARNI** razstavlja trzaski slikar Boris Zulian. Ogled do 5. decembra po urniku knjižarne.

PRISPEVKI

Ob 60. obletnici poroke darujeta Peter in Milka Tomsic, 50 tisoč lir za društvo Krvodajalcev iz Sovodnj, 50 tisoč lir za KD Sovodnje in 50 tisoč lir za Športno društvo Sovodnje.

Ob 14. obletnici smrti Franca Devetaka z Vrha daruje žena Melanja 40 tisoč lir za Zvezo borcev Vrh in 40 tisoč za Društvo krvodajalcev v Sovodnjah.

Ob 10. obletnici smrti drage mame Milke se je spominja sin Jordan z družino in daruje 100 tisoč lir za SKD Kremenjak iz Jamelj.

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriske občine od 18. do 24. novembra 1995:

RODILI SO SE: Lorenzo Persoglia, Nicola Treppo, Giulia Bigatton in Jason Visintin.

UMRLI SO: 55-letni delavec Angelo Carlucci, 83-letna upokojenka Elena Cozzarolo vd. Faidutti, 73-letna upokojenka Pierina Ulian, 73-letni upokojenec Giovanni Grapulin, 85-letni upokojenec Giuseppe Lehnus, 35-letna gospodinja Damiana Markocić por. Ipavec, 86-letni upokojenec Marco Alt, 83-letni upokojenec Emilio Tami, 83-letna upokojenka Rosalia Pavoni, 84-letna gospodinja Maria Felicita Humar por. Solari, 86-letna gospodinja Paola Neffat, 53-letni upokojenec Giacomo Longo, 78-letni upokojenec Luigi Miatello.

OKLICI: financer Alberto Candutti in uradnica Gabriella Gobbato.

POROKE: inženir Alessandro Cecchinato in računovodkinja Raffaella Malavolti.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

S. NICOLO', Ul. I Maggio 94, tel. 790338

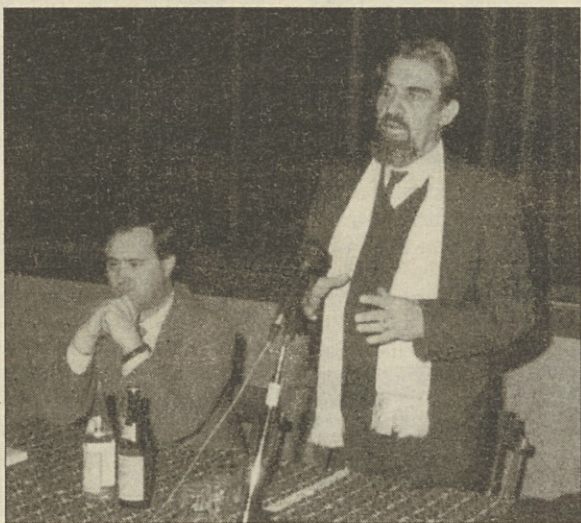
SOVODNJE / PREDAVANJE CIRILA ZLOBCA

NOB - zgodovinsko dejanje naroda

Zmaga močan adut v povojni ureditvi

Ce je katero od dejanj v tem stoletju pomembno, potem smo se Slovenci v zgodovino zapisali zaradi narodnoosvobodilne vojne. Bilo je to dejanje, ne glede na napake med vojno in po vojni, ki je slovenskemu narodu omogočilo preživetje, argument s katerim smo v mednarodnem merilu spet pridobili tretjino narodnega ozemlja in ki je, navsezadnje, začetek slovenske državnosti. S to mislijo je akademik Ciril Zlobec zaključil petkovo srečanje v Sovodnjah, ki ga je priredila občinska uprava ob 50-letnici osvoboditve in ob 30-letnici postavitve partizanskega spomenika.

Ciril Zlobec je svoje razmišljanje pričel z ugotovitvijo, da nobena generacija ne živi sama zase, ampak se v verigi življenja, poleg tistega, kar doživljamo neposredno, prenašajo tudi iskustva prednikov in mlajših generacij. Naravno je, da mladi gledajo na NOB drugače, neprizadeto in odmaknjeno, kar pa dejanju, ki se je takrat odigralo v življenju slovenskega naroda ne more zmanjšati pomena. »Zgodovina se ne piše o zablodah, zablode sodijo kvečjemu pod opombe, pod črto«, je povedal Zlobec in s tem opravil s tistimi, ki skušajo pomen stiri letnega boja za osvoboditev, ki pa je bil istocasno tudi revolucija, zmanjšati, ce ga ze izbrisati ne morejo. Da je slo za preživetje majhnega naroda, potrjujejo tudi načrti tistih, ki so Jugoslavijo in Slovenijo napadli, zasedli in razkosali. Slovensko ozemlje so si Italija, Nemčija in Madžarska razdelili in prisvojili. Ni

šlo torej za okupacijo, ampak za brisanje države in naroda. Ce teh stvari ne razumemo, potem lahko tudi nasedemo tistim, ki na vso moč trdijo, da smo zaradi komunizma in revolucije izgubili Trst, Gorico in se kaj. Zlobec je poudaril, da je bilo med vojno narajenih veliko tudi hudih napak, se več po vojni in teh dogodkov nikakor ne opravičuje. Dogajalo se je v vseh casih, v vseh vojnah, po vsem svetu. Dogajajo se se danes v Bosni. »Narodnoosvobodilni boj je bil adut majhnega naroda v soočanju z velesilami in sosedih o povojni ureditvi.«

Prav zaradi povezanosti med generacijami je Zlobec v drugem delu predavanja segel v današnji čas, ko je Slovenija postala samostojna država, tudi zaradi narodnoosvobodilnega boja pred petdesetimi leti. Razmere so bistveno drugačne, saj ni več zunanega sovražnika, ne z zahoda ne s severa. Nevarnost pa prihaja od znotraj, saj grozi tudi zaradi epohalnih sprememb v

svetovni ureditvi, ekonomsko zasuznjenje, ce politiki, ki ze predolgo stopicajo na mestu, ne bodo zmogli pametnih, »političnih in ne strankarskih« odločitev. »Smo majhen narod in imamo vse slabosti majhnega naroda, vključno to, da vsakdo misli, da ima prav in recept za vse in je toliko bolj neopustljiv do drugih. Skratka kdo bo koga.« Velika škoda in zabloda je, da se taki odnosi v matici prenašajo tudi v zamejstvo, kjer so posledice lahko dramatično hitre in usodne in se ze poznajo.

Sicer pa je Ciril Zlobec predavanje zaključil tudi z ugotovitvijo, da smo v zgodovini, kljub »zoprnim potezam majhnega naroda« zmeraj nekako izplavali.

Za uvod so na petkovem srečanju s katerim je občinska uprava Sovodnje sklenila niz prireditve ob 50-letnici osvoboditve, zapela Sovodnjska dekleta, Cirila Zlobca pa je pozdravil in predstavil župan Igor Petejan. (Foto Studio Reportage).

MITTELEVROPSKO SREČANJE

Kultura in ustvarjalnost ljudi ob meji

Večjezičnost in literatura

Včeraj se je v konferenčni dvorani Trgovinske zbornice v Gorici zaključilo dvodnevno mittelevropsko kulturno srečanje pod geslom Obmejna kultura. Po sociološki in zgodovinski poglobitvi prvega dne so se včeraj posvetili predvsem kulturni ustvarjalnosti vidnejših osebnosti srednjeevropskega prostora ter s tem povezanim problemom ustvarjalnosti obmejnega cloveka.

S slikarskim opusom Zorana Musića nas je osvestil na svoj "umetniški" način slikar Fulvio Monai, ki je predstavil z diapozitivami ter kritično analizo razna obdobja Musićevega ustvarjanja. Posebno občuten je bil poseg pesnika Celsa Macorja, ki se je z nostalgijo v srcu premaknil v tisto obdobje goriske zgodovine, ko je bila furlanska skupnost vidno prisotna v našem mestu. Danes namreč prevladujeta italijanski jezik ter t.i. goriski dialekt, medtem ko se furlanščina v mestu izgublja in bo postopoma izginila, kakor se je v pereteklosti že zgodilo z nemško in židovsko komponento. Ton podajanja je izzvenel zelo pesimistično in je marsikatero Slovenca spominjal na nase značilno, sicer upravičeno, tarnanje.

Na posvetu je sodeloval tudi zamejski Prešernov nagrajenec Alojz Rebula. Tematika njegovega izvajanja je bila precej kompleksna, saj je predstavil možnosti ter tezaue pri dvojezičnem literarnem ustvarjanju. Veliko je namreč avtorjev, ki so se v svojih delih posluževali dveh ali več jezikov od prejšnjih stoletij do danes. Ob Rilkeju, D'Annunziu ter Konradu omenimo našega Prešerna ter vse tiste predstavnike politične emigracije, ki so bili primorani se posluževati tujih jezikov, med katerimi celo japonsčine. Treba pa si je priznati, da ce se esej z relativno lahkoto lahko napiše v več jezikih, je to isto s poezijo nekoliko težje, s prozo pa zelo problematično. Potemtakem je kvaliteto delo skoraj nemogoče. Ob jezikovnih težavah igrajo pri tem lep delez tudi psihološka bariera ter dejstvo, da ostaja v našem primeru taka dvojezičnost enosmerna.

Fulvio Tomizza, Peter Handke in Franz Tumlser so bili protagonisti nadaljnjih analiz srednjeevropskih strokovnjakov, medtem ko sta aktualna pojma domovine ter sožitja oz. strpnosti zaključila dvodnevni posvet. Predsednik letošnjega srečanja Dimitrij Volcic je nazadnje s svojim vsem dobro poznanim stilom se povzel glavne tematike ter ideje, ki so z nekaterimi poglobitvami obogatile dosedanje pojmovanje obmejne Gorice ter nadetnične srednje Evrope ter marsikoga tudi osvetlile s problemi ali realnostmi, ki so bile zaradi svoje medijske nezanimivosti marsikomu nepoznane.

NOVICE

Drevi predstavitve zbomika Protagonisti sovodenjske stvarnosti

V Sovodnjah se bosta drevi zvrstila dva pomembna kulturna dogodka: odprli bodo dokumentarno razstavo o polstoletnem delovanju društva Sovodnje, ki sta jo uredila Vilko Fajt in Emil Tomsic, in predstavili knjigo "Protagonisti sovodenjske stvarnosti", zapis o prvih zametkih društva in kasnejši uspešni poti. Knjigo je napisal in uredil novinar Marko Waltritsch. Program prireditve bodo zaokrožile sepevske točke - nastopila bodo Sovodenjska dekleta in clani za to priloznost obnovljenega Noneta - in recitatorji. Vse se bo odvijalo v Kulturnem domu v Sovodnjah s pričetkom ob 18. uri.

Doberdobska občina solidama z matajurskim župnikom Gujonom

Tudi doberdobska občinska uprava je razpravljala o dogodku v Matajurju, ki je močno odjeknil mad celotno našo skupnostjo. Občinski odbor izraza ogorčenje nad dogodkom ter izreka solidarnost župniku Gujonu in celotni beneskoslovenski skupnosti ter želi, da se zadeva čimprej pojasni. Tovrstni dogodki so, po mnenju odbora, dalec od miroljubnega sožitja in demokratičnega vedenja, kar je vsekakor razlog za zaskrbljenost. Župan dr. Lavrencić bo danes tudi osebno izrazil solidarnost z udeležbo na srečanju v Matajurju.

Revija zborov USCI v Romansu

V Romansu bo danes ob 18. uri 19. pevška revija, ki jo prireja združenje USCI (Unione società corali italiane) v sodelovanju z občinsko upravo in župnijo. Revija bo v dvorani "Galupin". Peli bodo zbor Vox Iulia iz Ronk, pod vodstvom Sonie Magris Sirsen, Ars musica iz Gorice (Licio Rapaccioli), zbor Hrast iz Doberdoba (Hilarij Lavrencić), in kot gost, zbor Polivox iz Trsta, ki ga vodi Sandro Marigonda.

Razstava CIFI ob 25-letnici

V prostorih doma "Pre Pieri Mosetti" v Ločniku je se danes odprta razstava fotografij članov kluba CIFI (Circolo fotografico isontino Gorizia), ki so jo priredili ob 25-letnici ustanovitve. Poleg fotografij, ki so jih posneli sedanjí člani kluba, je razstavljenih precej izdelkov "starih" ali nekdanjih članov, ki so se posebej uveljavili na tem specifičnem področju.. Klub so ustanovili 30. oktobra 1970.

Našli mrtvo v stanovanju, ob njej je jokal dveletni otrok

V revnem stanovanju v ulici Della Corte v starem delu Gradeza so včeraj našli mrtvo 36-letno Rito Marin. Pozornost nekega mimoidočega je zbudil otrokov jok, ki je prihajal iz zaprtih vrat. Gasilci in policija so našli truplo stanovalke v pritličju. V teku je preiskava, da bi ugotovili vzroke smrti.

URARNA - ZLATARNA

DRAGULJARNA

Giovanni Fuchs

Ul. Rastello 26 - GORICA

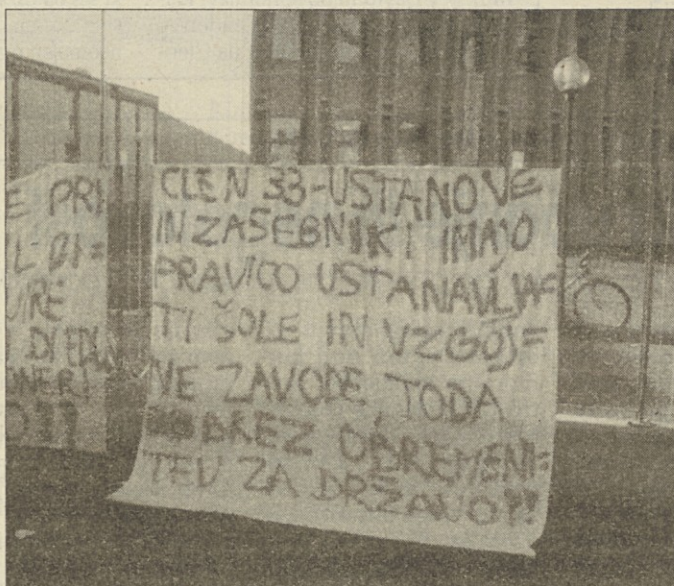
Tel. 530020

MENJALNICA
CAMBIO
ISONTINO

Gorica - Korzo Verdi 58
menjalnica in prodaja tujih valut, slovenskega tolarja, hrvaške kune, madžarskega florinta, češke krone.
URNIK: od toka do sobote
8.30 - 13.00 in 14.30 - 18.00
Tel. 0481/536322 - fax 0481/531210

SLOVENSKE ŠOLE / DANES TISKOVNA KONFERENCA

Zadnji dan zasedbe

sedbe, so včeraj dopoldne sklenili z Acetom Mermoljo. Gost je spregovoril kot pozoren opazovalec družbene stvarnosti v Italiji in v svetu in je tudi na podlagi lastnih izkušenj razvil z dijaki zanimivo razmišljanje o napakah italijanskega solskega sistema o o globljih vzrokih nelagodja, ki

ga na lastni kozi občutijo dijaki. Ena od ugotovitev tega razmišljanja je bila, da je sola danes zal veren odraz napak italijanske družbe in majhne vrednosti, ki jo ta družba pripisuje kulturi in znanju.

Na sliki (Fotostudio Reportage) transparent pred zasedbami solskim središčem

Za dijake starih slovenskih višjih srednjih sol v solskem središču v Ul. Puccini je včeraj bil četrti in po vsej verjetnosti predzadnji dan zasedbe. Njihov namen je namreč, da z zasedbo nadaljujejo vsaj se danes in tako z dejanji zavrnejo poceni očitke, ces da protestirajo samo zato, da bi izgubljali pouk. Zadnje dejanje zasedbe bo predvidoma tiskovna konferenca, na kateri nameravajo predstaviti obračun celotne protestne izkušnje, pa tudi pojasniti vzroke in okoliščine zasedbe, o kateri so zlasti italijanski mediji dali nekoliko izkrivljeno podobo. Ni res namreč, da so dijaki protestirali zgolj zaradi problemov slovenskih sol, kar itak italijanskih dijakov ne zanima. Kvečjemu drži nasprotno: slovenski dijaki so opozorili na splosne probleme solstva in so glede tega mnogo bolj v sozvočju z dijaskim gibanjem po državi kot pa njihovi "zaspani" italijanski goriski vrstniki.

Niz srečanj in predavanj, ki so se zvrstila v starih dneh za-

JAVNA RAZPRAVA / VČERAJ NA POKRAJINI

Zakaj referendum o šoli

Posegli so Pironi, Antonaz, Salomoni in Buttignon

Cez dobra dva tedna (16.decembra) se zaključi rok za zbiranje podpisov za razpis referenduma za odpravo določil deželnega zakona st. 14/91 o javnem financiranju zasebnih sol. Treba je zbrati najmanj 20 tisoč podpisov. Doslej je pobudo podprlo okrog dvanajst tisoč občanov. Potrebno je torej strniti prizadevanja, da se postavljeni cilj doseže. Tako je razumeti sinocno javno razpravo v DSL in SKP, kjer so govorili Maurizio Salomoni, Ennio Pironi, Roberto Antonaz in Silvano Buttignon. Predstavnika DSL Salomoni in Pironi sta pojasnila, da gre za pobudo svetovalske skupine v pokrajinskem svetu, ker stranka do referenduma ni zavzela stališca.

Zakaj naj bi občani podpisali predlog, je pojasnil Pironi z navajanjem številčnih podatkov o stopnji izobrazbe in deviacijah do katerih prihaja v sistemu izobraževanja. Antonaz je poudaril, da referendum ni uperjen proti zasebnim solam, ampak zato, da se potrdi prednost javnega solstva, ki je očitno v težavnem položaju prav zaradi težko razumljivih razmer, ko se po eni strani krčijo sredstva za javno solstvo, po drugi pa, brez kriterijev, podpirajo izbire glede zaseb-

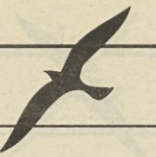
nega solstva. Maurizio Salomoni je uvodoma ugotovil, da se strinja s pobudo in cilji, da pa je dosedanjí bolj medel odgovor občanov posledica prepričanja, da prihaja pobuda pretežno s strani SKP. Nekoliko drugačnega mnenja pa je bil Buttignon. Po njegovem je slab odziv posledica pomanjkljivega poznavanja razmer na specifičnem področju, predvsem pa pomanjkljivo poznavanje pravic. Zanimivo, da so za referendum o zdravstvu ze zbrali in znantno presegli potrebno število podpisov.

Romano oporečnikom v SKP: izrednega kongresa ni bilo

Na sinocnem srečanju na Pokrajini je Ottavio Romano kot tajnik krožka SKP v Gorici novinarjem izročil pisno izjavo v odgovor na včeraj objavljeno sporočilo skupine oporečnih članov, ki so prejšnjo nedeljo izvolili svoje novo vodstvo mestnega odbora. V izjavi Romano navaja, da »izrednega samoiniciativnega kongresa SKP ni bilo« in da tovarisi, ki se na to pobudo sklicujejo, ne morejo uporabljati niti imena, niti simbola stranke.

Slana na cesti past za voznike

Slana na cestiscu, posebej v osojnih legah, je prav tako nevarna kakor led ozioroma poledica. To ugotovitev potrjujejo številne prometne nesreče, ki so se pripetile v tem tednu. Včeraj zgodaj zjutraj se je na pokrajinski cesti med Sovodnjami in Zagrajem težje poskodovala 39-letna Donatella Di Doi iz Ronk, Puccinijeva 39. Avtomobil, v katerem se je peljala, je na poledenelem cestiscu zaneslo s ceste, voznica pa je dobila resne poskodbu prsnega kosa. Nesreca se je zgodila nekaj minut pred sesto uro. V podobni nesreči v Ronkah pa se je okrog polstirih zjutraj laze poskodoval 30-letni Andrea Bagat iz Turjaka.

PROTESTI ZARADI MIROVNEGA SPORAZUMA

Nihče ne želi predati ozemlja

Demonstracije v Dubrovniku in Sarajevu

DUBROVNIK, SARAJEVO, WASHINGTON (Reuter, dpa) - Včeraj je dva tisoč Hrvatov v Dubrovniku demonstriralo proti morebitni ozemeljski zamenjavi Prevlake za dubrovnisko zaledje. Krajan iz Konavelj so poudarjali, da bi predaja Prevlake ponila narodno izdajo in dodajali, da je trajen mir možen le s pravičnostjo.

Na Grbavici in v Vogosci, srbskih predmestjih bosansko-hercegoveškega glavnega mesta, pa je demonstriralo približno tisoč Srbov, ki nasprotujejo združitvi Sarajeva pod nadzorom vladnih sil. Demonstracije

so potekale tudi na Ilidzi, protestniki pa so povsod vzklikali, da ne bodo predali srbskega Sarajeva. Na Ilidzi, v Hadžićih, Vogosci in Grbavici živi približno 120 tisoč Srbov. »Vojne je trenutno konec in spora-

zum sprejemamo, toda le pod pogojem, da bo zagotovljena varnost Srbom v Sarajevu in na Ilidzi,« je izjavil zupan Ilidze Nedjeljko Prstojević. »Varnost pa nam lahko zagotovi le protektorat z mednarodno policijo in drugimi silami.« Proteste so vzbudile izjave Radovana Karadžića, ki je prejšni teden dejal, da niso pristali na predajo Sarajeva in da bi se pogajanja lahko nadaljevala.

Karadžić se je včeraj prvič po sklenitvi mirovnega sporazuma pojavil v javnosti in za televizijo Pale povedal, da so bosanski Srbi lahko zadovoljni, saj so dosegli svoje in dobili »polovico Bosne, več kot 40 mest in dobro zemljo«. Izjavil je tudi, da lahko sporazum o predaji srbskih delov Sarajeva bosansko-hrvaški federaciji privede do novih sporov. Zatrnil je, da bo odsel v Pariz na podpis daytonskega sporazuma, čeprav tvega aretacijo in izrocitev mednarodnemu sodišču za vojne zločine v Haagu. »Tak dokument lahko v imenu Republike srbske podpiše samo njen predsednik,« je zatrnil Karadžić.

Ameriški predsednik Bill Clinton je včeraj v radijskem nagovoru Američane pozval, naj podprejo njegov načrt, po katerem bi v Bosno in Hercegovino v sklopu mirovnih enot Severnoatlantske zveze odšlo tudi dvajset tisoč ameriških vojakov. Obljubil je, da se bo posvetoval s kongresom in da vojakov ne bo poslal v Bosno, če ne bodo imeli pooblastil, da na ogrožanje varnosti ali mirovnega sporazuma odgovorijo z vso potrebno silo. Predsednik je se poudaril zavezanost Amerike da brani svoja nacela, ki jih ogroža tudi nasilje nad nedolžnimi civilisti. ZDA morajo nuditi pomoč sprtim stranem, ki so se obvezale, da bodo spoštovale dolocila daytonskega mirovnega sporazuma. Clinton bo jutri v televizijskem govoru narodu se podrobneje predstavil svoj načrt.

Proti daytonskemu sporazumu so včeraj protestirali tudi Hrvati (Telefoto: AP)

BILJANA PLAVŠIĆ O DAYTONU

»Kar se je zgodilo s Sarajevom, se ne bi smelo zgoditi«

BEOGRAD - V intervjuju za neodvisno televizijsko postajo Studio B je podpredsednica Republike srbske Biljana Plavšić povedala, da je »država« dobila izhod na morje na delu obale, ki se imenuje Konavoske Stene.

Plavšićeva je pripadnica tako imenovane »strožje struje« v vodstvu bosanskih Srbov, prav zato tudi ni presenetljivo, da ni navdušena nad podpisom mirovnega sporazuma, klavzuro v zvezi s Sarajevom, s katero so Srbi izgubili večino svojih občin, mesto pa ostaja v rokah Bosansko-hrvaške federacije, je označila za »katastrofalno«. Javnosti je posredovala tudi podatek, da je bil na sestanku v Dobanovcih pred odhodom v Dayton poleg sporazuma o vodstvu delegacije podpisan tudi dogovor o teritorialnih prioritetah za vodstvo jugoslovanske delegacije.

Ena izmed prednostnih nalog naj bi bilo srbsko Sarajevo, druga pa vsaj 20 kilometrov širok koridor v Posavini. Dodala je, da se je delegacija bosanskih Srbov pogajanje udeležila na podlagi filozofije, ki je težila k funkcionalnosti države, bosanska delegacija pa naj bi imela v mislih omejevanje funkcionalnosti srbskega ozemlja in omogočanje le-te samo na lastnem. Podpredsednica Republike Srbske je v omenjenem intervjuju poudarila, da je bila tretja naloga srbske delegacije dobiti izhod na morje, predsednik

Srbije pa naj bi v Dobanovcih opozoril predstavnike bosanskih Srbov, naj tega ne pričakujejo. »Del obale, ki smo jo dobili, res ni kvaliteten, vendar se o tem nismo nikoli pogovarjali,« je povedala Plavšićeva. Podpredsednica Republike srbske pa je najbolj prizadela izguba sarajevskih občin. »Kar se je zgodilo s Sarajevom, se ne bi smelo zgoditi. Lahko bi se dogovorili o zamenjavi, celo za Gorazde. Rešitev, ki jo predvideva mirovni sporazum, ni sprejemljiva, tako z moralnega stališča kot tudi s stališča trajnosti miru.«

V intervjuju pa je povedala tudi tole: »V Dobanovcih so nam razlagali, da bodo mednarodne enote zagotovile varnost vseh prebivalcev - ne glede na njihovo narodnostno pripadnost, ostalo pa je le pri teoriji. Zdaj bomo mi pozvali svoj narod, da ob pomoči ZRJ zgradi novo srbsko Sarajevo. Ne vemo se kje, verjetno blizu. Predsednik Radovan Karadžić bo pred podpisom dokumenta, s katerim bo izrazil soglasje z daytonskim sporazumom, zahteval podpis dokumenta o novem srbskem Sarajevu.«

Maja Marsicević

V OZADJU

Milošević se je znal prikupiti Američanom

Prijazen nasmeh ob silcu žganja je raztopil tudi starega mačka Richarda Holbrooka

WASHINGTON - Slobodan Milošević, tisti Srb, ki je začel vojno, razvnel nacionalistična čustva, posiljal orožje in nedejavno spremljal »etnično čiščenje«, je ameriški Dayton zapustil kot moz, ki je pripravljen na kompromise. Njegova prelevitev iz protagonist vojne v mirovnika je sicer vpraskljiva in se bo morda izkazala za kratkotrajno.

Kratkoročno pa Milošević v Daytonu ni dosegel le skoraj vse, kar je želel, temveč se je izkazal kot Ameriki prijazen, prijeten, anglesko govoreči (bolj kot Tudman in Izetbegović) pogajalski partner. Podoba Miloševića v Daytonu, ki jo lahko po sklenitvi sporazuma sestavimo iz raznih podrobnosti poteka dogajanja, je podoba iznajdljivega, oportunističnega realpolitika, ki se zaveda svojih mej in sarma. Za ameriške pogajalce je bil srbski predsednik na začetku tritedenskih pogajanj v Daytonu »sovražnik« in »trd oreh«. Na koncu pa je bil zaradi svoje preračunljivosti - kar je nemogoče trditi za stalno sprto muslimansko trojko Izetbegović, Silajdžić in Sairbegović - »ljubljenček« ameriških pogajalcev.

Tako se je predstavniku ameriške administracije Nicholasu Burnsnu prikupil z izjavo, da je ta podoben Clarku Gablu v filmu V vrtincu - s tem je Milošević seveda dokazal, da ljubi ameriške filme. Srbski predsednik je v Daytonu ob spremljavi klavirja zapel tudi pesem »Tenderly« in tako dokazal, da spomin na Glen-

na Millerja na Balkanu se ni povsem zbledele. Milošević se je zelo spretno gibal tudi po »posavskem koridorju«, kot so v odločilni fazi pogajanj v Daytonu ljubkovalno poimenovali hodnik, ki je vodil k pisarni glavnega ameriškega pogajalca Holbrooka. Milošević je s pogajalci - iz taktičnih razlogov - spil tudi kakšen kozarček žgane pijače.

Takšen dogodek so pretekli cetrtek opisali novinarji New York Timesa: pogajanja naj bi nekaj dni pred tem zastala zaradi nesoglasij v zvezi s povezavo Sarajeva z enklavo Gorazde. Milošević se je takrat strinjal samo s koridorjem, ki ne sme biti širši od dveh milj. Po izdatni večerji s svežim jastogom iz Nove Anglije pa naj bi mu ameriški general Clark razložil, da je zaradi topografije tega območja nujno potrebno več prostora za koridor: »Bog hribov na teh območjih pač ni postavil v razdalji dveh milj,« Milošević naj bi nato naredil izdaten požirek viskija in dal soglasje. Cestna povezava Sarajeva z Gorazdem se od takrat uradno imenuje »Scotch Road.«

Milošević se je kljub temu ves čas pogajanj zavedal svojih osnovnih interesov. Pripotoval je v Ohio, da bi prekinil mednarodno osamitev Srbije in dosegel ukinitve sankcij, ter da bi mednarodni skupnosti dokazal, da ni povezan s Karadžićem in Mladićem, ki sta obtožena vojnih zločinov. Vodstvo bosanskih Srbov, ki mu je dalo neomejen mandat za pogajanja, se za-

to gotovo ni moglo veseliti dogajanj v Daytonu. »Ti Bosanci so vsi enaki, ne glede na to, ali so Muslimani ali Hrvati,« naj bi Milošević po navedbah časopisa Washington Post dejal nekega Američanu. »Tudi naglas imajo vsi enak,« naj bi dodal. Z glavnim odposlancem bosanskih Srbov v Daytonu pa Milošević baje sploh ni sodeloval. Srbski predsednik naj bi celo dejal, da je to »izguba časa«. Tako naj bi srbski predsednik predstavniku bosanskih Srbov pokazal zemljevid, na katerem je bilo razvidno, da Sarajevo ostane nedeljeno, sele tik pred parafiranjem sporazuma. Pred tem naj bi bosanskemu premieru Silajdžiću dejal: »Zasluzili ste nedeljeno Sarajevo. Prestali ste topniško obstreljevanje.« V zadnji noči daytonskih pogajanj, ko se je zdelo, da bodo nesoglasja v zvezi z brčkim koridorjem onemogocila sklenitev sporazuma, in ko se je ameriški zunanji minister Christopher ze jezno odpravil spat, je bil spet Milošević tisti, ki je pravočasno resil kocljiv položaj. S svojim intimnim sovražnikom Tudmanom se je dogovoril, da bo o tem vprašanju odločala mednarodna komisija in da je treba sporazum parafirati vsaj v dvoje. Stisk rok - in naslednje jutro Izetbegović ni imel druge možnosti, kot da tudi on da soglasje. Holbrokov kompliment Miloševiću se je glasil: »On je sel tisto dodatno miljo za mir.«

Leo Wieland, Frankfurter Allgemeine Zeitung

NACIONALNI PRAZNIK BOSNE IN HERCEGOVINE

Prihodnost bosta prevevala upanje in negotovost

Država ne bo nikdar pozabila zadnjih treh let in pol ter ne bo dovolila, da bi se kaj takega kadarkoli ponovilo

SARAJEVO - Bosna je včeraj tiho proslavila svoj nacionalni praznik s polaganjem vencev in predsedniškim govorom, ki je pozdravil prihajajoči mir ter opozoril na morebitne nove težave in nevarnosti v prihodnosti. Bosansko-hercegovski predsednik Alija Izetbegović je v slovesnosti po govoru na spomenik branilcem Sarajeva položil cvetje.

V treh letih in pol je v mestu življenje izgubilo deset tisoč ljudi, med njimi mnogo vojakov. Mnogi med njimi so svoje zadnje počivališče našli na »pokopališču mučnikov« Kovaci, starem turskem pokopališču na griču v bližini mestnega središča. »Ko bo mir zares zazivel, bi morali pokop-

palisce razglasiti za spomenik in ga zapreti,« je dejal 66-letni Mehmed Sarajlić po molitvi za žrtve vojne, ki jo je vodil predsednik države. Mirovni sporazum, sklenjen v Daytonu, je Sarajevčanom prinesel novo upanje, da se bosta nenehna nevarnost in nesreca v njihovih življenjih

le koncali. Negotovost glede miru, ki Bosno teoretično združuje, praktično pa deli, pa bo se dolgo pustila grenak priokus na obeh straneh. Bosanska vlada trdi, da je mir dosežen v Daytonu, ustregel tako Musimanom, ki so se ves čas zavzemali za enotno državo kot separatističnim Srbom.

»S proslavo nacionalnega praznika pošiljamo v svet sporočilo, da je Bosna in Hercegovina preživela vojno,« je dejal član predsedstva Ejup Ganić. Tudi on pa se je izognil la-

znemu zmagoslavju in opisal Dayton bolj kot moralno zmago kot potrditev bosanske celovitosti. »Sile dobrega so zmagale zato, ker so preživele in ker zlo ni zajelo vsega bosanskega ozemlja. Bosansko prihodnost bosta prevevala upanje in negotovost ob enem,« je dejal podpredsednik Ganić, ki v bosansko-hercegovski vodstvu zagovarja možnost oblikovanja močnega obrambnega sistema z dobro oboroženo vojsko po izraelskem vzoru, da se bosanska država nikdar

več ne bi znasla v takem položaju, kot ga je morala trpeti zadnja tri leta in pol. »Vojna je pokazala, da smo bili onemogočeni zaradi dveh stvari, pomanjkanja orožja in hrane. Tega ne bomo pozabili in nikoli več se ne bo ponovilo.« Čeprav niso v Bosni nikoli, ne pred ne po osamosvojitvi, glasno proslavljali nacionalnega praznika, so Sarajevčani z velikim odobravanjem sprejeli zupinov odlok, da to noč običajna policijska ura ne velja.

Samir Korić / Reuter

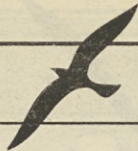
NOVICI

Kohl in Clinton bosta skupaj viila pogum ameriškim vojakom

BONN (Reuter) - Nemski kancler Helmut Kohl bo s predsednikom ZDA Billom Clintonom prihodnji konec tedna obiskal ameriške enote, ki bodo poskusale zagotoviti izvajanje mirovnega sporazuma, sklenjenega v Daytonu. Clinton bo sicer svojo turnejo po Veliki Britaniji, Irski, Nemčiji in Spaniji začel v sredo. Tiskovni predstavnik nemške vlade je povedal, da naj bi se Kohl pridružil Clintonu 2. decembra, obiskala pa bosta ameriško vojsko bazo pri Ramsteinu v jugozahodni Nemčiji.

Okrepljeno sodelovanje med Natom in Moskvo

BONN (Reuter) - Nemski obrambni minister Volker Rühe je ocenil, da sodelovanje ruskih enot v Natovi operaciji v Bosni pomeni začetek novega sodelovanja med Moskvo in zahodno vojsko zvezo. Rühe je povedal, da bo Rusija v Natov mednarodni kontingent prispevala stiri tisoč svojih vojakov. Sodelovanje Rusov je omogočil dogovor, da ruski poveljniki ne bodo neposredno pod poveljstvom Nata ampak bodo odgovorni ameriskemu generalu Georgu Joulwanu, ki vodi celotno operacijo.

NOVICE

Volilci brez glasovnic

ABIDJAN (Reuter) - Vlada Slonokoščene obale je včeraj pozvala vse volilne upravičence naj se udeležijo nedeljskih splošnih volitev. Pristasi opozicije, ki so oktobrske predsedniške volitve bojkotirali, pa v nekaterih delih države se vedno čakajo na glasovnice. V enem od volilnih območij v Abidjanu so glasovnice začeli deliti šele včeraj popoldan, potem ko so volilci na njih čakali pred magistratom že od jutra. Minister za varnostne zadeve je državljanom zagotovil, da bodo volitve potekale brez incidentov in jih povabil naj se volitev udeležijo. Opozicija na Slonokoščeni obali, ki ima sicer sloves stabilne države na afriškem kontinentu, oporeka, češ da seznam volilnih upravičencev niso popolni.

Nemška varnostna služba v stikih s PKK

BONN (Reuter) - Pomocnik kanclerja Helmuta Kohla je včeraj potrdil, da je se šef nemške varnostne službe zadnjih nekaj mesecev pogovarjal z vodjo prepovedane Kurdske delavske stranke (PKK). Hkrati pa so včeraj nemški policisti na nedovoljenih demonstracijah v Ulmu prijeli približno 70 Kurdov, za katere sumijo, da so aktivisti PKK. Kohlov pomočnik je dejal, da domneva, da so pogovori med PKK in nemškimi predstavniki potekali v korist navadnih ljudi. V nemškem časopisu Fokus so zapisali, da je vodja PKK med pogovori privolil, da bodo prenehali s kampanjo, s katero so spodbujali napade na turško lastnino v Nemčiji. Nemške oblasti so zaradi napadov PKK na turška predstavništva, trgovine, agencije in klube to stranko leta 1993 prepovedali, vendar so se napadi kljub prepovedi nadaljevali.

Ruanda si od ZN želi samo terenska vozila

KIGALI (Reuter) - Predstavniki oblasti v Ruandi so včeraj sporočili, da nočejo obnoviti mandata mirovnih čet Združenih narodov, ki se bo iztekel čez dva tedna. Ruandski zunanji minister je odločitev o umiku približno 1800 pripadnikov mirovnih sil, ki je v nasprotju z željami mednarodne skupnosti, že posredoval generalnemu sekretarju ZN Galiju. Ruanda je, kot je zapisano v vladni izjavi, po lanskoletni državljanski vojni potrebovala tehnično pomoč za obnovitev infrastrukture v državi in ne vojakov. Državna varnost pa je, pravijo predstavniki oblasti, domena ruandske vlade in ne misije za pomoč pri ZN. Kljub temu si ruandska vlada želi, da bi ji Združeni narodi prepustili vso opremo, vključno z dragimi terenskimi vozili in računalniki.

Nove stavke ohromile Bangladeš

DAKA (Reuter) - Zagovorniki nekdanjega bangladeskega predsednika Hosaina Mohamada Eršada, ki je zaradi zlorabe predsedniškega položaja v zaporu, so včeraj začeli z osemurno stavko, ki je popolnoma ohromila glavno mesto. Stavko je sprožila druga največja opozicijska stranka, ker ima po njihovem mnenju Eršad v zaporu pomanjkljivo zdravniško nego. Vlada je namreč zavrnila, da bi Eršada, ki je v začetku novembra zbolel za zlatenico, po nasvetu zdravnikov premestili v bolnico. Z notranjega ministrstva so sporočili, da je Eršad pod nadzorstvom strokovnjakov in da že okreva. Vodje opozicijskih strank so se obvezali, da si bodo prizadevali za osvoboditev, ki so ga 1990 obsodili na 23 let zapore.

KORUPCIJSKI ŠKANDAL V MEHIKI

Čedalje več nedotakljivih v rokah policije

CIUDAD DE MEXICO - Skandal v zvezi z nekdanj vse-mogočno družino Salinas se je v petek se poglobil, saj so mehiške oblasti potrdile, da so švicarski policisti zaradi vpletenosti v pranje denarja aretirali vsakinoj nekdanjega mehiškega predsednika Carlosa Salinas.

Mehiske oblasti raziskujejo tudi vpletenost brata Raula Salinas v afero. Sumijo, da je na banki pod lažnim imenom prikrival ogromne vsote neposteno pridobljenega denarja. Mehikance je vest o domnevni vpletenosti Raula Salinas v najnovejši skandal pretresla in razjezila. Oblasti namreč sumijo, da je Raul v času Salinasove vlade na tajne račune v Švici in drugod položil najmanj 84 milijonov ameriških dolarjev.

Carlos Salinas, ki je bil v času predsedniške funkcije znan kot reformator, je odstopil s položaja potem, ko so njegovega brata obtožili umora generalnega sekretarja vladajoče Revolucionarne stranke, Joseja Francisca Ruiza Massieuja. V zaporu v provinci KwaZulu Natal umoril trinajst crncev. Predsednik Nelson Mandela je podpredsednika opozoril, naj se ne sali, saj gre za izredno resne in tragične stvari.

»Nas stari kolega je opravljal svoje naloge na področju varnosti in obrambe v tečajnem obdobju, zato se mu moramo zahvaliti,« je poudaril de Klerk, ki je moral Malana v letu 1992 na Man-

umor Massieuja. Švicarske oblasti so v petek sporočile, da so v Ženevi aretirali Raulovo ženo Paulino Castanon zaradi domnevne vpletenosti v pranje denarja in trgovino z drogami.

Mehiški predstavniki so v četrtek sporočili, da je bila Castanonova aretirana 15. novembra, potem ko je skušala z lažnimi dokumenti dvigniti nedoločeno vsoto denarja s tajnega računa, nič pa ni znanega o njeni vpletenosti v trgovino z drogami. »Za Švicarje pomeni dvig ogromne vsote njeno vpletenost v pranje denarja, zato so jo tudi aretirali,« je v radijskem intervjuju dejal pooblaščenec državnega tožilca Manuel Galan. »Zelim povedati, da v Mehiki ne poteka nobena raziskava proti njej, zato ne želimo, da jo pošljejo sem. Odločitev v zvezi z njo pre-

Paulo Castenon so švicarske oblasti prijele v petek (Teleforo: AP)

puščamo Švicarjem,« je dodal Galan. Iz pisarne državnega tožilca se je izvedelo, da so mehiške oblasti odkrile se najmanj tri tajne račune Raula Salinas, odprte na različnih koncih sveta pod lažnim imenom. Galan je povedal, da so o aretaciji Castanonove izvedeli že 15. novembra, vendar je niso objavili, dokler niso odkrili tajnih računov Raula Salinas. Švicarske oblasti so aretirale tu-

di brata Pauline Castanon. Švicarski zvezni tožilec je izjavil, da trenutno raziskujejo vpletenost skupine Mehicanov v financiranje trgovine z drogo in v pranje denarja. Pri tem sodelujejo z mehiškimi in ameriški kolegi. Mehiski predstavniki so povedali, da je Raul Salinas uporabljal lažne dokumente na ime Juana Guillerma Gomez Gutierrez in da ga bodo zaslislali o načinu pridobitve

milijonov dolarjev na švicarski račun pod imenom Gutierrez. Predsednik Ernesto Zedillo v petek ni dal nobenega komentarja v zvezi z afero, dejal je samo, da si bo se naprej prizadeval za izkoreninjenje korupcije v mehiški vladi. »Nekaznovanosti ne bomo dopustili. Naj bo jasno: v Mehiki ni nedotakljivih,« je dejal Zedillo.

Martin Langfield / Reuter

JUŽNA AFRIKA / KONGRES NACIONALNE STRANKE

Nov spor zaradi starih grehov

PRETORIA, JOHANNESBURG (Reuter) - Južnoafriški podpredsednik de Klerk je včeraj na kongresu Nacionalne stranke branil Magnusa Malana, obrambnega ministra iz casa apartheida, ki je obtožen, da je v letu 1987 v provinci KwaZulu Natal umoril trinajst crncev. Predsednik Nelson Mandela je podpredsednika opozoril, naj se ne sali, saj gre za izredno resne in tragične stvari.

delovo zahtevo odstraniti iz ministrskega položaja. V nadaljevanju je poudaril, da se ob obtožbah, ki bremenijo deset svetlopoltih vladnih uslužbencev iz casa apartheida, zastavlja vprašanje o

pravični in nepristranski obravnavi vojakov, ki so se v času apartheida bojevali na tej ali oni strani.

»V času pogovorov o ukinitvi neenakopravnega sistema v Južni Afriki je 117 članov Mandelove stranke uživalo začasno sodno imuniteto. Če želimo vzpostaviti pravičen sistem, se mora pravica do nekaznovanosti ukiniti, obenem pa se mora začeti posebna preiskava o zločinih na strani temno-

poltih,« je de Klerk povedal strankarskim delegatom. Sedanjemu obrambni minister, črnopoltni Modise, ki je v preteklosti poveljeval vojakom ANC v boju proti apartheidu, po mnenju južnoafriškega podpredsednika predstavlja najboljši dokaz, da pravici pri obravnavi zgodovinskih dejstev in obtožbah ni zadoščeno.

Kmalu po de Klerkovem govoru se je iz Johannesburga oglašil predsednik

Mandela, ki je njegov govor označil kot salo. »De Klerk se norčuje; najbolj tragično pa je, da se sali na račun izredno resnih stvari,« je ogorčeno naznanil Mandela. »Trenutno sem se vedno predsednik in zato odločam, kdo bo deležen zakonske imunitete in kdo ne. Podpredsednik se dobro zaveda, da ne more nicesar storiti, saj za to ni pristojen,« je Mandela se pojasnil novinarjem.

KORUPCIJSKI ŠKANDAL V JUŽNI KOREJI

»Če je kriv eden, so najverjetneje krivi vsi«

JU ČUN SIK / REUTER

SEUL - Južnokorejsko vrhovno sodišče je sporočilo, da je nekdanjemu predsedniku države in generalu Ro Te Wuju podaljšalo pripor zaradi suma, da je vpleten v korupcijske skandale. Iz krogov, ki so blizu južnokorejskemu državnemu tožilstvu, je bilo včeraj slišati, da tudi deset nekdanjih vodilnih politikov in oficirjev do preklica ne sme zapustiti državo.

Ro Te Wuja so obtožili, da je leta 1991 prejel podkupnino ameriškega proizvajalca letal, ki je Južni Koreji prodal 120 bojnih letal tipa F-16. Na splošno presenečenje je namreč Južna Koreja aprila 1991 s koncernom General Dynamics podpisala pogodbo o nakupu dvanajstih letal F-16, montaži 36 letal tega tipa in licenčni proizvodnji 72 bojnih letal tipa F-16. Južnokorejska vlada je že decembra 1989 sklenila, da bo država kupila bojna letala tipa F-18 A Hornet, ki jih proizvaja McDonnell Douglas, posel pa je sklenila s koncernom General Dynamics. Leta 1993 so zaradi spornega posla s koncernom General Dynamics za resetkami pristali nek-

danji obrambni minister Li Jong Ku in deset drugih visokih častnikov južnokorejske vojske. Južnokorejska opozicija pa bi rada izvedela, ali je bil tudi tedanji predsednik Ro Te Wuj vpleten v ta sumljiv posel.

Pred sodiščem se mora zagovarjati tudi južnokorejska korporacija Hyundai. Izid sojenja bi lahko zaznamoval usodo korejskih podjetniških mogotcev, bankirjev in celo samega predsednika Kima Jonga Sama. Veleindustrialec Chung Ju Jung, ustanovitelj Hyundaija, je priznal to, kar je večina južnokorejcev vedela že ves čas, namreč to, da so morali plačati dediščino močne vladavine v treh desetletjih vojaške diktature, ko je država zrasla v trinajsto največje gospodarstvo na svetu. Vprašanje je, kaj in je o tem vedel predsednik Kim Jong Sam in od kdaj mu je to znano.

Odgovor na to vprašanje bi utegnil vplivati na izid splošnih volitev v aprilu naslednjega leta in na izid predsedniških volitev, ki bodo prav tako v prihodnjem letu. Sprožil bi lahko tudi rodbinski spor »med dvema

Kimoma,« to je med predsednikom Kimom in njegovim glavnim tekmečem Kimom De Jungom, vodjem opozicije. »Ce je predsednik nedolžen, tako kot zatrjuje, se bo vladajoča stranka se okrepila,« je povedal Stephen Marvin, vodja raziskav pri investicijski družbi Sangyong. »Ce ne,« pravijo analitiki in zahodni diplomati, »sta predsednik in njegova demokratsko liberalna stranka obsojena na propad.« In Kim De Jung bo verjetno zmagovalec.

Obstajajo domneve, da je Ro na veliko investiral v več podjetniških konglomeratov, vključno s skupino podjetij Dong Bang. Kupil naj bi tudi nebotičnike v Seulu. »Vsi so vedeli za to početje,« je dejal Marvin, in se pri tem skliceval na vladne izjave za tisk.

Ze sama razsežnost skandala bi lahko onemogočila odstop vlade in prepovedala, da bi korejska podjetja utrpela trajno škodo. »Ce je kriv eden, so verjetno krivi vsi, in nemogoče je vreči v ječo vse podjetniške velikane. Ne verjamem, da bosta korejsko gospodarstvo in podjetništvo utrpela večjo škodo,« je dejal Marvin.

Kim De Jungov tabor pa vztrajno trdi, da je celoten skandal insceniral predsednik sam. Zaradi skandala naj bi vladajoča stranka oslabela. Pričakujejo velike izgube na lokalnih volitvah in poraz na prihajajočih splošnih volitvah. Taksen položaj bi lahko povzročil, da bi predsednik pokopal svoje politične nasprotnike v plazju umazanih razkritij, ki bi sledila.

»Ali je to zarota?« se sprašuje Kim Sang Wo, tesni sodelavec Kim De Junga in kandidat na aprilskih parlamentarnih volitvah.

Kot se je izkazalo, je bil Kim De Jung res prisiljen priznati, da je od Roja prejel več milijonov dolarjev. Toda Kim Jung Samov problem je v tem, da večina ljudi ne verjame njegovim trditvam o nedolžnosti.

Raziskave javnega mnenja namreč kažejo, da 74 odstotkov prebivalstva verjame, da je predsednik med volitvami jemal denar iz Rojevih skladov, in 70 odstotkov je prepričanih, da je s tem nadaljeval, ko je bil izvoljen.

»Sedaj so vsi trije Kimi vpleteni v spopad, iz katerega naj bi prišli s čim

bolj neomadeževanim ugledom,« je dejal Cong Un Bong, politični urednik korejskega Timesa. V uvodniku časopisa, ki izhaja v angleščini, je namreč zapisal: »Predsednik je ostal sam, brez vsakršne zascite. Nepremisljene izjave se mu bodo prav gotovo mascevale.« Obstajajo govorice o uporabi v vladajoči stranki in o morebitnih množičnih prestopih v Kim Jong Pilovo stranko. Morebiten dvom, ali lahko demokratsko liberalna stranka preživi skandal, torej ne obstaja več.

Proces proti nekdanjemu predsedniku Roju bo tako postal precedenčni primer. Njegov predhodnik Cun Do Hvan je priznal razširjeno podkupovanje v svoji vladi, nagrabljen denar in lastnino izročil državi ter se za dve leti umaknil v odmaknjen budistični samostan v gorah. Cun se je na ta način izognil sojenju, Ro pa verjetno ne bo imel takšne sreče, čeprav se se vedno lahko tolaži s Cunovim primerom. Ko se je v gorah spokoril, se je Cun vrnil v svojo palačo v Seulu, kjer so ga pred kratkim opazili na igrišču za golf.

IRSKA / REFERENDUM O ODPRAVI PREPOVEDI RAZVEZE

Irci vstopajo v sodobno Evropo

Cerkvi ni uspelo obraniti spornega člana

DUBLIN (Reuter) - Neuradni rezultati referenduma o ukinitvi prepovedi ločitve zakonske zveze na Irskem so pokazali, da se je več kot polovica irskega prebivalstva po veliki bitki med Rimokatoliško cerkvijo in državo odločila za svobodno izbiro. Razveza zakonske zveze, ki ji cerkvena organizacija tako zelo nasprotuje, bo odslej dovoljena z zakonom.

Odločitev je bila izredno tesna; računalniški izpis je pokazal, da je 50, 06 odstotka prebivalcev glasovalo za legalizacijo ločitve zakona, 49, 04 odstotka pa jih meni, da doktrini Katoliške cerkve ne gre nasprotovati. Iz referenduma je razvidno, da je liberalni Dublin podprl ukinitve prepovedi, tradicionalno podeželje pa je nasvete klera upoštevalo. Se enkrat se je pokazalo, kakšen vpliv ima Cerkev na prebivalstvo, čeprav je bil ugled katoliške institucije v bližnji preteklosti zaradi številnih afer o zlorabljanju otrok s strani duhovnikov precej omajen.

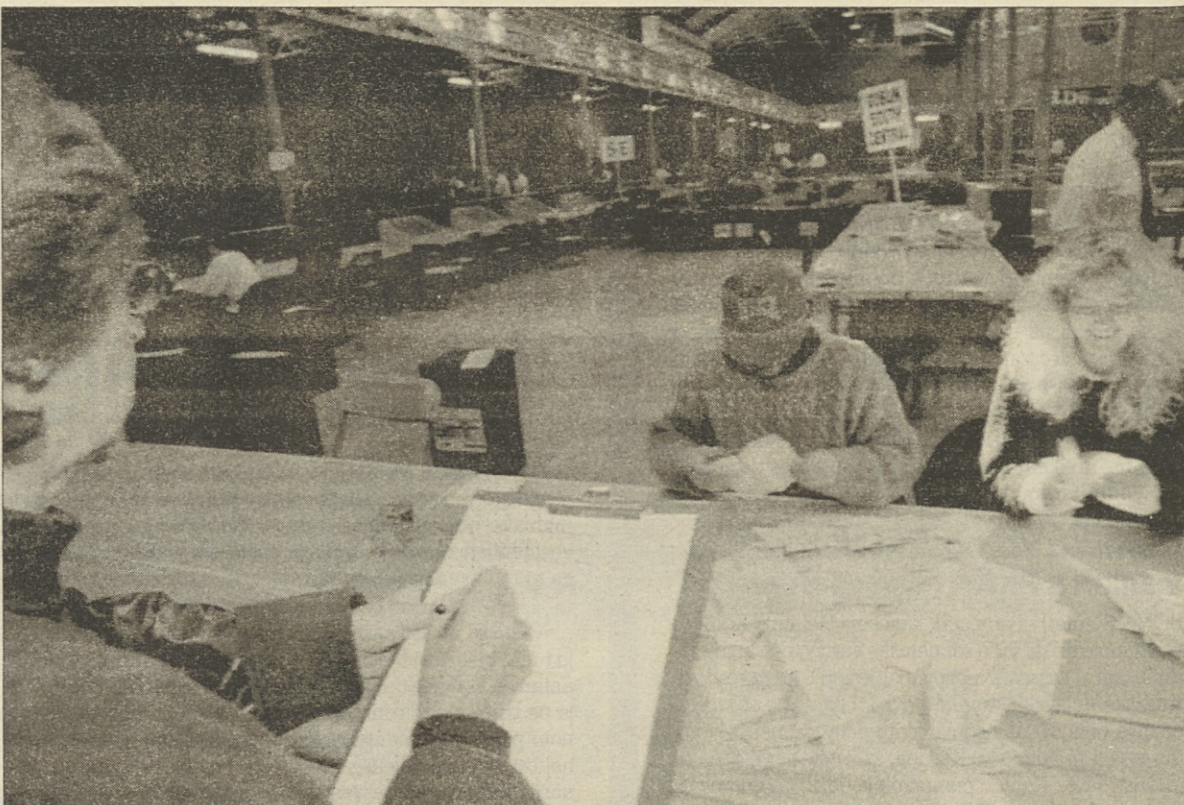
Kleriki so v obsežni kampanji proti legalizaciji ločitve zakonske zveze dokazovali, da bo zakon s tem pospešil ločevanja med možem in ženo, pri tem pa jo bodo najslabše odnesli ravno otroci. Skofje so sicer uradno zatrjevali, da katoliki, ki bodo glasovali za ukinitve prepovedi, ne bodo grešili, številne vernike pa so na nedeljskih masah vendar-

le ustrahovali na vse mogoče načine. Zagovorniki zakonske ločitve, ki jim pripada tudi ministrski predsednik, so dokazovali, da je ločitev pravica, ki jo morajo posvetni zakoni zagotoviti, saj 80 tisoč ljudi, ki trenutno živi ločeno, zasluži ponovno poroko z drugim izbrancem.

Uradniki ob volilnih skrinjicah so napovedovali, da bo o usodi prepovedi odločalo 30 tisoč udeležencev referenduma, namestnik irskega ministrskega predsednika Dick Spring pa je nemirno poudarjal, da je to najpomembnejše glasovanje v vsej njegovi politični karieri. »Rimokatoliška cerkev je tako odločno nastopila proti vladnim predlogom o možnosti ponovne poroke po ločitvi zakonske zveze, da je bilo izid glasovanja izredno težko predvideti,« je dejal Spring. Odziv na najbolj čustveno javno debato v sodobni Irski, ki je vrhunec doživela včeraj, je bilo mogoče slišati tudi na nacionalnem radiu. »Za-

kaj bi morala biti Irska edina država v Evropi oziroma na svetu, kjer je ločitev zakonske zveze prepovedana?« so se spraševali številni volilci.

Podoben referendum so Irci izpeljali že leta 1986, vendar ni uspel, saj se je več kot polovica prebivalcev takrat odločila za nadaljevanje prepovedi ločitve, ki je v veljavi od ustanovitve katoliške države dalje.

Preštevovanje glasov se je ponekod zavleklo pozno v noč (Telefoto: AP)

MIROVNI PROCES NA SEVERNEM IRSKEM

Strah pred »zahrbtnostjo« Britancev

BELFAST- Najglasnejši nasprotnik mirovnega procesa v Severni Irski je včeraj dejal, da se je Velika Britanija predala Irski republikanski armadi (IRA), ki želi ukiniti britansko oblast v irski provinci. »To ni mir, to je sramotni proces, saj želijo britanske oblasti pretentati ljudi, potem ko so kapitulirale pred Irsko republikansko armado,« je naznanil Ian Paisley, voditelj severnoirske Stranke demokratične unije (DUP).

Poskusili bodo obnoviti dogovore o mirovnem procesu, ki je zaradi britanskih zahtev po razorožitvi irske armade zašel v slepo ulico, in najti pot za izhod iz krize, da bosta irski premier Bruton in britanski ministrski predsednik Major lahko pripravila srečanje in najavila nadaljevanje mirovnih

prizadevanj. Zastoj v mirovnem procesu je še posebej obremenjujoč, saj naj bi naslednji teden Veliko Britanijo, Severno Irsko in Republiko Irsko obiskal ameriški predsednik Clinton, ki ima pri ustvarjanju miru na tem koncu sveta odločilno vlogo. Clintonov obisk, ki je bil določen že pred več

meseci, je za mnoge pomenil, da se praznovanje miru, potem ko so IRA in protestantski lojalisti pred 15 meseci razglasili premirje, lahko resnično začne. Danes, ko oviram za končni dogovor ni videti konca, se mnogi sprašujejo, ali mir ne stoji na izredno trhljih nogah.

Paisley je včeraj obtožil britansko vlado, da se je vdala zahtevam Irske republikanske armade in Sinn Feinu. »To je sleparski mir, saj so največ pridobili tisti, ki mir najlažje zrušijo. To je mir, ki ni časten, pošten, trajen ali razumen; to je predaja, ki

se ji moramo upreti,« je glasno poudarjal Paisley. Predlagal je, naj severnoirska protestantska večina sama, neodvisno od Washingtona, Dublina ali Londona, napiše določila o prihodnosti province. Britanska vlada naj bi ugodila predvsem zahtevam Sinn Feina, protestantske unioniste pa naj bi popolnoma prezrla.

Paisley je svoja nasprotovanja predstavil na letni konferenci Stranke demokratične unije, ki ima tri sedeže v britanskem parlamentu in je bila vse od začetka uradne prekinitve ognja na Severnem

Irskem do mirovnega procesa izredno nezaupljiva. Vecja Unionistična stranka Ulster (UUP) je mir sicer pozdravila, vendar je poudarila, da se mora IRA najprej razorožiti, če želi sedeti za isto mizo s protestanti.

Velika Britanija je že zahtevala, naj IRA resnično odloži orožje, saj mirovna konferenca brez unionistov ne bi imela nobenega pomena. Sinn Fein pa poudarja, da se IRA ne bo predala, in zahteva, naj se problemi rešijo se pred pogovori, ki naj bi se jih udeležile vse sprte strani.

Martin Cowley / Reuter

40.000 ...

... ljudi se je po navdubah organizatorjev včeraj v francoskem glavem mestu udeležilo velike demonstracije za pravice žensk. Francoska policija trdi, da je bilo udeležencev vsaj pol manj, tako da natančno število udeležencev ni znano. K udeležbi na demonstracijah je Francoze in Francozinje pozvalo 140 organizacij in združenj. Njihov protest je usmerjen predvsem proti omejitvam pri zaposlovanju žensk in proti težavam žensk s splavi in kontracepcijo. Na plakatih, ki so jih nosili demonstranti, je bilo med drugim moč prebrati: »Premier Juppe naj gre sam za stedišnik« ali »Nase telo je naša osebna last«. Z demonstracijami so zeleli organizatorji opozoriti tudi na nujno delitev države in cerkve. Demonstracij so se udeležili moški in ženske vseh starosti iz vseh delov Francije. Mnogične demonstracije so bile usmerjene tudi proti nadalje obsežnejšim aktivnostim nasprotnikov splava. Na pariske ulice je včeraj prislo tudi približno 150 nasprotnikov splava, kar pa ni povzročilo incidentov.

ŠRILANKA / OFENZIVA VLADNIH SIL PROTI UPORNIŠKIM TAMILCEM

Tigri uporabili bojne strupe

KOLOMBO (Reuter, dpa) - Po poročilih tiskovnega urada srilanske vlade so uporniški tamilski Tigri včeraj v boju proti vladnim silam prvič uporabili bojne pline. Gverilci so vojsko napadli s plinom v Arijalaju, vzhodnem predmestju mesta Džafna.

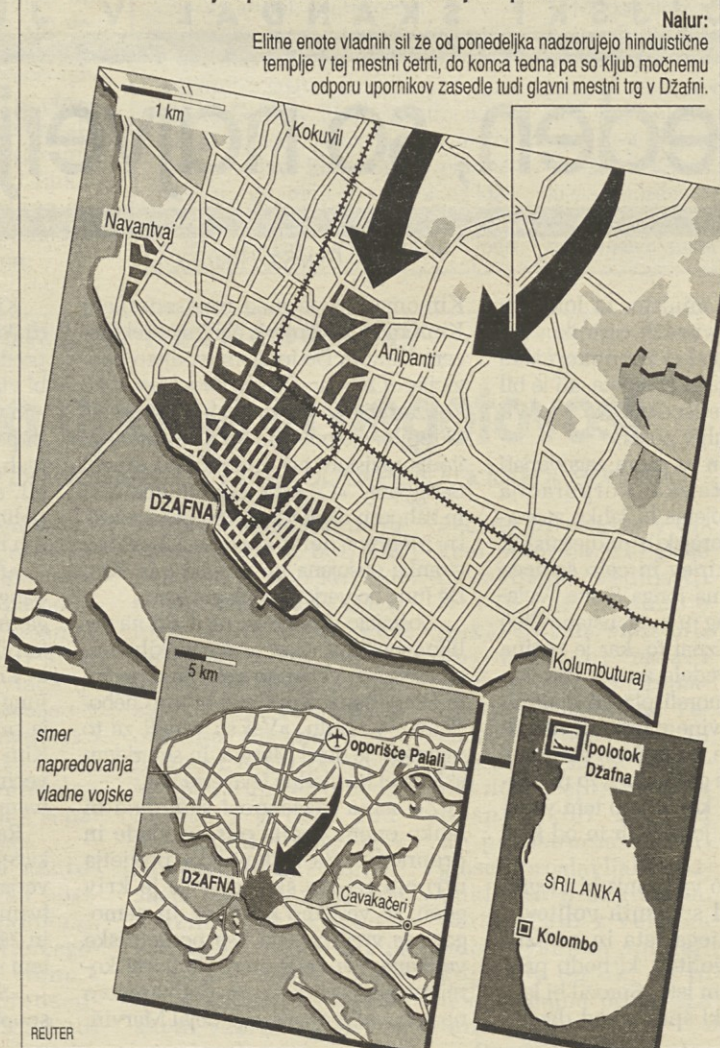
»Plin vojakom ni povzročal težav, saj so pripravljani na tovrstno obliko bojevanja,« je povedal tiskovni predstavnik srilanskega obrambnega ministrstva v Kolombu. Srilanske vladne enote še niso ugotovile, katero vrsto plina so uporabili tamilski gverilci. Tiskovni predstavnik je razložil, da so vojaki za kemično bojevanje opremljeni s plinskimi maskami, v ofenzivi pa sodelujejo tudi posebne enote za jedrsko-biološko-kemično zaščito, zato plin ni povzročil panike.

V mestu Džafna sicer že ves teden potekajo poulčni boji med vladno vojsko in uporniki. Vojska je sklenila obroč okoli mesta in tako obkloplila približno dva tisoč uporniških tamilskih Tigrov iz divizije Valikamam. Ker je vlada v srilanskem glavem mestu Kolombo uvedla strogo cenzuro poročanja s polotoka Džafne, neodvisni opazovalci ne morejo preveriti njenih trditev, da je v zadnjih dneh padlo vsaj osemdeset upornikov in stitje srilanski vladni vojaki. Tigri trdijo, da se v vzhodnih in severnih predmestjih Džafne srdito upirajo napredovanju vladnih enot. S tega območja naj bi po podatkih organizacije Osvobodilni tigri tamilskega Elama pobegnili že več kot dvesto tisoč civilistov, ki so se zatekli v kraje Vadamaraci, Tenmaraci in Kilinoci. Vladni mediji trdijo, da poskušajo iz Džafne zdaj pobegniti tudi voditelji upornikov.

Včeraj je bil zaradi groznice z bombnim napadom za štiri ure preložen polet letala srilanske družbe Air Lanka, ki bi moralo iz Kolomba prek Bangkoka poleteti v Hongkong. Letalo, na katerem je bilo tristo potnikov, so varnostniki temeljito preiskali in nato sporočili, da je bila grožnja lažna. Varnostni ukrepi na mednarodnem letališču v srilanski prestolnici so zelo poostreni, saj so uporniki že večkrat zagrozili z bombnimi napadi. Letos spomladi so policisti v letališki stavbi odkrili bombo, ki pa ni eksplodirala.

TIGRI ODGOVARJAJO NA VLADNO OFENZIVO

Srilansko vojsko, ki je prejšnji teden vdrla v središče mesta Džafna, so gverilci gibanja Osvobodilni tigri tamilskega Elama včeraj napadli s še neznanim bojnim plinom.

NOVICE

Izraelci aretirali enajst pripadnikov Džihada

DŽENIN (Reuter) - Pripadniki izraelskih oblasti so včeraj v vaseh blizu Dženina, ki jih se vedno nadzorujejo izraelski vojaki, aretirali enajst članov gibanja Islamski džihad, hkrati pa sporočili, da se umik izraelske vojske z Zahodnega brega nadaljuje. Izraelske varnostne sile naj bi omenjene vasi nadzorovale do leta 1997, zato z aretacijo islamskih skrajnežev niso kršili svojih pristojnosti. Izraelska vojska je že napovedala, da bo o dogodku se poročala, palestinske oblasti pa so sporočile, da gre za varnost in da imajo Izraelci pravico, da jo ohranjajo tudi na tak način.

Sprava med Hamasom in PLO je ogrožena

GAZA (Reuter) - Muslimansko gibanje Hamas je včeraj obtožilo Palestinsko osvobodilno organizacijo, da je z aretacijo pripadnikov Hamasa v Gazi ogrozila vsa prizadevanja za spravo med obema stranema. Palestinske oblasti naj bi z aretacijami in mučenji v zaporih zatirale in terorizirale pripadnike muslimanskega gibanja, to pa bi, kot je zapisano v izjavi Hamasa, lahko pripeljalo do popolne prekinitve pogovorov o vključitvi Hamasa v politično dogajanje na avtonomnih ozemljih. Predstavnik PLO pa je muslimansko gibanje obtožilo, da med pogovori o spravi postavlja povsem nesprejemljive pogoje zanj, vključno z zahtevo po izpustitvi enega izmed obsojenih voditeljev Hamasa.

Španski in portugalski ribiči lahko lovijo v maroških vodah

MADRID (Reuter) - Od danes naprej bodo lahko španski in portugalski ribiči spet ribarili v maroških vodah, so povedali španski vladni viri. Od aprila dalje je namreč 700 španskih in portugalskih ribičev zaradi prepovedi ribarjenja zivelo na račun nadomestil EU. Medtem sta si EU in Maroko prizadevala za normalizacijo odnosov glede ribarjenja in sklenila, da bo sporazum, ki dovoljuje ulov v maroških vodah, začel veljati 1. decembra. Na pogovorih v Rabatu pretekli teden si je španski zunanji minister Solana prizadeval, da bi sporazum začel veljati še pred začetkom evropsko-mediterranske konference, ki bo potekala 27. in 28. novembra v Barceloni. Na konferenci se bodo zunanji ministri članic EU, bliznjevzhodnih in severnoafriških držav pogovarjali o vzpostavitvi prostotrgovinskega območja in večje stabilnosti v regiji.

Nedeljske teme

OB ZASEDBAH ŠOLSKIH POSLOPIJ

Pravila šolske igre

MARJAN KEMPERLE

Moderni časi pišejo nov koledar. Oktober ostaja vinotok, november mesec mrtvih, a tudi dijaskih zasedb. Drugi november zaporedoma so visjesolci zasedli šolska poslopja. Če bomo nadaljevali po tej poti, bo treba ministru za solstvo in deželnemu šolskemu skrbniku namigniti, naj v prihodnje vključita v šolski koledar - poleg božicnih, novoletnih in velikonocnih praznikov, praznika občinskega patrona in praznika dela - tudi teden zasedbe. Tako bodo dijaki, ravnatelji, profesorji in starši že septembra jasno vedeli, kaj jih bo čakalo novembra, in bo vsem lažje. Pravila šolske igre bodo jasna.

Brez ironije: sedanje zasedbe šolskih poslopij so neposredna posledica nejasnih pravil italijanskega šolskega sistema. Skusal bom dokazati, zakaj.

Po pravilih bi morali solarji in solniki stopiti v sole sredi septembra. Takrat bi se moral začeti pouk. Redni pouk.

Ali to v praksi drži?

Ne. Solarji res pridejo v solo, solniki tudi, a ne vsi. Na pedagoškem liceju A.M.Slomska v Trstu so se dobra dva tedna po uradnem začetku pouka dan za dnem lepili na oglasno desko v profesorski zbornici začasni urnik za naslednji dan. Morali so si pomagati, kot so pač sami vedeli in znali, ker šolsko skrbništvo se ni imenovalo letnih suplentov. Podobno je bilo na domala vseh srednjih solah. Novo šolsko leto se ni začelo septembra, kvečjemu oktobra. Ali smo se vprašali, kdo se ni držal pravil šolske igre? In ali smo storili kaj konkretnega, da bi se kaj takega ne ponovilo prihodnje leto. Ne. Ponavlja se ze vrsto let:

neredni začetek šolskega leta je postal stalnica šolskega življenja.

Malokatero trzasko šolsko poslopje je vredno tega imena. Izvedenci vedo povedati, da je šolanje v ugodnem okolju mnogo bolj učinkovito od učenja v skromnih, neprimernih prostorih. Pri nas se dogaja se sledeče: v veliki večini primerov se občasna popravila šolskih poslopij začnejo tik pred začetkom pouka in se zavlečejo se globoko v šolsko leto. Letosnje hitročno popravilo telovadnice osnovne sole Otona Zupancica v Trstu je bilo le omembe vredno. O prostorskih peripetijah goriske srednje sole Ivana Trinka bi lahko napisali roman. Predlagam proustovski naslov: V iskanju izgubljenega (šolskega) casa...

Kdo je kriv za te neugodnosti in nevsečnosti? Šolske oblasti? Politiki?

Upravitelji? Krivec ostaja vedno neznan. In nekaznovan. Italijanska šolska zgodba je najbolj napeta in najbolj popolna kriminalka, kar so jih kdaj napisali. Zrtev-sola vsako leto bolj umira, morilca pa ne bodo nikoli odkrili.

Tudi to je postalo pravilo: v soli in solstvu ni nihče kriv.

Nihče ni kriv, ker visja srednja sola ze več kot tri desetletja čaka na reformo. Nihče ni

kriv, ker se sola ne prilagaja zahtevam moderne družbe.

Nihče ni kriv, ker sola ne posreduje mlademu človeku tako znanje, da bi ga lahko mladi primerno izkoristili, ko bi jim bila ponujena možnost dela.

Dijaki obiskujejo vsakodnevno ta svet brez pravil, in se morajo držati pravila: dijakova naloga je, da pridno sledi pouku in da se v soli cimvec nauči! Morebitna zamenjava profesorjev ali suplentov med šolskim letom ga pri njegovem delu ne sme zmotiti. Tako se pač dogaja. Dogodi se tudi, da se za dan ali dva učitelji in profesorji preselijo iz razrednih učilnic na seminarje ali tečaje, da bi se izpopolnili in nato se bolje poučevali. Hvalevredno, za učence in dijakke tudi zelo lepo, ker ti isti dan »ni sole«. Toda sprašujem se: ali bi ne bilo bolje, ko bi podobna izpopolnjevanja potekala tako, da bi ne prikrajšali solarje za pouk, ki ga je v Italiji ze itak tako malo?

V šolskem svetu brez pravil so se lanskega in letosnjega novembra visjesolci odločili, da se za nekaj časa tudi oni ne bodo več držali pravil: ne bodo hodili v razrede k predavanjem, ne bodo odgovarjali na profesorjeva vprašanja, ne bodo pisali šolskih nalog. Z zasedbami so se dejansko prilagodili italijanskemu šolskemu svetu.

Imajo prav? So zgresili?

Tezko odgovoriti na tako vprašanje.

Vzmet, ki jih je dvignila iz šolskih klopi, so bila krčenja prispevkov za solstvo, krčenje stevila razredov in prispevki zasebnemu solstvu. Imajo dijaki pravico protestirati za te zadeve, ali ne? Predsednica zavodskega sveta pedagoškega liceja A.M.Slomska Lucija Falletig Hrovatin je menila, da bi bilo »morda bolj učinkovito, ko bi stavkali profesorji.« Po svoje ima prav, ker bo krčenje stevila razredov navsezadnje zarezalo v profesorsko tkivo. Doslej ni predlog naletel na odziv pri neposredno prizadetih.

Ravnatelj liceja Franceta Prešerna Tomaz Simčič je prepričan, da ne bodo dijaki dosegli ničesar. Seveda ima tudi on prav. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bi nekaj desetisoč mladih premaknilo 1.200 milijard lir v proračun ministrstva za solstvo, potem ko so jih vladni mozeje ze odpisali.

In vendar mislim, da letosnje zasedbe slovenskih visjih srednjih sol ne gre podcenjevati. Slovenski dijaki so vzpostavili tesen stik z italijanskimi šolskimi kolegi: postali so polnopravni člani Skupščine dijakov trzasko pokrajine. Po pravilniku je predstavniku slovenskih sol dodeljeno mesto v vodilnem telesu skupščine; takorekoč: zajamčeno zastopstvo, o katerem na drugih področjih lahko sele ugibamo.

(da ne zapišem: sanjamo...). Zato ima prav dijaski predstavnik, ko pravi, da v Trstu nimamo več 14 italijanskih in 4 slovenske visje srednje sole, pač pa 18 trzaskih. Asimilacija? Ne, le priznanje vloge in pomena slovenskih dijakov in njihovih sol.

Nasi dijaki so svojo vlogo tudi odigrali tako, kot je bilo treba. Ko je desničarski Fronte della Gioventù predlagal, naj se visjesolci pridružijo njihovi manifestaciji, ki so jo bili ze pred časom najavili za včerajsnji dan, so predstavniki slovenskih dijakov dvignili svoj glas, in povedali, zakaj je sodelovanje na tako politično obarvani manifestaciji zanje nesprejemljivo. Njihov poseg je bil učinkovit in prepričljiv. Dijaki so včeraj manifestirali skupno, brez nobenega političnega pokrovitelja.

Bo ze res, da so nasi dijaki izgubili v teh dneh veliko stevilo ur pouka. Res pa je tudi, da so izpeljali uro državljsanske vzgoje, kakršno bi težko slisali v šolskih klopih. Na solah so po svojih močeh organizirali pouk in dejavnosti, ki jih zanimajo. Govoriti o kvaliteti, bi pomenilo iskati dlako v jajcu. Prav tako bi streljali mimo, ko bi se zapicili v tisti »zasedli so, da bi izgubili pouk.« Obstajajo prizadevni in manj prizadevni dijaki, kot navsezadnje obstajajo prizadevni in manj prizadevni profesorji. Sami dobro vedo, v katero kategorijo spadajo.

26. oktobra lani je profesor-pesnik Marij Cuk na dijaski proslavi ob 40-letnici vrnitve Trsta Italiji, ki so jo visjesolci zaključili z nepremišljenim, a čudovitim sprevedom po mestnih ulicah, zabical, da so dijaki - naša sedanjo-st.

Strinjam se.

..

SERGIO CECOTTI, PREDSEDNIK DEZELNE VLADE

Zgodovina nam je v dediščini zapustila nekaj problemov, ki jih je treba rešiti z malo dobre volje na obeh straneh.

Sergio Cecotti, rojen v Vidmu 23. oktobra 1956, je novi predsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajine. Izvolila ga je levosredinska koalicija, ki jo poleg Severne lige, kateri pripada Cecotti, sestavljajo Demokratska stranka levice, Ljudska stranka in Zeleni. Cecotti je po poklicu fizik in je bil že član prve deželne vlade v sedanji zakonodajni dobi. Pred izvolitvijo je bil načelnik svetovalske skupine Severne lige v deželnem svetu.

Za začetek mi, gospod predsednik, dovolite vprašanje, ki je sicer zelo antipatično, vendar pa skoraj nujno, in ki zadeva odločitev Severne lige prav v zvezi z deželnim predsednikom. Na celu dezele je bila predstavica vaše stranke, ki je morda dosegla višek popularnosti s tem, da se je pojavila tudi na državni televiziji; in prav takrat se je Severna liga odločila za drugega kandidata. Zakaj?

Razlog je v tem, da je aktivnost, ki se ji je prejšnja predsednica posvečala, zelo koristna in pomembna, ima pa tudi negativno plat, in sicer to, da človeka popolnoma zaposli. Delovanje na področju promocije dezele navzven, velika angaziranost tudi pri koordinaciji med deželami, sta predsedniki jemali tudi tisti čas, ki naj bi bil namenjen vsakodnevni administrativni delu. Pomislili smo zato, da bi bilo primerno ločiti ti dve vlogi: vlogo motorja deželne uprave od promotorja videza dezele navzven. Guerrova je ostala v deželnem odboru, da bi nadaljevala zaceto delo. Povsem sem prepričan, da bo njeno delo tudi v bodoče uspešno, kot je bilo doslej, jaz pa bom medtem skušal doseči, da bo začela deželna uprava, kjer je mnogo problemov, delovati.

Kakšna naj bi bila po vašem mnenju vloga dežel v Italiji?

Jaz sem federalist, torej bi prej kot na vlogo dežel pomislil na vlogo držav kot članic neke federacije. Imeti bi morale svojo suverenost, ali bolje rečeno, suverenost bi morala biti enakopravno razdeljena med centralno in lokalnimi državami.

Prenesimo to vašo misel v stvarnost Furlanije - Julijske krajine: kako si potem zamisljate enotnost dezele?

Enotnost v različnosti. Našo deželo sestavlja mnogo različnih tradicij, mnogo kultur, različnih jezikov, zaradi česar je dežela sestavljena enota. Vendar pa zaradi tega dejstva ni nič manj enotna. Tako načrtujemo tudi z normativnega vidika prestrukturiranje krajevnih uprav in nivojev vladanja, ki naj ustreza tej drugačnosti in ki naj se nanjo opre pri izgradnji prave enotnosti.

Ali to pomeni več oblasti pokrajinam in občinam?

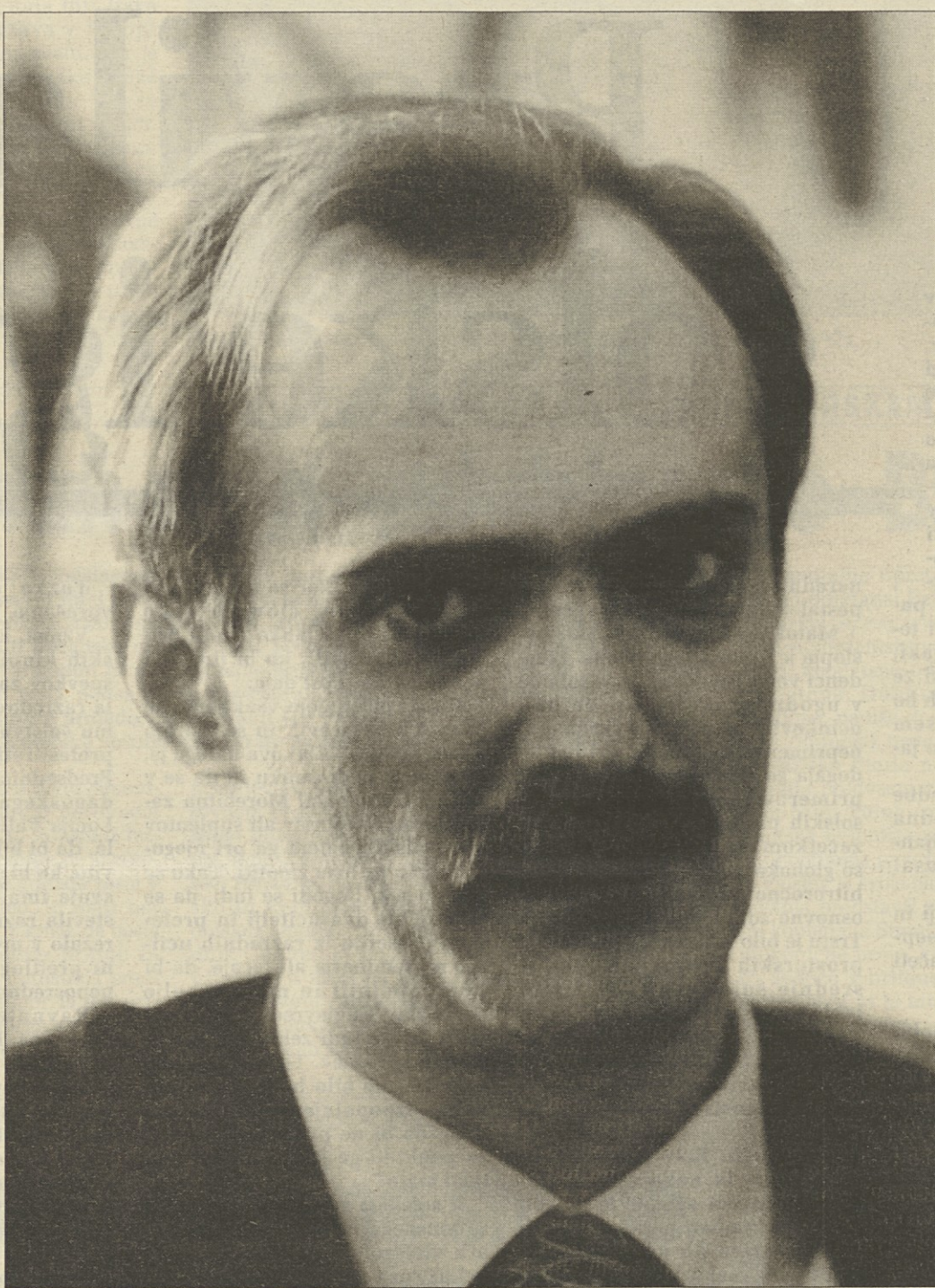
Prav gotovo več oblasti občinam, ki so državljanom najbližja javna uprava. Kar zadeva pokrajine, ne vem, če gre tu za več oblasti, morda tudi, vendar pa mi ta točka se ni povsem jasna. Gre za to, da se da pokrajinam tiste pristojnosti, ki so nujne za to, da dobi teritorialna različnost, ki obstaja v tej deželi, kak pozitiven pomen. To pomeni diverzifikacijo upravnih funkcij v skladu s posebnostmi pokrajine. Mi mislimo, da je treba dati oblast občinam in ne pokrajinam, ker so občine tista uprava, ki ima najbolj neposreden stik z državljanom. Ob tem pa tudi mislimo, da je treba oblast pokrajinam ponovno preveriti ravno zato, da podpremo njihovo naravno nagnjenje in njihovo drugačnost.

Večjo oblast lahko izvajamo, če je na razpolago več finančnih sredstev; torej pomeni več oblasti tudi več sredstev?

To je res, vendar je problem v tem, da tudi Dežela z veliko težavo zaključuje bilanco brez izgub in se sedaj z necloveskim naporom nakazuje sredstva občinam in pokrajinam. V zadnjih treh ali štirih letih, kar sem v deželnem svetu, je bila letna rast nakazil občinam in pokrajinam v skladu s 54. členom statuta, to je tisti del sredstev, ki ni vezan na specifične namene, približno 30-odstotna. To je zelo velika rast, ki je na daljši rok nevzdržna. Mislim, da, posteno povedano, Dežela ne zmore večjega napora od tistega v zadnjih letih. To je maksimum, ki je se kompatibilen z uravnoteženo bilanco. Če bi se uspešno zaključila pogajanja, ki trenutno potekajo z vlado, da bi dezele dobile več funkcij in v skladu s tem več sredstev od države, potem bi lahko tudi pomislili na to, da bi pomemben ali tudi večji delež teh dodatnih sredstev namenili občinam in pokrajinam. Glede na trenutni položaj smo naredili več od tistega, kar se je ob upoštevanju uravnotežene bilance dalo storiti. Mislim, da so bili glede tega v zadnjih dveh, treh letih narejeni pravi čudeži in isto velja za proračun za leto 1996, ki smo ga sprejeli.

Sami se izjavljate za federalista, pa tudi v deželnem svetu vas imajo za enega najbolj prepričanih federalistov. Kako to vaše stališče sprejemajo večinski partnerji, ki, kot kaže, niso povsem istega mnenja kot vi?

Ze desetletja poteka v Furlaniji-Julijski krajini diskusija o dveh konceptih

Ljudska stranka se rada označuje za avtonomistično in ne federalistično, bolje rečeno za regionalistično. DSL govori o možnem federalizmu ali naprednem regionalizmu, ki diši po federalizmu ali ki se nagiba k federalizmu. Zeleni so dovolj prepričani federalisti. Vse stranke, ki sestavljajo večino, so mnenja, da bi morale imeti dezele več avtonomije in zahtevajo, naj se zavarujejo njihove posebnosti, tako, da imajo glede na trenutni položaj vse stranke večine isti cilj. Možno je, da je med nami razkorak glede končnih ciljev državne reforme, vendar pa smo vsi usmerjeni k istim ciljem. Zato je jasno, da je med nami mnogo različnih pogledov in bi najbrž z določeno težavo prišli do nekega velikega soglasja, če bi morali sestaviti skupno platformo za reformo ustave. Toda glede na to, kaj lahko naredi neka dežela ali koliko moči ima, imamo v bistvu iste neposredne cilje, in to so ravno večja avtonomija, obramba posebnosti in deželne enotnosti, tako da lahko z operativnega vidika razlike obvladujemo.

Ze desetletja poteka v Furlaniji-Julijski krajini diskusija o dveh konceptih

dezele, čeprav to morda velja bolj za Trst kot za Furlanijo. Na eni strani so zagovorniki ideje o odprti deželi, ki je povezana s svojim zaledjem in sodeluje s sosednimi državami; na drugi strani pa so tisti, ki bi v bistvu hoteli živeti od rente, in bi se torej vedno obračali na Rim, od koder naj bi dobivali vedno več sredstev, tudi nepovratnih prispevkov, kot so to benčinski boni, Sklad za Trst itd. in ne bi imeli stikov s sosedi. Se vi nagibate k odprti ali zaprti deželi?

Kot ste vi sami rekli, obstajata dva načina mišljenja. Jasno je, da je prihodnost te dezele v evropski integraciji. Prav danes sem imel intervju z novinarjem dnevnika Il Sole 24 ore in rekel sem mu, da je naša dežela obrobna, če gledamo zemljevid Italije, če pa pogledamo zemljevid Evrope, smo mi strateški voz na tem področju. Zato je jasno, da bomo zamudili zgodovinsko priložnost in da se bomo na koncu sami emarginirali, če ne bomo razumeli, da smo strateški voz na to dejstvo tudi izkoristili. Je pa tudi res, da določene vrste ekonomske dediščine ni mogoče odpraviti od danes do jutri. Tu gre za tradicijo prejemanja določene

pomoči, določenih olajšav, ki so drogirale deželno gospodarstvo ali vsaj gospodarstvo kakega specifičnega predela te dezele. Zagresili bi napako, če bi to drogo odvezli od danes do jutri, ker bi ekonomski sistem padel v abstinenco krizo. Mislim, da bi se morali odločiti za proces, ki naj privede do globalne ekonomije, vendar pa bi morali biti v bistvu vodil Bruselj, mi pa bi se mu morali prilagoditi in seveda pri tem upoštevati interese dezele, in torej tudi interes za to, da bi v deželo prislo čim več sredstev tako od EZ kot od države. Zato je dejstvo, da nam uspe dobiti določena sredstva, samo po sebi pozitivno, vendar pa ne smemo spati na lovoriakah in ne sme nas poleniti dejstvo, da obstajajo z določenih vidikov precej enostavne rešitve ali da bomo kakorkoli dobili pomoč od centralne vlade. Po mojem bi bilo zato pravilno, če bi sledili obema

logikama hkrati, ju skušali na dosleden način obvladovati in doseči neko sintezo med obema; torej naj bi naša dežela, sicer ne toliko kot ustanova ampak kot teritorij, se vedno prejemala finančno pomoč od centralne vlade, istocasno pa bi se morali truditi, da se vključimo v novo globalno ekonomijo, ki se uveljavlja v Evropi.

Da bi premostila zaprtost, je Dežela pred leti postala pobudnica ustanovitve Delovne skupnosti Alpe Jadran, ki je bila v Evropi inovativna organizacija - imenujmo jo tako, čeprav izraz ni primeren - ker je bila skupnost dežel, in torej lokalnih oblasti, in je združevala različne socio-ekonomske in politične modele. Sedaj sta dve predpostavki odpadli. To ni več samo skupnost dežel, ker sta ob deželah tudi dve državi, Slovenija in Hrvaška, in ni več različnih socio-ekonomskih modelov, ker so bile razlike presežene s padcem Berlinskega zidu, pa čeprav homologija se ni popolna. Ima po vsem tem Delovna skupnost Alpe Jadran še kako prihodnost?

Delovna skupnost Alpe Jadran je izpolnila svojo zaceto zgodovinsko nalogo in del nekdanjega komunističnega sveta zasidrala v Evropo, tako da ga je prepeljala v sistem Zahodne Evrope, ga nato zasidrala in na nekaj način privezala se pred razpadom Jugoslavije in tudi drugih vzhodnih sistemov. S tega zornega kota je bila torej glede na njeno prvotno poslanstvo uspešna. Tako kot vse stvari, ki dosežejo svoj cilj, pa mora sedaj na novo določiti, katero je njeno poslanstvo. Mislim, da je v tej fazi poslanstvo skupnosti Alpe Jadran v tem, da pospeši proces razširitve evropske skupnosti na Vzhod ali vsaj na tisto področje, ki bi ga lahko imenovali bližnji Vzhod. Jasno je, da obstaja tudi daljni Vzhod, to je Romunija, Ukrajina, Rusija itd., za katerega bodo časovni roki za morebitni vstop v Evropo zelo dolgi in morda za nekatere med njimi vstopa tudi nikoli ne bo. Je pa tudi bližnji Vzhod, ki obsega Slovenijo, Hrvaško, ko se bo tam končalo vojno in povojno obdobje, Česko itd. V zvezi z njimi lahko proces evropske združitve poteka relativno hitro in pri njem lahko postane Delovna skupnost Alpe Jadran neke vrste pospeševalec in kompenzacijska komora. V tem trenutku skupnost trpi tudi zaradi dejstva, da združuje v sebi dve vrsti zelo različnih subjektov, in sicer na eni strani suverene države, ki so podvržene mednarodnemu pravu, na drugi pa lokalne skupnosti, ki imajo lahko tudi zelo široko avtonomijo, vendar pa niso suverene in tudi ne podvržene

mednarodnemu pravu. Z logičnega vidika bi bilo zazeljeno, da bi postala notranja struktura Hrvaske in Slovenije regionalna in da bi se dezele teh dveh republik pridružile skupnosti Alpe Jadran in ne državi kot taki. Tudi s protokolarnega vidika prihaja namreč do malo čudnih situacij, ker na primer Slovenija, ki ima protokol suverene države in ne navadne dezele, obravnava predsednike drugih dežel skoraj kot predsednike držav. Tako bi bilo zleteti, da v bodočo obnovljeno skupnost ne bi vstopale države, temveč njihove dezele. To seveda takrat, ko bi bile te skupnosti oblikovane in bi imele dovolj politične moči tudi za mednarodno delovanje.

Kakni bi morali biti v bodoče odnosi med Furlanijo-Julijsko krajino in Slovenijo in kako bi se lahko Furlanija-Julijska krajina zavzela za to, da bi bili preseženi tisti problemi, ki se ovirajo vstop Slovenije v Evropsko zvezo?

Furlanija-Julijska krajina ima že po tradiciji dobre odnose s Slovenijo. Imela jih je, ko je bila Slovenija še ena od republik jugoslovanske federacije in kasneje tudi s samostojno republiko Slovenijo. Mi mislimo te odnose ohraniti in okrepiti. Z generalnim konzulom Slovenije v Trstu smo se že dogovorili za sestanek na vrhu januarja meseca. Danes (prejšnjo sredo op. ur.) pa se bom na poti v Maribor, kjer bo srečanje sku-

V svojem programskem govoru v deželnem svetu ste veliko prostora namenili

tematiki manjšin. Ce se ne motim, pa niste niti enkrat z imenom omenili slovenske manjsine. Je za to kak poseben razlog?

Ne; sedaj se ne spominjam, če sem manjšine imenoval ali ne. Enkrat sem gotovo imenoval furlansko manjšino, in to takrat, ko sem povedal, da nameravamo vztrajati kljub vladnim ugovorom pri zakonskem osnutku o zaščiti Furlanov. Kar se ostalega tiče, mislim, da sem vedno govoril na splošno. Nobenega specifičnega razloga ni za to, gre bolj ali manj le za literarno vprašanje, kako je bila sestavljena programska izjava. Jaz sem večkrat pokazal interes in pozornost do treh avtohtonih manjšin v deželi, torej do Furlanov, Slovencev in Nemcev. Z abstraktnega zornega kota sem jih imel za en sam problem v smislu, da ista logika, ki vodi do zaščite kulture ene manjšine, vodi do zaščite kulture tudi vseh ostalih manjšin.

V naši deželi je nekaj predelov, kjer živi več manjšin, v Kanalski dolini celo tri. Mislite, da bi lahko Dežela posvetila posebno pozornost tem področjem?

Sedaj tega ne bi vedel. Mi nameravamo manjšine zaščititi. Predeli, kjer se prekriva več manjšin, so seveda posebno zanimivi za jezikoslovce. Mislim pa, da niso predvidene specifične norme za Kanalsko dolino ali za druga področja, kjer je ta pojav bolj izrazit. Po drugi strani pa tudi ne bi

vedel, čemu naj bi take norme služile. Domnevam namreč, da morajo, ko nekdo zaščiti tri jezike, norme veljati na isti način po cellem deželnem teritoriju. Težko si je predstavljati, da bi bile na enem predelu drugačne kot na drugem. Če pa na nekem predelu ni določene manjšine, je seveda jasno, da se tam zaščitne norme ne bodo izvajale. Ni pa mi jasna povezava med interakcijo različnih manjšin in problemom zaščite ter kaksne specifične ukrepe lahko nekdo sprejme za takšno situacijo.

Ce povzamem vašo izjavo, da namerava Dežela zaščititi vse manjšine, pri čemer ste dali razumeti, da naj bi bila ta zaščita precej enotna, se pojavlja v slovenski manjšini strah, da ne bi to pomenilo zanjo dejanskega krčenja zaščite tam, to sicer velja samo za nekatere občine, kjer je ta zaščita zelo široka. Je kak razlog za ta strah?

Ne, mislim, da je povsem odveč. Jasno je, da nekdo, ki sestavlja take vrste norm, pri tem vedno izvzame morebitne boljše pogoje, ki jih predvidevajo inteligentne norme. Zato se nikomur ni treba bati za tisto, kar je že dosegel. Vendar pa je malsikje položaj neustrezen, v videški pokrajini na primer je položaj Slovencev skrajno delikaten, nekaj bo treba vsekakor storiti. Jasno je tudi, da ima Dežela na tem področju skrajno omejene pristojnosti, zaradi česar ne more imeti vpliva

pri pomembnejših vprašanjih. Glede na to, kaj lahko stori in koliko moči ima, pa bo v celoti opravila svojo nalogo.

Povrnimo se k problemu zakona o furlanskem jeziku. Dejali ste, da namerava Dežela vztrajati; toda glede na to, kako je bil oblikovan odgovor vlade, kaže, da je malo možnosti, da bi vlada sprejela isti tekst, če ga bo Dežela ponovno odobrila.

Kritike so precej nepomembne v smislu, da je vlada kritizirala člene s skrajno omejeno pozitivno vsebino, v glavnem je slo za načelne izjave. Izjemo prestavlja problem toponomastike, ki pa je za nas resen problem in glede katerega ne moremo popustiti.

Zdi se mi pa, da spada toponomastika v pristojnosti Dezele.

Tako je. V zakonu ne piše, kot nekateri mislijo, da bo na cestnih znakih ime kraja napisano v italijanski in v furlanski. Piše, da ima uradno občina dve imeni. Glede na to, da je izbira imen občin izključno v pristojnosti Dezele, imam kot Dežela pravico reči, da občina ni več Udine, temveč Udine-Udin in da to predstavlja v celoti njeno ime. Takšno je bilo besedilo, v zvezi s katerim vlada v principu ne more nič reči. Glede vprašanja toponomastike torej ne moremo popustiti, glede drugih vprašanj pa lahko predelamo besedilo, da bo manj enfiatično in re-

torično in tako bolj sprejemljivo v Rimu. Mislim pa, da se kaj več od literarne predelave besedila v bolj "mehko" obliko, ne da narediti.

Glede na to, da je Rim že zavrnil veliko bolj medel sardinski zakon

Ne, sardinski zakon ni bil veliko bolj medel. Morda je bil manj empatičen, vseboval pa je mnogo bolj pomenljive norme na področju solstva in v veliko večji meri posegal v pristojnosti države. Tudi telegram, s katerim so zavrnil zakon o furlanskem jeziku, je bil precej mil. Kdor ga bere na nepristranski način, vidi, da so pripombe precej mile.

Torej ste vi optimist in mislite, da bo drugačna formulacija zavrnjenih členov dovolj in da ne bo kakega dolgega spora z ustavnim sodiščem?

Predstavljam si, da bo tako. Na vsak način pa smo pripravljani tudi na spor z ustavnim sodiščem.

Pred časom je bil govor o potrebi, da se na novo napiše zakon, ki se nanasa na kulturne organizacije slovenske manjšine. Menite, da bi lahko deželni odbor v zvezi s tem predstavil svoj predlog?

S temi vprašanji smo se že začeli ukvarjati. Zakon o furlanskem jeziku je namreč predvideval ustanovitve urada za manjšinske jezike, ki naj bi se ukvarjal tako s furlansko kot s slovensko in v predvidevanju, da bo prišlo do preoblikovanja zakona o kulturnih organizacijah. Urad naj bi potem sodeloval pri reformi kulturnih organizacij vsaj kar zadeva birokratski del dogovora.

Ker pa zadevi ne sledim neposredno, vam ne bi vedel povedati, koliko casa bo zahtevala ta reforma. Je pa to problem, na katerega me je opozoril svetovalec Budin in za rešitev katerega sem v principu izrazil svojo pripravljenost na sodelovanje.

Lahko slovenska manjšina od vas pričakuje tudi kak poseg na državno področje v zvezi z odobritvijo zaščitnega zakona?

Neformalno sem se že povezal z nekaterimi parlamentarci svoje stranke seveda, ki so dosegli, da se je zakonodajni proces nekoliko premaknil. Sedaj pa je vse odvisno od trajanja zakonodajne dobe. Če bo parlament razpuščen, se bodo seveda vse zadeve ustavile, če bo zakonodajna doba trajala, pa lahko pomislimo, da bi nadaljevali z akcijo in dosegli odobritev tega zakona.

Hvala za pogovor.

Bojan Brezigar
Foto Davorin Krizmančič,
KROMA

Glede na to, da je Rim že zavrnil veliko bolj medel sardinski zakon

Ne, sardinski zakon ni bil veliko bolj medel. Morda je bil manj empatičen, vseboval pa je mnogo bolj pomenljive norme na področju solstva in v veliko večji meri posegal v pristojnosti države. Tudi telegram, s katerim so zavrnil zakon o furlanskem jeziku, je bil precej mil. Kdor ga bere na nepristranski način, vidi, da so pripombe precej mile.

Torej ste vi optimist in mislite, da bo drugačna formulacija zavrnjenih členov dovolj in da ne bo kakega dolgega spora z ustavnim sodiščem?

Predstavljam si, da bo tako. Na vsak način pa smo pripravljani tudi na spor z ustavnim sodiščem.

Pred časom je bil govor o potrebi, da se na novo napiše zakon, ki se nanasa na kulturne organizacije slovenske manjšine. Menite, da bi lahko deželni odbor v zvezi s tem predstavil svoj predlog?

S temi vprašanji smo se že začeli ukvarjati. Zakon o furlanskem jeziku je namreč predvideval ustanovitve urada za manjšinske jezike, ki naj bi se ukvarjal tako s furlansko kot s slovensko in v predvidevanju, da bo prišlo do preoblikovanja zakona o kulturnih organizacijah. Urad naj bi potem sodeloval pri reformi kulturnih organizacij vsaj kar zadeva birokratski del dogovora.

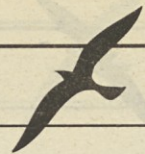
Ker pa zadevi ne sledim neposredno, vam ne bi vedel povedati, koliko casa bo zahtevala ta reforma. Je pa to problem, na katerega me je opozoril svetovalec Budin in za rešitev katerega sem v principu izrazil svojo pripravljenost na sodelovanje.

Lahko slovenska manjšina od vas pričakuje tudi kak poseg na državno področje v zvezi z odobritvijo zaščitnega zakona?

Neformalno sem se že povezal z nekaterimi parlamentarci svoje stranke seveda, ki so dosegli, da se je zakonodajni proces nekoliko premaknil. Sedaj pa je vse odvisno od trajanja zakonodajne dobe. Če bo parlament razpuščen, se bodo seveda vse zadeve ustavile, če bo zakonodajna doba trajala, pa lahko pomislimo, da bi nadaljevali z akcijo in dosegli odobritev tega zakona.

Hvala za pogovor.

Bojan Brezigar
Foto Davorin Krizmančič,
KROMA

Komu in koliko sta krovni namenili interventno

V zadnjem času se stopnjujejo polemike o podpori, ki jo republika Slovenija zagotavlja slovenski manjšini v Italiji. Ta podpora naj bi bila zelo visoka in naj bi, kot je predstavnik Urada za Slovence po svetu Rudi Merljak povedal na nedavnem občnem zboru Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, znašala približno 12 milijard lir v letošnjem letu.

Urad za Slovence po sve-

tu smo prosili za podatke o tej podpori in prejeli smo odgovor, da bodo čez približno mesec dni, ko bodo izplačani še zadnji obroki, pripravili podrobno poročilo in ga poslali državnemu zboru, nakar bo poročilo na razpolago javnosti.

Na našo izrecno prošnjo pa smo že sedaj prejeli podatke o enkratni interventni pomoči, ki jo je Slovenija letos namenila organizacijam slovenske manjšine

za premostitev krize, v kateri so se znašle zaradi zamud pri izplačevanju deželnih prispevkov osrednje kulturne ustanove slovenske manjšine.

Slo je za 326 milijonov tolarjev, ki so bili tako izplačani:

30. maja 1995 po 59,5 milijona tolarjev SKGZ in SSO;

26. septembra 1995 po 68,5 milijona tolarjev SKGZ in SSO;

dve izplačili po 35 milijonov tolarjev Primorskemu dnevniku.

Kar zadeva prispevek, ki sta ga prejeli SKGZ in SSO, je bilo rečeno, da gre za posojilo obeh krovnih organizacij osrednjim kulturnim ustanovam, ki naj bi ga ustanove po prejemu deželnih prispevkov vrnile in bi ustanovili poseben sklad, ki bi ga koristili v primeru kasnejših kriznih trenutkov.

Prispevek za Primorski

dnevnik pa je prejelo podjetje DZP - PRAE, ki izdaja dnevnik.

O tem, kako je bila namenjena vsota 128 milijonov tolarjev, ki jo je prejela vsaka od obeh krovnih organizacij, pa smo se pozanimali pri obeh organizacijah. Za SKGZ je na naša vprašanja odgovarjal tajnik Boris Peric, za SSO pa predsednica Marija Ferletič. Z obema se je pogovarjal Vojmir Tavčar.

BORIS PERIC - TAJNIK SLOVENSKE KULTURNO GOSPODARSKE ZVEZE

»Objava porazdelitve interventne pomoči prispeva k transparentnosti«

Začniva kar z vprašanjem, kako je SKGZ porabila sredstva interventne pomoči iz Slovenije?

Takoj ko so prišla na račune podpornega sklada SKGZ, so bila ta sredstva takoj neposredno nakazana kot posojilo petim glavnim ustanovam v manjšini in sicer Stalnemu slovenskemu gledališču, Narodni in študijski knjižnici, Sloriju, Glasbeni matici in Zavodu za dvojezično solstvo v Spetru. Poudarjam, da gre za posojilo, ki ga bodo ustanove vrnile, komaj bodo prejele denar iz državnih skladov.

Preden nadaljujeva bi se hotel zahvaliti slovenski državi in slovenskemu parlamentu, ker je z nakazovanjem interventne pomoči pokazal veliko občutljivost do slovenske manjšine v Italiji in razumevanje za težave, s katero se ne po lastni krivdi - morajo spoprijemati osrednje manjšinske kulturne ustanove.

Po podatkih iz Slovenije je bil prvi obrok interventne pomoči nakazan 30. maja. Kdaj so bila potem nakazana ta sredstva ustanovam?

Sredstva so bila nakazana, takoj ko so prišla na naš račun. Mislim, da je to bilo v prvih desetih dneh junija. V bistvu je minil samo čas, ki je potreben za redno bančno poslovanje pri takih operacijah.

Isto velja potem tudi za drugi obrok, ki je prisel 26. septembra?

Seveda. Tudi s tem denarjem smo ravnali na enak način.

Pri nakazovanju interventne pomoči je dvojni prehod. Slovenija nakazuje krovni organizacijama SKGZ in SSO, le-te pa kulturnim ustanovam. Ali ne bi bilo enostavneje, ko bi sredstva za pomoč nakazovala Slovenija neposredno ustanovam?

Najprej bi poudaril, da je ze ustaljena praksa, da sta SKGZ in SSO sogovornik

Slovenije glede prispevkov za manjšino, jpredvsem pa je bil ta odnos politični sklep slovenskega parlamenta. To je prva stvar. Druga stvar je značaj interventne pomoči, za katero si je Slovenska kulturno gospodarske zveza veliko prizadevala ob pomoči tistih poslancev - predvsem članov odbora za mednarodne odnose - ki neposredneje sledijo problemom manjšine. To je izredna interventna pomoč, ki je bila potrebna zaradi zamudanske države izplačuje ustanovam prispevke. Interventna pomoč je bila zamisljena kot posojilo, ki ga ustanove vrnejo, ko so doibila prispevke italijanske države. Sredstva interventne pomoči pa bi spremenili v neke vrste rotacijski sklad, ki bi ga upravljala SKGZ in SSO. V bistvu naj bi z denarjem iz tega sklada pomagali ustanovam - vselej v obliki posojil - da premostijo težave, ki nastajajo predvsem zaradi zamud pri nakazovanju prispevkov italijanske države. e prav ta, da sredstva upravljata krovni organizaciji.

Z interventno pomočjo - gre v bistvu za tri milijarde in pol lir - je Slovenija pomagala, da smo resili velike težave. Ta denar namreč služi za kritje 80 odstotkov vseh stroškov. Ustanove so premostile probleme likvidnosti in so lahko izplacale uslužbenecem osebne dohodke. Pred interventno pomočjo iz Slovenije so bili namreč hudo prizadeti uslužbenci ustanov, ker so osebne dohodke dobivali neredno in z veliko zamudo.

Kot ste tudi sami povedali se interventna pomoč spremeni v neke vrste rotacijski sklad. Ali je že v teku dogovarjanje, kako naj bi ta sklad deloval in kako ga boste upravljali?

Ne. Pomoč je bila najprej zamisljena kot posojilo Slovenije, nato jo je parlament, tudi zaradi ustavnih obveznosti, ki

jo ima slovenska država do manjšine, spremenil posojil v že opisani prispevek. Sredstva so prešla skoraj dokončno krovni organizacijama, sedaj pa je problem SKGZ in SSO, da ustrezno uporabita ta sredstva. Krovni organizaciji sta sedaj zadolženi, da ta denar upravljata kar najbolj pametno in skrbita, da bo tudi v prihodnje na razpolago ustanovam prav v opisani obliki. V začetku je slovenski parlament razmišljal o rotacijskem skladu, nato ap so se stvari spremenile. Tako so sredstva prišla kot neke vrste izredna dotacija za leto '95 kot pomoč SKGZ in SSO v enakem znesku - 1 milijarda 700 in 1 milijarda 700 vsaki od dveh organizacij poleg ttega pa se neposredni prispevek Primorskemu dnevniku v višini 70 milijonov tolarjev (okoli 950 milijonov lir). SKGZ in SSO imata tako na razpolago ta sredstva za pomoč. Odgovornost krovnih organizacij - tako SKGZ kot SSO - je, da s tem denarjem razpolagata na najboljši način.

Ce dobro razumem, ni nobenega načrta, kako bi oblikovali sklad za interventno pomoč in kako bi ga upravljali...

Ne. Pred casom smo se sicer z SSO in z Uradom za Slovence po svetu v Ljubljani pogovarjali o možnosti, da bi se oblikovali skupen sklad in s tem skupno posegali v pomoč ustanovam. Nato pa smo prisli do spoznanja, da so sredstva lahko

tudi v dveh različnih skladih, eden pri SKGZ, drugi pri SSO, pomembno je le, da se krovni organizaciji koordinirata pri končni pomoči. Bistveno je, da denar pride - vselej v obliki brezobrestnega posojila - ustanovam, ki so koristnik te pomoči. Način, kako ta sredstva dobijo, je najbrz bolj pozostanskega pomena.

Seveda pa sta krovni organizaciji SKGZ in SSO odgovorni pre omenjenimi ustanovami, pred vso manjšinsko skupnostjo in seveda pred tistimi, ki je z veliko občutljivostjo sredstva prispevali, za upravljanje tega denarja. Mi-

slim, da je bistveno predvsem to, da se krovni organizaciji koordinirata, da se dogovorita za naslenje poteze.

Pri tolmačenju namembnosti prispevkov si krovni organizaciji nista edini. SKGZ je nakazala ves del dobljenih sredstev kulturnim ustanovam, SSO je del drugega obroka zadržala in ga namenila »novemu časopisnemu projektu«. Kako gledate na to?

Brez vsakršne polemike bi rad podaril, da kolikor vem, je bila izredna intervnetna pomoč namenjena osrednjim kulturnim ustanovam in pri-

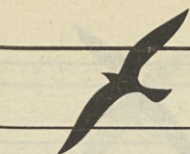
morskemu dnevniku. Zaradi polemik, ki so izbruhnile ob prispevku za PD, je zunanji minister Thaler sredstva Primorskemu dnevniku namenil neposredno. Rekel bi se, da smo sredstva iz prvega obroka razdelili skupaj SKGZ in SSO, medtem ko je z drugim obrokom vsaka od dveh krovnih organizacij ukrepala po svoje.

Želja, da se objavi višina interventne pomoči in seznam sredstev, ki so bila v obliki posojila nakazana, je poskus, da bi prispevali k večji jasnosti in transparentnosti?

Mislim, da sta glede prispevkov iz Slovenije jasnost in transparentnost nujni. Tako SKGZ kot SSO morata imeti odgovorno zadržanje pred slovensko javnostjo v zam, ejstvu in pred javnostjo oziroma politično stvarnostjo v Sloveniji. Kot SKGZ redno poročamo Ljubljani o tem, kako smo dobljena sredstva uportabili in mislim, da smo s formalnega vidika zadostili temu jasnemu odnosu. Potrebni pa sta enaka jasnost in transparentnosti tudi v odnosu do manjšine in njenih ustanov. Zaradi tega je edini način, da se to doseže in pridemo konkretno do transparentnosti - tudi glede na to, da so te številke uradno zapisane v proračunu in v obračunu Republike Slovenije in so torej javni dokumenti - ta, da se te vsote objavi v medijih.

To, kar objavljate, so torej brezobrestna posojila?

Da. To so brezobrestna posojila, ki jih bodo ustanove vrnile, ko jim bo Dezela izplačala javne prispevke. To je posojilo, poleg tega pa SKGZ in SSO iz svojih rednih dotacij tudi prispevata k delovanju teh ustanov. Pri teh izrednih prispevkih je za del teh bil možen konkreten dogovor med SKGZ in SSO, da del pa sta se krovni organizaciji očitno odločili različno.

organizaciji SKGZ in SSO pomoč iz Slovenije

MARIJA FERLETIČ - PREDSEDNICA SVETA SLOVENSКИH ORGANIZACIJ

»50 milijonov tolarjev smo namenili novemu časopisnemu projektu«

Kako je SSO porabila sredstva interventne pomoči, ki jo je nudila Slovenija?

Govorila bi o dveh fazah. Prvi obrok, ki smo ga dobili meseca junija v višini 119 milijonov tolarjev, smo razdelili pred 30. junijem.

119 milijonov tolarjev je bil znesek, ki sta ga krovni organizaciji SSO in SKGZ dobili skupaj. Od tega je bilo vsaki od dveh nakazana polovica te vsote. Zanima nas, kako je SSO razdelila svoj del?

Denar smo razdelili petim skupnim kulturnim ustanovam po ključu, za katerega smo se dogovorili. Najprej smo mislili samo na štiri ustanove (Narodna in študijska knjižnica, Slori, Glasbena matica in sola v Beneciji), h katerim smo pozneje dodali še gledališče. Nato je iz Slovenije, za kar pa nismo vedeli, dobil sredstva tudi Primorski dnevnik.

Kaj pa drugi obrok?

Iz drugega obroka (68,5 milijona tolarjev vsaki od krovnih organizacij, kar je približno 917.000.000 lir, op. ur.) smo 50 milijonov tolarjev (okoli 670 milijonov lir, op. ur.) namenili za nov časopisni projekt. Ostalo pa smo porazdelili. Povem vam zneske v lirah: 100 milijonov lir smo namenili soli v Beneciji, 30 milijonov lir glasbeni soli Emila Komela, 110 milijonov lir pa Glasbeni matici. Tako smo se odločili, ker sta imeli sola v Beneciji in Glasbena matica velike težave. V sklop

glasbene vzgoje pa sodi tudi sola Emila Komela, ki mu SKGZ ni dal nobenega prispevka, ker je svoj delež namenil Glasbeni matici. Ker tudi na deželni ravni dobivata Glasbena matica in sola E. Komela ločena prispevka, smo sklenili, da pomagamo tudi »Komelu«. To zaradi jasnosti, da ne bi kdo očital, zakaj nismo GM prispevali prav toliko, kot SKGZ.

Problem, ki vzbuja polemiko, ni prispevek soli E. Komela, ampak sredstva, ki jih je SSO namenil »novemu časopisnemu projektu«. Ali ni bila interventna pomoč namenjena petim osrednjim kulturnim ustanovam, ki so se znašle v težavah zaradi zamud pri izplačevanju italijanske državne podpore?

Tudi mi smo mislili, da je tako in v tem smislu smo posegli v Ljubljani skupaj s SKGZ. Nekaj dni kasneje pa je prišlo na dan vprašanje medijev. V Ljubljani so nam povedali, da je od skupne pomoči 326 milijonov tolarjev (skoraj 4.500 milijonov lir, op. ur.) del namenjen tudi medijem. Ko smo poglabljali vprašanje medijev, je bilo rečeno, da ne gre za interventni sklad, ampak je to prispevek medijem. Povedati moram, da so sredstva, ki so jih dobile ustanove, posojila. Z njimi smo sklenili pogodbo, po kateri nam bodo ta sredstva vrnila, ko bodo dobili od dežele sredstva iz italijanske državne podpore. To to-

rej ni denar, ki bi lahko uporabili za sirjenje dejavnosti ustanov, ampak so to sredstva, ki jim lahko v obliki brezobrestnega posojila pomagajo iz težav, ki jih povzroča zamuda pri nakazovanju italijanske državne podpore. Mislim, da so na ta način ustanove zadihale.

Tudi sami ste večkrat poudarili, da bi bilo absurdno, če bi manjšina imela dva dnevnika, ko že en sam shaja s težavo in se otepa z velikimi problemi. Zdi se, ne bi rad rekel represalija, toda vsaj oster odgovor SKGZ dejstvo, da ste 50 milijonov tolarjev namenili »novemu časopisnemu projektu«, namesto da bi ta sredstva namenili skupnim ustanovam.

Naj najprej povem, da je ta projekt »racionalizacija« dveh obstoječih časopisov. Zato pa je treba ta projekt »obogatiti«, potrebne so delovne moči, strukture, prostori... Tem časopisom smo doslej pomagali tako, da smo odtrgali del tistih sredstev, ki smo jih dobivali za kulturno delo, ker prispevek, ki ga dobivata od Dežele iz sklada za tisk, ne krije stroškov. V Ljubljani so del sredstev namenili medijem, pozneje pa so mi povedali, da je v delu sredstev, ki so bila namenjena SSO, tudi denar za finansiranje tega projekta. In to sem tudi jasno povedala, da bo del sredstev namenjen tej »racionalizaciji«.

»Racionalizacija« pomeni nov tisk ali nov dnevnik?

Ne, to ni nov dnevnik. V prvi fazi bo, kolikor vem, časopis izhajal enkrat na teden, nato pa dvakrat na teden, ni bil pa zamišljen kot dnevnik. Seveda, nihče ne ve, kaj nam prinaša prihodnost, saj na primer tudi sam Gombac (predsednik SGPS, op. ur.) pravi, da je začel z mesečnikom, sedaj izdaja tisk in nato ima v načrtu dnevnik. Božje previdnosti ni mogoče omejevati, toda nimamo namena, da bi izdajali dnevnik, saj bi dva dnevnika v manjšini absurd. Zato smo si prizadevali za rešitev Primorskega dnevnika, saj smo prepričani, da je bolje, če imamo dober dnevnik, ki je za vse sprejemljiv.

Iz povedanega je očitno, da obstajata dve različni tolmačenji namembnosti sredstev interventne pomoči.

Osebnost je raje videla, ko bi bili sredstva za ta nov projekt namenili neposredno iz Slovenije brez posredovanja SSO. Dodala pa bi rada, da je Dežela pripravila analog za izplačila in zato ni več vprašanje preživetja

osrednjih kulturnih ustanov. Pazili smo na to, da ustanove ne bi zasle v krizo. Dodala bi tudi, da je Slovenija - in o tem imam dokumentacijo - namenila za interventno pomoč kulturnim ustanovam 200 milijonov tolarjev. Nato pa se nismo utegnili dogovoriti o porazdelitvi te interventne pomoči, ker je SKGZ zahtevala sredstva za Primorski dnevnik. Tudi Urad za Slovence po svetu ni vedel, koliko je od pomoči namenjene ustanovam in koliko medijem. Nato so mi rekli, da je od skupnih 326 milijonov tolarjev 200 namenjenih ustanovam in 126 medijem. In rečeno je bilo medijem, ne Primorskemu dnevniku. In če sredstva, ki so bila dodeljena ustanovam, sestevamo, vidimo, da so dobile lirska protivrednost 200 milijonov tolarjev.

Sredstva za Primorski dnevnik je Urad za Slovence po svetu nakazal neposredno podjetju, ki izdaja časopis, sredstva za ustanove pa so bila nakazana krovnim organizacijam, te pa so jih nakazale ustanovam. Ali ne bi bilo enostavneje, če bi jih nakazala neposredno Ljubljana?

No zaradi prekinitve pogovorov in dogovorov s SKGZ ob drugem obroku, nisem na primer niti vedela, koliko in komu je nakazal SKGZ. Morda bi tudi »nov časopisni projekt« Urad za Slovence po svetu lahko finansiral neposredno. Toda Uradu se je zdelo bolj korektno, če ta sredstva gre s posredovanjem SSO. O teh problemih in težavah sem poročala tudi predsedniku Kučanu. Osebnost sem skrbno sledila dogajanju na Deželi, da ne bi ustanove zasle v težave. Ocitalo nam, da nismo spoštovali dogovora, a dogovora o porazdelitvi sredstev ni bilo.

No, če izvezamemo sredstva, ki so bila namenjena PD, je vsaka od dveh krovnih organizacij, dobila polovico sredstev. Ali se ne zdo skoraj samoumevno, da gre za denar, namenjen ustanovam?

Ne, ker so bila v skupni vsoti tudi sredstva za medije in v Ljubljani so mi rekli, da moram to upoštevati. Kot je PD prisil za pomoč, tako so se obrnili na matico za pomoč tudistiti, ki som imeli za potrebno omenjeno »racionalizacijo«.

SSO se tega načrta ni spomnil čez noč.

Koliko časa pa načrtujete »časopisni projekt«?

Mislim, da je minilo pol drugo leto, odkar so mi prvič predlagali »racionalizacijo«.

Kot to postavljate se zdi res »povračilni ukrep« dejstvo, da ste zadržali sredstva za »nov časopisni projekt«.

Ne, ni tako. Dodala bi rada, da to niso sredstva, ki so namenjena ne SKGZ in ne SSO. Slovenija podpira to »racionalizacijo« dveh tednikov in mi smo se kot posredniki morali temu prilagoditi.

S tega zornega kota bi res bilo bolje, ko bi bil neposredni stik med Ljubljano in ustanovami...

Sprva je Slovenija mislila, da bi krovni organizaciji predlagali porazdelitev sredstev, ki bi jih nato Ljubljana posredovala neposredno ustanovam. Nato pa so se iz tehničnih razlogov opredelili drugače in izbrali že povedano obliko posojila, ki ga bodo ustanove vrnila.

Ko bodo ustanove vrnila posojila, se bo zgodilo, da bo pri SKGZ sklad za hitro pomoč znašal lirska protivrednost 128 milijonov tolarjev, pri SSO pa bo za 50 milijonov tolarjev manjši.

Ne, ni tako. Nase stališče je bilo, da je treba pri tem upoštevati tudi 70 milijonov

tolarjev pomoči, ki jo je dobil Primorski dnevnik. Nato, da se ne prepiramo, smo sprejeli predlog, da se od skupne pomoči odsteje to, kar je bilo nakazano PD, in preostanek razdeli na polovico (128 milijonov tolarjev vsaki krovno organizaciji, op. ur.). Verjetno kdo ni razumel, da bo zaradi tega postavka nižja, kot smo jo pričakovali. In mi moramo od svojih sredstev odsteji denar za nov projekt. Torej 70 milijonov tolarjev je dobil PD, 50 je namenjenih novemu časopisnemu projektu, ostalo za hitro pomoč ustanovam. Sklad bo sestavljen iz preostalih 206 milijonov tolarjev.

Sklad bosta organizaciji upravljali skupaj, ločeno...

Mnenja so o tem deljena. V začetku je bil misljen skupni sklad, sedaj so stališča različna. S SKGZ se bomo morali srečati, da se o tem pogovorimo. Ob koncu bi omenila še en problem, ko že govoriva o sredstvih za nujnostne primere. Upravitelji gledališča smo s svojim jamstvom omogočili najem posojila za nujna dela v Kulturnem domu v Trstu. Del tega posojila je bil vrnjen, del je še odkrit. Kako ga bomo krili? Kdo bo sploh se upravljal nase ustanove, če mora tvegati tudi osebno lastnino? Mislim, da je tudi to aktualen problem, se zlasti ob prenavljanju prostorov in ob dejstvu, da ustanove potrebujejo nove prostore.

RAZDELITEV INTERVENTNE POMOČI S STRANI KROVNIH ORGANIZACIJ (zaokroženo v milijonih lir)

1. obrok	SKGZ	SSO
Glasbena matica	313	313
Šola v Špetru	173	173
SLORI	72	72
NSK	114	114
SSG	173	173
SKUPNO	846	846
2. obrok		
Glasbena matica	339	110
Šola v Špetru	188	100
SLORI	78	-
NSK	123	-
SSG	188	-
Emil Komel	-	30
SKUPNO	917	240*

*SSO je 670 milijonov lir namenila novemu časopisnemu projektu.

SKLAD »MITJA ČUK«

Vzgojnozaposlitveno središče vliva upanje in vrača nasmešek

Večkrat smo ze obiskali Vzgojnozaposlitveni center na Colu, ki deluje v sklopu Sklada »M. Čuk«. Lani smo bili na obisku med pripravi na razstavo izdelkov v prostorih patronata ACLI na Opcinah za božične praznike. Razstava je zelo lepo uspela, obiskovalci so pohvalili izdelke gojencev in jih tudi kupili.

Letos pripravljajo razstavo v prostorih Prosvetnega doma na Opcinah. Odrpi jo bodo 4. decembra za Miklavža, božični del razstave pa se bo začel 15. decembra ob 16.30.

V center na Colu smo se pripeljali s službenim prevoznim sredstvom, s katerim vozijo vzgojiteljice gojence, ki sami ne zmorejo poti, ali pa nimajo spremstva.

Prijazno nas je sprejel eden od mladih gojencev in nam nič kolikokrat stisnil roko. Vedeli smo tako, da nas je bil vesel in da nam je želel to tudi dokazati. Starejša gojenka se je takoj ponudila, da nam

marsikaj. Poleg krajših izletov prireja center tudi enodnevne izlete, lani na primer v Piancavallo.

Center ima tudi stike s podobnimi ustanovami preko meje; na primer s Sezano, ali Dutovljami. Ob teh skupnih obiskih se gojenci med seboj spoznajo, pozabavajo, večkrat tudi zaplešejo.

Zelijo pa si čim več obiskov in stikov, ker menijo, da njihovo dejavnost to samo bogati. S sedezem so zadovoljni in hvalezni tudi domači upravi, ki jim daje možnost, da so tu. Prostori so lepi, svetli in primerni za celodnevno bivanje.

Kako bi ti gojenci živeli, če centra ne bi bilo? Prav gotovo bolj vase zaprti, brez prave družbe in brez tiste stimulacije za razne dejavnosti, ki jo potem pokažejo v vseh svojih lepih izdelkih.

»Moramo povedati, da smo z gojenci zelo povezani«, so nam povedali. »Oni poznajo nas in mi poznamo njih. Do-

zaprt, drugače pa deluje od ponedeljka do petka iz tedna v teden v jesenskem, zimskem, spomladanskem in tudi delno v poletnem času.

»Ko je center deloval se na Opcinah na Proseški cesti, so imeli gojenci možnost stika z vsakdanom. Lahko so sli v trgovino, v bar, videli in srečali druge ljudi. Tu smo nekoliko bolj odmaknjeni. Do Repentabra je že kar precej hoje. Imamo pa zato mir, lepo okolico in možnost raznih krajših in daljših izletov. Morda bi si želeli se kaj več obiskov, predvsem pa večjo povezanost družinskih članov s to našo dejavnostjo. Dobro počutje naših gojencev mora biti tudi zanje zadosčenje.«

Nova razstava izdelkov po lanskem uspehu

Letosnja miklavževa razstava prinaša več novosti. Nekaj teh smo si ogledali med obiskom centra. Tu so nam pokazali na primer nekakšno majhno ikono, napravljen iz lesa, ki se odpira in zapira kot majhna skatla. V njej pa sta podobici, ki so ju gojenci na poseben način pozlatili. Taksne ikone izdelujejo na Sardiniji, sedaj jih bomo lahko videli in kupili tudi na razstavi v Prosvetnem domu.

Gojenci so izdelali tudi lesene metre za otroke, s katerimi se bodo le-ti, malo za salo, malo zares, po mili volji merili. Znano je, da si otroci želijo vedeti, kako visoki so in koliko so na primer v določenem času zrastle. No, z novo merilno napravo, ki je vrh vsega se lepo izdelana, bodo to lahko vsak dan opravili.

Kot že za lansko razstavo, so tudi za tokratno izdelali vrsto lepih slik iz raznih in različno barvnih semen. Pripravili so tudi veliko božičnih okrasov, voščilnic, prijemalk in brisac, pa seveda razne blazine in celo serijo igrac - od psickov, medvedkov, pajacov itd. Mnogi predmeti so napravljeni v stilu pach-worka, druge so gojenke centra spletle, ali zasile.

Vsi gojenci so se zelo potrudili in pripravili res lepo stevilo predmetov za to raz-

Silvi in Adriana pri šivanju

stavo. Vprašanje, kaj bodo prikazali na letošnji razstavi, je bilo zanje izziv. Zato so se odločili, da pripravijo obiskovalcem tudi majhno preseñenje. O tem seveda niso hoteli povedati nicesar, sicer ne bi bilo več preseñenje.

To bo torej že druga uradna razstava Vzgojnozaposlitvenega centra na Colu na Opcinah. Zapisati pa moramo, da so gojenci centra predstavili nekaj svojih izdelkov tudi ob letošnji veliki noči, kot tudi v avgustu, ko je potekal na Opcinah tradicionalni Tabor.

Vzgojiteljice in vodstvo Sklada M. Čuka si želijo, da bi razstava res uspela. To bi bila vzpodbuda za same gojence, njihove sorodnike, bila pa bi tudi materialna pomoč centru, ki vlaga vse svoje sile, da pomaga tistim, ki bi sicer živeli samo v domačem krogu, odmaknjeni od sveta, morda tudi v pričanju, da ne morejo in ne zmorejo nicesar.

Razstava bo skratka pokazala, kaj zmorejo pridne roke in kaj vse lahko ustvarijo tudi fizično ali psihično motene osebe ob pomoči vzgojiteljev.

Neva Lukeš

Estetska vzgoja izboljšuje odnose

Pred dvema letoma je Sklad Mitja Čuk organiziral izpoplnevalni tečaj za vzgojitelje Vzgojnozaposlitvenega središča Mitja Čuk z namenom, da ponovno temeljito analiziramo potrebe naših gojencev, da bi jim priredili primerne dejavnosti. Zavedamo se namreč, da so bile nekatere aktivnosti premalo uspešne in prenaporne, saj so se nekateri gojenci z veliko težavo vključevali v delo, predvsem pa niso dosegli želenih rezultatov. Po temeljitem preverjanju predelanih programov, po razgovoru z gojenci in po pregledu materiala, ki smo ga imeli na razpolago, smo z defektologinjo, ki je vodila tečaj, sestavili nov, funkcionalni nacrt, ki je bil zasnovan predvsem na ugotovljenih razvojnih zmogljivostih slehernega gojenca. Izoblikovali smo nekaj splošnih ciljev, ki so bili vodilo pri sestavljanju dnevnih operativnih programov, vendar smo področje posegov skrbili na razvijanje estetske vzgoje in tistih veščin in sposobnosti, ki so našim gojencem potrebne za tisto tehnično kulturo, ki je nujna v vsakdanjem življenju tako doma, kot v širšem družbenem okolju.

Pri oblikovanju tedenskih učnih nacrtov imajo prav gojenci glavno besedo. Na petkovih sestankih se pogovorijo z vzgojitelji kaj bi radi delali in, kadar so želje uresničljive, osnujejo delovni program za naslednji teden na teh predlogih. Iz takega načina dela smo ugotovili, da so gojenci izredno nagnjeni k likovnemu izražanju. Vzgojitelji so poleg tega opazili, da je estetska vzgoja pomagala gojencem tudi pri utrjevanju medsebojnih odnosov, pri osvajanju lepšega vedenja in pri harmoničnem ravnanju z ostalimi; predvsem pa jim je bila v pomoč v kriznih trenutkih, pogostih spremljevalcih v skupini odraslih prizadetih oseb. Po enoletnem delu se je pokazalo, da so nekateri gojenci središča zelo estetsko nadarjeni, a imajo bogato razvit čut za lepoto in, da so njihove sposobnosti na tem področju izredno perspektivne.

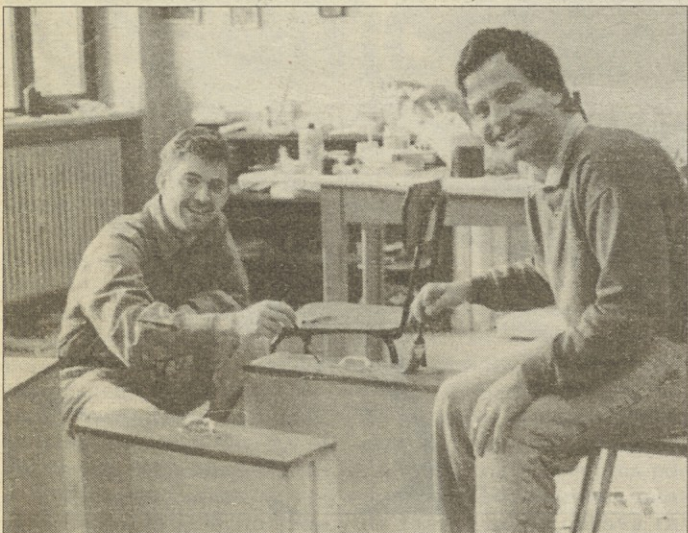
S trdnim delom in postrvovalnostjo vzgojiteljev so gojenci izdelali veliko ročnih del, ki pricaajo o njihovem estetskem udejstvovanju in razvoju. Na skupnih sestankih so se člani te delovne skupnosti dogovorili, da bodo svoja dela tudi ovrednotili, z namenom, da bi le najboljše pokazali na razstavi. Sposobnost za vrednotenje lastnih likovnih in ročnih del so morali vzgojitelji razvijati postopoma: gojenci so namreč zelo navezani in ponosni na vsak svoj izdelek, zato težko priznajo, da ni primerno izoblikovan.

Ideja o samostojni razstavi se je rodila na tak način. Z ustreznimi izbranimi in opremljenimi ročnimi in likovnimi izdelki, so pripravili razstavo za širše občinstvo. Z njo so hoteli pokazati, kaj znajo, pa tudi zbrati s prodajo proizvodov vsaj nekaj skromnih sredstev za nakup novega materiala, ki bi jim omogočil nadaljevanje začete estetske oblikovanja.

Prva prodajna razstava je imela izreden uspeh, zato so sledile še nekatere druge, tako tista ob petnajstletnici Sklada Mitja Čuk kot ona v adventnem času. Ko so vzgojitelji z gojenci ocenili uspeh prirejenih razstav, so spoznali, da so prizadete osebe izredno občutljive za spodbudno pohvalo in zelo upoštevajo mnenje obiskovalcev.

Pozitivni odmev razstave je odlično vplival na storilnost gojencev, ki so se se bolj zagrizeno in zagnano vključili v delovni proces in pridno sodelujejo pri nacrtovanju nadaljnjih programov.

Stanka Čuk
Predsednica Sklada M. Čuk in predsednica
Vzgojnozaposlitvenega centra na Colu

Nasmejana obraza v delavnici

skuha kavo in res nam jo je - dobra je bila!

Potem smo se v jedilnici zbrali ob mizi in začeli razgovor. Bile so tu vzgojiteljice Iris, Dunja, Erika in Melita; v centru pa delata se Dragan in oporečnik Gianpiero.

Najprej nas je zanimalo število gojencev. Teh je sedaj 11. Njihova starost pa gre od 17 do 52 let. Prihajajo v center iz mesta, pa tudi iz okoliških občin, od dolinske do zgonske občine.

Nekateri prihajajo v center sami, druge pripeljejo vzgojiteljice. Tu prezivijo gojenci dan nekako od osmih zjutraj, do 17. ure. V tem času dobijo v centru malico, nato kosilo. Pri delu in pospravljanju gojenci vedno sodelujejo; sami pomagajo pripraviti malico, sami si potem skuhamo tudi kavo in pospravijo v kuhinji po kosilu.

V domu se gojenci počutijo dobro. Nekateri prihajajo se od takrat, ko jwe bil sedež na Opcinah. Drugi so se v domsko stvarnost takoj ziveli. Tu se ukvarjajo z delom v dveh laboratorijih. V prvem se bavijo s šivanjem, pletenjem, tkanjem in podobnimi dejavnostmi, drugi je likovno-obrtno-umetniški laboratorij, v katerem gojenci ustvarjajo razne izdelke. Vsi radi delajo in ustvarjajo, radi pa se tudi družijo, hodijo na izlete, na kopanje, gledajo filme, poslušajo glasbo in se

Skupinska slika na vrtu centra na Colu

“To je stara pravca”

Slovenci v Italiji in še posebej slovenska narodnostna skupnost iz videmske pokrajine so močno zaskrbljeni zaradi dogodka, ki se je zgodil 13. novembra v vasi Matajur v beneški občini Sovodnje. Skupina dvanajstih orožnikov je namreč prišla v cerkev in zakrestijo v asice na obronkih Matajurja, kjer že več kot 53 let mašuje starosta beneških Čedermacev, 87-letni monsinjor Pasquale Gujon, ena najsve-

tlejših osebnosti iz Nadiskih dolin, ki je pred nedavnim iz rok predsednika slovenske republike Milana Kučana prejela državniško priznanje zaradi pomembnega poslanstva med Slovenci v Benetiji.

Orožniki so prišli, da bi v cerkvenih prostorih iskali orožje, ki naj bi ga župnik skril. Potem ko so izkopali pod zakrestijo in v njej opravili večjo odprtino v stropu, niso našli ničesar. Pobuda orož-

nikov je sledila ovadbi, zaradi katere je videmsko državno pravdnistvo odredilo preiskavo.

Pri vsej zadevi pa preseneča način posega predstavnikov javne varnosti, ki niso upoštevali niti določila konkordata med italijansko državo in Vatikanom, po katerem je policajem prepovedan vstop v cerkvene prostore, če za to nimajo ustreznega dovoljenja škofije.

Preiskovalna akcija pa je za 87-letnega župnika Gujona pomenila veliko ponižanje, saj so preiskovalci s svojo potezo v bistvu želeli dokazati, da sodi Gujon med nasprotnike italijanske države in da v cerkvi skriva orožje, ki naj bi služilo v prevratniške namene.

Dogodek je močno odjeknil v javnosti. Župniku Gujonu so številne organizacije, politične stranke in posamezniki izrazili solidarnost in moralno

podporo. Senatorji Darko Bratina (Demokratska stranka levice), Pietro Fontanini (Severna liga) in Diego Carpenedo (Ljudska stranka) so od ministrov za notranje zadeve in pravosodje zahtevali, naj v parlamentu objasnita ozadje dogodka, ki spominja na dejavnost protislovenskih in nacionalističnih krogov v povojnih letih, ko so v Benetiji ustrahovali slovensko prebivalstvo. (R.P.)

»Ne vem, kaj naj rečem. Dogodek je nezaslišan in težko razumem, da so v cerkev poslali toliko karabinjerjev, da bi izvedli preiskavo.«

Gospod Pasquale Gujon je nekoliko zadržan v oceni. Iz njegovih izjav pa je razbrati globoko uzalosečnost nad ukrepom videmskega državnega pravdnistva, ki je na osnovi prijave odredilo preiskavo v cerkvi in zakrestiji v Matajurju.

»Osebnost nisem bil zraven, ko so razdeljali cerkvene pro-

store, prepričan pa sem, da so ostali z dolгим nosom, ko so ugotovili, da v zakrestiji ni ničesar protizakonitega, se najmanj pa orožja. Da, da nekaj so res našli: dva velika zeblja, ki sta očitno zavedla metal-detektor. Dvanajst karabinjerjev za dva zeblja!«

Gospod Gujon, ne glede na zaključke preiskave, obstaja "politična" plat dogodka. Državno pravdnistvo se je odločilo, potem ko je dobilo anonimno prijavo. Ali sumite koga za to dejanje?

»Nimam dokazov, a sem prepričan, da gre za stare "gladiatorje", za tiste, ki že dolga desetletja delajo proti nam, pišejo sramotilne besede na zidovih, uničujejo pohištvo v cerkvah in posiljajo prijave. Na gre za nič novega. Cudi me, da se to dogaja danes, ko so se zrušili marsikateri zidovi in ideologije in čudi me, da so se oblasti tako odločno in množično premaknile na osnovi ovadbe, ki je naravnost smešna.«

Ali ne mislite, da je tistega

»Gotovo so to glavni razlogi za takšno podlo dejanje. Če mislijo, da me bodo na takšen način prestrašili oziroma utisali, so se globoko zmotili. V nedeljo (danes, op. ur.) bom, kot običajno, prišel v Matajur in ob 10. uri daroval mašo, kot to delam že 53 let.«

Med številnimi znaki solidarnosti, ki ste jih te dni prejeli, je treba omeniti tudi parlamentarno pobudo senatorjev Bratine, Fontaninija in Carpeneda, ki sta od notranjega in pravosodnega ministra zahtevala jasne odgovore za dejanje. Je s tem dogodek dobil vsedrjavno razsežnost?

»Nisem si mislil, da bo dogodek povzročil toliko "konfuziona" in da bodo o njem razpravljali tudi v parlamentu. Hvalezen sem vsem, ki so mi izrekli podporo.«

Kdaj ste izvedeli za preiskavo orožnikov?

»Telefonirali so mi v ponedeljek popoldne, ko je bila stvar že pri kraju, tako da nisem osebnost prisostvoval razbijanju v zakrestiji.«

Ali boste kako reagirali na to preiskavo, glede na dejstvo, da ste bili prav vi postavljeni na zatožno klop?

»Mislim, da ne bom naredil nič posebnega, kot nisem nič storil v zvezi z dosedanjimi provokacijami, ki sem jih bil deležen. Nadaljeval bom s svojim pastirskim delom, tako kot sem to delal do danes. To je najboljši odgovor na taka podla dejanja.

Sicer menim, da bo videmska škofija zavzela odločnejša stališča tudi zaradi pristojnosti, ki jih ima v takih primerih.«

Na osnovi informacij, ki jih imamo, kaže, da so preiskovalci odredili preiskavo na podlagi "točnih dokazov". Kako to komentirate?

»Samo pravi norci bi lahko verjeli, da sem v Matajurju skril orožje. Doslej so mi nprtili marsikatero protizakonitost in me označili za taksnega in drugačnega. Vsak pa se je izkazalo, da gre za hude laži, ki imajo kot glavni cilj le diskreditacijo moje osebe in celotne naše slovenske skupnosti. To je stara pravca.«

Ce so se preiskovalci odločili na osnovi ovadbe, so verjetno opravili pred samo preiskavo določena zasliševanja. So prišli v stik tudi z vami?

»Nikoli!«

Gospod Pasquale Gujon se bo torej danes zjutraj s svojim sulkyjem pripeljal do zasneženega Matajurja, v razbiti zakrestiji si nadel mašno oblecilo in vodil bogoslužje za stiriidesetero matajurskih duš. Prepričani smo, da bo danes v cerkvi veliko več ljudi, da bi starosti beneških Čedermacev izkazali solidarnost za ponižanje, ki ga je moral prestati. Pogovor z gospodom Gujonom me je spomnil na srečanje, ki sem ga imel z njim v Bijacah v Podbonescu septembra 1993.

Zmotil sem ga v mrzlem a sončnem sobotnem jutru, ko je v toplo zakurjeni kuhinji z veliko pisavo polnil bele papirje.

»Veste,« mi je rekel, kot da bi se rad opravičil za delo, ki ga je opravljal, »zapisujem svoje misli. Ne vem če bo kaj iz tega nastalo (verjetno je mislil na svojo drugo knjigo), saj se leta kopirajo in načrtovanje je vse težje. Pišem predvsem zato, da bi obrazložil svoja stališča, svoja gledanja na to, kar nas obdaja. Nisem navajen, da mi drugi rečejo, kako naj mislim.«

Ko sem ga vprašal za oceno

o takratnem stopnjevanju protislovenske gonje v Benetiji mi je odvrnil:

»Veste kaj, to ni nič novega. Od vedno so nas hoteli uniciti: najprej so nam pravili, da z našim delom želimo priključiti Benetijo Jugoslaviji in nas, tudi duhovnike, imeli za komuniste. Zato so nam poslali "Gladio". Danes so okoliscine drugačne, pa vendar je se veliko takih, ki bi hoteli izbrisati slovenstvo iz teh krajev.«

O vlogi slovenskih duhovnikov v Benetiji je takole razmišljal:

»Malo nas je ostalo, malo je takih, ki se pridigajo po slovensko. Verjetno sem jaz ostal med zadnjimi, ki rabim slovensko besedo pri bogoslužju

n a
M a -
tajurju
i n
Star-
mici.«

Ko sem ga spomnil, da bo čez nekaj dni dopolnil 84 let in ima kljub osmim krizem se veliko energij, mi je dejal:

»Ko sem končal studije, sem bil majevega zdravja, pa mi je vojaški kaplan svetoval, naj grem na Matajur, kjer si bom opomogel. Na Matajurju sem župnik že več kot petdeset let, od takrat do danes pa nisem bil se bolan in nisem nikoli potreboval zdravnika.«

Gujona so rodili v kmečki družini očeta Jožefa in matere Marije Struchil. Po končani osnovni soli je obiskoval licej in kasneje bogoslovje v Vidmu. Svoje dušnopastirsko delo je začel v Mazerolah, stiri leta kasneje pa se je preselil v Matajur, kjer je ostal do današnjih dni.

Teško je bilo opisati vse, kar je gospod Gujon naredil v korist Slovencev na Videmskem v času fašizma, druge svetovne vojne in v povojni obnovi. Teško je v nekaj besedah oceniti njegovo vlogo pri sirjenju slovenske kulture in jezika ter sploh pri uveljavljanju beneškega cloveka. Napisal je tudi knjigo z naslovom »Le genti delle Valli del Natisone«, s katero, kot je sam zapisal v uvodu, je želel »razpihati zerjavico, ki se nekoliko tli pod pepelom v upanju, da bodo drugi se bolje razpravljali o teh vprašanjih, da ne bosta izgubljena ponos in ljubezen do svobode, ki so nam jo zapustili nasi predniki.«

Rudi Pavšic

Na slikah: zgoraj župnik Gujon in srečanje s predsednikom Kučanom ob podelitvi odlikovanja R Slovenije; levo cerkva v vasi Matajur.

Končno mir v Bosni?

Glavne točke
mirovnega sporazuma:

Država

Državne meje bodo ostale nespremenjene. Bosanski Srbi bodo nadzorovali približno 49 odstotkov ozemlja, hrvaško-muslimanska federacija pa 51 odstotkov.

Prestolnica

Sarajevo bo nadzorovala hrvaško-muslimanska federacija.

Politika

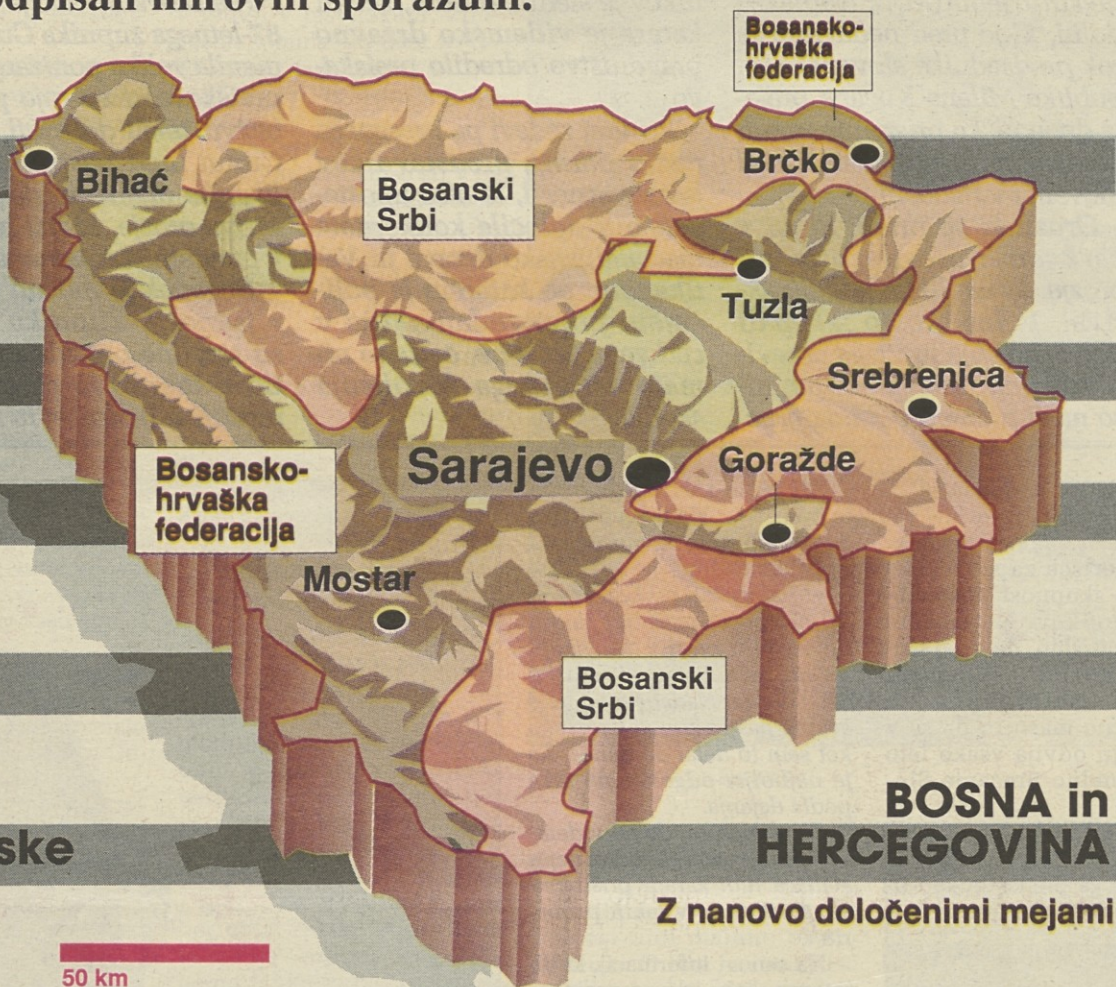
Obstajala bo ena osrednja vlada z demokratično izvoljenim predsednikom in parlamentom.

Vojni zločinci

Ne bodo smeli biti aktivni politiki. Vsi politični in vojaški voditelji bosanskih Srbov so med obtoženci.

Nasprotujoče si vojske

Ločene bodo s 4 kilometre širokim demilitariziranim območjem.

Države, ki
bodo poslale
svoje čete v
Bosno in
Hercegovino:

! Mirovni sporazum določa, da bo v Bosni in Hercegovini nameščenih 60.000 natovih vojakov, večinoma iz ZDA, Velike Britanije in Francije.

! Vojaški kontingent ZDA bo štel 20.000 mož in bo verjetno nameščen v Tuzli.

! Čete bodo prispele v Bosno takoj po formalnem podpisu sporazuma, ki bo prihodnji mesec.

Od razpada Jugoslavije do podpisa v Daytonu

1919-1991

■ Bosanski Hrvati in Muslimani
□ Bosanski Srbi ○ Zaščitena območja ZN

25. junija 1991: Slovenija in Hrvaška razglasita svojo neodvisnost. Jugoslovanska vojska deset dni vztraja v Sloveniji, nato pa se začne umikati.

Julij 1991: Na Hrvaškem se začnejo boji med Hrvati in upornimi Srbi.

29. feb. 1992: Bosna in Hercegovina razglasi neodvisnost in bosanski Srbi razglasijo samostojno državo.

April 1992: Bosanski Srbi začnejo oblegati Sarajevo.

Marec 1993: Bosanski Hrvati in Muslimani se začnejo bojevati na 30 odstotkih ozemlja, ki ga niso zasedli Srbi.

April, maj: Varnostni svet ZN razglasi šest zaščitnih območij Bosanskih Muslimanov: Sarajevo, Tuzla, Bihać, Srebrenica, Žepa and Gorazde.

18. marec 1994: Po prigovarjanju ZDA sklene bosanska vlada sporazum z bosanskimi Hrvati.

1. januarja 1995: Začne se štirimesečno premirje. V začetku vsi spoštujejo dogovor o premirju, nato pa se spopadi zopet razvnamejo.

24. maja: Ker Srbi ne spoštujejo ukaza ZN o umiku težkega orožja z območja Sarajeva, letalka zveze Nato napadejo skladišča orožja. Srbi v odgovor napadajo zaščitena območja.

11. julija: Srbi zasedejo Srebrenico.

25. julija: Srbi zavzamejo Žepo. Srbske voditelje obtožijo genocida.

4. avgusta: Hrvaška z vojaško operacijo ponovno zavzame kninsko Krajino in 180.000 Srbov zapusti to območje.

30. avgusta: Letala zveze NATO začnejo napadati srbske postojanke v okolici Sarajeva. Kljub temu Srbi vztrajajo na položajih do 20. septembra.

8. septembra: Zunanji ministri Bosne, Hrvaške in Jugoslavije se dogovorijo o razdelitvi Bosne in Hercegovine.

1. novembra: Začetek pogajanj v Daytonu.

21. novembra: Sporazum v Daytonu.

21. november 1995

Januar 1995

Zgodovinski posnetek podpisa sporazuma v Daytonu (Telefoto AP)

Se spoznate na čaj?

POTOPIŠ

Sri Lanka, znana tudi z imenom Cejlon, je dežela, ki vsako leto pridela in izvozi ogromne količine čaja. Raz-

rijo urejeno nizkoraslo hosto različnih odtenkov zelene barve (na sliki levo). V tem delu sveta čajeve liste nabi-

lične lege in nadmorske višine rodijo čajeve liste različnega okusa in kakovosti: višja je lega plantaze, boljša in bolj izbrana je kakovost čajevih listov.

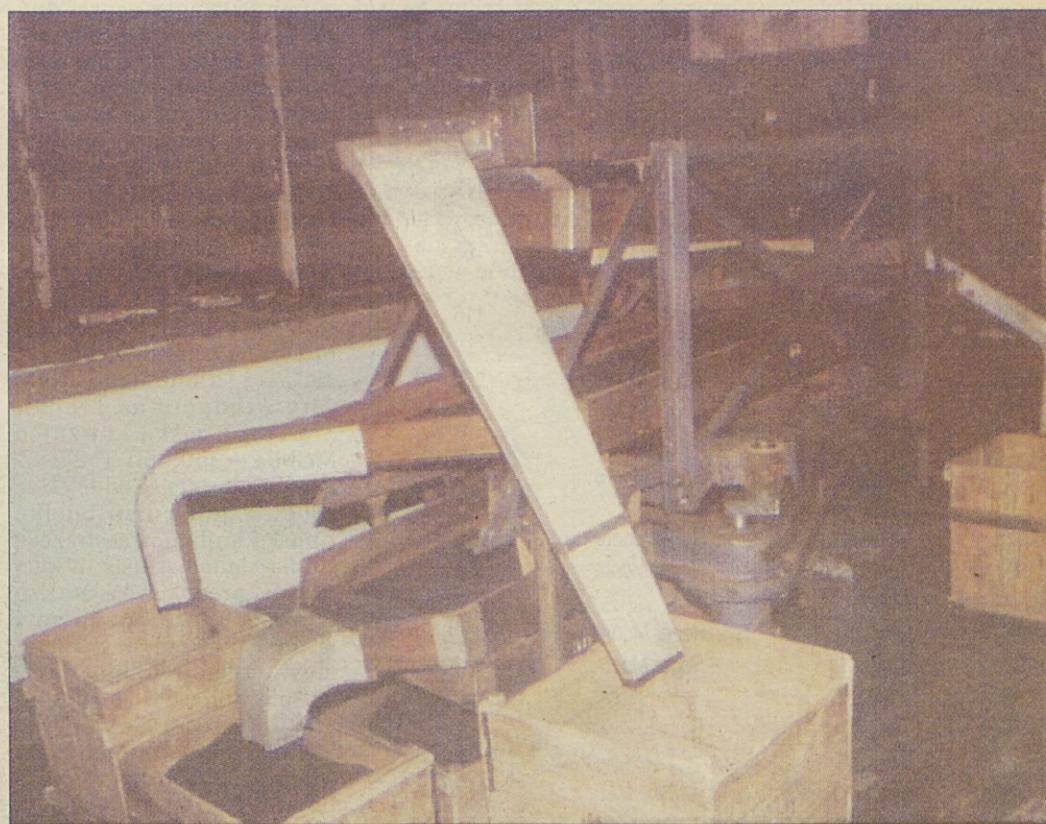
Čajeve plantaze so na gosto posajene s čajevci, ki tvo-

rajo v glavnem ženske, ki tudi sicer opravljajo ročna dela, povezana s prebiranjem, ze strojno presejanega čaja (na slikah spodaj levo in zgoraj desno). Tekom delovnika nabere vsaka ženska do 20 kg čajevih listov, kar da

približno 5 kg sušenih listov; 75% le-teh je osnova za dober čaj, ostalo pa je nizke kakovosti. Obiranje istih rastlin se v splošnem ponavlja vsakih 7 dni, vendar je tudi odvisno od vremenskih razmer. Čajeve liste, ki so obrani v suhem obdobju, so boljši od tistih, nabranih med monsunskim deževjem.

Ko delavke nabrane liste prinesejo v predelovalne stavbe, jih stresajo v ogromne posode s sitastim dnom, ki zdržijo tudi do 700 kg teze. Sušenje listov pospešuje zrak, ki piha od spodaj navzgor in ki mora biti v deževnem obdobju tople. Po desetih urah sušenja nastopi faza mletja listkov. Mletje opravljajo stroji, ki na uro zmeljejo približno 250 kg listkov, kar pa seveda ni povsod enako. Ko so listki zmleti, so na vrsti stroji, ki jih sejejo: večji kosčki ostanejo na situ, prah in manjši pa padejo skozenj. Tak postopek je potrebno ponoviti tudi do 4 krat. Sedaj so listki različnih kakovosti ločeni.

Dotlej so čajeve liste bili še zeleni, sedaj pa je na vrsti sušenje na soncu. V suhem obdobju listki že po dveh urah porjavijo, njihova aroma postane izrazitejša in pripravljeni so za praženje pri 90/95 stopinj C. Čajeve listke prve in druge kakovosti bo nato ponovno treba presejati na posebnem električnem situ, ki sestoji iz treh nivojev, k a t e r i h mreže so različno goste. R a z l i č n e kakovosti so

usmerjene v različne, med sabo ločene skatle (na sliki spodaj desno). Najdrobnejši čajni prah bo uporabljen za čajne vrečke, medtem ko predstavljajo srednje veliki delci naj-

boljšo kakovost, imenovano "B.O.P" (Broken Orange Pekoe).

Manj znan je pri nas zeleni čaj "Silver Tip", ki sestoji iz sušenih, toda ne praženih popkov se neodprtih listkov. Ko zeleni čaj pripravimo, je zvarek prosojno oranžne barve. Pijemo ga brez mleka in je "lažji" od "črnega" čaja.

Sedaj pa še cejlonski nasvet za dober "črni" čaj: za dve skodelici čaja vzemite

dve zlički čajevih lističev (seveda že predelanih), prelijte jih s skodelico kipeče vode in pustite odstati 3 - 4 minute. Nato vsako skodelico do polovice napolnite s čajem, preostali del pa s kipečo vodo. Čaj temno rjave barve je nared! Po želji čaj sladkajte, mu dodajte mleko, vzemite si čas in ga v prijetni družbi po požirkih spijte...

Marina Furlan

NOVI FILM O JAMESU BONDU

Lepotec, ki srka martini

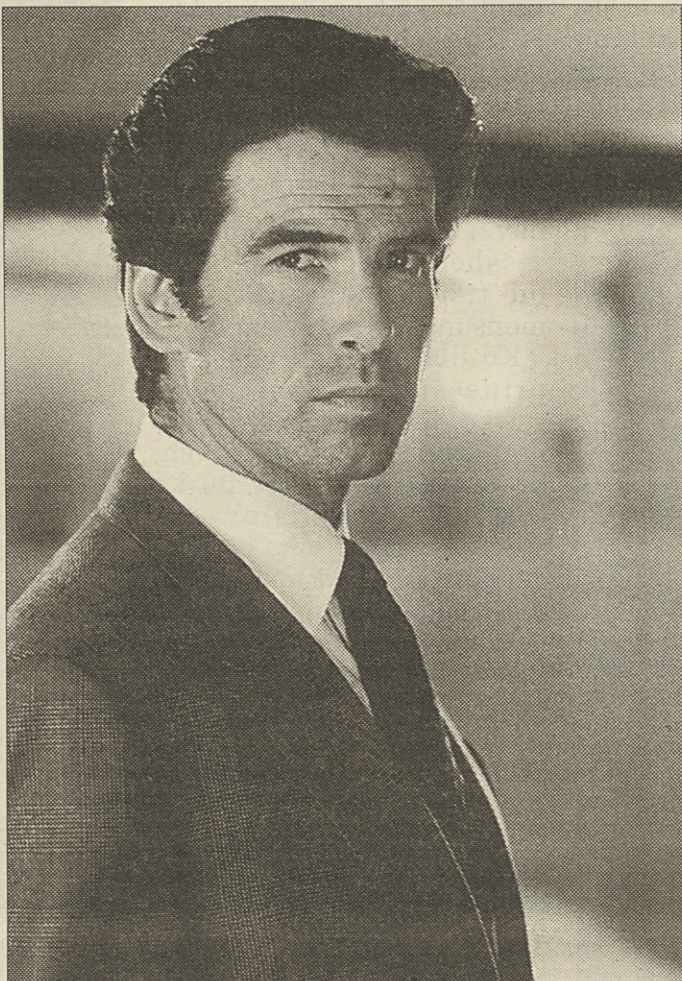
Slovenska premiera filma Goldeneye, ki ga distribuira Karantanija film, bo 14. decembra

Ko je leta 1963 Sean Connery izrekel legendarne besede »Bond, James Bond,« brzkone ni slutil, da bo ustoličil novo podobo hladnokrvne moskosti, vzor številnih pripadnikov Bondovega spola in za ženske ikono skrajne erotične privlačnosti. Bond je (bil) vsek moskosti moskega, moske je naučil, kako naj se obnašajo na zmenku, ženske pa - in to je bila za moske brzkone težavna naloga - kaj naj od moskega pričakujejo.

Filmska družba Metro Goldwin Mayer Inc./United Artists (MGM/UA) se s pomočjo novega filma o Jamesu Bondu z naslovom Goldeneye in najdražjo reklamno kampanjo v svoji zgodovini skuša rešiti iz številnih finančnih težav. Agent 007 tokrat končno igra pravi otoski šarmer, 40-letni privlačni Irec Pierce Brosnan. Pierceu so namreč vlogo ponudili že leta 1985, ko se jo je navelical Roger Moore, vendar je Pierce ni mogel sprejeti, ker mu je to preprečevala pogodba za snemanje nadaljevanke Remington Steel.

Skupaj s številnimi sponzorji je MGM/UA porabil 55 milijonov dolarjev za tiskane in radijske oglase, promocije, nagradne igre in videoigrice. MGM/UA je sklenil pogodbe s številnimi sponzorji: izdelki teh sponzorjev se pojavljajo v Goldeneye, na drugi strani pa isti sponzorji s svojimi izdelki reklamirajo film Goldeneye. Med njimi so kozmetika Yves Saint Laurent, ure Omega, mineralna voda Perrier, sampanjec Bollinger in Sharper Image. Največ si br-

sa Bonda Iana Fleminga na Jamajki. Obenem s premiero Goldeneye so na videokasetah vnovič izšli vsi dosedanja filmi o Jamesu Bondu. Vsi namreč pridno služijo denarce na televiziji in videu - zato o Bondu govorijo kot o najuspešnejši filmski fransizi - ceprav sta po Moonrakerju v kinu uspela le se For your Eyes Only in Octopussy. Kabelski kanal Teda Turnerja TBS predvaja trinajstdnevni cikel Bondovih filmov, Goldeneye pa bo (mlajšemu) občinstvu MTV priblizala nova pesem (in video) Tine Turner z naslovno temo Goldeneye. Tina je pesem posnela skupaj s članoma irske skupine U2 Bonom in The Edgem v samo pol ure s samo dvema posnetkoma. Tina je novinarjem se zaupala, kdo je njen najljubši Bond: Pierce je v redu, je dejala, ampak čez Seana Conneryja ga ni. Pesmi za prejšnje Bondove filme so izvajali Gladys Knight (Licence to Kill), A-HA (The Living Daylights), Sheena Easton (For Your Eyes Only) in Duran Duran (A View to a Kill). Jay Leno, dobitnik letosnje tele-

kaj slovenskih filmofilov - namreč, da bi Mel za svoj film Pogumno srce dobil vsaj nominacijo, če že ne kar oskarja.

V primeru uspeha si MGM/UA obeta se več filmov o Jamesu Bondu in vrnitev med vodilne hollywoodske studije, kot je to po zaslugi treh Batmanov uspelo družbi Warner Bros. Lastnik družbe MGM/UA je francoska banka Credit Lyonnais, ki je pod nadzorom države. Ta banka je z obnavljanjem prevzela MGM/UA po njegovem bankrotu leta 1992 in ga bo v skladu z ameriško zakonodajo morala prodati do maja leta 1997. V MGM/UA je banka vložila 2, 5 milijarde dolarjev. Leta 1992 je bil MGM/UA v razsulu. Prejšnji lastniki so oddelek Culver City Productions prodali Sonyju, filmsko knjižnico MGM/UA je kupil Ted Turner. Ostali so le se oddelek za produkcijo in distribucijo, filmska knjižnica sestrskega studia United Artists in televizijska produkcijska družba. Po prevzetju studija so novi lastniki povečali številno filmov, poslanih v kino, na 20 na leto (toliko so jih poslali vsako leto od 1992). Seveda je bilo nekaj teh filmov neuspešnih, kritiki in gledalci so prezrli Tank Girl, film, posnet po kulturnem stripu. Nepricakovana zimska uspešnica je postal film Zvezdna vrata, dobro so se odrezali se zgodovinska drama Rob Roy, znanstvenofantastični film Tuja vrsta in pred kratkim črna komedija Get Shorty. Ta je v treh tednih predvajanja v ZDA že zaslužila 40 milijonov dolarjev in naj bi glavni mu igralcu Johnu Travolti prinesla drugo zaporedno nominacijo za oskarja. V prihodnosti si pri MGM/UA obeta je se uspeh piratskega filma Rennyja Harlina z Geeno Davis in Mathewom Modinom Cutthroat Island ter adaptaci-

novembra (na 2700 platnih oziroma na približno 10 odstotkih vseh platen v ZDA), v Angliji minuli torek, v Evropo prihaja v naslednjih dveh mesecih. Kot so nam povedali pri distributerju Karantanija film, je slovenska premiera Goldeneye napovedana za 14. december.

Ce film v ZDA ne bo zaslužil vsaj sto milijonov dolarjev, bo to za MGM/UA pravo razočaranje. Ce bo sploh doživel neuspeh, bo to zagotovo pomenilo Bondovo slovo s filmskih platen. Kajti lik Bonda so za Goldeneye dobesedno renovirali in vanj vložili vse, kar se je dalo vložiti po šestletni praznini in dveh povprečnih filmih (The Living Daylights in Licence to Kill, v katerih je Bonda igral Timothy Dalton).

Originalni scenarij sta napisala Michael France in Jeffrey Caine. Ohranila sta nekaj Bondovih značilnih lastnosti: lepoteč se vedno kot spužva srka martini, se vedno ima prijatelja, izumitelja Q (Desmond Llewelyn), ljubi ženske in hazard. Zloglasni zenskar se po koncu hladne vojne vseeno spopade z Rusi, natančneje z ruskimi gangsterji, ki jim skuša preprečiti zaprtje svetovnih finančnih centrov s sodobnim vesoljskim sistemom orožja, imenovanim Goldeneye. Obenem Goldeneye prinaša nekaj novosti. Bondov sef M je ženska (igra jo Dame Julie Dench, znana po gledaliskih vlogah v Shakespeareovih dramah), ki Bonda z užitkom ozmerja s »seksističnim dinozavrom, sovražnikom žensk -

relikvijo hladne vojne«, njegova glavna srčna dama je tokrat menda inteligentna profesionalka. Glavni ženski vlogi igrata Famke Janssen in Izabella Scorupco. Vsi ženski liki so se zelo spremenili. So pametnejši od Bonda, zloba je njihova vodilna lastnost. Ženski del občinstva bo poleg Brosnana gotovo navdušil vedno privlačni Sean Bean (Patriotske igre). Med drugimi igralci omenimo se Robbija Coltrana, Joea Dona Bakerja in Samantha Bond kot nesmrtno miss Money Penny.

Po mnenju sefov MGM/UA si ljudje tako v 60. kot v 90. letih želijo pobegniti iz dolgočasnega vsakdana - in James Bond je se vedno kanal, prek katerega film popelje občinstvo na eksotične lokacije.

P.S. Goldeneye je prvi konec tedna predvajanja v ZDA (med 17. in 19. novembrom) zaslužil 26,2 milijona dolarjev in s tem pristal na prvem mestu po gledanosti. Prehitel je celo film Ace Ventura When Nature Calls z Jimom Carreyem, ki je v drugem tednu predvajanja zdrsnil s prvega na drugo mesto in prislužil 19 milijonov dolarjev. Kot zanimivost dodajmo, da je Goldeneye ob premieri zaslužil več kot razvpiti Waterworld (22 milijonov dolarjev). To je velik uspeh za pravzaprav izrazito neameriški film, ce med klasične ameriške filme pristevamo letos v ZDA najbolj gledanega Batman Forever (v prvem tednu je zaslužil 53 milijonov dolarjev).

Irena Pirman

Letnica	Naslov filma	Glavni igralec	Zasluzek v milijonih dolarjev
1963	Dr. No	Sean Connery	60
1964	From Russia With Love	Sean Connery	79
1964	Goldfinger	Sean Connery	125
1965	Thunderball	Sean Connery	141
1967	You Only Live Twice	Sean Connery	112
1969	On Her Majesty's Secret Service	George Lazenby	65
1971	Diamonds Are Forever	Sean Connery	116
1973	Live and Let Die	Roger Moore	126
1974	The Man With the Golden Gun	Roger Moore	98
1977	The Spy Who Loved Me	Roger Moore	185
1979	Moonraker	Roger Moore	203
1981	For Your Eyes Only	Roger Moore	195
1983	Octopussy	Roger Moore	184
1985	A View to a Kill	Roger Moore	152
1987	The Living Daylights	Timothy Dalton	191
1989	License To Kill	Timothy Dalton	156

zkone obeta BMW. Bond se namreč v Goldeneye ne prevaža v svojem standardnem vozilu Aston Martin, marveč z BMW Z3 convertible roadster. Za promocijo filma Goldeneye in avtomobila BMW roadster je BMW namenil 30 milijonov dolarjev.

Na enajst tisoč bencinskih crpalkah Citgo in v različnih trgovinah po ZDA reklamirajo film Goldeneye ter kupcem bencina in drugega blaga obenem ponujajo možnost sodelovanja v nagradni igri, katere glavna nagrada je potovanje v domovanje očeta Jame-

vijske nagrade emmy za najboljši talk show, je iz Burbank, kjer navadno snemajo njegov show The Tonight Show with Jay Leno, prejšnji teden svoj show za nekaj časa preselil v Las Vegas, natančneje v MGM Hotel v Las Vegasu. Med njegovimi gosti sta že bila Pierce Brosnan in (glavna ženska igralka) Famke Janssen. Grete stavit, da je tudi to zelo prefinjena reklamna poteza, sicer odeta v druge lasvegaske zanimivosti in druge Lenove goste?! Leno je spet se gostil Mela Gibsona in se pridružil zeljam kar ne-

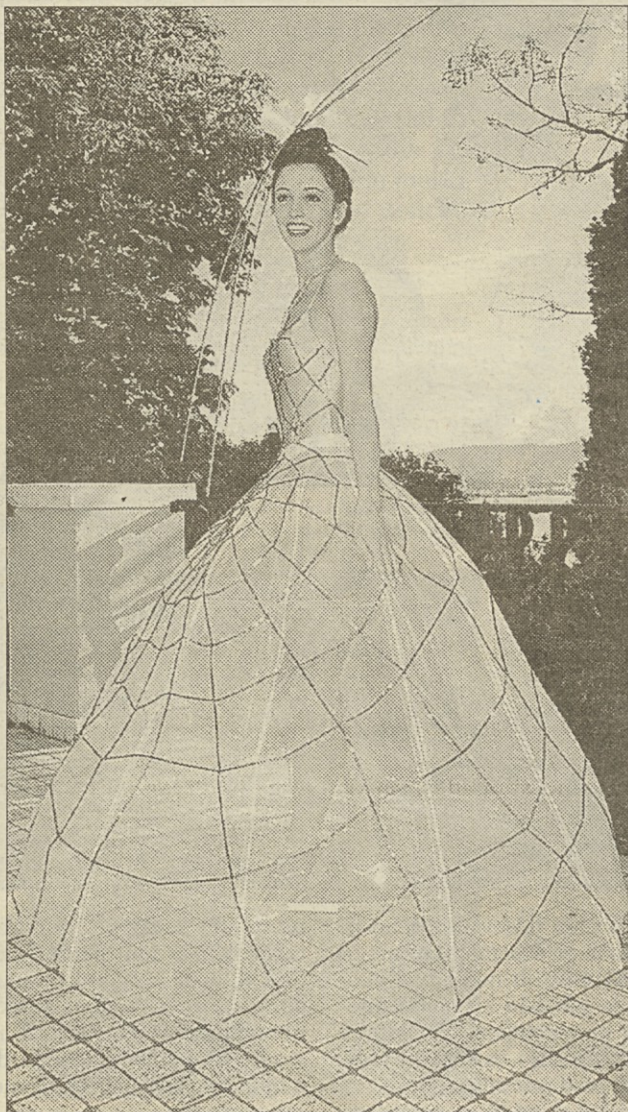
Ah, ta nezadržna privlačnost erotičnih fantazij

Svetovni sejem lepotic

Nevidna obleka za lepo sliko ali kdo je Teji skrojil srajčico

Oponašati nekaj, česar ni

Samo v neposrednem televizijskem prenosu si je več kot milijarda in pol ljudi ogledala izbor »najlepšega« dekleta sveta. Pozornost mnogih je bila usmerjena zlasti na oblačila lepotic. Težko si je predstavljati, koliko žensk na našem planetu si je zazele obleko (nekateri jo bodo tudi dobile), podobno tisti, ki jo je nosila katera od novih zvezd. Te lepotic bodo z načinom oblačenja v naslednjih mesecih brzkone pomembno prispevale k oblikovanju estetskih pravil v svojih državah. Zlasti tiste bolj uvrščene. Mnogo mladih deklet bo pri svojih siviljah naročilo obleko, kakršno so »včeraj videle na naši lepotic«, oblikovalo pridesko in se podobno licilo, sprejelo njen stil življenja.

Težavi sta dve. Prvic, pri vseh javnih nastopih so te lepotic samo manekenke. Bolj slikovito receno, so samo obešalniki za nove modele oblek raznih oblikovalcev in proizvajalcev. Njihovi obrazi in lasje so premični reklamni panoji: kupite našo dekorativno kozmetiko, naš šampon je najboljši... Oponašanje njihovega videza in načina življenja ni nič drugega kot kupovanje novih izdelkov. Oponašati njihov videz in stil namreč pomeni - oponašati nekaj, česar ni.

Ce bi te lepotic imele priložnost, da javno pokažejo svojo estetsko in duhovno nadgradnjo, bi bilo vse skupaj se bolj brezupno. Pravilo je namreč - ljudje, ki spremljajo ta dogajanja, to dobro vedo - da na takšnih izborih sodelujejo samo nedozorele osebe. Narava teh prireditvev je takšna, da sodelovanje ni mogoče brez izgube dostojanstva. Oseba, ki privoli v to, da jo razkazujejo kot predmet, kot nekaj, kar se meri in primerja s fizikalnimi merami ali z zneski v trdi valuti, ne more biti vzor estetskega in duhovnega. Značilno je, da niti enega izbora lepotic ni priredila kulturna ali umetnostna ustanova, torej ustanova, ki je kompetentna za vprašanje estetike in duhovnosti. Licenco za organizacijo izbora lepotic sveta ima že 40 let Erick Morley, cigar glavna dejavnost je vodenje igralnic. Podobno je bil na Hrvaškem organizator izborov najlepše več let neki obrtnik, sicer strokovnjak za brezšivno spajanje kanalizacijskih cevi.

Pri pripravljanju knjige Lepotic in zveri sem dolga leta spremljal vse, kar se dogaja na odru in za njim, se od prvega jugoslovanskega in slovenskega izbora leta 1956 naprej pogovarjal z več sto lepoticami, organizatorji in sodelavci teh tekmovanj. Spoznanja, do katerih sem prisel - knjiga je že stiri leta v prodaji in nihče ji ni niti poskusal oporekati - so tragična.

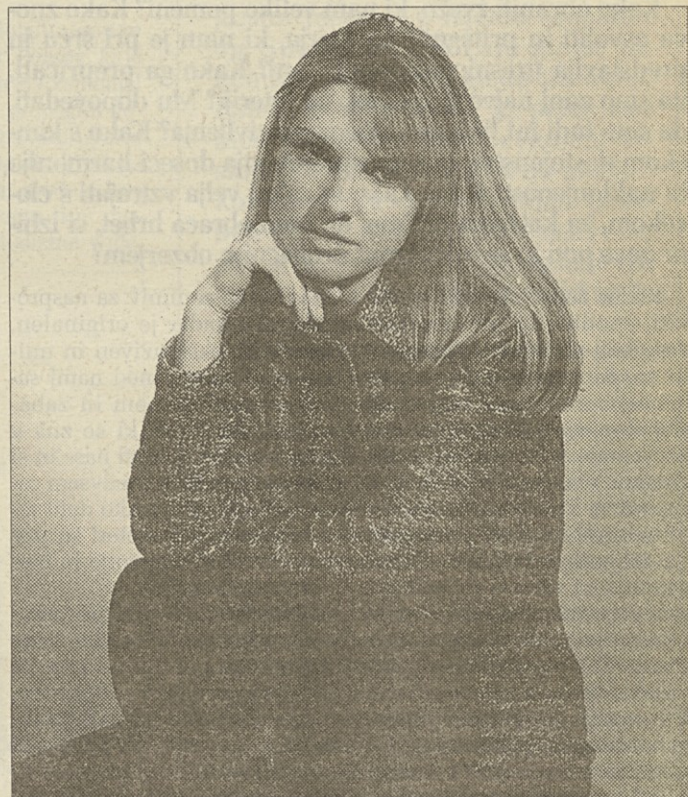
Vecinoma je zamolcano se eno dejstvo: države z urejenimi družbenimi odnosi praviloma ne sodelujejo na teh paradah. Na ta svetovni semenj prihaja vecina lepotic iz tako imenovanih držav tretjega sveta oziroma držav, kjer se dogajajo družbeni pretresi. Prepričan sem, da je dobro, da se slovenska predstavnica ni visoko uvrstila. Seveda bi bilo se veliko bolje - bolj dostojno - ce se v Sloveniji z vsem tem sploh ne bi ukvarjali.

Obleci lepotic zaključne prireditve izbora miss sveta - to so brzkone sanje vsakega ambicioznega modnega oblikovalca. To pravzaprav pomeni, da vsemu svetu lahko pokaže svoje oblikovalsko znanje in obenem ponuja veliko priložnost za uveljavitev in morebitne nove posle.

Prav to je uspelo studentki ljubljanske Tekstilne fakultete Barbari Plavec, ki je oblikovala obleko slovenske letošnje udeleženke najrazkošnejše svetovne modne parade - Teje Boskin. Ne glede na to, kaj ta prireditvev v resnici je, je to za oblikovalca brzkone velik izživ in priznanje.

Ceprav je se mlada, Barbara Plavec v javnosti ni neznana. Svoje oblikovalske sposobnosti je prvič pokazala pred letom dni z avtorsko modno revijo v rodnem Ptuj. Poznavalcem je bilo takoj jasno, da gre za velik talent, ki je, kar je zlasti pomembno, pravilno usmerjen. Prvi je na to opozoril prav naš časnik. Pokazala je, da zna oblikovati »nevidno« obleko, v kateri je človek lahko lepa »slika«. Prav to je najtežje doseči. Kar je prava redkost, pokazala je tudi, da je slovesno obleko mogoče ustvariti tudi brez kicastih domislic. Visoke ocene te revije so bile brzkone odločilne: organizator prireditve za izbor miss Slovenije ji je ponudil oblikovanje oblačila za zmagovalko - predstavnico na svetovnem izboru v Sun Cityju.

Mlada oblikovalka je dobro opravila svoje delo. Zadostila je zahtevam spektakla, svojim estetskim vzgibom in (ne) osebnosti lepotic. Pri tem za dejstvo, da se na takšnih prireditvah vse vrednoti z neestetskimi merili, ni niti najmanj kriva. V casu, ko so vtisi iz Sun Cityja se zivi, nas Barbara Plavec kot članica stajerske »modne reprezentance«, že uspešno predstavlja v Luksemburgu.

MOJE OBLAČENJE / JURE POTOVAR, PESNIK IN PREVAJALEC

Lepo je videti urejeno žensko brez šminke in nakita

Nekoč mi je bilo vseeno, kako sem obleden - oblekel sem tisto, kar mi je prišlo pod roke. Zdaj je drugače: zame je pomembno, da je obleka udobna, barve usklajene, blago pa iz naravnih vlaken. Tesna obleka mi pokvari razpoloženje, nekatere barve in določeni odnosi barv me motijo. Torej, imam intimno potrebo po funkcionalnem in estetskem oblačenju.

Ne, javno mnenje ne vpliva na moj način oblačenja - to počnem v skladu s svojim svetovnim nazorom. Pri tem pa - brzkone - čeprav podzavestno, želim, da moj način oblačenja ugaja tudi drugim. Vem, da oblačenje v določeni meri govori o naši osebnosti, zato vsi bolj ali manj želimo, da se tudi tako cimbolje predstavimo. Tudi sam opazujem obleko drugih - prijetno je videti lepo oblecene ljudi. Pri tem je treba povedati, kaj razumem pod lepo obleko: to je zame harmoničnost

barv in materiala, mehka linije, ležernost...

Modnih revij ne listam, ker me modna opravila ne zanimajo. Ne bi dovolil, da kdo drug določi barvo in kraj moje obleke, niti okvirno. Lasten videz bi moral biti vprašanje osebnosti opredelitve - tu moramo biti tolerantni.

Obleko kupujem predvsem v tujini, ker je to ceneje. Nikoli se mi ne zgodi, da se odpravim po nakupih - ko neke zagledam zanimiv kos obleke, ga kupim. Prav vseeno je, ali ga najdem v priznani modni hiši ali v samopostrežni trgovini.

Da, moji lasje so zdaj daljši. Toda to nima zveze z nikakršnim trendom. Lasje naravno rastejo, in ce to človeka iz praktičnih razlogov ne moti - naj rastejo. Meni so preprosto všeč daljši lasje, pa tudi drugi menijo, da se dobro ujemajo s poezijo in rock glasbo. Nakita ne nosim. Nosim uro, ker je to praktično, ampak tudi ura

me moti. Nakit doživljam kot tujek. Sploh ne maram kicenj. Seveda tudi kravate ne nosim. Tudi ovrtnik na srajci me moti - namesto srajce raje oblečem majico z mehkim ovrtnikom. Prav tako mi ni všeč žensko lispanje. Lepo je videti urejeno žensko brez šminke in nakita, morda le diskretno nasinkano. Prijetnejše se je približati takšni ženski, kot kakšni, ki je poudarjeno ozaljsana.

Verjamem, da v svojem življenju ne bom pomembno menjal načina oblačenja. Ne vidim razloga, zakaj bi se človek v zreli dobi moral »resneje« oblačiti. Lepo in udobno naj ostane kriterij v mladosti in tudi pozneje.

Stran pripravlja:
Anej Sam

Idealnih zvez ni, so le romance

Vsakdanje življenje v dvoje je seštevček kompromisov in paleta popuščanj

Kako ohraniti zvezo, ki nam veliko pomeni? Kako znova osvojiti in pritegniti partnerja, ki nam je pri srcu in predstavlja uresnjenje naših sanj? Kako ga prepričati, da smo zanj največji zadetek na loteriji? Mu dopovedati, da smo tudi mi ljubezen njegovega življenja? Kako s kančkom dostojanstva in samospoštovanja doseči harmonijo in naklonjenost? Kdaj, kako in zakaj velja vztrajati s clovekom, za katerega cutimo, da nam obraca hrbet, si izbira nove poti in se ozira proti drugačnim obzorjem?

Kadar zelite osvežiti, poziviti, spodbuditi ali razgibati vazo bolj ali manj dolgocasno in zaspano zvezo, ki je pod bremenom monotonije prej ali slej obsojena na neželjeno krizo, morate stvar najprej analizirati, jo ovrednotiti in zacrtati smernice, ki naj bi vam z minimalnimi žrtvami pomagale do željenih rezultatov. Prizadevanja za srečno in perspektivno partnerstvo lahko temeljijo na najrazličnejših domislicah. Tako se lahko za spremembo skušate znova zaljubiti v svojega partnerja in začnete od zacetka - s flirtanjem. Ne glede na trajanje vaše trenutno zveze se verjetno se spominjate trenutkov prve zaljubljenosti in bolj ali manj nedolznega flirta (govorica telesa, zasanjani pogledi, zapeljivi nasmehi, privlačna barva glasu, hrepeneci dotiki ipd.), s katerim ste si odprli vrata v kraljestvo ljubezni. V kolikor vam zadeva ne gre prevec dobro od rok, nikar ne obupajte, marvec jo skušajte pojmovati kot svojevrstno obliko komunikacije s partnerjem (večina zvez zaide v krizo zaradi komunikacijske blokade).

Lahko se odlocite tudi za neposreden resen pogovor o težavah, ki se zgrinjajo nad vaju in partnerju brez olepsevanja in ovinkarjenja postavite ultimat (moške tako pogosto postavimo ob zid - tedaj se odlocijo za pobeg ali pa sklenijo vztrajati v zvezi kriznim trenutkom navkljub).

Ne glede na partnerjevo obnašanje in naklonjenost skušajte reagirati čimbolj spontano, odprto, pošteno in v skladu z lastnimi čustvi, občutki, vizijo ali presojo. Naredite, kar vam v določenem trenutku prija, sprejemajte odlocitve, ki so vam pisane na kožo, ceprav boste s tem morda prizadeli partnerja. Za vas je v zvezi vsekakor najpomembnejši subjekt lastni jaz. Ne zakrivajte si oči, ne izmisľajte si neutemeljenih opravičil, ne sprejemajte pogrehtih in potvorjenih zgodbic, ki so botrovale krhanju vaše zveze, in ne podlezite samopomilovanju. Bodite odlocni in se ne pustite vleci za nos - pokazite potrebno mero brezkompromisnosti in upostevajte dejstvo, da se ljubezen ravna po pescici preprostih, ustaljenih pravil. Na zalost se jih marsikdo med nami nikoli ne zave, jih noce ali ne more doumeti, kaj sele, da bi jih uposteval in spoštoval.

Verjetno se zavedate, da je v ključnih trenutkih odvec tudi sleherno sprenevedanje, ki prej ali slej kot bumerang prizadene tistega, ki prisega nanj. Zakaj bi morali nenehno skakati iz svoje kože in igrati vlogo, ki vam ni po volji? Se podrežati nekomu, ki je zasvojen z velikino lastnega jaza in nima nikakrsnega namena, da bi vam v težavah ponudil roko in vam pomagal iz zagate? Clovek je najbolj privlačen, sar-

manten in zanimiv za nasprotni spol, kadar je originalen, sproščen, ekskluziven in unikaten. Sleherni med nami sanja o nezahtevnem in zabavnem partnerju, ki se zna v preizkusnjah zanesti nase in si želi biti z nekom predvsem zato, da bo z njim lahko delil radost in sreco (nekateri so pripravljeni deliti le gorje in bremena življenja).

Dovolite, da vam po pravkar zaključenem uvodnem razmisľljanju ponudimo prgišce nasvetov za dobro partnerstvo, s katerim boste lahko pozlahtnili, popestrili in obogatili svojo zvezo in si zagotovili harmonično partnerstvo, po katerem hrepenite. Seveda se velja pri tem vedno zavedati, da izdelanih zvez ni. Hollywoodske romance obstajajo samo v filmih, življenje pa piše scenarije, katerih marsikdaj ne bi hoteli za nobeno ceno prenesti na filmsko platno. Vsakdanje življenje v dvoje predstavlja skupek kompromisov in paleta popuščanj, ki pa nikakor ne smejo biti v nasprotju s temeljnim prepričanjem in ideali koga od partnerjev. Ko mine cas prve zaljubljenosti, vznosenosti in ocaranosti, se mora clovek prej ali slej podati v resničnost, se spustiti na realna tla. Tam ga čakajo številne drobne, a pomembne malenkosti, na katere v prvotni ljubezenski evforiji sploh ni utegnil pomisliti. Težave sicer obstajajo, ker pa niso nepremostljive in ker verjamemo, da si zelite s svojim partnerjem preživeti cimvec carobnih trenutkov in se z njim podati v avanturo življenja, vam priporočamo, da si v želji za oblikovanjem in ohranitvijo perspektivne zveze prizadevate predvsem za:

Ustrezno mero samostojnosti in neodvisnosti

Ne glede na brezmejno ljubezen in naklonjenost, ki ju gojite do partnerja, ostanite se naprej čimbolj samostojni, obenem pa partnerju vedno znova pokažite, da ste svojo svobodo in samostojnost pripravljeni stopiti z njegovim jazom. Zato nima smisla nenehno uporabljati samo in izključno le dvojino; tudi ednina si v sodobni zvezi zasluži castno mesto. Tudi nenehno tarnanje o lastni nesposobnosti, nebogljenosti in odvisnosti od partnerjeve prisotnosti in naklonjenosti ne vodi nikamor. Izjave kot: »Brez tebe ne morem živeti« ali pa »Zelo te potrebujem«, utegnejo biti nevarne za osrečujočo zvezo, ker partnerju pogosto dajejo občutek utesjenosti, brezizhodnosti in pretirane dolžnosti.

V harmonični zvezi si oba partnerja prizadevata za določeno mero suverenosti in neodvisnosti, ki si ju nikakor ne pustita omejevati ali celo odvzeti. Psihologi poudarjajo, da

inteligentna in ocarljiva zenska moskemu nikoli ne vznbuja občutka, da jo ima v lasti in, da z njo lahko neomejeno razpolaga, marvec znajo ohraniti kanček vznemirljive skrivnostnosti in navidez nonsalantne neukrotljivosti, ki ugajata in prijata močnejšemu spolu. Prav tako pa tudi ženske ne cenijo moških, ki se spremenijo v vedno dosegljive sluzabnike, kuhinjske krpe, soferje, gospodinske pomocnice in lakaje.

Seveda pa ostajata odkritost in medsebojno zaupanje temelja osrečujoče ljubezenske zveze, ceprav je sem ter tja modro zamolčati kako podrobnost in s tem spodbuditi partnerja k razmisľljanju.

Priljubljeno izjavo suverene partnerja bi bilo moc torej formulirati kot: »To zmorem tudi sam«.

Sirokogrudnost in toleranca predstavljata drugi pomemben postulat perspektivnega partnerstva. Zakaj bi morali nenedoma postati uzaljeni, se cutiti zapostavljeni in uprizarjati ljubosumne scene, ce neko obozuje vasega partnerja zaradi kvaliteta, ki so povzročile, da ste se vi nekoč zagledali vanj? Mar ne bi raje tudi vi se naprej obozevali svojega partnerja, ga hvalili, bili nad njim ocarani in ga povzdigovali v deveta nebesa? Navsezadnje vas to nic ne stane, lahko pa izdatno pripomore k harmoniji in perspektivnosti vaše zveze. Nasploj je v medsebojnih odnosih premalo priznanja, komplimentov in pohval. Clovek se zna nekako obnašati v javnosti, doma pa ravna, kot bi bil gluhi, nem in slep za vse, kar prihaja zlahtnega in cudovitega iz naročja njegovega partnerja.

Nic cudnega torej, da psihologi priporočajo, naj bi clovek vsake toliko preveril meje svoje tolerance in preresetal utrinjke iz svojega vsakdanjega ve-

denja do partnerja. Clovek, ki ga ljubite, si navsezadnje zasluži kanček dobrohotne pozornosti in ljubece naklonjenosti, popustljivosti in odpusćanja, razvajanja in ljubkovanja, po katerem hrepenite tudi sami.

Obćudovanje in spoštovanje

stopata ob boku pravkar omenjene sirokogrudnosti in tolerance. Ste v stikih s prijatelji, znanci in neznanci opazili, kako malo spoštovanja in obćudovanja je med pari? Clovek je pogosto sila prijazen s kolegi, sodelavci, podrejenimi, nadarjenimi, znanci in neznanci, za svojega partnerja (ta je ze tako zanesljiv in nepogresljiv del njegovega življenja) pa ne najde pozornosti in dobre besede. Ozrite se naokoli, pa boste ugotovili, da omenjeno dejstvo drži kot pribito. Obenem pa se začuda vecina pritozuje, da jim je dolgas v zakonu, da se ne razumejo in da pomenita usodni DA in pristanec z obroćkom konec ljubezni in romantike.

Poskusite v svojem partnerju znova odkriti in opazovati le in predvsem njegove dobre lastnosti, opozarjajte ga na vrline in ga spodbujajte, da bodo te prevladovala v njegovem misľljenju, vedenju in delovanju. Tako bo tudi vam lepše in prijetneje živeti z njim.

Spremembe in presenećenja

Rutina in monotonija pomenita smrt vsakega se tako perspektivnega in obetavnega partnerstva. Celó kadar posameznik uspe svoje življenje razviti do maksimuma in se lahko zatopi v popolno brezskrbnost, potrebuje sem ter tja nepričakovani stimulus: presenećenje, ki ga bo na tak ali drugaćen način spodbudilo in vrglo s tira. Nekaj, kar bo popestrilo vsakdanjost in ji nade-

lo carobni odsev drugačnosti. Ji dalo pridih mistike, neobvladljivosti in nepredvidljivosti. Jo navdalo z vseodrešujocim hrepenenjem, obvladljivo negotovostjo in rahlim strahom pred prihodnostjo.

Zakaj si ne bi za spremembo v nedeljo privoščili zajtrka v postelji, kozarca sampanja na poti iz službe, konec tedna v pregressno dragem hotelu, razkosnega darila za njegovo napredovanje v službi, polnoćnega klica v kraj službenega potovanja in se in se? Menite, da nimate domisľljije? Oglejte si razmisľljanje o naslednjem postulat:

Originalnost in fantazija

Prve lastnosti smo se zaradi njene brezkompromisne pomebnosti dotaknili ze na začetu pisanja. Poznavalci razmer in zakonski svetovalci poudarjajo, da lahko prezivijo, obstanejo in uspevajo le zveze, v katerih se vsaj eden izmed partnerjev ponaša z vrhano mero domiselnosti in ustvarjalnosti. Posameznik, ki prisega na ustvarjalnost, nekonvencionalnost in individualnost - lastnosti, s katerimi je moc poziviti in polahtniti sleherno, se tako krizno, trdovratno in dolgocasno partnerstvo - je pravi bisercček perspektivne budocnosti v dvoje. Potrudite se in skušajte razmisľljati predvsem o prijetnih in spodbudnih plateh vajinega življenja v dvoje. Seveda se pri tem ne morete kar tako izogniti problemom in težavam, lahko pa jih zmanjšate in omilite ze s tem, da o njih cimmanj razglabljate in razmisľljate. Zakaj bi si belili glavo z možnimi zapleti, ki se po vsej verjetnosti sploh ne bodo uresnecili? Sprostite se, predajte se razkosju hrepenenja in milini sanj ter načrtujte srečne trenutke. Ko pa jih pričakujete in se pripravljate nanje, pa se razvajate s spomini

na doslej dozivate radostne izkusnje s svojim partnerjem. Ce cutite, da potrebujete novo spodbudo in zagon, lahko uporabite kakrsen koli trik in spretnost; pomembno je le, da z njim ne škodujete ljubljene-mu partnerju.

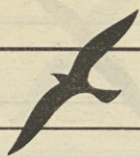
Sprejemanje sprememb

Zadnji postulat nas opozarja na dejstvo, da je sleherni ljubezenska zveza proces in ne statična kategorija, ki jo zakolicimo s porocnim obredom, potem pa v skladu s staro modrostjo drži kot pribita, dokler naju smrt ne loči. Casi se spreminjajo in mi se spreminjamo z njimi. Partner se izobrazuje, izpopolnjuje, stara, preoblikuje, oddaljuje in spet priblizuje, obenem pa cutimo, da je tudi nas lasten jaz podvržen neizogibnim spremembam. Clovek se jih mora zavedati, jih načrtovati, slutiti, spremljati, se jim prilagajati in jih obvladovati. S tem gradi in bogati tudi svoje partnerstvo. V njem uživa in raste. Le takšna zveza pa ima pomen, smisel in prihodnost.

Zato skušajmo kljub obilici nepozabnih spominov in carobnih dozivetij živeti za sedanjost in se pripravljati na prihodnost, iz preteklosti pa crpati potrebno moc in modrost za kocljive trenutke. Ljubezen je vendar lepa in zanjo se splaca potruditi. V formalni zvezi ali izven nje.

V kolikor ste ob koncu pričujočega nedeljskega branja se vedno trdno odloceni, da rešite svojo zvezo in jo iz umirajoče spremenite v cvetoče in perspektivno partnerstvo, si za konec lahko zadate se ključno vprašanje o ceni, ki ste jo za to pripravljani plačati. Postavite si limit. Nikakor pa ne vztrajajte za vsako ceno - ta utegne postati previsoka v trenutku, ko ne boste mogli več zapustiti prizorišča.

(N. P.)

TRŽIŠČE DIŠAV ZA MOŠKE

Eksplorziv in Opium

Velika bitka znanih in manj znanih imen v parfumski industriji se je začela

Na tržiscu je ta čas več kot 300 različnih dišav za moške, skoraj v mesečnih intervalih pa se jim pridružujejo nove, ki skušajo z domišljenimi reklamnimi prijemi priti do čim večjega kosa denarne pogace. Ne samo, da podarjamo moškim toaletne vodice, ki so vŕseč ponavadi predvsem nam samim, tudi moški vedno bolj segajo po celo večjem številu steklenick hkrati. Če dodamo še veliko izbiro negovalne kozmetike za lase, obraz in telo, si je moški, nekoč odrinjen v kot kopalnicne policke, priboril zdaj (vsaj) polovico prostora.

Eksplorziv

TNT se imenuje dišava firme *Thèany*, mešanica sveže, sadne note mandarine s toplimi, opojnimi notami mošusa in jantarja. Iz Amerike prihaja *Halstonov Catalyst*, ki ima obliko epruvete na elegantnem stojalu in se bo podal v kopalnico, ki ima videz laboratorija. *Clinique* je tržiscu ponudil *Chemistry*, katerega note ingverja z Jamajke, črnega popra in zablja odlično zaokrožujejo note citrusov. Dokaj nov je tudi *Luciano Pavarotti*, ki mu je ime posodil

Werner v reklamni za parfum Hugo (Hugo Boss)

Christopher Jarvis

slavni tenor. Je kombinacija sveže zacimbastega vonja: bergamot in iris.

Klasiki

Moski so začeli vedno bolj segati tudi po klasičnih vonjih, kot je *Green water* iz leta 1943 *Jacquesa Fatha*, *Mouchoir de Monsieur* iz leta 1904 firme *Guerlain*, *Chanelov Pour Monsieur* iz leta 1955, kjer se limona s Sicilije prepleta s kardamomom, cedrovino in vetiverjem. Iz nove generacije klasičnih vonjev ne moremo mimo *Pour Monsieur (Chanel)* iz leta 1991 in sicer v obliki *Eau de Toilette Concentrée*, ki je dišavo iz leta 1955 nadgradil z dodanim muskatnim oreškom, mandarino, sivko, vanilijo in opopanaxom. Nov je tudi *Sculpture* znanega *Nikosa*, ki se je proslavil s kreacijami drznega moškega spodnjega perila. Angleži se navdusujejo nad *Dunhill Edition Alfreda Dunhilla* in nad *Blenheim Bouquet*, ki ga izdelujejo v družbi *Penhaligon's*.

Mišičnjaki so out!

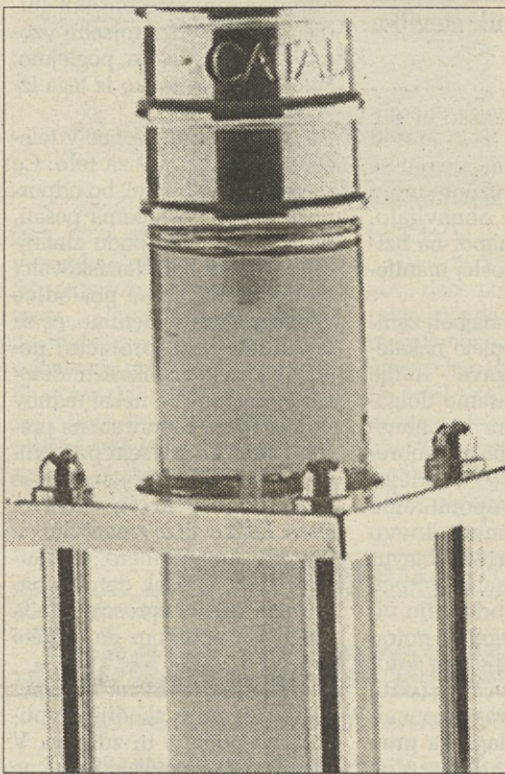
Dolph Lundgren, *Arnold Schwarzenegger* in *Sly Stalone* so definitivno passé. Na modnem, filmskem in glasbenem področju v zadnjem času visoko kotira nova generacija mladeničev in moških, ki niso nikoli zares odsli. Taki so *Dawid Bowie*, *Lou Reed* in *Nick Cave*. Priljubljen je

Dolce & Gabbana, vonj leta 1995

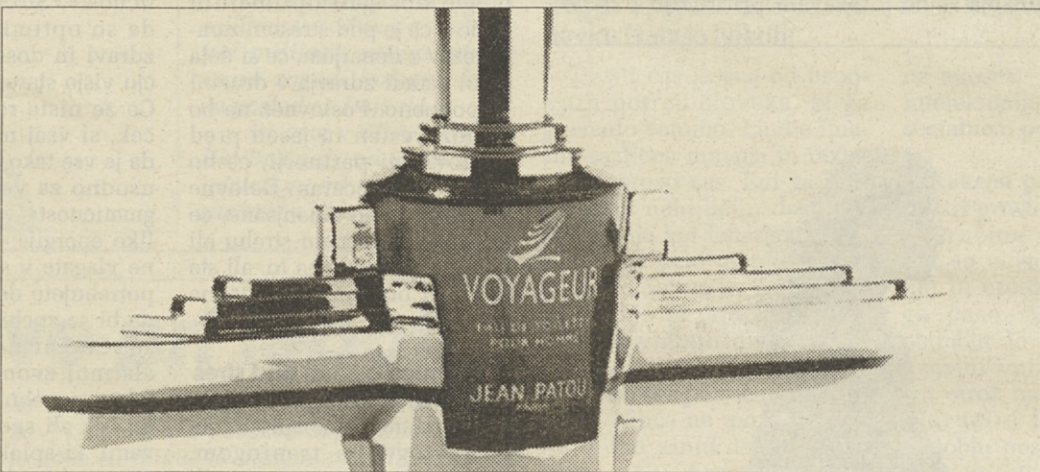
Mednarodno nagrado za najboljši vonj, embalažo in reklamno kampanjo za moški parfum leta 1995 pa je dobil *Dolce & Gabbana*, kjer se kreatorja *Domenico* in *Stefano* pojavljata na fotografijah *Helmute Newtona*. Tudi ljubitelji *Jeana Paula Gaultierja* lahko že posežejo po njegovem *Le Male*.

bled, rahlo izstradani tip moškega dolgih udov in intelektualnega videza, kot je *Jimmy Pursey*, ki je pevsko kariero v punk bendu *Sham 69* zamenjal za modne steze; model *Wernwe*, ki propagira novi parfum *Hugo (Hugo Boss)*; taka sta tudi igralca *David Thewlis* in *Leonardo di Caprio*, ki so ga proglasili za novega *Jamesa Deana*; modela *Jarvis Cocker* in *Christofer Jarvis*. Temu tipu moškega so namenjene nove, uniseks toaletne vode,

Catalyst (Halston) moderni laboratorij

kot so letos predstavljeni *CK One (Calvin Klein)*, ki je lani v Ameriki samo v predbožičnem času prinesel 58 milijonov ameriških dolarjev, *Eau parfumée (Bulgari)*, *XXL* znanega izdelovalca usnjenih izdelkov najvišjega cenovnega razreda

Voyageur (Jean Patou) je novo ime za Normandie iz leta 1935

Etienne Aignerja ter *Diesel* istoimenske firme. Nujno moramo, ze zaradi atraktivne embalaže, omeniti še *Voyageur (Jean Patou)*.

Provokativni in zapeljivi

Moski, ki zeli biti skrivnostni in malce nedostopni, si bo prav gotovo izbral katerega od naslednjih vonjev: *Dk men fuel (Donna Karan)*, katerega avtor embalaže je kipar *Stephan Weiss*, njen moz. *Opium (Yves Saint Laurent)*. Natanko 18 let po kreiranju zenskega *Opiuma* se vonj črnega ribeza, sveže bourbon vanilije, secuanskega popra, pačulija in sandalovine odlično poda orientalnemu razpoloženju. Propagira ga igralec *Rupert Everett*.

Mogoče se ne veste, kaj je skupno *princu Charlesu* in igralcu *Richardu E. Grantu*? Kaj drugega kot toaletna voda *Blenheim Bouquet (Penhaligon's)*. *John Galliano*, ki je letos prevzel kreacije visoke mode za francoski *Givenchy*, pa se ne more odreci *Salvadorja Dalija*.

Cisto na koncu: če bi koga zamikalo iti po stopinjah takrat 20-letnega *Salvadorja Dalija*, ki si je, do uses zaljubljen v muzo in dosmrtno spremljevalko, 10 let starejšo Galo, takrat se poročeno Eluard, ustvaril svoj parfum, ki temelji na »omamnih« kožnih iztrebkih. Tak posnemovalci naj si omisli kaksno izredno ekscentrično gospodično. *Dali* in *Gala* pa sta po dogodku ostala za vedno skupaj. Ja, ja, vonjalnih zgodbi si včasih ne moremo čisto do konca razložiti.

Barbara Znidar

Clynelish kot mojstrska prevara

Ljudje se pogosto sprasujejo, ali geografsko okolje vpliva na okus viskija. Voda brzkone vpliva na okus, a ne bistveno: precej zelo različnih viskijev namreč izdelajo iz istega vodnega vira. Vpliv vode je odvisen od mineralne sestave njenega izvira. Za nekatere viskije uporabljajo trdo vodo, bogato z minerali, za druge pa mehko in pusto. Ječmen, z izjemo *Macalan* in *Speyside*, izbirajo glede na učinkovitost in ne glede na okus. Potem je tu še zrak, ki polni sod med počasnim izhlapevanjem viskija. Če destilarna stoji ob morju - kot *Bowmore* - zrak da pijaci poseben okus. Številne raziskave se ukvarjajo tudi z vlogo hrastovih sodov, toda številni dejavniki so se neraziskani.

Vpliv oblike in načina izdelave kotla za kuhanje viskija je malo znan. Prav to neznanje je vodilo mnoge lastnike destilarn, da so v 60. letih temeljito prenovili svoje kotle in s tem povečali učinkovitost proizvodnje. Le nekaj redkih steklenic zlahke pijace nam se budi spomin na case pred temi radikalnimi spremembami - skoraj vedno na slabše.

Eden od viskijev, ki ga poznavalci dobre kapljice po vsem svetu zlasti cenijo, je *Clynelish*. Destilarna je v *Brori*, nekaj kilometrov severno od gradu *Dunrobin* na obali *Sutherland*. *Dunrobin* je sedež *sutherlandskega vojvode*, destilarno pa je leta 1819 odprl markiz *Stafford*, ki je postal prvi *sutherlandski vojvoda*, ko se je poročil z bogato *sutherlandsko grofico*. Pogosto pravijo, da je markiz *Stafford* odprl destilarno, da bi se znebil odvečnega ječmena. Prav on je poskrbel za zloglasno »gorjansko ciscenje«. Ko je z njihove zemlje izgnal petnajst tisoč revnih bajtarjev, ni bilo nikogar, ki bi porabil žito.

Staffordova destilarna se je imenovala *Brora* in je pozneje spremenila ime v *Clynelish*. Leta 1925 jo je odkupila *Distillers Company*, ki je ob stari v 60. letih zgradila novo destilarno. Novi kotli so bili pripravljeni leta 1967 in stari *Clynelish* so počasi izpraznili. Poslopje je bilo ohranjeno le zato, ker nove destilarne ni motilo.

Nato se je zgodilo nekaj zanimivega. Prodajalcem so začele pesati zaloge viskija *Talisker*, ki je zelo jedek. Ker so v starem *Clynelishu* se vedno imeli kotle, so se odločili, da bodo tam »ponarejali« *Talisker*. Staremu *Clynelishu* so hoteli dodati duh po sotovini.

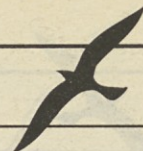
Iz knjig v destilarni je mogoče razbrati, da so s prevaro začeli leta 1968 ali 1969. Leta 1983 so s tem prenehali, ker naj bi pospešili proizvodnjo v originalni *Taliskerjevi* destileriji. Menili so, da je originalni *Talisker* boljši od ponaredka. V teh 14 ali 15 letih so staro destilarno imenovali *Clynelish B*, medtem ko je bila nova, ki je delala s polno paro, seveda *Clynelish A*. Nekaj pijace so prodali kot *Brora* za samostojno steklenice - tako naj bi se izognili zmedi, a so jo dejansko povečali do neslučenih razsežnosti.

Stari *Clynelish* je zdaj videti kot »hisa duhov«. Se vedno so opazne »brzogotine« na mestih, kjer so odnasali opremo v novo poslopje, tla pa prekriva tanka plast pticjih iztrebkov. Toda stari kotli so se vedno tam. Upravnik destilarne je prepričan, da bi lahko brez težav spet začeli s proizvodnjo.

V novi destilarni ni težko opaziti, da so novi kotli posnetki starih, le da jih je trikrat več, kar kaže, da se je proizvodnja povečala za 300 odstotkov. *Clynelish* je se vedno izreden viski in nič ne kaže, da bi spremembe negativno vplivale na okus. Navadno pijejo stiranajst let starega, ki ima sladek, oljnat in mleden okus, značilen za gorjanske viskije. V pijaci ni mogoče zaznati vpliva morja, čeprav je le kilometer naprej po cesti mogoče v zraku okusiti sol.

Poskusil sem *Broro* iz leta 1972 v steklenicah *Gordon* in *MacPhaila*. Ima zelo močen okus po sotovini s priokusom po usnju. V ustih ostane njegov sladek okus - skoraj kot bi imel v ustih cvetne liste. Z medenim zaključkom je njegov okus zelo kompleksen. Priznati moram, da je bila to zelo uspešna prevara.

Giles MacDonogh/Financial Times

Zasmejte se, prihaja stres

Vsakdo mora najti način, kako se bo soočal z vzroki za stres in z njegovimi posledicami

Se vedno zaspani besno udarite po budilki, ki vas je z zoprnim brnenjem prebudila iz sladkega spanca. Z napol odprtimi očmi odtavate v kopalnico, namesto zobne paste si na ščetko iztisnete kremo. Med preklinjanjem zlezete v oblačila, z obvezno jutranjo kavico si poparite jezik. Odbrzite v službo, toda Murphy ne počiva, kot zakleto so vsi semaforji rdeči. Ko se končno pretolčete skozi prometni zamašek, srečate, oh ne, šefa, ki ježno kaže na uro - že spet ste zamudili, naslednjic vas bo to stalo službo. Stres, stres in se enkrat stres, sovražnik številka ena - ali prijatelj?

Po zaslugi znanosti je strah pred nekaterimi boleznimi, ki so se prejšnje stoletje desetkale človeštvu, povsem odveč. Raziskave kažejo, da čedalje več ljudi verjame v tabletko in sodobne medicinske aparature. Toda piedestal medicine se je začel krhati, ko so se razbohotile nove bolezni, ki jim medicinci niso kos. Ne le, da jih ne znajo zdraviti, temveč ne poznajo niti povzročitelja bolezni. Aids, rak in nekatere druge bolezni kosijo med prebivalstvom, kot so nekoč tifus ali kolera, zdravniki pa so se vedno bolj ali manj nemočni. Zakaj je tako? Odgovor bi lahko iskali v sodobnem modus vivendi, ki je usmerjen k zunanjemu, ne pa notranjemu. V skrajnem trudu, ki smo ga vložili v to, da obvladamo naravo, smo povsem pozabili na to, kako obvladovati sebe. Človeška družba je iznasla na tisoče različnih načinov (film, glasba, moda, hrana, sport...), kako od zunaj vplivati na človeka in ga narediti vsaj zadovoljnega, če že ne srečnega. Ta ista družba se razglasa za sodobno, zdravo, univerzalno in samozadostno. Toda družba, ki k človeku pristopa od zunaj, je korak stran od človeka. Pristop k človeku od zunaj ne pripomore k resničnemu spoznavanju človeka in reševanju njegovih bistvenih težav, prav nasprotno!

Izraz psihična napetost se ni uveljavil le v strokovni literaturi, srečamo ga v domala vseh populističnih »psihologovih« nasvetih ali nasvetih kar tako. Čeprav obstaja množica nasvetov in trikov, kako premagovati psihično napetost, da bi se ta vsaj zmanjšala, če že ne povsem usahnila, se vedno ne poznamo zanesljivega sredstva zoper njo. Se več, zdi se, da se čedalje več ljudi spopada s psihično napetostjo in da so ji čedalje manj kos. Kot da bi se borili s stoglavo kačo - ko ji odsekate eno glavo, se pojavijo nove. Nekateri strokovnjaki menijo, da je neuspešno spopadanje s psihično napetostjo posledica tega, da se nikoli ne potrudimo, da bi prišli stvari do dna in izkoreninili pravi vzrok zanj. Ker vzrok ni odstranjen, se vedno podtalno deluje, le da naslednjic privre na dan na drugem koncu.

V psihični napetosti (stresu) lahko iščemo vzroke za mnoge bolezni - na primer rak in bolj nedolžno nagnjenost k prehladam. Psihična napetost vpliva na fizično, čustveno in mentalno telo, zato lahko privede do motenj - v končni fazi tudi bolezni - na vseh ravneh človekovega življenja.

Cedalje več obveznosti v življenju zahteva od človeka vse več energije in truda, če zeli, da jih opravi, oziroma, da gre v korak s časom. Ali bo pri tem uspešen ali ne, ali se bo pri tem zelo namučil ali ne, je

odvisno od njegovega energijskega potenciala. Telo je pod nenehnim pritiskom, če mu ne uspeva, da bi se vzporedno z naporom normalno obnavljalo, se bo nakopičen napor na fizičnem telesu prejšleje manifestiral kot bolezen.

Pri vsem tem je najbolj zanimivo to, kar potrjujejo nekatere sodobne raziskave - ljudje veliko bolj prenašamo dolgotrajni fizični napor kot nenehno psihično napetost, obremenitve in stres. Povedano drugače - prej si opomoremo po fizično napornem dnevu kot psihično napornem dnevu.

Neskončno pehanje za tem in onim je ljudi oddaljilo od največjega blagostanja - notranjega miru. Čedalje več ljudi se sploh ne zna več sprostiti. Zato se vsaka nova obremenitev, pritisk le nalaga na prejšnjo obremenitev, dokler preprosto ne zmorejo več in se zgrudijo bolni.

Alarmni zvonec

Povsem naravno je, da se človek odzove na življenjsko nevarno okolico - ritem srčnega utripa in dihanja se bo

in uživa, se oseba B jezi, v mislih premlevala, da ne sme zamuditi, ker bo šef jezen, da utegne izgubiti delo - in kdo bo potem preživljal otroke in tako v nedogled. Znanstveniki ugotavljajo, da so ljudje, ki so nagnjeni k miselnim vzorcem »kaj bi bilo, če bi bilo, o groza!«, veliko bolj obremenjeni z nepotrebnim stresom kot ljudje, ki jim je bližji miselni vzorec »neka se dogaja, pogledjmo, kaj dobrega se lahko iz tega izcimi!«.

Vsak alarmni zvonec v telesu je obremenitev za telo. Če se sproža kar naprej, bo odpornost začela postopoma pešati, funkcije organov bodo zmanjšane in podobno. Raziskovalci so ugotovili, da se posledice velikega strahu - denimo, če za las vidite hudi prometni nesreči - kažejo v sibejšem delovanju organov se nekaj tednov po dogodku, čeprav ste na prestani strah že povsem pozabili. Raziskave tudi potrjujejo, da se je nemogoče prilagoditi na stres. Lahko ga le zmanjšate na najnižjo možno mero, se naučite, kako se vsak dan po napornem dnevu sproščate, toda njegovim učinkom ne morete uiti.

Nenehna psihična obremenjenost in stres škodljivo vplivata na počutje in zdravje. V prvi fazi se pojavljajo psihične spremembe, na primer preobčutljivost, živčnost, depresivnost, nespečnost ali potreba po čimdaljšem spancu. Če prva faza stresnih simptomov traja dalj časa, se prevesi v drugo fazo, kjer se psihičnim težavam pridružijo fizične -

življenjske funkcije, če se ne naučimo, kako sproti odpravljati njihove posledice. Telo pošilja budni zavesti znamenja, da je preobremenjeno, vendar jih le redkokdo jemlje resno.

Vrhunski športnik ne bo mogel dosegati optimalnih izidov, če je pod stresom zaradi težav z denarjem, če si dela skrbi zaradi zdravja v družini in podobno. Poslovnež ne bo samozavesten in jasen pred poslovnimi partnerji, če bo custveno razočaran. Delovne sposobnosti so zmanjšane, če je človek v večnem strahu ali bojazni, ne glede na to, ali sta strah in bojazen upravičena ali ne.

S pesmico o sreči nad stres

Posledice stresa, če jih seveda ne odpravljamo sproti z joga, avtojenim treningom, sportom, zdravo prehrano ali kako drugače, se kopirajo in prizadanejo del telesa, ki je najsibkejši. Način, kako se bodo kazale posledice dolgotrajnega stresa, je odvisen od posameznika. Nekdo, ki je nagnjen k čiru na želodcu, si kaj lahko »prisluži« čir na želodcu zaradi nenehne psihične napetosti. Ker je vzrokov za stres skoraj toliko kot ljudi, enako pa velja tudi za posledice stresa, je nemogoče najti univerzalno zdravilo za stres. Vsak mora najti svoj način, kako se bo soočal z vzroki za stres na eni in s posledicami stresa na drugi strani. Ne glede na vso crnogledost obstaja le eno univerzalno sredstvo proti stresu - smeh. »Ljudje prevečkrat pozabljajo, kako se veseliti, kako biti srečen, kako se smejeti iz srca, dobro pa vedo, kako biti žalosten, zaskrbljen.« Če se ne znate več smejeti, če ste v boju za to in ono skoraj izgubili smisel za humor, si lahko pomagata s pesmico. Pojte si: jaz sem srečen, ti si srečen, on je srečen, midva sva srečna, vidva sta srečna... Pesmica je tako bedasto smesna, da se boste

vsaj nekaj minut na dan od srca nasmejali in s tem naredili velik korak za svoje zdravje, se večjega pa za človeštvo,« svetuje Thomas Keller.

Poleg smeha je dobra protitež stresu tudi sposobnost sproščanja in »zdrava flegmatičnost«. Strokovnjaki trdijo, da so optimisti veliko bolj zdravi in dosežejo v povprečju visjo starost kot pesimisti. Če že niste rojen dobrovoljček, si vsaj ne dopovedujte, da je vse tako smrtno resno in usodno za vas. »Zdrava flegmatičnost« vam prihrani veliko energije - prvič, energije ne vlagate v stres, drugič, ne potrebujete dodatne energije, da bi se znebili posledic stresa. Če kar naprej sproščate alarmni zvonec v telesu, bo telo v nenehni pripravljenosti na beg ali spopadanje s težavami, ki sploh niso toliko težke, da bi zahtevale »splošno pripravljenost«. Z nenehno vklopljenim alarmom dobesečno mečete svojo dragoceno življenjsko energijo skozi okno. »Zdravemu flegmatiku« se nikoli nikamor ne mudi, ne izgublja živcev v vrsti za bančnim okencem - morda ima kakšen kilogram preveč, toda to je že druga zgodba.

Proti stresu si lahko pomagamo tudi s sportom. Če ste besni na svojega šefa, če mož že spet ni odnesel smeti, če je žena spet pozabila skuhati kosilo, besa in jeze nikar ne zaprite vase, temveč skomite, boksajte (vendar ne šefa, moža ali zene), brcajte, tecite, združite prijetno s koristnim. S športnimi dejavnostmi se ne le znebite destruktivne energije, temveč pretrgamo življenjsko rutino in motonijo, ki pogosto bojujejo stresu. Da bi dosegli isto, si lahko privoščite tudi izlete »kar tako«, ne da bi odšli na obvezne sezonske počitnice. Ne bežite pred stresom v naslonjaku pred televizorjem, s tem se boste le trenutno potolažili, ne boste pa izkoreninili resničnega vzroka za stres.

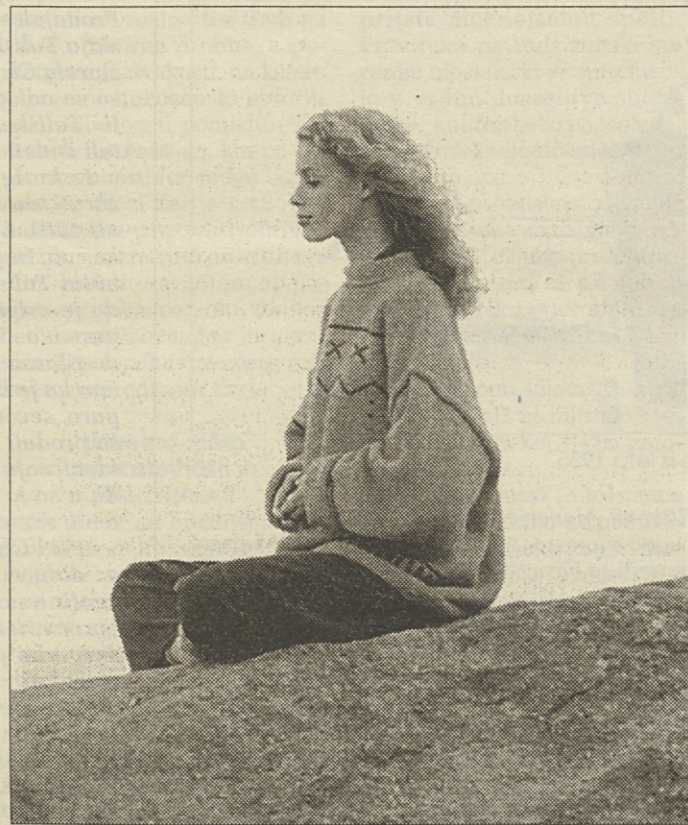
Zdrav stres

Kljub mnogim škodljivim posledicam stresa strokovnjaki opozarjajo, da je stres do neke mere zazeljen. Stres ne deluje le destruktivno, temveč tudi konstruktivno. Predvsem kot vzpodbujevalec, ki nas sili k dejavnosti. Partija pokra bo veliko zanimivejša, če igralci kartajo za večji kup denarja. Če bodo igrali za vžigalice ali drobiz, ne bo radosti blefiranja, vznemirjenosti zaradi morebitnega dobitka. Stevilni uradniki, ki se izgublajo v uradni rutini, iščejo vznemirjenje stresa v drznem smučanju, planinarjenju, padalstvu ali vsaj gledanju akcijskih filmov ali grozljivk. Kot zanimivost naj dodam, da nekateri kriminalisti menijo, da so uradniki najbolj zahrbtni tatovi - ker so večji »miselne aerobike«, skrbno zabrišejo vsako sled, ki bi jih utegnili izdati, ker pa njihovemu siceršnjemu delu manjka vznemirjenja, so njihove tatvine veliko bolj velikopotezne in drzne kot tatvine »občajnih« tatov.

Drzni športni podvigi ali druge vrste dodatnega stresa so po mnenju strokovnjakov potrebne za nevtralizacijo stresa, ki je latentno navzoč zaradi monotonega vsakdanjega življenja. Povedano drugače - če smo v sebi nakopili določen energijski naboj, nas bo to sililo v dejanje, s katerim bomo ustvarili nasproten, vendar količinsko enak energijski naboj, da bi se lahko oba nevtralizirala.

(Pre) malo stresno življenje lahko vodi k prezgodnjemu staranju. Upokojenci, ki se pogosto umaknejo v mirno, monotono življenje brez pozitivnega stresa, postajajo senilni, čedalje težje opravljajo tudi najpreprostejša opravila. Zdrav stres, energijska napetost, ki bi jo lahko imenovali tudi motiv, je torej nujno potreben.

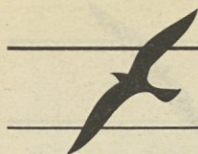
Goran Sarvan

pospešil, napetost mišic se poveča in podobno. Vse to je le naravna priprava na beg ali boj, lahko bi dejali, da je naravni stres človekova dediščina iz zivalskega sveta, ki mu pomaga preživeti. Toda mehanizem - življenjsko nevarna okolica in nujna priprava telesa na to okolico - lahko ljudje v nasprotju z živalmi samodejno aktivirajo tudi kadar ne gre za okolico, ki ogroža življenje, marveč jo le dojemajo kot takšno. Na primer: oseba A in B čakata pred rdečim semaforjem. Medtem ko se oseba A veseli dodatne minute počitka

zvišan krvi tlak, pospešen srčni utrip, prekomerno potenje, prebavne motnje in podobno. Če človek, ki se otepa s psihičnimi in fizičnimi posledicami stresa, ne sprost ali kako drugače izogne stresu, bo prišlo do večjih motenj pri delovanju notranjih organov, kar bo posledično pripeljalo do bolezni. Telo namreč ne more v neskončnost kljubovati stresu, ko je meja tolerance enkrat presežena, zdrave v bolezen, ki jo je treba zdraviti.

Pretrana želja, strah, jeza, žalost, ljubosumnost in podobno škodljivo vplivajo na vse

Zrcalce, zrcalce na steni, povej!

Moški nove dobe hoče biti opažen

Necimrnost sicer ni pri ljudeh nič novega, kaže pa, da v sodobnem času dobiva nove »razsežnosti«. Britanec Dylan Jones ugotavlja, da je tako imenovana nova necimrnost prisotna povsod. Malce je pobrskal po življenju in navadah znanih filmskih igralcev in ugotovil, da porabijo več denarja za obleke kot njihove kolegice, da bolj pazijo na svojo hojo, da zelo, zelo skrbijo za svoje lase oziroma prичесko in obraz... Moški so »odkrili« ogleдалo. Skratka, nova necimrnost je postala religija.

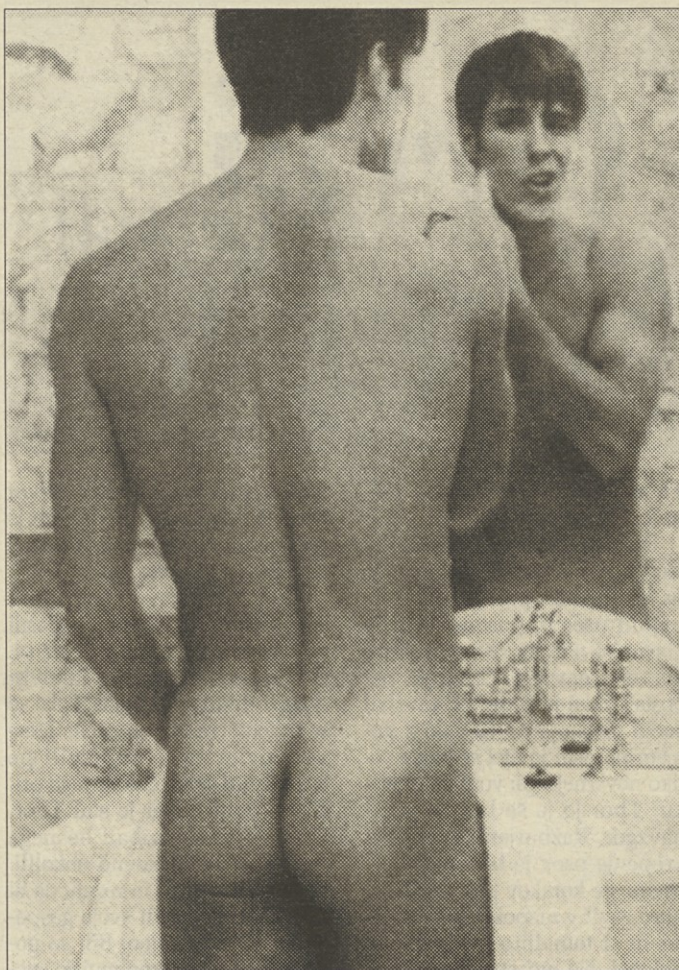
Povedano drugače, to je stvar generacije. Se pred petnajstimi leti moški niso niti sanjali, da bi lahko bili tako prisotni v medijih prav zaradi svoje zunanosti in skrbi za svoje telo, kot se dogaja zdaj. Takrat tudi ni bilo nobenih revij ali časopisov, namenjenih posebej njim, medtem ko je zdaj izbira dokaj pestra. Pred poldrugim desetletjem so bili moški samo pomočniki ali tihi svetovalci v ženskih modnih revijah, v zgodnjih devetdesetih pa so »»odkrili« svojo podobo, nenazadnje tudi na straneh, posvečenih modi. Kmalu so tudi jasno povedali in pokazali, česa si želijo. In rodil se je »nov moški«, ki ima namen ostati. Zanimivo, ne

pa tudi presenetljivo ali nenavadno, pa je, da veliko zensk meni, da nenaden interes moških za same sebe ni nič drugega kot zgolj navaden narcizem. Da ne bo pomote, tako menijo pripadnice lepšega spola v Britaniji, ena od njih pa je izjavila, da je novoustvarjeni Britanec »narejen od zunaj«, saj ni imel na voljo dovolj časa, da bi se ustrezno spremenil tudi »od znotraj«. Druga zopet pravi, da če bodo postali moški tako obsedeni s kozmetiko kot so z avtomobili, potem naj nam bog pomaga.

Kaže, da je moška necimrnost dvorezna zadeva: ženske si seveda želijo, da bi bil moški urejen in da bi lepo disal, vendar za to ne bi

smel precepiti pred ogledalom pretirano veliko časa. Ženske imajo veliko spodbude, da bi bile domisljave, za kar sta krivi tradicija in vzgoja, pri moških pa, ugotavlja Dylan Jones, necimrnost narašča s starostjo. Za primer navaja popevkarja Eltona Johna, ki si je dal presaditi lase, in ostarelega Toma Jonesa, ki se po nekaj manjših kirurških posegih zdaj zadovoljno smehlja v novi podobi. Ko se moški začne približevati srednjim letom (za katera sicer pravijo, da so najboljša), začnejo veliko bolj skrbeti zase in svoj videz. Toda poskus, da bi zaustavili čas, malce spominja na obup. Tega problema ženske nimajo, saj so čisto preprosto prisiljene v to, da skušajo biti na videz mlajše, takoj ko se nehajo truditi, da bi bile videti starejše.

Sodobni moški je motiviran in spodbujan za kupovanje kozmetike in revij, za shujševalne in lepote kure, za telovadbo, za osebno higieno in lep videz, za modno oblačenje. Kljub temu pa jih se vedno veliko noče priznati, da so necimrni, čeprav to ni noben

greh. Moškim ni lahko: kajti, ko se znajdejo v krogu svojih prijateljev, je pogovor o kozmetiki, oblačenju, videzu se zmeraj tabu tema. Raje se naprej trobijo večna nakladanja o dekletih, avtomobilih in seveda o službi, službi, službi... Drug drugega le redko (raje nikdar) pohvalijo glede obleke, čevljev, las, kože, kar doma pred ogledalom radi priznajo sami se-

bi. Zakaj bi se sicer sploh trudili?

Tu nastopi ženska: ker se moški nove dobe potrudijo za svoj videz, pričakuje, da bo boljša polovica opazila novo obleko, čisto kožo, urejene lase, kakšno mišico več... Na ženske ni ravno lahko narediti posebnega vtisa, saj konec koncev pričakujejo, da bodo moški urejeni; vsekakor pa jim godi, če se za to potrudijo. Zanimiva je primerjava

LUJDE,
ODNOSI,
LETA

s 70-timi leti: takrat je bilo bolj običajno, da se je tip v soboto zvečer stlačil v tesne kavbojke in oprijeto majico ali srajco, se polil z dišečo vodo in bil prepričan, da bodo mačke v gostilni ali disku padle v nezavest, devetdeseta pa so glede tega prinesla marsikaj pozitivnega. Kaj je slabega na tem, da moškega skrbi, če ima necisto kožo, če se rad lepo obleče, če skrbi za telesno kondicijo? Tako samoljubje je samo (obojestransko) koristna zadeva. Pri tem se ni treba bati, da bi zasli v pretiravanje in skrajnosti, saj si jih najbrž ne želi prav veliko (tistih, normalno povprečnih namrec), da bi imeli kožo kot dojenček, da bi jim zaradi gromozanskih mišic pokali sivi na suknjico ali da bi se oblačili tako, kot da so pravkar usli z modne keze najbolj avantgardnega kreatorja. Čisto preprosto gre za to, da so moški dojeli, da si ženske ne želijo prebiti svojega življenja z debelimi, zanemarjeno oblečenimi moškimi z zariplimi obrazi in telesom, ki zaudarja po potu. Zato so jim postavile zrcalo. Odlično. (KaN)

MI MED SEBOJ / OTROK IN PROSTI ČAS

Zabava in sprostitvev nista potrata časa

Starši morajo poskrbeti za ravnovesje med otrokovim učenjem in delom

Starši prevečkrat pozabljajo, da učenci potrebujejo dovolj sprostitve, prostega časa, igre in zabave. Delo v soli terja od učenca telesne in duševne napore, a tudi doma ni sproščen, ker ga čakajo šolske naloge, pa se pomoč v družini. Odrasli tako radi govorimo o brezskrbnem otroštvu - pa ni res, tudi otrok ima skrbi, zato potrebuje sprostitvev, potrebuje prosti čas. O tem, koliko in kako naj ga uporabi, smo za nekaj misli naprosili socialno delavko Natašo Nikolić.

Prosti čas je ena od osnovnih potreb človeka, ki ga premalo cenimo. Ljudje imamo različna mnenja in razlago za prosti čas. Eni ga prepuščajo naključju, drugi ga pojmujejo kot lenarjenje. Nekateri pa celo menijo, da je to potrata časa in ga izrabijo za delo in za pridobitev boljših materialnih dobrin. Premalo ljudi pa se zaveda, da je prosti čas potreba in ne luksus. Nihče ne more iz dneva v dan samo delati, ali se samo učiti, ker se človeški organizem iztroši in tako hitreje zbolijo. Prost čas naj bi služil obnavljanju in ohranjanju psihičnih in fizičnih moči za delo. Tudi stroj se izrablja, če ne skrbimo zanj, kaj sele človek, ki je živo bitje, in končno otrok, ki je v razvojnem obdobju. Za zdrav razvoj osebnosti je prav, da je dan razdeljen na tri dele, in sicer 3 x 8, to se pravi en del dela, drugi počitka, tretji spanja.

na telesno - fizičnem kot na intelektualnem, moralnem in socialnem področju.

Kakšna pa je vloga družine pri prostem času učenca?

Družina ima najpomembnejšo vlogo pri organiziranju in uresničevanju prostega časa. V predšolskem obdobju do šole so družinski vzgojni vplivi najmočnejši, ker otrok največ časa preživi v družini in ker se v tem obdobju postavlja temelj bodočemu otrokovemu življenju in se oblikujejo mnoge osebne lastnosti človeka.

To pomeni, da morajo biti starši pozorni na to, kako si sami razporejajo prosti čas in kako navajajo otroka na razporeditev le-tega. Tudi igro gre jemati resno, kajne?

Igra je v predšolskem obdobju najbolj pomembno opravilo in nepogrešljivi del otrokovega življenja. Z igro otrok razvija svoje sposobnosti, spretnosti, v igri se uči živeti, sodelovati z vrstniki, prilagajati se kolektivu, sprejemanja, dajanja in odpovedovanja, pravil igre, vedenja. Seveda morajo v začetku starši sodelovati pri otrokovi igri, mu pokazati in razložiti pravila, dati pobude, informacije itd. Obenem pa naj starši dajo čim več možnosti, da bo otrok pri igri samostojen. Seveda je treba izbrati tudi primerno igrano glede na starost in funkcionalnost igrace.

To velja za predšolske otroke, ki jim starši vceplja-

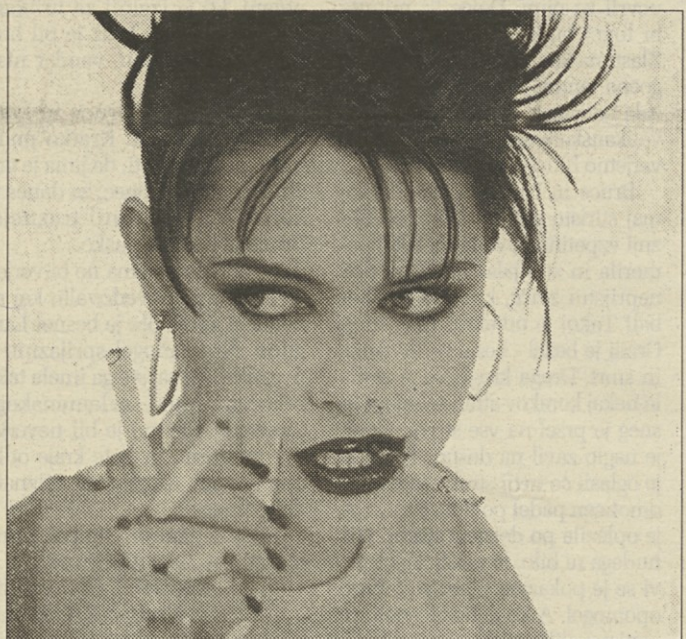
jo red v njihov vsakdanjik. Kaj pa učenci?

Z vstopom v solo ima otrok vse manj časa za igranje, vendar se moramo zavedati, da gre tudi v šolskem obdobju za otrokov vsestranski razvoj. Igra je pomembna, učenec mora imeti čas zanj, kot za rekreacijo in zabavo, ki sta prav tako nujno potrebni.

Prav bi bilo, da bi vsi starši razumeli, da učenec potrebuje neko harmonijo v svojem vsakdanjem življenju.

Starši so dolžni skrbeti, da je pri učencu pravilno ravnovesje med učenjem, delom in njegovim prostim časom. Otroci izkazujejo različne interese, starši naj jih spodbujajo in dajo možnost, da se ti interesi razvijejo. Starši so dolžni nadzorovati otrokov prosti čas, a mu ga obenem pomagati organizirati. Naj ne dopustijo, da bo otroka vzgajala cesta ali samo televizija ali računalnik.

Silivija Mozetic

Ubijalska statistika

Cigarete oziroma kajenje so za življenje pogubne. Svetovna zdravstvena organizacija je zbrala podatke, ki dokazujejo, da:

- ženske zdaj pogostjeje zbolevajo za pljučnim kot za rakom na prsih, zaradi katerega jih sicer največ umre,
- da jih od več kot 200 milijonov kadilk po svetu pol milijona vsako leto umre zaradi bolezni, ki so posledica kajenja,
- da, vsaj v ZDA in Veliki Britaniji, od 80 do 90 odstotkov od vseh rakov povzroča kajenje. (KaN)

Pomoč narave pri lepoti

Nase kozmetično tržišče je pravkar obogatila zanimiva novost - preparati visokokakovostne nemske naravne kozmetike Annemarie Börlind, za kar je poskrbel Imex Trade d. o. o. Od večine drugih se ta kozmetika odlikuje po tem, da dragocene sestavine kozmetičnih proizvodov izhajajo izključno iz narave in skrbijo za izboljšanje funkcije kože, jo negujejo in spodbujajo njen naravni regeneracijski proces.

Annemarie Börlind zaupa učinkovitosti narave že tri desetletja, osnova pa so visokokakovostne sestavine iz ekološko najčistejših področij z vseh koncev sveta. Pri proizvodnji uporabljajo izredno čisto vodo iz svojega vira v kraju Calw v Schwartzwaldu v Nemčiji. Lastnica tovarne je v svoje izdelke vključila dragocena zeliščna olja in naravno pridobljene surovine, leta izkušenj v povezavi z nasodobnejšo tehnologijo pa so omogočila razvoj nove generacije naravne kozmetike, ki je prilagojena individualnemu tipu kože. Pri proizvodnji veljajo stroge zapovedi, med katerimi tudi ta, da ne smejo narediti škode nobenemu živemu bitju ali okolju, prepovedana je uporaba surovin, pridobljenih iz mrtvih živali (kolagen, elastin, hormoni), testov na živalih ne izvajajo, pa tudi embalaža mora biti ekološko neoporečna. Pre začetkom uporabe teh preparatov morate spoznati svoj tip kože, saj se po tem lahko odločite za U-linijo za mastno kožo, Rosentau-linijo za normalno kožo do 30. leta, ZZ-Sensitive linijo za občutljivo, LL-BI-Aktiv linijo za zrelo kožo po

30. letu ali za System Absolute za zrelo kožo. Učinkovitemu pospeševanju regeneracije kože (liftingu) je namenjen AHA Complex, ki vsebuje sadne kisline z liposomi in je brez kemičnih konzervansov, emulgatorjev in barvil. V sklop te kozmetike sodi še Body Line Sportive, nekaj posebnih proizvodov in dekorativna kozmetika. (KaN)

ANNEMARIE BÖRLIND

ZA NOVO

OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIM MOČEH!

Žiro račun: 50101-654-41037.

Hvala.

Objave o prispevkih preberite v reviji Otrok in družina.

Grizli (14)

Pasji trop napade Thora

Se je bal? Ne. Thora ni bilo strah. Bil pa je previden. In prav ta previdnost mu je velevala, naj se umakne nevarnosti, ki je ni poznal. Naglo se je začel zato vzpenjati po strmem, skalnatem gorskem pobočju. Sele na vrhu je spet obstal. Malo tudi zato, da bi počakal Muso, ki je zasopel hitel za njim. Thor je poslušal. Čudni lajež se je vzpenjal po obronku in je postajal vse glasnejši. Nenadoma je medved zagledal tudi psa vodnika. Ravno je lezel prek roba, za njim pa ostali sledniki. Zbegano so obstali in gledali v dolino. Grizlija je od njih ločevala samo dolinica, v kateri sta se pred kratkim počivala. Kaj zdaj? Naj se bori?

Stari Indijanec Mitsun je res dohitel Brucea in Langdona. Kako sta bila vesela, da je s seboj pripeljal trop slednih psov! Zdaj nista več dvomila, da je grizli njun. Dan je bil razburljiv, saj so psi nasli grizlijevo sled in so zdaj že nekaj kilometrov z glasnim laježem hiteli po njej. Žrtvi so bili tik za petami, so vedeli lovci. V njih je plala želja po zmagi, prvinski nagon po premoci, stara človekova želja, da bi si podredil naravo in ji dokazal, da je sicer sibkejši, a pametnejši. Pomeriti se s tako močeno zverino, kot je sivi grizli! Okusiti drhtenje vsake mišice in premagati strah v sebi...

Thor je opazoval pse. Ni mu bilo do boja, imel je pomembnejše opravke. Čuden nemir ga je zajel. Kdo si ga drzne vznemirjati v njegovem kraljestvu? Zamojmljal je in se naglo začel umikati. Saj so bile še druge doline, druga jezera! Poiskal jih bo. Vse višje in višje je plezal. Sele pred majhno sotesko se je za trenutek ustavil, nato pa je izginil v njej. Takoj za njim se je vanjo zavlekel tudi Muska. Nato se je Thor napotil čez visoko steno. Komaj je iskal pot med skalami, visokimi kot hiše. Kar naprej se je oziral, da bi videl, ali gre mali lahko za njim. Če je Muska obstal, se je

Thor vrnil in poiskal lažji prehod.

Pasji lajež je bil nekaj časa daleč za njima; nenadoma pa se je na krilih vetra povzpел prav do njunih uses in postajal čedalje glasnejši. Psi so se pognali po obronku navzgor. Grizli je spet obstal. Zdaj je že lahko zavohal svoje preganjalce. Skupaj z vonjem po psih je ujel še nekaj veliko nevarnejšega: vonj po človeku! Thor jo je se hitreje ubral navzgor. Razburjeno lajanje in hropenje psov je bilo zdaj kvečjemu sto korakov proč. Grizli je hitro zavil v razpoko med skalami in si temeljito ogledal svoj položaj. Na eni strani so stene skoraj navpično kipele v nebo, na drugi so se strmo spuščale v dolino.

Razen ozke stezice sploh ni bilo poti do kraja, kjer sta obstala medveda. Stezica je bila komaj tako široka kot Thor. Grizli je bil zadovoljen. Ah, saj res, kaj pa Muska? Nanj je skoraj pozabil. Revez je drhtel po celem telesu! Thor ga je popeljal tik ob steni mimo, nato pa se je postavil predenj, da bi ga varoval. Bil bi bolj zadovoljen, če bi mladiča lahko skril v kakšno votlino, a za to ni imel časa. Zdaj je stal in čakal. Njegove zareče oči so srepro opazovale vhod v njuno zaklonišče. Thor je se enkrat pretehtal svojo izbiro. Kar pravo mesto za boj bo. Zdaj naj pride, kdor hoče - četudi psi!

In psi so prisli. Pred ozkim vhodom so zastali, nato pa je prvi planil naprej. Za njim se je začel prerivati ves trop. Zadnji so potiskali prve in skušali prek njih priti do medveda. Prednji pa so se pravi čas obstali na ozkem prehodu. To je Thor pričakoval. Strahovito je zarjul in se vrغل nanje. Z desno sapo je pred seboj rusil rezeče gobce, da se je Muski zazdelo, kot da bi bilo nenadoma pasjega tropa pol manj. Prvemu psu je grizli zlomil vrat, drugemu odtrgal glavo. Nato se je pognal naprej in tretjega pa-

hnil v prepad. Ostalih devet psov je pobegnilo, preden jih je razjarjeni medved lahko dosegel s svojo smrtonosno sapo.

Toda Langdonovi psi so bili zelo bojevit - lahko bi jih obesili za usesa, pa niti pisnili ne bi. Usoda pobitih tovarisev jih ni za dolgo odvrnila od plena. Zdaj so se odločili za premetenost. Drug za drugim so se odpravili po ozki skalni stezi, dokler niso prisli do police, kjer je stal Thor. Spretno so se ogibali besnega grizlija in ga bliskovito obkolili. Nenehno so lajali in rezali, da bi s hrupom obvestili svoje gospodarje, da držijo plen. Bili so ponosni, da dobro izpolnjujejo svojo nalogo. Navadno so dražili in mčili žrtev in ji toliko časa preprečevali beg, dokler niso prisli gospodari in jo pobili.

A tudi Thor je bil prekaljen bojevnik - nič slabši kot njegovi preganjalci. Po treh, starih neuspelih poskusih, da bi potolkel katerega od psov, se je umaknil na veliko skalo, za katero je čepel Muska. Psi so nehali lajati. Thor se je se vedno umikal navdenj, da bi ga varoval. Bil bi bolj zadovoljen, če bi mladiča lahko skril v kakšno votlino, a za to ni imel časa. Zdaj je stal in čakal. Njegove zareče oči so srepro opazovale vhod v njuno zaklonišče. Thor je se enkrat pretehtal svojo izbiro. Kar pravo mesto za boj bo. Zdaj naj pride, kdor hoče - četudi psi!

Grizli ni smel izgubljati časa. Počasi se je umikal proti ozkemu prehodu, edini rešilni bilki. Psi so lajali kot nori in njihova dlaka se je jezila. Tako blizu so bili Thoru, da bi jih lahko dosegel. Bili so tako razdraženi, da so pozabili na previdnost in so za seboj pustili nekaj praznega prostora. Grizli je izkoristil nezavarovanost sovražnikov in jih je nenadoma brez glasu preskočil. Tako jim je presekal umik. Psi so začeli negotovo tekati sem in tja ter se skušali splaziti mimo nje-

ga. Thor je z močnim udarcem zadnjega v vrsti pobil na tla. Njegov smrtni krik je paral skalovje.

Smrtni krik sta slišala tudi Bruce in Langdon, ki sta se hitro vzpenjala po obronku. Medtem je Thor mimo legel in začel trgati svojo žrtev. Nato je vstal in se sploh ni več oziral na pse, ki so se z jeznim bevskanjem spet približevali. Le kje je Muska? Nobenega sledu o mladicu! Brzkone je bil dovolj pameten, da se je povzpел na hrib. Sicer pa je bil skrajni čas, da se tudi Thor umakne z bojišča. Posebno, ker je čutil, da se približuje njegov največji sovražnik - človek. Zato se je začel vzpenjati na hrib. Psi so ga se naprej spremljali. Zato je včasih postal in zarezal nanje. Postajali so čedalje bolj brezobzirni.

Nenadoma se je eden od psov odločil, stekel naprej in kot strela hitro zaril zobe v Thorovo nogo. To je bilo pa že preveč! Thor je zarjul, se obrnil in podil svoje preganjalce kakih trideset metrov. Nato se je spomnil, da s tem po nepotrebnem trati čas in da bo brzkone naletel na puškinno cev. Po vetru je čutil, da Bruce in Langdon nista mogla biti daleč. Imel je srečo, da sta šla z vetrom in ju je lahko zavohal. Zato tudi ni hotel spremeniti svoje smeri. Vedel je, da bi sicer se prej sprelil na cilj, tako pa je potreboval kar pol ure, da je pri-

sel na drugo stran hriba. Prepričan je bil, da se bo resil, če mu lovci ne bodo prekrizali poti.

Največje težave so bile sele pred njim! Zadnjih dvesto korakov je moral namreč grizli teči čez gol predel vrh hriba, če je hotel priti na drugo stran svojega kraljestva. Najprej je za trenutek okleval, nato se je pognal v dir. Zacudeni psi so obstali. To je bilo dovolj, da je Thor dobil stirdeset korakov prednosti. Sele takrat so se zdramili in jo med bevskanjem ucvrli za njim. Dolge tri minute bi lovci lahko merili v grizlija. Zlasti na koncu se je njegova močna temna postava jasno odražala od snega. Poskakovala je kot velikanska kosmata zoga in se neverjetno hitro premikala.

Bruce in Langdon sta bila komaj stiri sto metrov stran, na bližnji vzpetini. Seveda sta takoj pomerila in streljala. To je bil tisti neprijetni zvijg, ki se ga je Thor bal! Takoj je odjeknil tudi strel. Grizli je bežal - bežal na življenje in smrt. Druga krogla se je zarila le nekaj korakov stran od njega in sneg je pršel na vse strani. Grizli je naglo zavil na desno. Tedaj se je oglašil še tretji strel. Medved je omotičen padel po tleh. Krogla ga je oplazila po desnem usesu. Nic hudega ni bilo, le nekaj kapelj krvi se je pokazalo. Thor si je hitro opomogel. A ko je hotel vstati, so nanj navalili psi.

Grizli so ga, kjer so dosegli. Ves iz sebe je začel mlatiti po napadalcih. Končno se jih je otreš. Urno je ubral se nekaj metrov navzgor in končno dosegel varni vrh. Spodaj je Langdon preklinjal:

»Preklete zivali! Tako tesno so mu za petami, da ne morem streljati!«

Res ni bilo mogoče ničesar ukreniti. Krvi željni psi so nehoti scitili bežečega medveda, saj so mu bili tik za petami - tudi potem, ko je izginil za hribom. Njihov upehani lajež je bil bolj podoben hropenju, vendar niso odnehali.

Kako sta bila Bruce in Langdon razočarana! Kratko malo nista mogla verjeti, da jima je grizli pobegnil. »Konec, za danes je konec,« je vzdihnil treznejši Bruce in povesil puško.

»Ne! Nihče nama ne bi verjel, če bi mu pripovedovala, kaj se nama je zgodilo!« je besnel Langdon. Ni se mogel sprijazniti s porazom. Pa saj sta ga imela tako rekoč na muhi, salamskega medveda! Očitno je bil neverjetno prebrisan in je te kraje odlično poznal. Morala sta priznati, da je zmagal.

»Res je zmagal - ampak samo tokrat!« sta zapretila lovca.

Napisal: J. O. Curwood
Narisal: Z. Lordanić
(Se nadaljuje)

Radovedna kokoš (2)

Starčka sta imela putko zelo rada, ta pa jima je v zahvalo veselo kokodakala in ju vsako jutro razveselila z dvema svezima jajcema, ki sta vrnili moč in zdravje bolnemu starčku. Blizala se je zima in putka se je na zapušeni kmetiji spet dolgočasila. »To vendar ne more biti tisto imenitno in gosposko življenje, o katerem se mi je sanjalo,« je skruseno premisljevala, ko se je potikala okrog kmetije. Odločila se je, da zapusti dobra starčka in se odpravi naprej, svoji sreči naproti.

Naslednjega jutra sta osamljena, ostarela kmeta, nasla v putkinem gnezdu kar stiri debela jajca, putke pa ni bilo na spregled. Klicala sta jo in iskala, o njej pa ni bilo ne duha ne sluha.

Radovedna kokoš je medtem že prispela v sosednji zaselek, se sprehodila med hisami in previdno opazovala, kje bi ji najbolj ugajalo živeti. Po večurnem tavanju okrog hiš in dvorišč se je ustavila ob veliki hiši ob potoku, ob kateri se je noč in dan vrtelo ogromno mlinsko kolo. Na licno pospravljenem in pometenem dvorišču je mrgolelo kokosi, piscancev, muck, gosi, rac in zajcev; putka je sklenila, da se bo karseda neopazno pomesala med preostale kokosi, a jo je zajetna gospodinja nemudoma opazila:

»Glej jo, glej, kako lepa kokoš,« si je rekla in zajela veliko pest otrobov iz vreče ob vhodu močrne hiše. Ko je grahka videla, da ji mlinarica noče nič žalega, se ji je plaho približala in začela zobati zrnje iz njene dlani. Tedaj je izza vogala pridrvel srdit petelin, se postavil kvišku in zaprhutal s krili. Gospodinja je urno pograbila metlo, odpodila nepridiprava in do konca

nakrmila sestradano putko, ki se je odločila, da ostane pri dobri mlinarici. Ker so jo domače kokoši zvečer divje napadale in jo skušale pregnati iz kokošnjaka, je putka smela stanovati pri zajčkih. Da bi se prikupila gospodinji, je naslednje jutro v gnezdo znesla dve veliki, debeli jajci.

»Samo se danes,« si je rekla, »toliko, da vidi jo, kako lepa jajčka znam nesti, potem pa konec. Postati moram prava imenitna kokos...«

Mlinarica, ki se kar ni mogla načuditi zlahtni grahasti kokoši in njenim bleščecim belim jajcem, ki so bila celo večja in boljša od gosjih, je putko se bolj vžljubila in ji je vedno postregla z najboljšo pičo. Tako je kokoš dolgo, mimo in srečno živela pri mlinarju. Vsak dan je nesla jajca, se pogovarjala in igrala z zajčki, zabavala mlade goske, nagajala muckam, radovedno raziskovala okolico mlinarjeve domacije in sploh živela mirno, lagodno in spostljivo življenje. Nekega soparnega dopoldneva se je napotila na sprehod k bližnjemu ribniku; medtem ko so ostale kokosi brskale po gnoju in iskale crvičke na travniku ob potoku, se je putka rajši sprehajala. Ko je upehana prisopihala do ribnika, kjer je mlinar namakal svoj trnek, se je sklonila proti vodi in v kristalni gladini zagledala svojo nerodno, zavaljeno pojavo.

»Uf, kako sem grda in debela,« je prepadena pomislila putka. »Seveda, saj lahko po mili volji nenehno zobljem samo najboljše in najzlahtnejše zrnje. Kmalu bom postala podobna velikemu grahastemu balonu...«

Ob misli na svojo debelost - putka je vendar

hotela postati imenitna, gosposka dama, ne pa zavaljena in nerodna težka kokoš, ki se komaj vali po prostranem dvorišču, se je kosata grahsta kokoš zgrozila nad svojo zunanostjo.

Ko se je pozno popoldne vrnila domov, je se zadnjič hlastno pozobala zlatorumeno zrnje iz mlinaricine skleda, popila zajetno skodelo hladne vode, zagrebla jajčka na dno svojega umetelno spletenega gnezda in odšla.

Med potjo ji je bilo hudo pri srcu in ob misli na dobro mlinarico, se ji je milo storilo, vendar je vedela, da se mora premagati, stisniti zobe in iti naprej. Pozno zvečer je utrujena in osamljena počepnila na lato močnega kozolca blizu zapušene domacije in izmučena zadremala novemu dnevu naproti. Ker je hotela spet doživeti nekaj novega in razburljivega, je putka obšla mesto, ki jo je odbijalo s svojimi velikimi ulicami, polnimi ljudi, ki so molče hiteli vsak po svojih opravkih, in se je sele naslednji dan napotila proti hiši, pred katero je zdolgočasno predla shuššana siva mačka in skrivaj opazovala veliko belo gosko, ki je zadovoljno gagala na urejenem dvorišču.

»Toliko časa sem ze zdoma,« je bridko presunilo potepuško kokos, »čas je, da si poišcem prijateljico; zvesto, dobrohotno in razumevajočo, pa malce gosposko, seveda,« je razmisljala putka, ko se je približevala beli goski. Kosata grahsta kokoš je goski takoj ugajala in kmalu sta postali dobri prijateljici. Tako je putka ostala pri krojaču. Kadar gospodarja ni bilo doma, sta se z gosko radi lišpali in se odevali v mehak zamet ali susteco svilo, ki ju je hranil na poli-

cah. Obmetavali sta se z bucikami pisanimi glavami in si z velikimi ostrimi skarjami strigli neubogljiva peresa, ki se niso prilegala njuni damski postavi. Seveda sta kot gosposki dami prenehali nesti jajca in brskati za črvi; jedli sta le izbrano hrano, zviska opazovali svoje vsakdanje družice in se pogovarjali le o imenitnih, gosposkih rečeh. S svojo lepoto, uglajenostjo in eleganco sta se tako prikupili gospodinji, da jima sploh ni zamerila, ker sta bili njuni gnezdi nenehno prazni in je morala jajca spet kupovati pri debeli branjevki na trznici, pac pa sta ji zaradi redoljubnosti in snaznosti se bolj prirasli k srcu. Dolge tedne in mesece sta goska in grahka uživali v sladkem brezdelju in se pri tem imenitno zabavali, dokler ni bela goska nekega dne hudo zbolela in kmalu je kosata grahsta putka ostala cisto sama na praznem krojačevem dvorišču. Dober mesec je žalostno tavela okrog pušste krojačnice in objokovala ljubljeno prijateljico, nato pa je gospodinji znesla dve veliki bleščeci jajci, se se zadnjič nečimrno odela v mehko svilo in kosmat zamet ter se bogatejša za novo prijateljstvo podala novim dogodivščinam naproti.

Ko je pršla v nov kraj, se je ustavila pri hiši, v kateri je ze navsezgodaj, ko so daleč naokrog se vsi spali, gorela luč in je iz nje omamno dišalo po svezjih orehovitih rogljickih. Ti so putki se posebno ugajali, saj jih je mlinarica rada pripravljala za zajtrk in se je putka vedno lahko posladkala z drobtinčami pod obloženo mizo.

Nina Mazi
(Se nadaljuje)

INSTITUCIONALNE DEJAVNOSTI / Z ZASEDANJA POKRAJINSKE GOSPODARSKE KONZULTE

Še vedno premalo upoštevana specifičnost tržaškega kmetijstva

O primarnem sektorju je v imenu vseh organizacij govorila Liliana Pescina

Na nedavnem plenarnem zasedanju pokrajinske gospodarske konzulte pod predsedstvom predsednika tržaške Trgovinske zbornice Adalberta Donaggia, je v imenu sekcije za kmetijstvo, ribolov in gozdarstvo poročala ga. Liliana Pescina, predstavnik zveze velepostnikov, v razpravo pa je posegel tudi ponovno izvoljeni predsednik sekcije Boris Mihalič. K njegovemu posegu se bomo vrnili prihodnjic, danes pa se pomudimo pri poročilu Liliane Pescine, ki je govorila v imenu vseh stanovskih organizacij kmetov na Trzaskem.

V uvodu se je govornica zahvalila predsedniku Trgovinske zbornice za pozornost, ki jo ta namenja kmetijskemu sektorju s podpiranjem pomembnih pobud za ovrednotenje najbolj pomembnih področij krajevne dejavnosti, kot so oljkarstvo, vinogradništvo, cvetličarstvo, vrtnarstvo in živinoreja. Glede proizvodne strukture tržaškega kmetijstva je izpostavila njeno specifičnost v deželni okviru zaradi majhnosti in razdrobljenosti podjetij. To pa narekuje, z zavzetostjo vseh dejavnikov od dežele in pokrajine, od trgovinske zbornice do gorske skupnosti in sindikalnih kmečkih organizacij, da se zavzamejo za uresničenje conskega razvojnega načrta za kmetijstvo in gozdarstvo, za kar je bil že ustanovljen ustrezen odbor. Ta bi moral izdelati specifičen program, tudi ob upoštevanju posegov Evropske unije, in ki mora dobiti tako državno podporo kot pomoč Bruslja.

Ta globalni načrt naj bi

Predsedstvo pokrajinske gospodarske konzulte na zasedanju v prostorih Trgovinske zbornice

zasledoval naslednje prednostne cilje: a) izdelavo podrobnostnega conskega načrta za opredelitev kmetijskih območij v pokrajini, ki jih je treba zaščititi pred urbanističnim pritiskom; b) posvečati pozornost razvojnemu smernicam raznih področij, značilnih za kmetijstvo tržaške pokrajine (vinogradništvo, oljkarstvo, cvetličarstvo, vrtnarstvo in živinoreja), opredeliti za vsako od teh področij možnosti in kriterije za njihovo izboljšanje, ki so nujno vezani na ovrednotenje pridelka in osvajanje gospodarskega prostora na trzišču; c) ugotoviti možnosti za izboljšavo obstoječih podjetniških struktur z morebitno realizacijo še drugih nujno potrebnih struktur v predvidevanju zaželjene zemljiške preureditve; d) ugotoviti gospodarske politike za korektno upravljanje ozemeljskih omejitev, ki naj omogočijo realen razvoj kmetijsko-gozdarskega sektorja brez ogrožanja kmetijskih površin.

V nadaljevanju se je ga.

Pescina zadržala pri nekaterih specifičnih problemih posameznih sektorjev. Glede marikulture je menila, da preživlja hudo krizo ne toliko zaradi neugodnih naravnih okoliščin, kot bolj zaradi površnih interpretacij vloge tega sektorja. Svoje prispeva potem se stalno staranje zaposlenih, težave ribarjenja zaradi omejenega prostora, odsotnost razčlenjenosti in neustreznost komercializacije glede na nove marketinske strategije. Trgovinska zbornica se tega zaveda in je ocenila, da je treba ukrepati v korist sektorja z opredelitvijo smeri za njegov razvoj, specializirano podjetje ARIES pa je v sodelovanju s predstavniki sektorja izdelalo dokument oziroma program, ki bi ga bilo treba uresničiti za korektno in racionalno upravljanje bioloških resursov obalnega pasu.

Glede kraskega parka je poudarila, da ga je treba uresničiti ob nujnem spostovanju varstva okolja skladno s potrebami kmetijstva in sploh korektno uporabe ozemlja.

To pomeni, da je treba ohraniti območja, na katerih obstajajo zadostni celoviti naravni ekosistemi, zaščititi zgodovinsko krajino, ovrednotiti rekreativne značilnosti, zagotoviti gospodarski in družbeni razvoj prebivalstva na zaščitene območjih, zaimčiti in po možnosti povečati število kmetijskih podjetij na njem, iskati take oblike razvoja, ki bodo omogočile usklajevanje potreb po povečanju dohodka ljudi, ki živijo na območju bodočega parka.

Ko se je zadržala pri varianti splošnega regulacijskega načrta za proizvodne dejavnosti, je ugotovila, da so v razpravi o njej bila zapostavljena območja, ki so namenjena kmetijski dejavnosti. Zadržala je zato, naj pristojne oblasti poskrbijo, da se s tem urbanističnim instrumentom zagotovi v tržaski pokrajini večje število območij, na katerih naj se spodbudi proces proizvodnega razvoja v smislu kakovosti kmetijskega sektorja in obenem prepreči, da bi se ozemlje scitilo samo z

omejevalnimi sistemi.

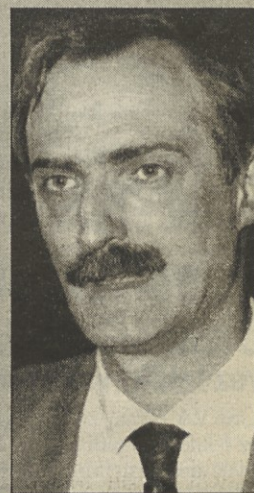
Nadalje je govornica ponovila zahtevo, naj bo vsa tržaska pokrajina vključena v seznam zapostavljenih območij, zavzela pa se je tudi za obnovitev pogajanj za olajsane kontingente, ki v nekaterih primerih negativno vplivajo na krajevno proizvodnjo. Pri tem je kot konkreten primer navedla Krasko zadružno mlekarstvo, kateri bi morali zagotoviti večje količine iz Slovenije uvozenega mleka, ker bi to pomnilo tudi posredno podporo ohranitvi krajevnega živinorejskega premoženja.

Svoj poseg v imenu vseh stanovskih kmečkih organizacij na Trzaskem je gospa Pescina sklenila s poglavjem o kmečkem turizmu in poudarila, da predstavlja ta dejavnost pomembno vlogo pri ovrednotenju pristnih domaćih pridelkov in lepote kraske pokrajine. Pri tem je opozorila, da je postopek za odobritev novega normativa, ki bi moral narediti več reda v tej dejavnosti, že zelo napredoval.

DEŽELA / PRORAČUN

Stanovske organizacije kmetov prve na posvetu z deželno upravo

V okviru posvetovanj o deželni finančnem proračunu je novi predsednik deželne vlade Sergio Cecotti (na posnetku - foto Balbi/KROMA) najprej sprejel predstavnike deželni stanovskih kmečkih organizacij. Skupaj z odborniki za proračun Leprejem, za kmetijstvo Zoppolatom in za ozemeljsko načrtovanje Puiaattijem je predstavnikom kmetov pojasnil glavne smernice politike deželne vlade in posamezne postavke proračuna, predvsem tiste, ki bolj neposredno zadevajo kmetijski sektor. Odbornik za proračun Lepre je poudaril, da bo v splošnih smernicah politike nove deželne vlade usmerjena k decentralizaciji in podpiranju lokalnih avtonomij (pokrajin, občin, gorskih skupnosti), za kar bo nujno čimprej uresničiti zadevni deželni zakon. Za gospodarstvo bo v tekočem letu namenjeno okrog 1050 milijard lir, za kmetijstvo pa bo na razpolago iz deželni fondov po 90 milijard za vsako leto v naslednjem triletnem, skupaj torej 270 milijard v treh letih. Za uresničitev parkov je predvidenih 14-15 milijard lir, za razne cilje Evropske unije pa okrog 1.000 milijard lir.

stva, ki naj spodbuja prehod na večjo kvaliteto proizvodov, za kar so seveda potrebna specifične strukture in organizmi.

Poudarili so nadalje problem ozemlja in nujnost revizije dezelnega urbanističnega načrta ter problem parkov, ki naj bodo v funkciji družbenega in gospodarskega razvoja. Končno so predstavniki stanovskih organizacij menili, da nič ne koristi, če je denar, a se ga zaradi neučinkovitosti birokratskih struktur ne more uporabiti. Na ta problem so kmetijske strokovne organizacije se posebej občutljive.

Mnenja in stališča stanovskih organizacij je razložil tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec. Poudaril je, da morata dezelna vlada in sploh vsi dezelni organizmi v tej splošno nakazani viziji dezelne politike nujno podpreti načrt za globalni razvoj kmetijstva v tržaski pokrajini. Podčrtal je zahtevo, da se vsa pokrajina vključi med zapostavljena območja in da se tudi tržaskim kmetom zagotovi voda po nizani ceni. Glede posvečanja večje pozornosti zapostavljenim območjem pa je Bukavec poudaril, da Kmečka zveza deluje na vsem obsejnem območju dezele Furlanije-Juljske krajine, kjer živi slovenska narodna skupnost in da je zato neobhodno, da dezelna uprava prav zaradi tega namenja večjo pozornost območju ob državni meji. (jk)

CVETLIČARSTVO / FIORITEC V SANREMU PRILOŽNOST ZA OBRAČUN

Edina ugodna gibanja v italijanskem cvetličarskem sektorju so izvozna

V Sanremu se je pred kratkim končal tradicionalni Fioritec, cvetlična manifestacija, ki po pomenu daleč presega ligurijske in državne meje, saj sodi Sanremo med svetovna središča gojenega cvetja. Poleg predstavitve novih priprav za gojitev cvetja, je bila osrednja tema letošnje prireditve posvečena vprašanju kvalifikacije ligurijskega cvetja s predstavitvijo zaščitnega znaka »Qualità Sanremo«. Pobuda ima propagandni značaj, saj so tudi za cvetico cvetlično industrijo, za razliko od prejšnjih let, nastopili casi boja za trzišče. Redni obiskovalci te prireditve so tudi tržaski cvetličarji.

Italijansko cvetličarstvo kljub upočasnitvi proizvodnje v prvih mesecih preteklega leta doživlja razmeroma ugodno obdobje. Po eni strani se je domače povpraševanje po cvetju umirilo, uvoz se je drastično zmanjšal, cene so na splošno ostale na lanskem ravni ali

se celo nekoliko znižale, medtem ko so se splošni proizvodni stroški povečali zaradi podražitev plinskega olja. Po drugi strani pa se je zaradi padca vrednosti lire znatno povečal izvoz in je italijansko cvetje na tujih trgih postalo bolj konkurenčno.

Na osnovi zbranih podatkov je v letu 1994 od skupnih 23 tisoč hektarjev cvetličnih površin 50 odstotkov odpadlo na rezano cvetje, 27 odst. na gojišča in na okrasne grmovnice ter 23 odst. na lončnice. V zadnjih starih letih je proizvodnja rezanega cvetja presežla 4,5 milijarde cvetov in 230 milijonov lončnic. Letna poraba na osebo, ki je leta 1990 znašala okrog 140 tisoč lir, se je v lanskem letu ustalila na 122 tisoč lirah, tako kot leta 1987. Poraba cvetja na osebo je v evropskih državah v istem časovnem loku nihala od najmanj 60 do največ 200 tisoč lir.

Vrednost izvoženega italijan-

skega cvetja je leta 1993 presežla 43,6 milijarde lir. Od te vsote je na rezano cvetje odpadlo 52 odst., 24 odst. na »žive« rože (lončnice in grmovnice) in enak odstotek na gojitveni material. Kar 45 odst. vsega izvoza je slo v Nemčijo, ki je od nekdanj največji odjemalec italijanskega cvetja, 13 odst. na Nizozemsko, 24 odst. pa v druge države. Uvoz cvetja v Italijo se je medtem zmanjšal za 11, 4 odstotka.

Omenjeno razvrednotenje lire in njen izstop iz evropskega denarnega sistema je izdatno spodbudil domačo proizvodnjo. Ocenjujejo, da se je povečala za 5 do 7 odstotkov pri rezanem cvetju in za 12 do 15 odstotkov pri lončnicah, največ pri cvetnih.

Kljub tem podatkom, pa so italijanska proizvodna cvetličarska podjetja v težavah zaradi razmeroma skromnih dohodkov, ki omejujejo možnost avtofinanci-

ranja. Proizvodna območja so namreč raztresena po vseh dezelah z majhnimi podjetji, ki si ne morejo omisliti tehnološko najmodernejših gojitvenih pripomočkov, primernih za podjetniško in marketinsko logiko. Na trgovsko učinkovitost podjetij vpliva negativno tudi velika razdrobljenost ponudbe glede na organizacijo distribucije pridelka. Del krivde za tak položaj pa pade tudi na neučinkovitost javnih ustanov, ki ne skrbijo dovolj za raziskovalno dejavnost, eksperimentiranje, tehnično svetovanje in drugo, da bi lahko zlasti manjša podjetja izkoristila najnovejšo tehnološko dosežke in izkušnje.

Prireditve, kakršne prirejajo v Sanremu, so prav zaradi tega dobrodošle tako v smislu seznanjanja pridelovalcev s tehnološkimi novostmi, kot s svojo promocijsko vlogo na domačih in predvsem tujih trziščih. (-en)

ARGENTINA / DVODNEVNI OBISK BRITANSKE PRINCESE

Princesa Diana je osvojila Argentince

70-letna mati žrtve v vojni za Falklande jo je ostro napadla

NOVICE

20 tisoč Moskovčanov brez telefona zaradi požara

MOSKVA - Vsaj 20 tisoč naročnikov je v Moskvi brez telefona zaradi požara, ki je pedsinočnim uničil več deset metrov telefonskih žic. Vest je včeraj objavila tiskovna agencija ITAR-TASS. Gasilci so ogenj pogasili v noči na soboto, delavcem telefonskega podjetja pa se ni uspelo popraviti škodo. Agencija ITAR-TASS ne pojasnjuje, zakaj in kako je izbruhnil požar. Navaja, da so telefonske zveze prekinjene v vsej mestni četrti Certanovo na jugu Moskve in da marsikje ni elektrike.

Naomi Campbell ima deformirane prste na nogi

LONDON - Slovita črnopolta manekenka Naomi Campbell ima deformirane prste na nogi, kar bi zahtevalo večkratni kirurški poseg. Ahilovo peto oziroma prst črne Venere so odkrili nekateri fotoreporterji, ki so jo ujeli v svoje kamere, ko si je med modno revijo sezula čevlji zato, da bi si olajšala bolečino. Neki ortoped, ki si je ogledal fotografije, je celo tvegala diagnozo: Naomi bi se morala čim prej operirati, kar bi ji onemoglo nastop na modnih revijah za šest mesecev.

BUENOS AIRES - Vojno za Falklandske ali Malvinske otoke je za hip zasenčil obisk britanske princese Diane v Argentini. Predvčerajšnjim je namreč 70-letna mati ene izmed žrtv vojne leta 1982, visoko gostjo opsovala. To se je zgodilo, ko je Diana zapuščala onkloško kliniko v Buenos Airesu v okviru svoje humanitarne dejavnosti. Starka jo je z drugimi radovedneži čakala pri vhodu.

Ko se je princesa prikazala, ji je zabrusila v obraz: »Hija de puta!«

(Kurbina hči!) Policaji so takoj prijeli ženico, ki pa je padla v nezavest. Diano dogodek vsaj na videz ni prizadel, saj je nadaljevala svoj obisk z nasmeškom na ustnicah.

Sicer pa so Argentinci dobro sprejeli Lady D. Tamkajšnji casopisi so ji posvetili veliko pozornost in jo prikazali v lepi luci. Diano je sprejel tudi argentinski predsednik republike Carlos Menem na zasebnem kosilu. Casopisi pišejo, da je Menem s tem zel Londonu posredovati željo, da bi nadaljeval pogajanja za diplomatsko pridobitev suverenosti nad Falklandi oziroma Malvinami, ki se jim Argentinci nočejo odpovedati.

Najbolj hudomušni vedo tudi povedati, da je med sprejemom prišlo do majhnega incidenta. Ko so se po kosilu postavili na stopnišču pred predsedniško palačo za sliko, je Menem namreč skušal Diano elegantno potisniti za stopničko nižje, da bi ublažil visinsko razliko (Menem je namreč majhen). Toda visokonoga princesa je mirno, a odločno vztrajala na svojem mestu.

Sicer pa je bil ves Dianin obisk v Argentini uspešen. Včeraj je v dobrodelne namene, na kateri je bila castna gostja, se je udeležilo izredno veliko ljudi, pa čeprav je vstopnica stala približno 700 tisoč lir, marsikdo pa sploh ni prišel na vrsto.

MOZAMBIK / POMANJKANJE

V Afriki se lasajo za vsako kapljo dragocene vode

Tudi največje reke na Črni celini imajo zelo malo vode

MAPUTO - Potovanje z motornim colnom po reki Incomati v Mozambiku bi bilo verjetno veliko prijetnejše, če bi reka imela kanček vode več. Tako pa mora kapitan od casa do casa ukazati osebam na krovu, naj skočijo v vodo in plovilo porinejo s pesčenih plitvin. Potniki morajo nato plavaje dohiteti coln in se zopet skobacati nanj - kar lahko seveda pokvari užitek izleta. Vrh tega je voda slana, saj je reka tako suha, da strugo preplavlja Indijski ocean.

Izlet z motornim colnom je za Mozambik velik problem, ki je odvisen od zemljepisne lege države. Mozambiška obala se razteza 2500 kilometrov med Tanzanijo na severu in Južno Afriko na jugu. Večina mozambiških rek se izliva v Indijski ocean, izvirajo pa v Južni Afriki, Zimbabveju in Svazilandu, vendar tudi te tri države krvavo potrebujejo vodo.

Vlada v Maputu se je že večkrat pritožila na račun južnoafriškega sedesa, češ da crpa prevelike količine vode, predvsem iz reke Incomati, ki je priteče v Mozambik samo curek. Pred nedavnim je s tem v zvezi mozambiški minister za zunanje zadeve Leonardo Simao izjavil, da ima reka Incomati vodo le dva meseca v letu, medtem ko je bila pred nekaj leti reka polna vsaj deset mesecev letno. »Razmere se slabsajo iz

dneva v dan. Celo v Zambezi, največji reki v državi, je malo vode,« je dejal Simao.

Južna Afrika se seveda izgovarja, da vzrok za pomanjkanje vode v Mozambiku ni južnoafriška poraba, pač pa suša, ki pesti celotno področje. Kljub temu mozambiške oblasti zahtevajo od južnoafriških, naj v Incomati pustijo vsaj dva kubična metra vode na sekundo. Poleg tega bi v Mozambiku zeleli napolniti rezervoar jezua Massingir v južni pokrajini Gaza, kar bi pomenilo, da bi morala Južna Afrika dovoliti, da priteče v Mozambik približno 300 milijonov kubičnih metrov vode z reko Elephants, ki je tudi skupna obema državama. Južna Afrika trdi, da je to nemogoče. Da bi skušali rešiti problem, sta obe državi ustanovili komisijo, ki bo preučila vprašanje Incomati.

Mozambik si zaradi vode ni navzkriž samo z Južno Afriko. Protestira namreč tudi zaradi načrtov Zimbabveja, ki za namakanje polj namerava preusmeriti kar 70 milijonov kubičnih metrov vode reke Pungue letno. Načrt bi seveda dramatično zmanjšal priliv vode iz Zimbabveja in hudo prizadel zlasti Beiro (drugo največje mesto v državi) oziroma okolje ob ustju reke Pungue, kjer goje rakce, ki so na prvem mestu mozambiške izvozne trgovine.

ŽENEVA / KONFERENCA O POSLEDICAH

Posledice nesreče v Černobilu še neznane

WHO hoče imeti jasen vpogled nad tragedijo

ŽENEVA - Pod pokroviteljstvom Svetovne zdravstvene organizacije je 700 izvedencev iz vsega sveta spregovorilo o posledicah černobilske tragedije. Skoraj deset let od najhujše mirnodobne jedrske katastrofe se vedno ni jasno, kakšne bodo dolgoročne posledice.

Trenutno je znano, da je katastrofa povzročila beg več kot 400 tisoč ljudi, da je bilo posredno prizadetih več milijonov ljudi v Ukrajini, Belorusiji in Rusiji. Kaksne in katere pa so posledice na okolju, na zdravju in psihologiji ljudi in njihovih potomcev, pa bodo skušali ugotoviti v Zenevi. O Černobilu je bilo

izrecenega in napisanega ogromno, a Svetovna zdravstvena ustanova hoče imeti jasen vpogled in zahteva točne številke ljudi, ki so umrli zaradi černobilskega radioaktivnega žarčenja.

So bodoče generacije ogrožene? Koliko casa se bo nadaljeval sedanj trend rasti raka na scitnici med otroki? Je se vedno nevarno ozemlje, ki ga je kontaminirala černobilska tragedija?

Glede zadnjega vprašanja švicarski izvedenec Michel Fernex ni v dvomih: »Radioaktivni cezij, ki ga je zemlja vsrkala, se sedaj počasi vrača na površje in prehaja v prehransko verigo, kar bo imelo po-

sledice tudi za cloveški organizem.«

Po njegovem so vode Dnjepra še vedno radioaktivne, z njimi pa namakajo polja v južni Ukrajini, tako da so posledice nepredvidljive, a vsekakor eksplozivne.

Po ugotovitvah profesorja Erica Voicea pa je položaj se vedno dramatičen. Seveda ni statističnih podatkov o rojstvu pohabljenih in prizadetih otrok, a ker se to dogaja s teleti in prasici, je treba ta problem skrbno preučiti. Za sedaj je iz statistik jasno samo, da je na prizadetem območju padla nataliteta, in to ne samo zaradi sterilnosti, ki jo je povzročilo černobilsko žarčenje.

NEMČIJA / RAZKRITJE DNEVNIKA EXPRESS

Kancler Helmut Kohl naj bi tehtal 177 kg

BONN - Nemski kancler Helmut Kohl tehta 177 kilogramov. Tako piše ljudski dnevnik Express iz Kölna v svoji včerajšnji številki.

Vest je objavil celo na prvem mestu na prvi strani pod naslovom: »177 kil! Na pomoč, Kohl tehta vse več!« V članku med drugim zatrjuje, da naj bi kancler tvegaj srčni infarkt.

Resnici na ljubo Express ni prvi nemški dnevnik, ki je objavil vest o Kohlvi teži. Prehitela sta ga Meinzer Rhein-Zeitung in Süddeutsche Zeitung, toda oba z veliko manjšim poudarkom.

Ne gre za tako obrobno stvar, saj Kohlvi kilogrami v nemških casnikarskih krogih že dalj casa veljajo za pravo državno tajnost. Zdi se, da je vir informacije klinični list, ki so ga izpolnili v bolnišnici, v kateri so nemškega kanclerja pred nedavnim zdravili na prostati.

Zabeležiti pa tudi moramo, da je kanclerjev glasnik včeraj odločno demantiral vest o 177 kilogramih. Slo naj bi za absolutno pretiravanje. Kohl je star 63 let, visok pa 1,93 metra.

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Kvarkov svet: Lovci samotarji
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La Banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Aktualna odd. Zelena linija (S. Vannucci)
10.45	Maša
11.45	Nabožna odd. Sedmi dan, papežev Angelus
12.20	Aktualno: Zelena linija v živo iz narave
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodi Mara Venier), vmes sportni oddaji (15.20) Cambio di campo, (16.20) Solo per i finali
18.00	Dnevnik
18.10	Nogomet: 90. minuta
19.00	Variete: Domenica in
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	Glasbeni variete: 38. Zecchino d'oro - Zlati cekin (vodi Cino Tortorella)
22.45	Dnevnik 1
22.50	Glasba: Stelle domani 1995-Tekmovanje Città di Rieti
0.00	Dnevnik 1, zapisnik, horoskop in vreme
0.30	Film: Conto alla rovescia (krim., Fr. '71)

RAI 2

6.55	Variete: Jutro v družini, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30 in 10.00) dnevnik
10.05	Variete za najmlajše
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen San Diego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: Opoldne v družini (vodi M. Giletti)
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, 13.30 Telecamere, vremenska napoved
14.05	Aktualna odd.: Dalle parole ai fatti - Srečanja s...
14.10	Nan.: Star Trek
15.50	Disneyeve risanke
16.40	Nan.: Quell'uragano di papà
17.15	Film: Incredibile viaggio verso l'ignoto (fant., ZDA '75, i. E. Albert)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
19.50	Sport: Domenica sprint
20.30	Večerni dnevnik
20.50	Film: Per cause naturali (dram., ZDA '93, i. A. MacGraw, L. Puri)
22.30	Potrebujem te
23.30	Dnevnik in vreme
23.35	Zidovska kultura
0.05	TGR Sredozemlje

RAI 3

6.30	Variete: Fuori orario
7.15	SP v moski odbojki: Italia-Holandska
9.45	Dok.: Ali sul Green
10.00	Nan.: Vita da strega, 10.25 Un nonno, quattro nipoti e un cane
11.55	Film: Cadaveri e compari (kom., ZDA '86)
13.25	Sport: Quelli che aspettano...
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che il calcio..., 16.30 Stadio sprint
17.25	SP v smucanju
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti, 19.45 Sport
20.00	Variete: BlobCartoon
20.35	Sportna nedelja
20.50	SP v smucanju
22.00	Dnevnik, deželne vesti
22.15	Sport: Sportna nedelja
22.40	Variete: Producer -Velika igra kinematografije
0.25	Dnevnik in vreme
0.35	Ponedeljkov proces
1.35	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.00	Film: Il monte di Venere (kom., ZDA '63)
7.30	Nan.: La donna bionica, 8.30 Druzina Bradford, 9.30 Teleprodaja, 10.00 Una donna in carriera
10.30	Variete: Stelle della moda, 11.30 dnevnik Tg 4
11.35	Film: Champagne in paradiso (kom., It. '83)
13.30	Dnevnik
14.00	Medicine a confronto
16.00	Film: Dopo lo shock (dram., ZDA '90)
18.00	Nan.: Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Due sconosciuti, un destino (dram., ZDA '92, i. Michelle Pfeiffer, D., Haysbert)
22.35	Film: Spara che ti passa (dram., Sp. '93, i. F. Neri, A. Banderas), vmes (23.30) dnevnik
1.00	Pregled tiska

CANALE 5

6.00	Na prvi strani, vreme
9.00	Nabožna oddaja
9.45	Aktualno: Antepima
10.05	Dok.: La compagnia dei viaggiatori
12.00	Glasba: Lestvica LP (vodi G. Scotti, M. Colombari)
13.00	Popoldanski dnevnik
13.30	Variete: Buona domenica (vodijo L. Cuccarini, M. Ferrini, M. Merlini)
18.10	Nan.: Norma e Felice (i. G. Bramieri, F. Valeri)
18.40	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Variete: La sai l'ultima? (vodi G. Scotti)
22.40	Aktualno: Target, 23.10 Nonsolomoda
23.40	Film: Femmina folle (dram., ZDA '45, i. Gene Tierney, C. Wilde, Jeanne Crain), vmes (0.30) dnevnik
2.05	Film

ITALIA 1

6.30	Otroski variete, vmes risanke in nanizanke
9.55	Variete: Giochi sull'aia
11.30	Nan.: T and T
12.25	Odpri studio
12.45	Sport: Vodic nogometnega prvenstva, 13.15 Mai dire gol
14.15	Nan.: Lucky Luke
16.00	Film: Piedone d'Egitto (pust., It. '80)
18.00	Nan.: Tarzan
18.30	Odpri studio, vreme
18.55	Nan.: Magnum P.I.
20.00	Nan.: Il principe di Bel Air
20.30	Film: La scorta (dram., It. '93, r. R. Tognazzi, i. E. Lo Verso, C. Amedola)
22.30	Sportna odd.: Pressing (vodi R. Vianello)
0.00	Sport: Mai dire gol
0.15	Italija 1 sport
1.20	Film: Alien (fant., VB '79, r. Ridley Scott)

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.35	Nad.: Legenda E. Flynna
21.25	Nan.: Evening shade
22.00	Telequattroport

MONTECARLO

14.00	18.45, 21.00, 22.45 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: I quattro cavalieri dell'apocalisse (ZDA '62)
17.20	20.30 SP v smucanju
20.20	Sport: Goalgoal
23.30	Film: Il prestanome

RAI 3
slovenski
program

20.25	Risanka: Pikijeve dogodivščine
20.30	Dnevnik
20.50	Slovenski film: Nasvidenje v naslednji vojni (Režija Zivojin Pavlovic)

BORIS 5.
popravila TV - VCR
antene - SAT
Ul. Biancospino 22/2
OPČINE
Telefon: (040) 214867 - 214871

SLOVENIJA 1

08.55	Ziv, zav, ponovitev
09.40	Cebelica Maja
10.05	Samo za punce, ponovitev 6. dela kanadske nanizanke
10.35	Junaki petega razreda, pon. 3. dela mladinskega filma
11.10	Grace na udaru, ponovitev 12. dela nanizanke
11.35	Obzorja duha
12.05	Opazujmo naravo, 4. del kanadske poljudnoznanstvene serije
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Poročila
13.05	Karaoke, razvedrilna oddaja TV Koper
13.55	Za TV kamero
14.45	Policisti s srcem, 16. del
15.30	Stanovanjska stiska, nemski film
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače
18.50	Hugo - tv igrice
19.05	Risanka
19.17	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Klic dobrote, prenos
21.35	Antologija skupine The Beatles, dok. oddaja
22.40	TV dnevnik 3, vreme
23.00	Sova
23.00	Črni krog, 4. del serije
00.00	Hobotnica, 20. del serije

SLOVENIJA 2

08.00	Dvanajst slovenskih plesov
08.30	Ljudskega plesa
09.15	Planet Sport
09.15	V vrtincu
10.00	Lahkih nog naokrog
10.45	Koncert orkestra NHK Tokio, 1. del
11.15	Nepomembna afera
12.00	Hipnotični svet Paula McKenne, angleski sov
12.55	Euronews
14.55	Evropa pomaga otrokom
16.25	Sportna nedelja
19.30	TV dnevnik
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Fant s kroglo, dok. film
20.25	SP v alpskem smucanju
21.50	Biblija, 37. oddaja
22.20	Slavnostni koncert ob 15-letnici delovanja CD
23.25	Sportni pregled

KANAL A

09.00	Kalicopko
10.00	Muppet Show, 12. del
12.05	Epikurejske zgodbe, oddaja o slovenskih gostilnah
12.20	Zametne vrtnice, cesticke
16.50	Spot tedna
17.30	Disney vam predstavlja: Mala morskca derklica
18.00	Rakun Ringo na potepu, ameriska risanka, 1974
19.05	Generacija transformerjev II
19.30	Apollo 13, pon.
20.00	Vreme
20.05	Klic divjine, 10. del
20.55	Kino, kino
21.30	Jeleni z zahoda, 4. del
22.25	Konec tedna s Kate, pon.

Koper

16.00	Euronews
16.30	Dokumentarna oddaja
17.00	Sredozemlje
17.30	Vesolje je...
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo nase stezice
18.40	Korenine slovenske lipe
19.00	Vsedanes
19.30	Odpri strani, oddajo pripravlja Rosanna Giuricin
	Euronews
20.00	Istra in...
20.30	Globus
21.00	Sportni dnevnik
22.00	Vsedanes -TV Dnevnik
22.15	Vzporedna življenja
23.15	Achtung baby! - oddaja o kulturi

Avstrija 1

06.00	Ebba in Didrik
09.40	Duck Tales
11.00	Peter in volk, risanka
11.30	Bugs Bunny
12.00	UP, mladinska oddaja
12.55	Dvojčka, pon. ameriske komedije, 1988
14.35	Debeluh v Ameriki, koprodukcijska akcijska komedija, 1971
16.00	Sport
17.30	Srečni otroci, so otroci, ki jim v oddaji uresničijo največje zele
18.00	Alpsko smučanje, Svetovno pokal, slalom (Z), ali slalom (M), 1. tek
18.30	Srček
19.00	Korak za korakom: Vse najboljše za rojstni dan, Dana
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Moj dedek je najboljši, avstrijska TV komedija, 1995
21.55	K stvari
23.10	Cas v sliki
23.15	Vizije
23.20	Media Magica, 1. del dokumentarne oddaje o filmski govorici
00.45	Agonija, sovjetski film, 1974/81
	Režija: Elem Klimov
	Rusija leta 1916 pred revolucijo. Car Nikolaj II. je cisto pod vplivom svojih dvornih ljubljencev. Menih in padar Rasputin si na dvoru pridobi ugled in moc...
03.05	Zasebne preiskave, pon. ameriske akcijske kriminalke, 1987
04.30	Mesto deckov, ameriski film, 1937

Avstrija 2

09.05	Krokar, ameriski film, 1962
10.30	Kultura
11.00	Pogovor z novinarji
12.00	Porocila iz parlamenta
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.05	Tednik
13.30	Dober dan, Koroska
14.00	Pogledi od strani
14.30	Prelomnice zgodovine, 8. del
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v casu
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Izgubljeni v sneznem mezeu, am. TV film
21.45	Cas v sliki
21.55	Kraj zločina: Gospa Bu se smeji
23.20	Quillerjevo poročilo, britanska shriljivka, 1966
01.00	Pogledi od strani
01.10	Kultura

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Sledi čas; 10.05 Kviz: Quo vadis; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in smrti-nice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrzanja kronika; 7.25 Zvezdni pregled, bioreme; 8.50 Kulturne prireditve; 9.35 Popevki tedna; 10.00 Stergo ergo; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 11.45 Gori. Doll. Naokoli; 13.00 Sportno popoldne z aktualnimi informacijami; 15.00 Morda niste vedeli; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Rock underground, vmes Zrcalo dneva, vreme.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Evangelizirano bogoslužje; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Zabavna igra; 14.35 Opere; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.15 Najboljši ameriški orkestri; 22.05 Sodobni literarni portret; 22.30 Orgelskaglasba; 23.55 Očrnični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 96,4 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, vreme; 8.20 Noč in dan - OKC obveščajo; 8.50 Zvočna reklama za Nedelo; 9.00 Poti do zdravja; 9.15 Od zrna do klasa - Kmetijski nasveti; 9.45 Po domače; 10.10, 10.45, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 10.40 Power play; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedeljsko šprtno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Du, jest? (pon.); 18.00 Koncert; 19.30 Večer večnozele-nih M. Vala; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Iz diskoteke RK; 24.00 Nočni pr. RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo

per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Sportna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Količopkova družina; 9.00 BIM!; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 11.00 Duhovna misel; 12.00 BBC novice; 13.00 Reportaža; 14.00 MTV Slov. glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Mojstri kuhanja; 11.00 Po domače; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrti-nice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, dalec, visoko; 18.20 Nagradni kviz Kina Kranj; 19.30 Večerni pr..

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrti-nice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

0.00 Robokloaka; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Jz, ti, me, mi; 17.00 Politicna kultura in poskus analize; 19.00 TB: Red Hot Chili Peppers; 20.00 R. Visker: Michel Foucault - Genealogija kot kritika; 21.00 Oldies Goldies; 23.00 Koncert: Bob Ostertag - Say no more in Person.

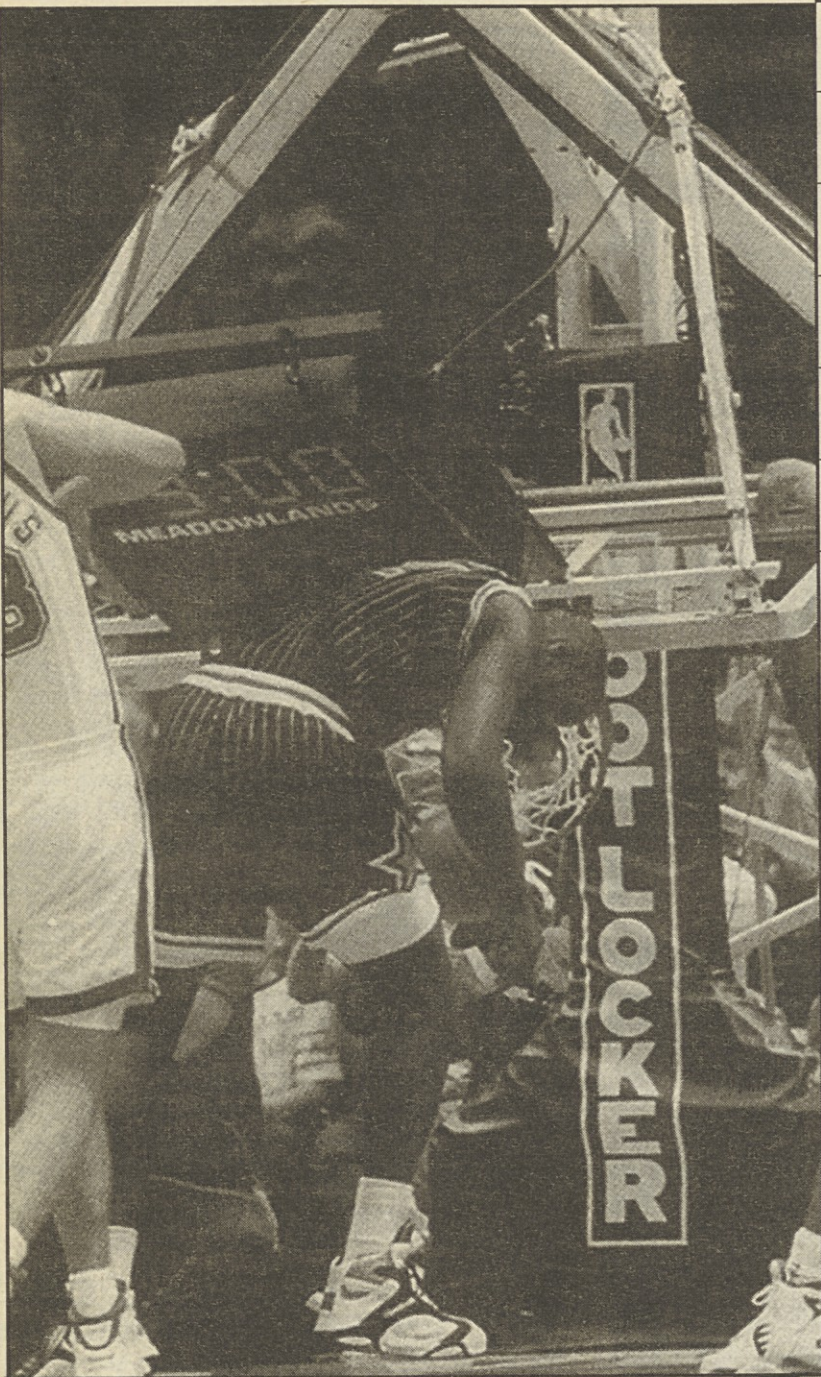
Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Marco Polo (r. M. Prepeluh, 5.); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Kralj Matjaž (D. Gorup, r. A. Rustja, 2.); 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Potpuri; 15.30 Sport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prirediteljev, nato Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

7.15, 12.15, 18.15 Krajevna poročila; 11.30, 15.10, 17.10 Poročila; 10.30 Jutrzanji val.

Radio Koroška

	avtor: SIMON LENARCIČ	NEKD. FRANCOSKI ALPSKI SMUČAR	VELIK ZALIV NA SEVERU AFRIKE	MIHOVO ?	JAVOROVICA GORJANCI	?	ZENEVSKO JEZERO	JAKOBOV BRAT DVOJCEK V BIBLIJI	VEČJE SAHOVSKO TEKMOVANJE	ELEMENT	VELIK GORSKI VRH	SL. PISAT. (JANEZ. BOBRI)	DEL KOLESAR. DIRKE
	MILAN VIDMAR			SUSPICIJA	IGRALKA SAVINA								
	MESTO OB REKI ESINO V ITALIJI				?								
	MESTO V TRANSIL- VANIJU V ROMUNJI				IGRALEC SHARIF					JEZIK CRNCEV BANTU			
	LJUDSTVO V RUANDI IN BURUN- DIJU				POHOTEN GOZD. DUH RADKO POLIC					STADION V BUDIMPEŠTI NOGOMET. HALILOVIČ			
	EDVARD KARDELJ			HODNIK	EVROPSKI VELETOK			SLIKARKA KOBILCA MESTO OB CRN. MORJU					
	RAZTOPINA SMOLE V TOPILU				?		NAPLACILO BODEČ PLEVEL				UGO TOGNAZZI	SVED. ALPSKA SMUČARKA	ZBIRKA STAROPER- ZUSKIH MITOV
	GL. MESTO SOSEDA ARGENTINE								TROBLJA TRPEZNA POLSTENA TKANINA				
	GOROVJE V BOLGARIJU				IZOLACIJA PRAPREBIV. APENIN. POLOTOKA								
	?										RENIJ ERIK LINDEGREN		
	IGRALKA RINA				PRIP. LJUD. NA KRIMU SOSEDNJI CRKI					FILOZOFSKI POJEM GERMANSKI BOG, WODAN			
	ZOBATI KIT ENOROZEC						EDGAR ? POE	KAMNITO ORODJE PRALJUDI					
	NEKD. NEMSKA TOVARNA AVTOMOBIL	URADNO IME INDIJE	PRITOK RENA V SVICI	KOST POD- LAHTNICA				NINA DUMBADZE NEDE- LAVNOST			LANTAN POGLED V PRE- TEKLOST		
				TUJA IN NASA CRKA	DEKLE NA POZIV PREB. UZ- BEKISTANA								LUKA V SIRIJI, AL LADHI- QIYAH
	METALURŠKA PEČ ZA PRIDOBIV. JEKLA	JEGULJA	DVOZIVKA	MESTO NA SEVERU FRANCJE	VZTRAJANJE	NEKD. SPANSKI PREMIER KOBALT		PISEC FLEMING PUC			AMERISKA LETALSKA DRUŽBA		
	STROK. ZA KMETIJSTVO ?												
	ZAFRAN					PISA- TELJICA			KONICA	DROBEN TROS BAKHOVA PALICA			
	ODLOČENE LUSCINE ZITNIH ZRN					SOLMIZAC. ZLOG KAREL ERBEN		DETEKTIV AGATHE CHRISTIE TISINA			DUH, BISTRIC ?		
	RAZLIČNI CRKI		OBL. MAKED. IMENA ATANAS OBRI				LEPOTNA KRALJICA KAD		DELCI RAZPADLIH KAMNIN GR. BOGINJA		OSKRBA BOLNIKA		
	MARIJINA MATI V BIBLIJI			REDKA KOVINA (Yb)				POLJ. GO- ROVJE (orig.) SPANSKI NOG. KLUB			IVAN KRISTAN BORISAV (krajše)		ANTICNO RACUNALO
	PODZEMNI HODNIK			TUJA IN NASA CRKA PLOD		ZVISANA NOTA E	NAJV. GORA TURCIJE REKA V ROMUNJI			PRIPADNIK NARODA NA BALKANU STEVENS		ZMIKAVT OBL. ANG. IMENA LEONARD	
	SUROVINA ZA KRUH				ZLAHTNI PLIN			SAMOJED			PREPROSTO LESENO BIVALISČE		
	GL. MESTO GANE				TARCA						GL. MESTO ARMENIJE		
	DOLG - LETALSKI NAPAD										NEKD. JAPONSKI PREMIER (KAKUEI)		

Gesla prejšnje nedeljske križanke

Boris Jelcin, Bill Clinton, Jacques Chirac, Helmut Kohl, politika, zdravica, srečanje

Rešitev prejšnje nedeljske križanke

ROSS, OKRASEK, IREC, LUMBAGO, SOLINAR, OVES, AA, IA, ART, BORIS JELCIN, BILL CLINTON, CR, SIO, OONA, ASEAN, ON, HUS, TO, GL, KE, IKS, HAJDOŠAN, ATELEKTAZA, KADUNA, OP, POLITIKA, ELA, JACQUES CHIRAC, HELA, IHAN, RR, APA, PASTERIZACIJA, DANE, RON, ARIEL, CARINARNICA, AHAZ, ATOM, IRINA, DAJAKI, KONDOM, ULJ, CEHA, TA, AŽ, STARR, OSTIA, AKOV, INK, ASAM, RAKE, SREČANJE, VOLILO, TROP, EA, REAL, FELICIA, HERAKLION, ISSA, ERIC, ANGLIJA, ELLE, CENT, SAVA, SAM, SAS, NIAS, ATA

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

SNG LJUBLJANA Erjavčeva 1
Veliki oder
Ivan Cankar: **HLAPCI**.
Sreda, 29. novembra, ob 19.30.
Abonma **DIJASKI 7 VECERNI** in **IZVEN (KONTO)**. **RAZPRODANO!**
Petek, 1. decembra, ob 19.30.
Abonma **STUDENTSKI DRUGI** in **IZVEN (KONTO)**.
Mala drama
Sreda, 29. novembra, ob 20. uri:
A. Nicolaj: **PRVA KLASA**. **IZVEN**.
Levi oder
Jutri, 27. in torek, 28. novembra, ob 22. uri: E. Ionesco: **INSTRUKCIJA**. **IZVEN (KONTO)**

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, **Krekov trg 2**
Veliki oder

Cetrtek, 30. novembra, ob 19.30:
E. Umek: **CAPEK IN KLARA**.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO, **Čopova 14**

J. Bricaire: **DOHODNINA**.
Jutri, 27. novembra, ob 19.30.
Za abonma M in **IZVEN**.

Torek, 28. novembra, ob 19.30.
Za abonma **STUDENTSKI A** in **IZVEN**.

E. Flisar: **IZTROHNJENO SRCE**.
Sreda, 29. novembra, ob 19.30.
Za abonma E in **IZVEN**.

Cetrtek, 30. novembra, ob 19.30.
Za abonma **CETRTEK** in **IZVEN**.

Mala scena MGI

Danes, 26. novembra, ob 20. uri:
P. Turrini: **KRCMARICA**. Gledališče **ZA-TO** Ptuj. Za **IZVEN**.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE NOVA GORICA

Antoine de Saint-Exupery: **MALI PRINC**. Gostovanje v Izoli.

Jutri, 27. novembra, ob 17. uri.
Torek, 28. novembra, ob 9.30. in 11.30.

Sreda, 29. novembra, ob 20. uri: E. Ionesco: **PLESASTA PEVKA**. Gostovanje v Tolminu.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE, **Štandrov trg 5**

Michael Ende, Janez Vencelj:
CAROBNI NAPOJ ali
SATANARHEOLAŽGENIALKOPEKLENSKI PUNC ZELJA

Danes, 26. novembra, ob 16. uri.

Sreda, 29. novembra, ob 11. uri, za abonma **CEBELICA 1**, ob 15.30, za abonma **5 SOLSKI** in **IZVEN**.

SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA, **Župančičeva 1**

Adolphe Adam: **GISELLE**.
PREMIERA 30. novembra, ob 20. uri.

PRVA IZVEDBA V SLOVENIJI
Gian Carlo Menotti: **KONZUL**.

Ponovitve: 5. decembra - red torek, 13. decembra - red sreda (ob 19.30).

KUD FRANCE PREŠEREN, **Karunova 14, Ljubljana**

Danes, 26. novembra, ob 19. in 21. uri:
KACE. Avtorski projekt Lidije Bernik.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR, **Rotovski trg 2**

Danes, 26. novembra, ob 11. uri: Jan Malik:
ZOGICA MAROGICA. Za otroke od 3. leta naprej.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, **Krekov trg 2, Ljubljana**

Danes, 26. novembra, ob 16. uri: B. Minoli: **VLINCEK Z LUNE**. Igra za otroke od 5. leta naprej. **IZVEN**.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, **Glavni trg 6**

Ray Cooney: **TO IMAMO V DRUŽINI**.

Cetrtek, 30. novembra, ob 19.30,
za **IZVEN** in **KONTO**. **RAZPRODANO!**

GLASBA

SLOVENIJA

CANKARJEV DOM, **Prešernova 10**

Torek, 28., in sreda, 29. novembra, ob 19.30: Prisli so muzikanti. **VLADO KRESLIN** z gosti. Istrski muzikanti, Beltinska banda, Mali bogovi. **RAZPRODANO!**

KLUB K4, **Kersnikova 4, Ljubljana**

Jutri, 27. novembra, ob 21. uri: **ADI SMOLAR**: Ena žena in dvajset ljubic.

ILIRSKA BISTRICA, **Klub MKNŽ, Bazoviška 26**

Petek, 1. decembra: **ANTI - AIDS PUNK - HC - FESTIVAL**.
Nastopajo: **FAK OF BOLAN**, Pula;-
FIRST CAUSE, Koper; **ANTITUDE**, Po-
zega; **DARK BUSTERS**, Pula.

SLOVENSKA FILHARMONIJA, **Kongresni trg 10, Ljubljana**

Jutri, 27. novembra, ob 19.30 v Mali dvorani Slovenske filharmonije: Akademija za glasbo prireja **KOMORNI KONCERT**, na katerem bodo skladbe za flavto in kitaro izvajali Matej Grahek, flavta in Eva Hren, kitar, ter flavtistka Ana Kavčič. Pri klavirju bo Vlasta Doležal-Rus. Program: Giuliani, Ibert, Chopin, Messiaen, Gajdargić, Kuhlau.

HIT HOTEL CASINO PERLA, **Kidričeva 7, Nova Gorica**

Sreda, 29. in četrtek 30. novembra ob 22. in 24. uri: Francoska varietejska

skupina **DOLLY DOLLIES**.

Cetrtek, 30. novembra, ob 23.30 v Captain Hooks Clubu: Disco dance večer. Nastopila bo italijanska pevka **ALEXIA**.

Klemen Ramovs: kljunasta flavta, Richard Campbell (London): violoncelo, Shalev Ad-El: cembalo.

Program: Arcangelo Corelli, Sonate opr. V, 1-6 za kljunasto flavto in basso continuo.

CERKEV DEVICE MARIJE VNEBOVZETE **Spodnja Idrija**

Nedelja, 3. decembra, ob 19. uri:
RAMOVŠ CONSORT.
Zasedba:

RAZSTAVE

SLOVENIJA

CANKARJEV DOM, **Prešernova 10**

V galeriji CD poteka 2. **SLOVENSKI BIENALE ILUSTRACIJE**.

MODERNA GALERIJA, **Tomišičeva 14**

V galeriji je na ogled retrospektivna razstava enega najizvirnejših slovenskih likovnih ustvarjalcev tega stoletja, Franceta Kralja. Razstava bo na ogled do 3. decembra.

Danes, 26. novembra, ob 11. uri: Moderna galerija vabi na javno vodstvo po retrospektivni razstavi Franceta Kralja. Vodila bo kustosinja Moderne galerije Breda Ilich Klancnik.

V spodnjih prostorih Moderne galerije razstavlja Antony Caro, Kaskade. Razstava bo na ogled do 12. decembra.

OBALNE GALERIJE PIRAN

Od 24. do 26. novembra: **PIRANSKI ARHITEKTURNI DNEVI 95**. Tema letosnjega seminarja je Arhitektura skozi medije.

GALERIJA ŠOU, KAPELICA, **Kersnikova 4, Ljubljana**

V galeriji je do 16. decembra na ogled razstava Damijana Kracine z naslovom **TV**.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, **Celovška 23, Ljubljana**

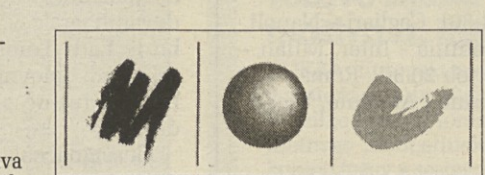
V muzeju je do 14. januarja na ogled mednarodna razstava **VSE O SRCU**.

JAKOPIČEVA GALERIJA, **Slovenska 7, Ljubljana**

V galeriji je do 6. decembra na ogled razstava Oddelka za oblikovanje **ALU** v Ljubljani.

MESTNA GALERIJA LJUBLJANA,

Mestni trg 5

V galeriji je do 14. decembra na ogled razstava **SEST FRANCOSKIH SLIKARJEV**.

VISCONTI FINE ART KOLIZEJ, **Gospodsvetska 13**

V galeriji je na ogled razstava **GRAFICNA MAPA TORONTA** skupine **IRWIN**.

KUD FRANCE PREŠEREN, **Karunova 14, Ljubljana**

V galeriji je do 28. novembra na ogled razstava Silvana Omerzuja **ANGELI**.

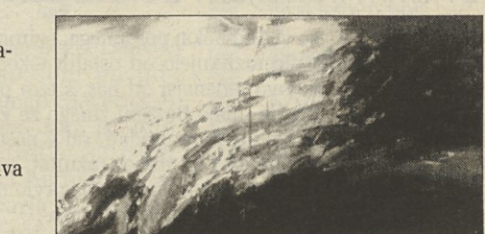
GALERIJA ŠKUC, **Stari trg 21, Ljubljana**

Maja Licul: **VIKEND PRALNICA SLIK**.

Danes, 26. novembra, od 12. do 18. ure

GALERIJA ZDSLU, **Komenskega 8, Ljubljana**

V galeriji je do 5. decembra na ogled razstava slik in grafik **Zvesta Apollonia** iz Portoroža (foto).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom: V petek, 1.12., ob 20.30 (red A) premiera farse Georgeja Taborija »Mein Kampf«. Režija Boris Kobal.
Ponovitve: v soboto, 2.12, ob 20.30 (red B), v nedeljo, 3.12, ob 16. uri (red C), v torek, 5.12, ob 16. uri (red H), v sredo, 6.12., ob 20.30 (red D), v četrtek, 7.12, ob 20.30 (red E).
Gledališče Verdi - Dvorana Tripčevih
Jesenska simfončna sezona 1995
Danes, 26. t.m., ob 18. uri (red B) - Koncert pod vodstvom Gianandrea Cavazzenija. Solisti Denis Mazzola Cavazzeni in Milena Rudiferia, Wonjun Lee. Na programu Mozartove skladbe. Pri blagajni dvorane Tripčevih lahko do 2.12. podpišete novi abonma.
Gledališče Rossetti
Danes, 26. t. m., ob 16.00 (red prva nedelja) bo Stalno gledališče FJK uprizorilo Svevovo

»L'avventura di Maria«. Režija Nanni Garella. Nastopata Gabriele Ferzetti in Patrizia Zappa Mulas. Predstava v abonmaju: odrezek 1. Od 5. decembra dalje bo Teatro Stabile iz Veneta uprizorilo delo Furia Bordona »Le ultime lune«; režija Giulio Bosetti. Nastopa Marcello Mastroianni. V abonmaju odrezek st. 4-rumen. Za abonente popust.
Gledališče Cristallo - La Contrada
Danes, 26. t. m., ob 16.30 »Corpse! Commedia con cadaveri«. Režija Augusto Zucchi. Igrajo Paolo Ferrari, Giancarlo Zanetti in Aurora Trampus.
Danes, 26.t.m., ob 11.00 bo v okviru ciklusa »Povem ti pravljico« bo na sporedu »Poljska in mestna mis« z Stefanom Galantejem in Gualtierom Giorginijem.
Gledališče pri Sv.Ivanu (Ul. S. Cilino 101)
Danes, 26. t.m., ob 17.30 - C. Goldoni »Il vero amico«.

KOROŠKA

CELOVEC
Sejmišče-Hala 5 - V torek, 28. t.m., ob 19.00 - Okrogla miza na temo »Meje in njihovo premagovanje-izziv za prihodnost«.
Univerza-Mreža za interkulturni razvoj - V sredo, 29. t.m., ob 14.00 - Otvoritev tridnevne prireditve »Interkulturni projekti-Ukrepi za usvajanje zaupanja kot osnova za sožitje«.
TINJE
Dom prosvete Sodalitas: V torek, 28. t.m., ob

19.30 - Okrogla miza na temo »JE Krško«. V torek, 14.12.95, ob 19.30 okrogla miza na temo »Avstrija-Slovenija: sosedstvo z velikim gospodarskim potencialom«.

VELIKOVEC
Mestna hiša -Neue Burg: Danes, 26. t.m., ob 14.30 - Osrednji koncert »Od Korotana do Jadrana« antifasistične in narodne pesmi.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

sto let
1895
1995
film

Jutri, 27. novembra, ob 20. uri:
Atlantida (LAtlantide), Francija 1932.
Režija Georg Wilhelm Pabst.
Mojstrovine francoskega filma iz arhiva CNC. **KINOTEKA**.

Jutri, 27., torek, 28., sreda, 29. in četrtek 30. novembra:
Filmski potep obišče Kinoteko.
Ameriški grafiči, režija George Lucas.
Taksist, režija Martin Scorsese.
Lasje, režija Milos Forman.
Thelma in Louise, režija Ridley Scott.
3. decembra, ob 20. uri:
Polnočni plesalci
(Sibak - Midnight Dancers),
Filipini, 1994, režija Mel Chonglo.
Zacetak 11. dnevo gay in lezbicnega filma. **KINOTEKA**.

Kot vsako leto tudi letos Centralno Evropska Univerza razpisuje stipendije za podiplomski studij naslednjih smeri: ekonomije, ved o okolju, zgodovine, prava, srednjeveških studijev, političnih ved, mednarodnih odnosov, sociologije.
Program Centralno Evropske Univerze ter postopek za pridobitev stipendij bo v sodelovanju z Open Society Institute Slovenia, Zavodom za odprto družbo Slovenija predstavil g. John Fells (z oddelka sociologije CEU) na informativnem dnevu v torek, 28. novembra, ob 11. uri v predavalnici Fakultete za družbene vede.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Gledališče Rossetti
V fojerju gledališča si sledijo srečanja v okviru predstave »L'avventura di Maria«. V torek, 28. t.m., ob 18.00 bo na sporedu drugo srečanje s

prof. Silvo Monti. Zadnje srečanje se bo vršilo 1. decembra v kinodvorani Nazionale, kjer bodo predvajali M. Antonionijev film »L'avventura« z G.Ferzettijem in M. Vitti. Ob koncu srečanje z G. Ferzettijem. Vstop prost.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Galerija Cartesius: na ogled je razstava Lojzeta Spacala.
Studio PHI (Ul. S. Michele 8/19)
Se danes, 26. t. m., je na ogled razstava slikarja Giacoma Cirami »Cudoviti Kras«. **Galerija Art Light Hall**: do 3.12. razstavlja tržaška slikarka Serena Bellini.
Galerija Rettori Tribbio 2: na ogled je razstava Irene Ravalica.
Miramarski park- Konjusnica: do 7.1.1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin antične Eble.
Postna palaca (Trg Vittorio Veneto): do 7.12 bo na ogled razstava »Trst, mesto v kinu: 1896-1929«.
KRIZ - V fojerju Sirkovega doma se danes, 26. t. m. je na ogled razstava o ribistvu. Urnik: 10-13.
OPČINE - SKD Tabor: v Prosvetnem domu bodo v torek, 28. t. m., ob 20. uri otvorili razstavo Demetrija Čeja.
GORICA
Kulturni dom: do 30. t.m. je na ogled razsta-

va podvodnega fotografa Smiljana Zavrtanika iz Nove Gorice.
V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coroninjevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.
Katoliška knjigarna: Do 5.12. je na ogled razstava slikarja Borisa Zuliana.
STANJEL - **Galerija Lojzeta Spacala** je odprta od delavnikov 14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10-12, 14-19.
PASSARIANO
V Vili Manin bo do 10.12 odprta razstava o Pier Paolu Pasoliniju.

KOROŠKA

CELOVEC
Galerija Freund: razstavlja Inge Vevre.
Galerija Ars temporis: razstavljata Jaroslava Kralika in Elizabeta Gross.

GLASBA

FJK

TRST

Kulturni dom
Danes, 26. t. m., ob 16.00 - koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov ob 30-letnici zborovske revije.
Koncertna sezona Glasbene Matice 1995/96
12. decembra bo v Kulturnem domu nastopil Godalni kvartet Glasbene matice.

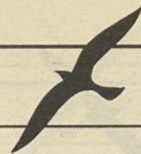
Gledališče Rossetti
Trzasko koncertno društvo
V ponedeljek, 4.12., ob 20.30 koncert celista M. Maisky in pianista D. Hovora. Na programu Schubert, Schumann, Rachmaninov, Sostakovic.

Gledališče Miela
Danes, 26. t. m., ob 11. uri koncert posvečen Ludwigu van Beethovnu. Nastopil bo pianist Filippo Gamba. V torek, 28. in v sredo, 29. t.m., ob 21.00 bo v okviru »Trieste contemporanea« na sporedu koncert klarinetista Giore Feidmana ob spremljavi Anthonyja. Falange (kontrabas) in Josepha Francisa Basarja (kitara)
V torek, 5.12., ob 20.30 prireja Združenje Glasbene mladine Italije koncert pianistke Antonelle De Vinco, ki bo izvajala Scarlattijeve, Galuppijeve, L. van beethovnovne in Prokofieve skladbe.
V sredo, 6.12., ob 20.30 - koncert komornega orkestra Academi pod vodstvom Micheleja Stolfi s solisti Marcom Schiavo(klavir) in Silvio Di Marino(flavta).

Anglikanska cerkev (Ul. S. Michele)
V četrtek, 30. t.m., ob 20.30 pa bo koncert sopranistke Federice Volpi ob spremljavi pianistke Elisabette Buffulini.

Discobar Macaki
Naslednje srečanje bo v torek, 28. t. m., zaključni večer pa 5. decembra.

TRŽIČ
Občinsko gledališče
V četrtek, 7.12., ob 20.30 koncert pianistke Irine Plotnikove. Na programu Skrjabin in Prokofijev.

A LIGA / 11. KOLO

Parma proti Juventus z novim napadom

*Stojčkov na sredini igrišča
Batistuta buri duhove*

Osrednjo tekmo današnjega 11. kola v italijanski nogometni A ligi bodo osvetlili reflektorji. Tekma med Parmo in Juventusom se bo namreč pričela ob 20.30. Scalovi igralci so v prejšnjem kolu zaman skušali premagati Milanovo obrambo, proti Juventusovi pa bodo ubrali drugačno taktiko. Klasični »bomber« Stojčkov bo igral na sredini igrišča, v konico napada pa bo trener poslal Melija in Zolo. Juventusov trener Lippi ne bo mogel računati na Jugovića, Conte in Deschamps pa sta resna kandidata za mesto v postavi. Udomačeni izraz »turn over« bo tokrat zadeval Tacchinardija in Pessotta.

Veliko zanimanje velja tudi za dvoboj med Fiorentino in Interjem. Batistuta je zanetil vročo polemiko, da je Inter v zadnjih dvobojih z njegovim moštvom »ukradel« nekaj točk, včeraj pa je pojasnil, da je mislil na igrarje in ne na sojenje ali celo podkupovanje. Trener Fiorentine Ranieri ima precej težav z disciplino v moštvu. Z Ruiem Costo se je pobotal, zdaj pa se razburja Schwarz, ki noče igrati na levem pasu. O novem Interjevem nakupu v konici napada je Ranieri dejal: »Branco zelo cenim. Je pravi šampion. Ne razumem, zakaj tako pogosto menjuje klub. Tudi Hodgsona ne kritiziram, čeprav kot Italijan nasprotujem tujim trenerjem v našem prvenstvu. Uvedel je zelo zanimiv britanski sistem 4-4-2.« Tako Fiorentina kot Inter bosta igrala z isto postavo kot v prejšnjem kolu.

Udinese bo v Genovi proti Sampdorii spet lahko računal na svojega strelca Bierhoffa, v Vidmu pa sta ostala diskvalificirana Calori in Bia. Nov poraz bi precej pokvaril položaj Videmčanov, toda tudi Sampdoria mora zmagati. Bolj kot Eriksson je vsekakor v težavah Sonetti. Če njegov Torino ne bo odpravil Atalante, se mu pišejo hudi časi.

Za tiste, ki »campionatu« sledijo iz Slovenije, bo kolo manj zanimivo. Reprezentant Florjancić je bolan in njegov nastop v dresu Cremoneseja je pod vprašajem. V Cremono pa prihaja Padova. Gre za pravi derbi revežev.

DANASNJI SPORED (14.30): Cagliari - Napoli, Cremonese - Padova, Fiorentina - Inter, Milan - Piacenza, Parma - Juventus (ob 20.30), Roma - Bari, Sampdoria - Udinese, Torino - Atalanta, Vicenza - Lazio.

Genoa v gosteh

V 13. kolu B lige bo vodilna Genoa igrala na neugodnem igrišču Salernitane.

DANASNJI SPORED: Avellino - Reggina, Bologna - Ancona, Brescia - Pistoiese, Chievo - Verona sinoci, Cosenza - Lucchese, Andria - Perugia, Foggia - Reggina, Pescara - Cesena, Salernitana - Genoa, Venezia - Palermo.

PROMOCIJSKA LIGA / DANES V 10. KOLU

Sovodenjci favoriti proti Pro Fiumicellu

Štandreška Juventusina gostuje pri nevarnem Cussignaccu, ki je doslej še nepremagan

Sovodnje - Pro Fiumicello

»Usodno napako bi napravili, če bi podcenjevali Pro Fiumicello. Odločno in samozavestno moramo igrati od prve do zadnje minute, kajti prav taka srečanja, ki se zdijo zelo lahka, utegnejo biti zelo nevarna,« je dejal pred današnjim srečanjem dolgoletni sovodenjski nogometaš Luco Fajt.

Res je, Sovodnje so na današnjem srečanju nesporni favoriti. Nasi nogometaši igrajo pred svojim občinstvom, poleg tega so doslej pokazali ogromno več od današnjih tekmecev, ki so v 9 kolu zbrali le eno zmago in dva neodločena izida. S petimi točkami so predzadnji na lestvici in z najslabšo »gol-razliko«: dali so namreč 6, prejeli pa kar 19 zadetkov.

»Če bomo igrali kot v nedeljo v Rudi ali pa kot kolo prej doma proti Maraneseju, potem mislim, da nas Pro Fiumicello ne more presenetiti. Toda ponavljam: absolutno ne smemo podcenjevati tega nasprotnika,« je se pristavil Fajt.

Pri našem moštvu ni težav s postavbo, saj ni ne izključenih in niti poskodovanih igralcev. Odsoten bo le Ladi Tomšič, ki je šel zaradi delovnih obveznosti v tujino za mesec dni.

Cussignacco - Juventusina

»Igrali bomo proti Cussignaccu, proti kateremu Juventusina se ni nikdar igrala. In igrali bomo proti nasprotniku, ki v tem prvenstvu se ni izgubil niti tekme. Ze to dejstvo zgovorno priča, da je Cussi-

Marko Fajt (Sovodnje)

gnacco zelo solidna ekipa. Njena moč pa je predvsem obrambna in sredinska vrsta, medtem ko izgleda, da v napadu ni preveč učinkovita,« je pred

današnjim gostovanjem v Cussignacco dejal predsednik štandreškega društva Lado Marchi.

Cussignacco je v 9 kolu zbral 15 točk in je tretji na lestvici z dokaj nenavadno razliko v golih: dal je 7 zadetkov, prejel pa jih je le 4. Samo Staranzano (3) jih je prejel manj, kar tudi kaže, da je Cussignaccova obramba zelo dobra.

»Gremo v Cussignacco, da osvojimo vsaj točko, kar bi bilo lepo izhodišče za derbi proti Sovodnjem, ki nas čaka v naslednjem kolu,« je se pristavil Marchi.

Tudi v Juventusinim moštvu ni ne izključenih in ne poskodovanih nogometašev, tako da si lahko od današnjega gostovanja obetamo vsaj točko. (bl)

V 2. AMATERSKI LIGI

S San Lorenzom že točka velik uspeh za Primorec

Po šestem porazu je Primorec skupaj z Villesse pritrjen na rep lestvice, česar v začetku ni predvideval se najbolj pesimistični navijač. Čeprav nihče ne govori o krizi, pa morala v taboru Primorca ni najboljše. Niti zamenjava trenerja (Stulle - Leone) ni prinesla zazeljenih rezultatov, čeprav se Leone zelo trudi, da bi ekipa premagala to težavno obdobje. Z nekaj dobrimi rezultati bi nogometaši Primorca gotovo dobili zau-

panje v svoje moči in verjetno kmalu popravili položaj na lestvici. Vendar danes bo težko presenetiti nasprotnika, ki je sam na vrhu lestvice. S. Lorenzo je že lani v tej skupini solidno igral (7. mesto, 33 točk).

Letos pa igra se bolj prepričljivo (en sam poraz), v Trebče pa prihaja po petih zaporednih zmagah. Prav zaradi tega bi tudi ena sama točka za Primorec predstavljala že lep podvig. (B.R.)

1. AMATERSKA LIGA

Vesna v težavah s postavo, Zarja »doma« na Opčinah

Primorje gosti neugodni Union Križani z vrsto kaznovanih igralcev

Medeuza - Vesna

Domačini kot novinci predstavljajo pravo presečenec te skupine. Medeuza je lani igrala v 2. AL in v skupini C s 44 točkami zasedla drugo mesto. Sodeč po dosedanjih rezultatih ni občutila prestopa, doma je se nepremagana, na kolena pa je spravila celo vodoco dvojico Basaldella - Primorje. Edina dva poraza je doživela v gosteh (Pagnacco, Zarja).

Vesno, ki bo danes imela probleme s postavbo, čaka torej nevaren nasprotnik. Po nedeljskem razburljivem srečanju z Auroro je disciplinska komisija na podlagi zapisnika dokaj povprečnega sodnika Marcionija iz Gorice za tri kola kaznovala Padoana, za dve Scalo, do 12. decembra pa ne bosta smela na igrišče trener Nonis in uradni spremljevalec ekipe Bezin. Če k temu dodamo še, da so Mantovanijski zasili rano na kolenu po namernem udarcu nasprotnika zasili kar z desetimi šivi, in da Zocco, Pipan in Malusa se niso sanirali poškodb, je jasno, da bo Vesna igrala v precej okrnjeni sestavi. Prav zaradi tega je predsednik Cattonar dal razumeti, da bi se zadovoljil tudi z neodločenim rezultatom, čeprav vemo, da je Vesna v takih situacijah večkrat presenetila.

Primorje - Union

Po prvem prvenstvenem porazu navijači Primorja računajo na takojšnjo rehabilitacijo, čeprav prihaja v goste neugoden nasprotnik. Moštvo Uniona, ki je lani v skupini B zasedlo 9. mesto s 26 točkami je letos startalo med favoriti in v začetku tudi potrdilo. Union je začel zelo obetavno, po petem kolu je bil na drugem mestu z 11 točkami. Poraz, ki ga je doživel v Cedadu (6. kolo), se je zdel gola

slučajnost, nedeljski spodrsljaj proti povprečni Sere-nissimi pa je nedvomoma bolj boleč. Prav zaradi tega bo Union na Proseku igral zelo zagrizeno, ker noče spet razočarati svojih navijačev in zato mislimo, da naloga Primorja ne bo lahka.

Zadnji dve tekmi (z Vesno in Medeuza) sta pokazali, da je obramba Primorja zacela sepiti in zato bo moral trener Bidussi primerno ukrepati. Nera-zumljivo je namreč, da so rdeče-rumeni v prvih sedmih tekmah dobili le štiri, v zadnjih dveh pa kar pet golov. Večjih problemov s postavbo Bidussi ne bi smel imeti, saj bo manjkalo samo Auber.

Zarja - Opicina

Zaradi poledenega igrišča v Bazovici bodo zarjani »gostili« Opicino kar na Opčinah to pomeni, da bodo praktično igrali v gosteh. Kljub temu pa je po treh zaporednih porazih zmaga za Bazovce obvezna, čeprav bo imel trener Palcini probleme s postavbo. Osmanhodžić, Ispiro, Dusi, F. Cocevari so poskodovani, Grgić pa je zaradi četrtega rumenega kartona kaznovan. Kot vidimo, športna sreča ni na strani zarjanov, ki so startali med glavnimi favoriti, sedaj pa so sele na 12. mestu. Prvenstvo je sicer še dolgo in nič se ni zgubljeno.

Kaj pa današnji nasprotnik? Opicina, ki si je lani s težavo zagotovila obstanek v B skupini, letos igra se kar zanesljivo, če izvzamemo visok poraz (5:1), ki ga je doživela pred 14 dnevi v Pagnaccu. V nedeljo Open-cino niso igrali zaradi poledenega igrišča, danes pa bi se zadovoljili tudi s točko čeprav igrajo »doma«, vendar Bazovcem ta rezultat ne bi sel po godu.

(B.R.)

TRETJA AMATERSKA LIGA / MLADOST V BEGLIANU RAČUNA VSAJ NA TOČKO

Breg - Dolina: za občinskega »prvaka« Kras na bi smel imeti težkega dela

Gaja bo skušala z novim trenerjem Colavecchio čimprej nadoknaditi zamujeno

Breg - Dolina

V Dolini bo danes na sporedu občinski prvenstveni derbi, ki je peti po vrsti. Prvič sta se ekipi srečali 10. 10. 93, ko so »veterani« Brega s teniskim 6:1 premagali »novince« Doline, ki so v sezoni 93/94 prvič igrali v oviru amaterskih prvenstev. Drugi derbi (23. 1. 94) je odločila dokaj dvomljiva 11-metrovka, ki jo je uspešno izvedel prezgodaj preminuli nogometaš Brega Flavio Diminich. V tretjem derbiju (8. 12. 94) je Breg slavil 3:0. Četrtri derbi 23. aprila letos ni bil privlačen, ker je to bila zadnja prvenstvena tekma, Breg pa je zmagal s teniskim 1:0. Strelec edinega gola je bil Svab.

Za današnji derbi v dolinski občini vlada veliko zanimanje, saj gre poleg rezultata za prestiž in »občinski naslov«.

Alberto Bozzi (tajnik nogometne sekcije Brega): »Mislim, da derbi ne bo razočaral gledalcev, ker bosta obe ekipi verjetno igrali v popolnih postavah. Pri nas je vprašljiv le nastop Petra Chermaza, ki se je v nedeljo poskušoval v derbiju s Krasom. Tehnično mislim, da smo boljši od Doline, ki bo to pomanjkljivost skušala nadoknaditi z borbenostjo. Kljub temu, da je v derbiju vedno težko napovedati rezultat, mislim, da bomo zmagali.«

Marko Ota (nogometaš Doline): »Derbij

so vedno nekaj posebnega, oziroma se bistveno razlikujejo od ostalih tekem. Breg je gotovo močnejši od nas, s tem pa ni rečeno, da imajo Brežani zmago že v zepu. Mi se ne mislimo predati, saj v našem taboru vsi upamo na dober rezultat, tudi zaradi tega ker trener Tron letos prvič ne bi smel imeti problemov s postavbo.«

S. Vito - Gaja

Po zamenjavi trenerja (Privileggi - Colavecchia) zgleda, da je pri Gaji zapihal nov veter. Novi trener Colavecchia sicer dobro pozna naš nogometni ambient. V sezoni 88/89 je pri Bregu zamenjal odstavljene Primija, nato je ostal na klopi Brega se v sezonah 89/90 in 90/91. V sezoni 92/93 je vodil Kras, zadnji dve sezoni pa je bil pri Primorcu. Po tej zamenjavi vlada v taboru Gaje optimizem in prepričanje, da bo ekipa čimprej nadoknadila zamujeno. Danes sicer ne bo imela lahke naloge, ker je nasprotnik doslej igral se kar solidno (3 mesto 16 točk). Tržacani so edina dva poraza (Venus, Kras) doživeli na domačih tleh in prav to daje gajevcem se toliko več upanja.

Venus - Kras

Lazjo nalogo bodo vsaj na papirju imeli krasovci, katerim Venus ne bi smel delati preglavic, čeprav je v začetku (tri tekme, sedem točk) zgledalo, da bodo Tržacani

predstavljali presencenje te skupine. Kmalu pa smo lahko ugotovili, da ne bo tako, saj je Venus v naslednjih štirih tekmah zbral le eno samo točko in to prav v nedeljo ko ga je po vodstvu 2:0, dohitel in nato prehitel Montebello. Končni izid 4:4 pa je Venus zapečatil tik ob zaključnem zvizgu. Prav v tej slabi seriji so Tržacani precej sepali v obrambi, v starih tekmah so namreč prejeli kar 13 golov. To pomeni, da krasovcem zmaga ne more uiti, če bodo učinkoviti v napadu. In prav danes se bo po dvotedenskem »počitku« zaradi izključitve vrnil tudi »bomber« Lacalamenti. (Bruno Rupel)

NA GORISKEM

Begliano - Mladost

Doberdobsko moštvo bo danes gostovalo pri nevarnem Begliano, ki je dokaj solidno moštvo in je predvsem uspešno na domačem igrišču. V prejšnjem kolu je današnji tekmeč doberdobske ekipe sicer visoko izgubil v gosteh proti Fogliano, ki pa je kot Mladost na prvem mestu lestvice. Vzdušje v doberdobskem taboru je vedro in sproščeno. Poskodovanih, razen Monticola, ki pa je odsoten že dolgo časa, in izključenih igralcev ni, tako da si naši nogometaši od tega gostovanja dejajo vsaj točko.

Marko Ferluga bo danes odigral stoto tekmo za Zarjo

Pri Zarji bo danes odigral 100. prvenstveno tekmo 21-letni Marko Ferluga, ki je v vrste Zarje prestopil v sezoni 91/92, potem ko je igral pri mladinskih ekipah Triestine.

Krstni nastop je Marko opravil v prvem kolu 1. AL skupina B 15. 9. 1991 proti Tarcentini. Takrat je Zarja zmagala z goloma Damjana Fonde in Zubina iz 11-metrovke, na trenerski klopi pa je sedel Cattonar sicer le do 15. decembra. Slabi rezultati in stiranje zaporednih porazov (Vesna, Tricesimo, Reanese, Riviera) so prisilili vodstvo Zarje, da je po 12. kolu, ko je ekipa imela le osem točk, zamenjala Cattonarja z Rajkom Zezljem. Zarjani so si vendarle nekoliko opomogli in se resili izpada (11. mesto 26 točk). V tej sezoni je Marko odigral 22 tekem in dosegel tudi prvi gol in sicer v derbiju s Primorjem (26. 1. 1992), ki se je končal 3:2 v korist Zarje. Naj omenimo, da to je bil edini poraz, ki ga je proseska enajsterica doživela v prvenstvu, ko si je prvič zagotovila prestop v promocijsko ligo.

V naslednji sezoni je Marko igral 19 tekem, edini gol pa je dosegel 4. 10. 1992 proti Opicini, katero je Zarja premagala 2:0.

V sezoni 93/94 je bil prisoten

28-krat, 27. 3. 1994 pa je v Bazovici z lepim golom pripomogel k visoki zmagi (4:0) Zarje nad Torreonesejem.

V lanskim sezoni je pred vodstvom Bidussija in nato Ispira sel na igrišče 22-krat, edini gol pa je dosegel 12. 2. 1995 na Proseku, ko je Zarja z zgovornim 5:0 nadigrala domače Primorje.

Ob stotem prvenstvenem nastopu čestitamo mlademu nogometašu Zarje, ki je letos že dosegel »občajni« gol (Zarja - Medeuza 3:1) z željo, da bi se večkrat zatresel mrežo nasprotnikov, pa čeprav ne igra vloge napadalca.

Bruno Rupel

ALPSKO SMUČANJE / VELESALOM ZA SVETOVNI POKAL

Švicar Von Gruenigen tretjič zapored najboljši, Košir šesti

Švicarski smučar je bil 2 stotinki hitrejši od Norvežana Kjusa - Tretji je bil Avstrijec Hans Knaus - Danes bo v Park Cityju na sporedu še slalom

PARK CITY - Na zahodu nič novega. Švicarski smučar Michael Von Gruenigen je dobil tudi tretji veleslalom za svetovni pokal v letošnji sezoni, le dve stotinki pa je bil počasnejši doslej vodilni v skupni razvrstitvi za svetovni pokal Lasse Kjus, ki bo očitno moral na svojo prvo zmago v svetovnem pokalu v eni izmed disciplin (doslej je zmagal samo v kombinaciji) se nekaj časa počakati. Jure Košir je spet dokazal, da sodi med najboljše veleslalomiste na svetu, toda za uvrstitev prav na stopničke očitno se ni dovolj dobro pripravil. Toda sesto mesto (po prvem teku je bil peti) je tudi dovolj dobra spodbuda za današnji slalom. Tretje mesto je včeraj osvojil izvrstni Avstrijec Hans Knaus, ki se je tako drugič v karieri povzpел na zmagovalni oder.

Najbolj razočarani so bili spet v italijanskem taboru, saj je Tomba po osmem mestu v prvem nastopu v drugem teku napravil napako in odstopil, toda tudi njegova voznja pred padcem ni bila najboljša, tako da najbrž tudi če bi prišel do cilja, ne bi stopil na stopničke. Vse bolj očitno postaja, da je Tomba precej daleč od forme, v kateri je bil lani, ko je bil v veleslalomu in slalomu praktično nepremagljiv.

V drugi nastop se je z 20. časom uvrstil tudi Mitja Kunc, ki je bil na koncu šestnajsti.

Od slovenskih smučarjev so nastopili še Rene Mlekuz, ki je s časom 1:16.08 v prvem teku osvojil 36. mesto, mesto

nizje je bil s časom 1:16.10 Jernej Koblar, medtem ko je Andrej Miklavc s časom 1:17.35 zasedel 53. mesto.

Danes bo na sporedu še moški slalom.

Rezultati: 1. Michael Von Gruenigen (Svi) 2:27.48; 2. Lasse Kjus (Nor) 2:27.50; 3. Hans Knaus (Avt) 2:28.93; 4. Fredrik Nyberg (Sve) 2:29.80; 5. Christian Mayer (Avt) 2:30.14; 6. Jure Košir (Slo) 2:30.19; 7. Urs Kaelin (Svi) 2:30.30; 8. Franck Piccard (Fra) 2:30.31; 9. Christophe Saioni (Fra) 2:30.52; 10. Guenther Mader (Avt) 2:30.64;... 16. Mitja Kunc (Slo) 2:31.96

Svetovni pokal, skupno: 1. Michael Von Gruenigen (Svi) 300, 2. Lasse Kjus (Nor) 285, 3. Urs Kaelin (Svi) 156, 4. Jure Košir (Slo) 130, 5. Hans Knaus (Avt) 128 itd.

Odpovedali ženski tekmi v Lake Louisu

LAKE LOUISE - Zaradi previsokih temperatur je tehnična komisija Mednarodne smučarske zveze včeraj zvečer sprejela sklep, da odpove tekmi za svetovni pokal v veleslalomu in slalomu za ženske, ki bi morali biti danes in jutri v Lake Louisu v Kanadi. Tekmi so v petek ze odložili za en dan, včeraj pa so ugotovili, da vremenske razmere ne dopuščajo normalne izvedbe tekmovanja.

Smučarke pa se naprej ostajajo v Kanadi, kjer je za soboto napovedan ženski smuk za svetovni pokal. Če bo vse v redu z vremenom, bodo z voznjami za trening začeli v sredo.

Švicar Michael Von Gruenigen je dobil tudi tretji letošnji veleslalom za svetovni pokal (AP)

TENIS / POKAL FEDERATION

Španija proti ZDA vodi z 2:0

Za tretji zaporedni naslov Španke potrebujejo le še točko

VALENCIA - Španka Conchita Martinez je v prvem srečanju finala pokala federacije na domačem igrišču v Valenciji premagala Američanko Chando Rubin s 7:5 in 7:6 (7:3), v drugem srečanju pa je Španka Arantxa Sanchez Vicario ugnala Mary Joe Fernandez s 6:3 in 6:2. Španija tako vodi že z 2:0 in za tretji zaporedni naslov potrebuje le še točko iz preostalih treh dvobojev.

V prvem srečanju je Conchita Martinez potrebovala uro in 47 minut za zmago v dveh nizih, ki sta bila precej izenačena. Chanda Rubin, ki je v ekipo prišla po odpovedi Monike Seles, je imela v prvem nizu lepo priložnost za zmago, a je po tem, ko je drugi igralci na svetovni računalniški lestvici odvzela servis za vodstvo s 5:4, povsem popustila in izgubila naslednje tri igre ter s tem niz. V drugem je domačinka, ki so ji pomagali tudi gledalci, povedla s

5:3 in imela servis, vendar je tedaj Rubinova zaigrala kot prerojena. Američanka je najprej znižala na 5:4, nato pa se izenačila. Zmago si je tako Španka zagotovila v podaljani igri, ko je slavila s 7:3.

Drugi dvoboj je bil manj izenačen in se je končal že po uri in desetih minutah. Sanchezova je po prvem nizu povedla s 4:2 in ga nato zaključila s 6:3. Podoben je bil tudi drugi, ki ga je Španka dobila še prepriljiveje s 6:2.

Danes bosta na igrišču najprej stopili Conchita Martinez in Mary Joe Fernandez, nato Arantxa Sanchez Vicario proti Chandi Rubin, v primeru, da bi bil izid izenačen, pa bodo odigrali še igro dvojic.

Izida: Conchita Martinez (Spa) - Chanda Rubin (ZDA) 7:5, 7:6 (7:3), Arantxa Sanchez Vicario (Spa) - Mary Joe Fernandez (ZDA) 6:3, 6:2.

KOŠARKA / NBA

Chiacago Bulls in Houston Rockets največkrat zmagali

CHARLOTTE - Chicago Bulls in lanski prvak NBA Huston Rockets ostajata moštvima z najboljšim razmerjem med zmagami in porazi.

Moštvi Michaela Jordana in Hakeema Olajuwona sta ob enem porazu desetkrat zmagali. Bullsi so v zadnjem krogu ugnali Utah Jazz z 90:85. Michael Jordan je v zadnjih dveh minutah srečanja v Salt Lake Cityu dosegel 13 od svojih skupno 34 točk. Pri moštvu Washington Bulls je znova blestel romunski orjak Gheorghe Muresan, ki je dosegel 19 točk in 15 skokov, ter pomagal svojem moštvu do zmage proti Miami Heatu. Bostonu v srečanju proti »bojevnikom« iz Golden Statea ni pomagalo niti Radjinih 15 točk in 9 skokov. Celticsi so se šesti izgubili in imajo nega-

tivno razmerje 4:6. Denver Nuggets so sele po podaljšku ugnali Maverickse iz Dallasa, kar je sele njihova tretja letošnja zmaga v 11 srečanjih. Igralec Denverja Mahmoud Abdul-Rauf je dosegel rekordnih 39 točk. Zmagali so tudi »carovniki« iz Orlanda, tokrat proti Minnesoti s 109:98, moštvo Vlada Divca pa je v Sacramento izgubilo le za eno točko (99:98).

Izidi: Washington - Miami 110:94, Charlotte - Vancouver 116:104, Detroit - Philadelphia 101:78, Cleveland - Indiana 100:93, Golden State - Boston 101:94, Orlando - Minnesota 109:98, Chicago - Utah 90:85, Denver - Dallas 112:109 (podaljški), Portland - New Jersey 99:87, Seattle - San Antonio 112:100, Sacramento - L.A. Lakers 99:98.

NOVICE

Jegorova zmagala v uvodni nordijski preizkušnji

VUOKATTI - Rusinja Ljubov Jegorova je zmagovala prve letošnje ženske nordijske preizkušnje za svetovni pokal klasičnega teka na pet kilometrov v Vuokattiju na Finskem. Jegorova, ki je pred enajstimi meseci rodila sina Viktorja, je zmagala s časom 15 minut, 41 sekund in tri stotinke, pred rojakinjo Jeleno Vålbe, ki je za zmagovalko zaostala točno tri sekunde, ter Norvežanko Marit Mikkelsplas, ki pa je zaostala štiri sekunde in sedem stotink.

Prva tekma je minila v popolnem zmagoslavju Rusin, saj se jih je kar sedem uvrstilo med prvo petnajsterico. Najboljša domačinka je bila Tuulikki Pyykkönen na sedmem mestu. Za češko reprezentanco je dobro tekla Katerina Neumanova, ki je zasedla četrto mesto. Med prvo petnajsterico pa najdemo še tri Norvežanke in dve Italijanki, Stefano Belmondo na 10. in Manuelo Di Cento na 15. mestu.

Slovenskih predstavnic ni bilo na startu. Nataša Lačen (in tudi moška reprezentanca) se bo udeležila sele naslednjih tekem za svetovni pokal v prosti tehniki (v sredo v švedskem Gällivareju). Danes bo v Vuokattiju še tekma moških na 10 kilometrov v klasični tehniki.

Izidi: ženske - 5 km: 1. Ljubov Jegorova (Rus) 15:41.3, 2. Elena Vålbe (Rus) + 3.0, 3. Marit Mikkelsplas (Nor) + 4.7, 4. Katerina Neumanova (Češ) + 10.8, 5. Larisa Lazutina (Rus) in Nina Gavriluk (Rus) + 14.1, 7. Tuulikki Pyykkönen (Fin) + 17.6, 8. Natalija Masalkina (Rus) + 19.3, 9. Bente Martinsen (Nor) + 28.1, 10. Stefania Belmondo (Ita) + 32.4, 11. Merja Kuusisto (Fin) + 34.6, 12. Olga Kornejeva (Rus) + 36.8, 13. Trude Dybendal (Nor) + 37.0, 14. Svetlana Nagejkina (Rus) + 43.2, 15. Manuela Di Centa (Ita) + 48.8.

Chicago po podaljških premagal Anaheim

ANAHEIM - Brent Sutter je le tri minute pred koncem drugega podaljška s svojimi prvimi zadetkom letošnje sezone v ameriški profesionalni hokejski ligi (NHL) pripeljal moštvo Chicago do zmage nad Anaheimom s 5:4. V petkovih srečanjih so zmagali še Boston, ki je ugnal Los Angeles z 2:1, Philadelphia je bila boljša od Detroita s 4:1, Tampa Bay je premagal Washington z 2:1, Hartford je premagal Toronto brez prejetega zadetka s 4:0, Oilers iz Edmontona pa so ugnali Calgary Flames s 5:2. Srečanje med New York Islanderji in Buffalom se je končalo z neodločenim izidom 1:1.

Težave Ajaxa pri sestavi moštva za medcelinski pokal

TOKIO - Evropski nogometni klubski prvak Ajax iz Amsterdamu in južnoameriški prvak Gremio iz Brazilije igrata v torek v Tokiu letošnji finale nogometnega medcelinskega pokala. Pri Ajaxu imajo kopico težav s sestavo moštva, saj je trener Luis van Gaal na novinarski konferenci v Tokiu povedal, da ima huje poškodovane Arnolda Scholtena, Franka de Boera in Nordina Wouterja ter da ne ve, če bo omenjena trojica v torek lahko nastopila. Na Japonsko je zaradi poškodb odpotovalo kar 19 nizozemskih nogometasev, postava, ki bo nastopila v Tokiu, pa bo določena sele na dan tekme. Ajaxovi nogometaši so tudi močno utrujeni, saj so se v sredo igrali tekmo lige prvakov, ko so v Madridu premagali Real z 2:0. V primerjavi z njimi so Brazilci v precejšnji prednosti, saj so na Japonsko pripotovali prav v sredo, da se lahko primerno aklimatizirajo. Kljub vsemu je treba omeniti dejstvo, da je Ajax že 65 tekem zapored neporažen.

Kremenlijev v Olympiakosu

SOFIJA - Bolgarski reprezentančni branilec Emil Kremenlijev je iz sofijskega Levskega prestopil h grškemu nogometnemu prvoligašu Olympiakosu. Moštvo iz Aten je za prestop 25-letnega Bolgara plačalo 707 tisoč dolarjev, v Grčiji pa bo nogometaš igral leto in pol.

Rusi v finalu premagali Nemce

KARLSRUHE - Rusi, olimpijski zmagovalci v roku metu, so v finalu superpokala v Karlsruheju premagali Nemce z 18:16 (10:10), za kar so dobili 15 tisoč nemških mark, porazenec pa je pripadlo deset tisoč. Tretji so bili evropski prvaki Švedi, ki so v dvoboju za tretje mesto premagali Francoze s 25:20 (11:9). V tekmi za končno peto mesto je Španija visoko z 28:20 (14:10) premagala Romunijo. Najboljši strelec turnirja je bil Rus Kulesov, ki je dosegel 29 golov, s sedmimi goli pa je bil tudi ključni moz finala. Končni vrstni red: 1. Rusija, 2. Nemčija, 3. Švedska, 4. Francija, 5. Španija in 6. Romunija.

V finalu Connell in Galbraith proti dvojici Eltingh-Haarhuis

EINDHOVEN - V finalu svetovnega prvenstva dvojic v Eindhovnu (1, 6 milijona dolarjev nagradnega sklada) se bosta danes Kanadcan Grant Connell in American Pat Galbraith (Kanada, ZDA) pomerila proti Nizozemcem Jaccu Eltingh in Paul Haarhuisu.

Connell in Galbraith sta v prvem srečanju presenetljivo premagala prvo dvojico sveta Avstralcu Todd Woodbridgeja in Marku Woodforda s 7:6 (7:5) in 6:3. V drugem polfinalu sta druga nosilca Nizozemca Jacco Eltingh in Paul Haarhuis ugnala Ceha Cyrila Suka in Daniela Vacka s 6:3 in 6:2.

KOLESARSTVO / PROFESIONALCI NA OI

Indurain bo nastopil v vožnji na čas

BERLIN (dpa) - Poklicni kolesarji bodo prihodnje leto v Atlanti prvič lahko nastopili na olimpijskih igrah. Vecina je prav igram posvetila veliko pozornosti. Petkratni zmagovalec Tour de Francea Spanec Miguel Indurain pravi, da je njegov primarni cilj v naslednji sezoni znova Tour, seveda pa bo nastopil tudi v Atlanti, kjer bo tekmoval v vožnji na čas. Švicar Tony Rominger, ki v dvoboju z Indurainom vedno potegne krajši konec, pa napoveduje v Atlanti nastop v posamični vožnji na čas in posamični zasedovalni vožnji na stezi.

»Doslej sem desetkrat nastopil na Touru in nikdar mi ni slo res dobro. Nisem se se odločil, vendar vem, da

bom nastopil le na eni od treh velikih dirk: Giro, Tour, Vuelta. Po olimpijskih igrah pa bom še enkrat skušal izboljšati lasten svetovni rekord v vožnji na eno uro,« je za naslednjo sezono napovedal 35-letni Švicar Rominger.

»Program za sezono 1996 je tako natrpan, da ne bo časa za naskok na svetovni rekord na eno uro. Seveda pa se rekordov ne mislim odpovedati. Morda bo to prislo na vrsto kakšno sezono pozneje,« pravi 31-letni Bask, ki mu jeseni ni uspelo izboljšati Romingerjevega rekorda (55.291 kilometra). Tudi Spanec, ki bo v prihodnjih dneh postal očka, se ne ve, ali bo nastopil na Vuelti. Veliko bolj mu je vsek Giloro: »Proga je speljana

tako, da bo odločitev padla na zadnjih etapah. Če bi pravilno temporal formo, bi bil od Gira do Atlante znova lahko na vrhuncu.« Seveda pa ga mika tudi Tour, kjer ima priložnost, da postane prvi kolesar, ki mu je to dirko uspelo osvojiti šestkrat.

Cestna dirka posameznikov v Atlanti (31. julija) pa obema največjima zvezdnikoma svetovnega kolesarstva očitno ni pisana na kožo. Proga je za oba zvezdnika preplozna in primernejša za italijanskega sprinterja Maria Cipollinija ali vodilnega na svetovni kolesarski jakostni lestvici Francoza Laurenta Jalaberta, ki sta si datum dirke že »obkrožila na koledarju za naslednje leto.«

MOŠKA B2 LIGA

Imsa v zadnjih dveh setih strla odpor Trenta

Matej Černic navdušil

Imsa - San Miguel 3:2 (15:10, 9:15, 14:16, 15:13, 15:8)

IMSA: Feri 0+2, L. Populini 17+18, M. Černic 14+7, Cola 7+10, Prinčič 0+1, Rigonat 3+5, Florenin 2+10, Paoletti 4+10, Korsic, G. Populini 0+0, S. Černic 0+0, Radetti.

Trajanje setov: 19, 27, 29 in 10 minut. Servis (točke/napake) Imsa 4/15, San Miguel 0/15. Blok: Imsa 11, San Miguel 20, Napake: Imsa 21, San Miguel 15.

Valovci so sinoči svojim gledalcem spet prestregli z zmago po petih setih. San Miguel iz Trenta je predstavljal veliko neznanko. Kot novinec v ligi bi moral ciljati predvsem na obstanek. Po porazu v uvodnem kolu pa je zmeraj zmagal in si pred včerajšnjo tekmo delil prvo mesto na lestvici. Ekipe je na papirju prava zmes izkušenih in mladih igralcev. Največjo zanimivost v sesterki iz Trenta, ki med drugim razpolaga tudi z bivšim A2 ligasem Poppijem, pa je nedvomno glavni tolkač Davor Sulina, to je bivši hrvaški državljani, ki je se pred stiri leti igral kosarko in zmagoval na najrazličnejših turnirjih v zabijanju na koš, po prihodu v Italijo pa se je preizkusil v odbojki in prodril. Pri Goricanih pa je tokrat izredno močan vtis zapustil Matej Černic.

Po dobrem prvem setu domačih igralcev se je zdel nasprotnik v nadaljevanju nepremagljiv in je predvsem v bloku povzročal težave imsovcem. Ko pa se je zdelo že vse izgubljeno, je stopil v ospredje prav Matej Černic in razblinil sanje Trenta. Začetek je bil za Imso nad vse spodbuden. Goricani so takoj povedli in cel prvi set obdržali iniciativo v svojih rokah. V drugem so nadaljevali z dobrim »delom«, a po začetnem vodstvu 6:1 se je v »plavo-rdečih« vrstah nekaj zataknilo. Napad je postal prelahak plen bloka ali obrambe gostov, ki so povedli z 9:6. Zamod je pri tem stanju poslal na igrišče Ferija namesto Florenina. »Plavo-rdeči« so se počasi približali gostom do rezultata 11:9, a so nato spet pokvarili, kar so prej dobrega storili. Tudi v nadaljevanju tekme so bili valovci le senca ekipe, ki je osvojila prvi niz. Trento je vseskozi vodil, a pri rezultatu 14:9 so se valovci zbudili, s spektakularnimi potezami so izenacili, a blok Trenta je preprečil preobrat.

Četrti set je bil izredno izenačen. Najprej so vodili gostje z 12:10. Končno pa se je »prebudit« tudi blok domačih (s Paolettijem na čelu). Goricani so si z napadi vse bolj konkretnega Černica priborili »tie break«. In spet Černic je v končnici zadušil upanja nasprotnika. (A & D)

MOŠKA C1 LIGA

Soča Sobema z lahkoto podrla most v Alpah

Sočani so končno le prebili led in zaigrali tako kot znajo

Soca Sobema - Ponte nelle Alpi 3:0 (15:12, 15:13, 15:10)

SOCA SOBEMA: Petejan 5+6, Klede 6+7, Feri 4+22, Lutman 6+8, Muscau 3+3, Tomsic 1+1, Cotič 0+0, Batistini 0+0, Mučič, Sfiligoj, Makuc.

Trajanje setov: 30, 25, 20 minut.

V petem kolu moške C1 lige je končno tudi Soča Sobema prebila led in osvojila svoj prvi točki, ki po starih porazih končno le vnašata nekaj več samozavesti v tabor sočanov. V Sovodnjih so sinoči premagali trdozivo ekipo Ponte nelle Alpi, ki je doslej dvakrat zmagala. Toda tokrat so igralci trenerja Jakopica zaigrali res dobro v vseh elementih in nasprotniku niso dovolili, da bi se izkazal. Že s servisom so bili domačini zelo prodorni, tako da so imeli gostje velike težave s sprejemom, to pa je olajšalo delo Sočinih blokerjev, saj je gostujoča ekipa največkrat napadala preko kril. Pri tem je domači blok zelo uspešno zaustavil tudi najboljšega gostujočega napadalca. Dober servis in blok pa

sta omogočila tudi organizacijo učinkovitih protinapadov.

Prvi set je bil stalno v rokah domače sesterke. Čeprav vodstvo ni bilo visoko (8:5, 11:8, 12:9) pa je bil zmagovalec ves čas jasen. Zato pa je bil mnogo bolj izenačen drugi niz. Gostje so povedli s 5:2, nato pa so se jim sočani približali na 6:8. Ponte nelle Alpi je vodil vse do dvajsetice (9:12), ko je gostujoča ekipa napravila nekaj napak, kar so domačini spretno izkoristili in tudi ta niz spravili pod streho.

Vodstvo z 2:0 v nizih je se povečalo samozavest domačinov, ki so tretji niz suvereno dobili potem, ko je bil samo začetek niza nekoliko bolj izenačen. Po vodstvu s 7:5 so domači igralci menjali prestavo, povedli z 12:6 in nato zanesljivo zaključili srečanje v svojo korist.

Sinočni nasprotnik Soče Sobeme se zdela ni bil slab, toda tokrat so vsi sočani zaigrali dobro, posebej pa je zadovoljil Ales Klede, ki se je odlikoval tako v napadu kot v sprejemu.

Cessalto ni mogel ustaviti Koimpexa

Odbojkarji Koimpexa se tudi z gostovanjem v Motti di Livenza vračajo z gladko zmago 3:0 (15:7, 15:11, 15:11) proti Cessalto. To je Koimpexova peta zaporedna zmaga, ki je tokrat še toliko bolj pomembna, saj so jo Blahutovi varovanci dosegli na gostovanju proti precej neugodnemu nasprotniku.

ŽENSKA C1 LIGA / V TRSTU PROTI VOLLEYJU

Koimpexu derbi z veliko začetnico

Dve uri in pol boja, preobrati in neponovljiv četrti set - V tie breaku ohranile mirno kri

Volley 93 - Koimpex 2:3 (17:15, 7:15, 13:15, 17:16, 11:15)

KOIMPEX: Picoli 3+0, Srichia 18+21, Vidali 1+4, Mamillo 3+12, Pertot 14+13, Gregori 6+20, Ciocchi 0+3, Fabrizi 1+0, Brumat, Kosuta.

VOLLEY: Vida 8+12, Fatutta 5+15, Vatta 10+12, Micai 7+8, Valdistingo 2+0, Zimmermann 3+0, Gangeni 3+5, Patriarca 2+0.

Trajanje tekme 2 uri 35 minut. Servis (točke/napake): Koimpex 9/23, Volley 5/15.

Prva zmaga Koimpexa v doslej začarani telovadnici sole Suvich. Slava zmagovalkam, a vsa cast tudi porazenkam. Dvboj med slogasicami in Volleyjem je vseboval vse primese derbija z veliko začetnico. Živčnost, zato tudi precej napak, a po drugi strani izredna borbenost, neverjetni preobrati, spektakularne akcije, srčni utrip gledalcev in članov obeh kolektivov na klopi na meji znosnega. Tekma je trajala dve uri in petintrideset minut, četrti set pa bo ostal zapisan v analih pokrajinskih derbijev na Trzaskem kot eden najdaljših in najbolj neverjetnih sploh.

Začetek je bil v znamenju živčne igre Koimpexa. Zgrešeni servisi, napake. Srichia je pred svojimi bivšimi soigralkami hotela pokazati prevec in je iztržila malo, trener Sain pa je kmalu zamenjal Pertotovo. Koimpex je bil pri rezultatu 12:9 še v vodstvu, v končnici pa se je prevec obotavljal in gostiteljice so set osvojile. Naslednja dva seta sta pripadla slogasicam, čeprav igra ni bila na visokem nivoju. Podajateljica Piccoli je zelo dobro korigirala slab sprejem soigralk in v napadu največ dosegla v tandemu z odlično Gregorijevno. Volley je bil v podrejenem položaju vse do vodstva slogasic v

Barbara Gregori je zaigrala zelo dobro (Foto Balbi/Kroma)

tretjem setu s 14:9. Tedaj so igralke Koimpexa ustavile svoj zalet in malo je manjkalo, da bi naredile prestop pred odskočno desko. Volley je po zelo razburljivem nadaljevanju prišel do trinajste točke. Temperatura na igrišče se je močno dvignila, iz zagate pa je Koimpex z napako rešila Vida.

Kazalo je, da bodo slogasice v četrtem setu le prevladale. Povedle so z 12:6, tedaj pa se je začelo. In bilo je neponovljivo. Igralke Volleya so na dan potegnile kremplje in zaigrale neverjetno učinkovito ter začele postopno - točko za točko - odjedati prednost slogasic. Izredno lepa končnica je trajala pol ure (!), v njej je Volley dosegel 22 menjav servisa (Fatutta 6, Vida 6, Vatta 6, Micai 4) in enajst točk, Koimpex pa 25 (Srichia 11, Gregori 5, Pertot 5, Mamillo 4) menjav servisa in le štiri točke. Preden so slogasice dosegle 13. točko, jih je imel

Volley že dvanajst. Zoga mu enostavno ni padla na tla. Prvi set-ball je imel Volley (13:14), Koimpex pa je imel nato pri rezultatu 15:14 kar osem zaključnih zog, vendar je set kljub temu pripadel neukrotljivim Trzacankam.

Tie break se je za Koimpex začel zaskrbljujoče: 0:3 za Volley. Trzacanke so imele eno do dveh točk prednosti vse do devete točke. Koimpex je prvič povedel z 10:9. Vodstva ni več izpustil in telovadnica Suvich je bila odcarana. (A. Koren)

Bor Mercantile tretjič zapored zmagal

Iz Bagnarie Arse se odbojkarice Bora mercantile vračajo s tretjo zaporedno zmago B metrs so premagale s 3:1 (15:10, 15:11, 14:16, 15:6)

MOŠKA C2 LIGA / DERBI Z MOSSO

Olympia CDR je ubrala pravo pot

Olympia CDR - Mossa 3:0 (15:10, 15:6, 15:12)

OLYMPIA CDR: S. terpin 2+7, Ferfolja 8+9, Sfiligoj 4+4, J. Terpin 5+4, Gravner 7+11, Maraz 0+3, E. Komjanc 0+0, Bensa 0+0, A. Terpin 4+1, Pintar 0+0.

Servis (točke/napake): 7/14.

Tudi pokrajinski derbi z Mossa je potrdil, da je moska ekipa Olympie končno ubrala pravo pot.

»Igrali smo dobro, predvsem pa je važno, da tokrat v tretjem setu nismo popustili.« je po tekni povedal trener Rinaldo Dorni, ki v tem srečanju ni mogel računati na bolnega Damjana Dornija. Standardnega centra je zamenjal Simon Terpin, njegovo mesto pa je prevzel brat Janez. Zmaga Goricanov ni bila nikoli pod vprašajem, saj je Mossa nekajkrat povedla le v

začetku setov. Trener je pohvalil vse svoje igralce, posebej pa se oba podajata Andreja Terpina (s prvim in drugim tempom so večkrat povsem ukanili nasprotnikov blok) in Nikolaja Pintarja, ki je na igrišče stopil v tretjem setu in igral do konca. Od mladih se je v sprejemu izkazal tudi Evgen Komjanc. Po trenerjevem mnenju Mossa ni pokazala vsega, kar zmora, res pa je tudi, da ji tega Olympia ni dovolila.

Podajatelj Andrej Terpin

Po 56 prvenstvenih zmagah Olympia K2 Sport izgubila

ZENSKA C2 LIGA

Sokol - ASFJR 3:0 (15:13, 15:10, 15:9), Torrino - Olympia K2 Sport 3:2 (13:15, 14:16, 15:8, 15:13, 15:11)

ZENSKA D LIGA

Val Zadržna kreditna banka - Koimpex 3:1 (15:11, 15:8, 13:15, 15:5); Sloga - Altura 0:3 (4:15, 8:15, 4:15)

MOŠKA D LIGA

Shangri Club Altura - Körting 3:0 (15:7, 15:7, 15:6)

MOŠKA C2 LIGA

S prevec enostavno igro Bor prepustil točki solidni Porcii

Porcia - Bor Fortrade 3:1 (15:5, 15:12, 6:15, 15:13) BOR FORTRADE: Bresich 1+1, Coloni 2+2, Furlančič 0+0, Ruttar 1+1, Marega 3+5, Rossetti 5+5, Pavlica, Del Turco 3+1, Cella 10+16, Taberni 3+5.

Servis (točke/napake): Porcia 3/14, Bor 5/15; trajanje setov: 19, 24, 15 in 36 minut.

Borovci so v Porcii razočarali z igro in doziveli nov poraz, kateremu bi se povsem lahko izognili, če v odločilnih trenutkih drugega in četrtega seta ne bi napravili nepotrebnih napak. Vsekakor so bili domačini izrazito boljši v bloku, ki proti predvidljivi Borovi igri tudi ni imel pretirano težkega dela. Igra Bora vse prevec sloni na Stefanu Celli, vsi njegovi poskusi, da bi z menjavami igralcev spremenil potek tekme in povečal učinkovitost, pa so bili zaman. Nekoliko boljše je bilo samo po vstopu Ruttarja, ko je bolje začel delovati tudi Borov blok, vendar pa je bilo to vse premalo, da bi lahko borovci premagali solidno Porcio.

O prvem setu ni vredno zgubljati besed, saj so ga borovci dobesedno darovali. V nadaljevanju je bilo boljše in v 2. setu so plavi igrali dobro do stanja 10:10, ko je spet prišlo do napak in tudi ta set je splaval po vodi. V 3. setu je Porcia vrnila darilo iz prvega seta, zato pa je bil izredno dramatičen četrti niz. Porcia je sicer povedla z 9:3, toda borovci so jih pri deseti prehiteli in nato tudi vodili se s 13:12. V zelo razburljivih končnici so imeli gostje priložnost, da dosežejo 14. točko, vendar je niso izkoristili. Takoj je sledila kazen in točki sta zasluženo ostali v Porcii

MOŠKA D LIGA

Espego začel z gladko zmago

Nasprotnik iz Ronk ni bil dorasel

Espego - Acli Ronchi 3:0 (15:12, 15:6, 15:4)

ESPEGO: Petejan 6 točk + 5 menjav, Soban 3+7, Ursic 6+8, Devetak 4+4, Plesnicar 1+2, Manià 5+2, Lukes 0+1, Braione 0+0, Lutman 0+0, Brisco 2+1, Jelen, Černic.

Odbojkarji združene ekipe Espego so z gladko zmago pričeli letošnje nastope v D ligi. Nasprotnik, Acli iz Ronk, sicer ni bil prevec močan, toda po slabšem prvem nizu so Goricani zaigrali dobro in povsem nadigrali gostujočo sesterko. Začetek pa je bil izredno izenačen, za kar imajo največ zaslug prav espegovci, ki so v tem nizu zgrešili kar 14 servisov (skupno na tekmi 25). Na njihovo srečo so po stanju 10:10 zaigrali dovolj zbrano in niz zasluženo osvojili. To je Goricanom dalo novega zagona in v nadaljevanju je igral samo še Espego. Po hitrem postopku so namreč

domačini dobili drugi in nato še tretji niz in brez težav vknjizili prvi dve točki.

MLADINCI

Olympia - Mossa 3:0 (15:6, 15:11, 15:12)

OLYMPIA: Pipan 1+0, Poletto 3+0, Patrik Komjanc 6+4, Pintar 8+4, Squadrito 8+3, Miklus 1+1, Mitja Černic 2+4, Andrej Černic 1+0, Ivan Komjanc 0+1, Dorni 0+0, Guzzon 2+0, Parisi.

Olympia je bila prepricljivo boljša, tako da so na igrišče lahko stopili vsi igralci. Udarna sesterka s podajcem Polettom, tolkači Pipanom, Pintarjem, Squadritom in centroma Miklus in P. Komjanc je povsem nadigrala nasprotnike. Trener Lavrenčič je nato opravil nekaj menjav. Zaradi neugranosti je bilo tedaj več napak (skupno 15), vendar pa zmaga Olympiinih mladincev kljub temu ni bila nikoli pod vprašajem.

B LIGA / SINOČI V TRSTU V 10. KOLU

Že peta zaporedna zmaga jadranovcev

Tokrat so zasluženno premagali drugouvrščeni Oderzo

Jadran TKB - Oderzo 83:72 (40:32)

JADRAN: Arena 6 (4:6 prosti meti, 1:2 met za 2, - met za 3), Oberdan 20 (7:8, 5:6, 1:4), Pregarc 7 (4:4, 0:3, 1:3), Vitez 9 (2:4, 2:2, 1:7), Samec 4 (0:1, 2:4, -), Klabjan n.v., Rauber 14 (2:2, 0:1, 4:9), Budin 8 (4:8, 2:2, -), Calavita 11 (5:6, 3:4, -), Hmeljak 4 (2:2, 1:2, -), trener Vremec.

Met za 2: 16/26, met za 3: 7/23, skupno 23:49; pm 30:41. SON: 27. 3T: Rauber 4, Oberdan 1, Pregarc 1, Vitez 1.

ODERZO: Rusconi 8 (5:9), Sartor, W. Teso 16 (4:9), Ganio, Cadarin 21 (8:11), Fioretti 7 (3:6), Zecchin 8 (2:2), Colladon 8, Casonato 2, Cappellazzo 2, trener G. Teso.

SON: 32. PON: Cappellazzo (34), Zecchin (40), Codarin (40, izključitev). 3T: Teso 2, Zecchin 2, Cadarin 1.

Sodnika: Vietti (Pavia) in Cremonesi (Pisa).

TRST - Jadranovci so sinoči osvojili že peto zaporedno zmago, in to proti čvrstemu in kakovostnemu nasprotniku, ki je zasedal drugo mesto na lestvici. Tudi tokrat so jadranovci pustili vtis močnega in homogenega moštva, ki so z vključitvijo Jana Budina dodobra pokrili vse pozicije v ekipi.

Sinoči so jadranovci pokazali predvsem odlično obrambo, s katero so skoraj docela onemogočili najnevarnejše gostujoče strelce.

Tekma se je za naše združeno ekipo začela na najboljši način: po 3 minutah igre so namreč gostitelji vodili že z 9:0. Gostje pa so kaj kmalu reagirali in v 7. min. zmanjšali zaostanek na samo točko razlike

(10:11). Jadranovci so spet strnili vrste v obrambi in odločno povedli, tako da je njihova prednost v 17. min. znašala kar 17 točk (36:19). Sledilo je nekaj naivnih napak naših košarkarjev, kar so izkoristili gostje, da so zaostanek ob polcasu zmanjšali na samih 8 točk.

Jadranovci so uspešno začeli v drugem polcasu in z Oberdanovo trojko v 25. min. dosegli najvišjo prednost 18 točk (53:35). Gostje pa se niso dali in s pozitivnovalnostjo zmanjšali zaostanek na 7 točk. Na srečo se je takrat razigral Sandi Rabuer, ki je s serijo uspešnih metov za tri točke spet vzpostavil »varno« razliko. Oderzo pa nikakor ni pustil, tako da je prav v zadnji minuti spet znižal razliko na same štiri točke (72:76).

Gostujoči košarkar Codarin je nato ugovarjal sodnikoma, dobil tehnično, nakar je bil se izključen. Jadranovci so imeli na razpolago kar 6 prostih metov in zmaga jim ni mogla uiti.

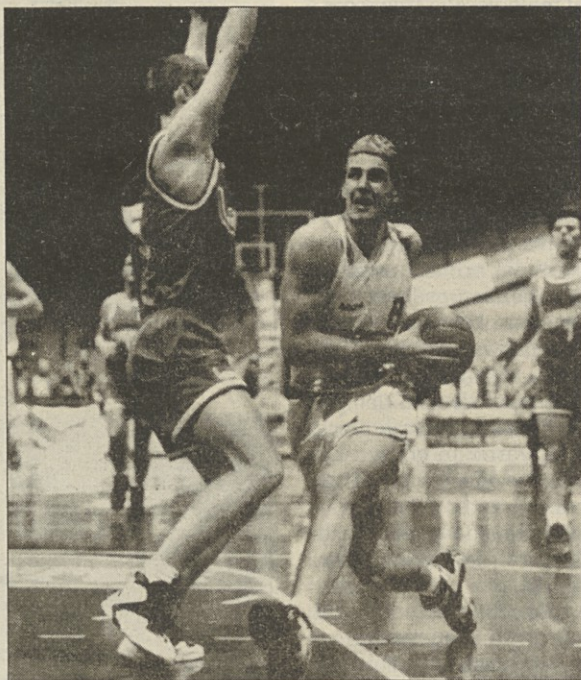
Sploh pa sta sodnika skvarila srečanje, saj sta skupno dosodila kar 59 osebnih napak. Brezglavo sta dosojevala prekrške, napake in sama sreča, da jadranovci niso nasledili takemu kriteriju sojenja, kar je navsezdanje tudi vršina v tako zahtevnem prvenstvu.

Vanja Jogan

Ob prejemu pomembnega priznanja cestitajo

Branku
Lakoviču

SZ Jadran in vsi
prijatelji kosarke

Jan Budin med prodorom na koš (Foto Balbi/ KROMA)

C2 LIGA / SINOČI V SPILIMBERGU

Za borovce so bile tokrat usodne conska obramba in izgubljene žoge (kar 30)

Susani dosegel 19 točk - Dobra igra mladega Rustje

Tuttosconto - Bor Radenska 101:83 (42:39)

TUTTOSCONTO: Caminotto 10, Martinozzi 6, Savron 21, D. Chiviló 12, M. Chiviló 21, Di Leo 11, Serafini n.v., Groppo 19, Flora 1, trener Serena.

SON: 19. 3T: M. Chiviló 1, Savron 1.

BOR: Spadoni 7 (3:4 prosti meti, 2:4 met za 2, 0:2 met za 3), Susani 19 (3:4, 2:3, 4:7), Percic 15 (1:1, 7:9, -), Barini 14 (3:3, 4:8, 1:1),

Smotlak 9 (5:8, 2:4, 0:1), M. Simoncic 4 (-, 2:4, 0:2), Rasman 6 (2:2, 2:4, -), Rustja 8 (0:1, 4:6, -), Pettiroso (-, 0:1, -), Grbec 1 (1:2, -, 0:1), trener Krecic.

Met za 2: 25/43, met za 3: 5/14, skupno 30/57; pm 18:24. SON: 24. PON: Susani, Percic. 3T: Susani 4, Barini 1.

SPILIMBERGO - Borovci so začeli odlično in v 4. minuti vodili s 14:8, v 9. min. pa s prednostjo desetih točk

(27:17). Nasi košarkarji so igrali zares dobro in predvsem nepogrešljiva sta bila oba centra Rasman in Percic. Nato pa so gostitelji ubrali v obrambi consko razvrstitev, proti kateri je bila naša ekipa skoraj brez moči. Krecičevi varovanci nikakor niso mogli najti protiorozja za to »cono«, tako da so domači košarkarji začeli razliko naglo manjšati in ob koncu polcasa so vodili za tri točke.

Tudi v drugem delu srečanja naši košarkarji nikakor niso mogli premagati consko obrambo domačinov, ki so svojo prednost večali, tako da je bil izid v 26. min. 55:45, v 31. minuti pa je zunašala njihova prednost ze celih 20 točk (74:52). Borovci so nato reagirali, zmanjšali zaostanek na 13 točk, več pa niso zmogli. Poleg conske obrambe je bilo zanje usodno tudi veliko število izgubljenih žog (kar 30). Brez vseh teh napak bi se gotovo lahko enakovredno do konca borili z ekipo, ki so ji bili v prvem delu srečanja povsem enakovredni, v začetnih minutah pa so bili gostje celo boljši. Očitno bo treba se izpiliti napad proti conski obrambi, saj so težave z napadom cone prisle do izraza tudi na prejšnjih tekmah.

Od posameznikov bi pohvalili Percica, Susanija ter mladega Rustjo, ki je v piclih sedmih minutah igre dal 8 točk, imel dva skoka in dve pridobljeni zogi.

Breg izgubil z Viale Sport

V 4. kolu promocijske lige je Breg doma izgubil z Viale Sport s 67:77 (46:42)

ITALIJANSKA A1 LIGA / DANES V TRSTU

Illycaffé spet pred »odločilno« tekmo

Igral bo proti Violi iz Reggio Calabrie V A2 ligi Brescialat tudi po TV ob 15.10

TRST - Položaj tržskega Illycaffēja je že tako kritičen, da postaja vsako domače srečanje izredno pomembno za nujno osvajanje prepotrebnih točk. Današnja domača tekma proti Violi iz Reggio Calabrie pa je že ena tistih, na kateri bo treba absolutno zmagati. Mostvo trenerja Zorzija ima namreč le dve točki več od Tržčanov, tako da je vsekakor v dometu tržaskih košarkarjev, ki se morajo svojim gledalcem in predvsem sebi oddolžiti za pravo katastrofo v Veroni.

Skratka, tudi danes bo za Tržčane spet derbi za obstanek v ligi.

Sicer pa bo osrednje srečanje današnjega kola v Milanu, kjer bo domači Stefanel gostil državne prveke bolonjskega Bucklerja.

Na včerajšnji vnaprej odigrani tekmi v Sieni je domače mostvo Cx Orologi izgubilo proti Scavoliniju iz Pesara s 84:87 (35:41). Najboljša strelca pri gostiteljih sta bila Američana Mills (23 točk) in Turner (22), pri gostih pa Daniels (21) in Magnifico (16).

DANAŠNJI SPORED (17.30): Team-system - Madigan; Stefanel - Buckler (18.30); Cagiva - Teorema; Mash - Be-

netton; Nuova Tirrena - Olitalia; Illycaffé - Viola.

VRSTNI RED: Buckler Bologna 16; Teamsystem Bologna 14; Cagiva Varese, Magidan Pistoia in Stefanel Milan 12; Nuova Tirrena Rim, Scavolini Pesaro in CX Siena 10; Benetton Treviso in Viola Reggio Clabria 8; Mash Verona 6; Olitalia Forlì in Illycaffé Trst 4; Teorematour Milan 0.

A2: danes Goričani tudi po TV Videomusic

Današnje tekmo A2 lige v Gorici med domačim Brescialatom in Poltjem iz Cantuja bo z začetkom ob 15.10 neposredno prenasala tudi TV Videomusic. Goriški košarkarji si danes ne smejo privoščiti spodrsrlaja, saj bi drugače izgubili stik z vodilnim beneskim Reyerjem.

OSTALI DANAŠNJI SPORED (17.30): Reggiana - Jcoplastic Neapelj; Montecatini - Reyer Benetke; Juve Caserta - Banco Sardegna Sassari; Menestrello Modena - Rimini; Auriga Trapani - Turboair Fabriano; Casetti Imola - Floor Padova.

domači šport

Danes

Nedelja, 26. novembra 1995

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Pro Fiumicello; 14.30 v Cussignaccu: Cussignacco - Juventusina

1. AMATERSKA LIGA

14.30 na Opcinah, Ul. degli Alpini: Zarja - Opicina; 14.30 na Proseku: Primorje - Union; 14.30 v Medeuzzi: Medeuzza - Vesna

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebcah: Primorec - San Lorenzo

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Dolini: Breg - Dolina; 14.30 v Trstu, Ul. Campanelle: Venus - Kras; 14.30 v Trstu: S. Vito - Gaja; 14.30 v Begliano: Begliano - Mladost

NARASCAJNIKI

10.30 v Mosi: Mossa - Sovodnje; 10.30 v Dolini: Costalunga - Zarja Adriaimpex

NAJMLAJŠI

10.00 v Bazovici: Gaja - Muggia

ZACETNIKI

10.30 v Doberdobu: Mladost - Real Isonzo

CICIBANI

10.30 v Dolini: Breg Grmada - Montebello D. Bosco.

ODBOJKA

MLADINCI

9.30 v Trstu, sola »Galilei«: Prevenire - Koimpex

MLADINKE

11.00 v Trstu, sola »Galilei«: Nuova Pallovollo - Koimpex; 11.00 na Opcinah: Sloga B - S. Andrea

KOŠARKA

NARASCAJNIKI

11.00 v Trstu, »1. maj«: Bor Ediauto - Don Bosco B; 10.00 v Trstu, Ul. Greta: Ferroviario - Kontovel

DECKI

11.30 v Trstu, Ul. Zugnano: Poggi - Bor Autocarrozzeria Boris

Jutri

Ponedeljek, 27. novembra 1995

KOŠARKA

MLADINCI

19.00 v Briscikih, tel. Ervatti: Jadran TKB - Stella Azzurra; 21.15 v Trstu, Stadion 1. maj: Bor Radenska - Don Bosco.

Obvestila

ZSSDI

obvesca, da bo v torek, 28. t. m., ob 20. uri v Domu A. Sirka v Krizu seja smucarske komisije.

PLANINSKA ODSEKA SZ SLOGA in SK DEVIN

organizirata DANES, 26. t. m. izlet v neznano. Zbirališče v Bazovici pri spomeniku padlih ob 9.30.

SK BRDINA

obvesca vse zainteresirane, da lahko dvignejo neprodano smucarsko opremo se v ponedeljek, 27. t.m. od 19. do 20. ure na sedežu kluba v Proseški ulici 131 na Opcinah.

SK DEVIN

organizira božično in novoletno zimovanje v smucarskem središču Alleghe od 23. oz. 26. decembra do 1. januarja in od 1. januarja do 6. oziroma 7. januarja na izbiro. Možnost smucanja na snežinah Civette in Val Badie in S. Pellegrina. Prijave do 28. t.m.. Informacije po telefonu 220423.

Cicibona boljša tudi od Doma

Cicibona Helvetius - Dom Agorest 86:80 (46:36)

V derbiju kosarkarske D lige je sinoči Cicibona Helvetius povsem zasluženno premagala Dom Agorest. Zmaga Furlanovih igralcev ni bila niti trenutek vprašljiva, saj so domovci precej visoko prednost domačinov uspeli zmanjšati šele v zadnjih minutah, ko je bilo za preobrat že prepozno. O srečanju bomo podrobneje poročali jutri.

Tretji zaporedni uspeh Kontovelovega moštva Igor Civardi odločilen

Grado - Kontovel 63:73 (34:37)

GRADO: Mazzoli 7, Zorba 3, Pasian, Bellan 7, Schiaffino 8, Marchesan 8, Milotti 8, Gelussi 9, Aiello 10, Sera 3, trener Campestrini.

PON: Mazzoli in Bellan. TRI TOCKE : Aiello 2, Sera 1.

KONTOVEL: Pertot (0:2), Kralj 6, Gulic 14 (4:5), Turk 12 (2:4), I. Emili 13 (3:4), Starec 2 (2:2), Civardi 18 (8:10), Danieli 2, Vodopivec 6 (2:2), M. Emili, trener Starc.

PON: Gulic.

Kontovelci so osvojili že tretjo zaporedno zmago, ceprav tokrat s prikazano igro niso zadovoljili. Tekma je bila skoraj do konca zelo izenačena. V prvem polcasu sta se ekipi menjavali v vodstvu, naposled pa so Kon-

tovelci le šli na odmor z rahlo prednostjo treh točk. Podobna slika se je ponovila tudi v drugem delu tekme. V zadnjih minutah pa so Kontovelci »nastavili« gostiteljem consko obrambo, proti kateri so imeli košarkarji iz Gradeza velike težave. Nasi košarkarji so bili učinkoviti tudi v napadu, kjer se je posebno izkazal Igor Civardi, ki je bil zelo točen pri izvajanju prostih metov, in naše mostvo je tako osvojilo nov par točk. Poleg Civardija bi pohvalili tudi Boruta Pertota, ki sicer ni dal niti ene točke, prestregel pa je nekaj zelo pomembnih žog in tako omogočil svojemu mostvu, da se je razigralo v protinapadih.

Poleg zmage je spodbudno tudi to, da naša ekipa iz kola v kolo dobi va večjo samozavest.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Ne boste se obotavljali, zato vam bo uspelo ujeti enkratno priložnost. Vasa zagnanost se vam bo zagotovo obrestovala, vendar naj vas uspeh ne zavede; marsikaj bo treba na novo premisliti.

Vedri boste kot že dolgo ne. Okolica bo nad vašim obnašanjem tako navdušena, da vas zlepa ne bo spustila iz rok. Izrabite njeno naklonjenost in utrdite vezi; se jih boste potrebovali.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Znasli se boste pred oviro, ki vas bo spravila v bes. Ne skušajte je podreti na silo, saj je za kaj takega pretrdna. Poiščite prijem, katerega moc bo v mojstrski iznajdljivosti.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Vase misli bodo bistre kot potok. Sledite njihovu toku, najbolje v smeri izvira. Tam vas čaka odgovor, ki ga zaman pričakujete od delte izliva v širno morje novih vprašanj.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Vaša telesna kondicija bo na zavirljivi ravni, vendar boste raje poležavali v postelji. Nič nenavadnega, saj ste vendar odkrili, da jo lahko najbolj plodno izkoristite prav med belimi rjuhami.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Polotila se vas bo nepremagljiva želja, katere obrisov nikakor ne boste mogli razbrati. Najbolje bo, da se prepustite notranjemu glas; ta vas bo zanesljivo pripeljal do prave vsebine.

TEHNIKA 23. 9. - 22. 10.: Zaceli boste tipati po področju, katerega kocljivost ne zaostaja za njegovo mikavnostjo. Posledic se sicer ne boste zbal, a to se ne pomeni, da se jim boste lahko tudi izognili.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Po krivem vas bodo obdolžili necesa, kar se vas prav nič ne tiče. Sprva se boste ujezili in strogo obsodili njihovo kratkovidnost, nato vam bo nenadoma odleglo. Jasno, saj ste nedolžni.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Kaotični hrup okolice vam bo danes tako odveč, da boste morali kratkoma zamahati ušesa. Zaslišali boste notranji napav, ki vas bo zazibal v krasno počutje. Eno oko pa le pustite odprto.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Polni boste dvomov, vendar ne zaradi prazne denarnice. V resnici vas bo pestilo pomanjkanje necesa, kar ni naprodaj nikjer na svetu. Temeljito razmislite, saj najde le tisti, ki ve, kaj išče.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vaša dolgotrajna prizadevanja bodo končno obrodila zrele sadove. Lahko se jih boste naužili po mili volji, vendar nikar ne pretiravajte. Najbolj zdrav je tisti, ki od mize vstane lačen.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Prav vse vam bo slo na živce, zato se boste odločili, da se vrnete domov in tam tudi ostanete. Naj vas nikar ne preseneti, ko boste tudi tam našli vzrok za jezo. Kje je torej vzrok?

DOMAČE ŽIVALI

Zima na štirih nogah

Nasveti za lastnike psov

Zadnja zima je prinesla kaj malo veselja trgovcem s krznom, proizvajalcem snežnih verig in smučarjem, vendar so se verjetno tudi beli medvedje v zivalskem vrtu slabo počutili: cedalje manj je mraza, ki smo ga bili vajeni prej in padavine nas dosežejo večinoma v obliki dežnih kapelj.

Na sprehod tudi v »pasjem vremenu«

Nasim psom je za takšne vremenske kaprice precej vseeno. Narava jih je dobro »opremila« tudi za vremenska nihanja: pozimi jim zraste gostejše krzno, in pasje telo tako obdrži več toplote. V skrajnih primerih pes lahko celo za kratek čas poveča nastajanje toplotne energije v telesu - s pomočjo tako imenovanega toplotnega drgetanja (ravno nasprotno se dogaja poleti, ko pes s sopenjem pospeši oddajanje toplote prek jezika).

Vremena, v katerem bi morali psa zadrževati v hiši, v naših zemljepisnih širinah praktično ni. Nasprotno: psi potrebujejo svoj sprehod ne glede na vreme, in to ni isto kot en krog po zelenici ter postanek ob drevesu... Ta pasja potreba pomaga tudi lastniku, da skozi vse leto ostane svez in razgiban; ljudje se pač mrazu lahko upremo z ustreznimi obleko.

Psi ne potrebujejo takšne zaščite, ce zanemarimo nekatere posebej občutljive pasme. Treba pa je po vsakem sprehodu v snegu z vlažno krpo očistiti s tačk ostanke soli, s katero so posute ceste. Psa lahko tudi zaščitimo vnaprej, tako da mu vtremo v tačke vazelin ali loj.

Ce je pes moker, ga je najbolje posušiti s frotira-

sto brisaco. Okopati ga smemo le v primeru, da se je res neznosno umazal - se tedaj bomo uporabili kvecjemu poseben pasji šampon, ker milo psu nane naravno zascito - kislol plast, ki jo nosi na kozi.

Na poledenelih tleh pes stoji na svojih tacah precej bolj varno in gotovo kot mi. Previdnost na cesti pa vseeno ne bo odveč: avtomobili med vožnjo niso tako varni, ceprav imajo štiri kolesa...

Končno potrebuje pes pri nizjih temperaturah tudi več hrane kot v toplejših letnih casih. Ce mu kuhate sami, boste morali zlasti paziti, da bo dobil dovolj vitaminov; pripravljena hrana pa ze vsebuje vse potrebne hranljive snovi tudi za cas najbolj neprijetnega vremena.

Psi naj po možnosti ne jejo snega, ker jim ne bo prav nič »dobro del«. Zal to spoznanje lastniku odraslega psa ne pomaga kaj prida, saj psu res težko odtrgamo bel posladek od ust, ce mu je zadišal. Tudi tu velja, da pes ne bo nikoli znal tistega, cesar se ni naučil kot kuza.

Zmema skrb je koristna

Drugih hišnih živali nace celoma vremenske spremembe sploh ne prizade-nejo, saj ne hodijo na prosto. Pretirano varovanje pred hladnim zrakom zunanaj hiše pa je odveč in celo

škodljivo. Prostore, kjer živijo ljubljenci, moramo posebej skrbno zraciti, da zagotovimo zadostno oskrbo s svežim zrakom. Pri tem ni treba, da naredimo prepah kot v kletki, zlasti

ce je naš prijatelj res v pticji kletki. Ti namrec prihajajo iz toplejših krajev in premočnega vetra ne cenijo prevec.

Konec koncev ob skrbni negi za živali zima ne bo

nikakršen problem. Tudi ce res pride se do kaksne resne zime, kakršno občasno napovejo vremenslovc...

Iz publikacije Društva za odgovoren odnos do živali

FELJTON / INDIJA

Ljubezen v kamnu (1)

Na vlak za Satno sva vstopila v Varanasiju. Vznemirjala sta me nepopisna gneca na vlaku in dejstvo, da se nama ni posrečilo dobiti rezervacije. Komaj sva se dobro stisnila na leseni klopi, je v vagon pridrvela množica postreskov v rdečih uniformah, ki so nama prej ponujali svoje storitve. S huronskim vpitjem in z ihtavimi udarci so se spravili na nesrečnike z nasprotno klopi. Presenečen sem obsedel v strahu, da se bodo rdeči pajaci zdaj zdaj lotili tudi naju, prav tako pa sem bil v veliki skusnjavi, ali naj nesrečnikom, ki so udarce nemo sprejemali in hiteli prazniti klop, priskocim na pomoč ali ne. Izpraznjeno klop je zavzela zajetna gospa s svojimi otroki in številno prtijajo, ki so jo prinesli nosači.

Najin cilj je bil Khajuraho, majhna vasica sredi niceesar, daleč stran od vseh poti, kot je obljubljal popotniški vodnik. Po skoraj osemurni vožnji do Satne z vlakom je sledila se stiriurna vožnja z avtobusom. Vožnja je bila zaradi nepopisne vročine se daljša. Da je vas res na koncu sveta, se je videlo sele na avtobusu. Pokrajina se je iz polj spremenila v stepe, redek gozd in nato spet v stepe. Indijske množice so popolnoma izginile, se avtobus je bil napol prazen.

Sila, ki naju je gnala v

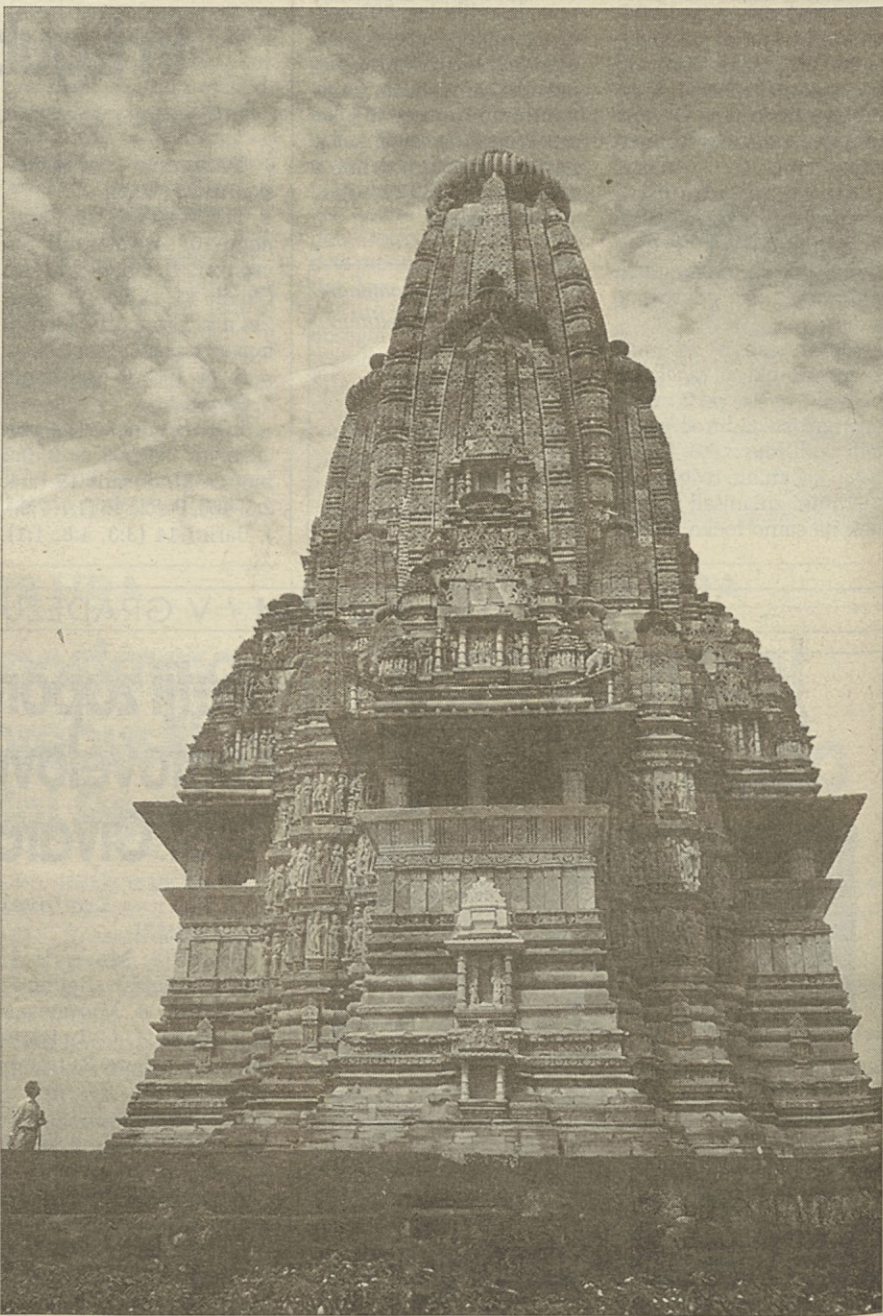
ta odmaknjeni koncec Indije, so bili templji, ki so tu nastali v piclem stoletju med letoma 950 in 1050. Templji so bili narejeni za časa dinastije Chandella, ki je preživela pet stoletij, preden je padla pod muslimanskimi osvajalci. Fantastične zgradbe so takoj za Tadž Mahalom skupaj z mesti Varanasi, Jaipur in Delhi ena glavnih indijskih znamenitosti. Templji so čudovit primer indoarijske arhitekture, toda najbolj znani so po svobodomiselnih dekoracijah pročelja. Zunanost zgradb je ena sama čudovita ka-

mnita cipka, knjiga kipov, ki govorijo o življenju v Indiji pred tisočletjem, predstavljajo bogove in boginje, bojevnike in muzikante, prave in mitološke živali. Motiv, ki je in se vedno najbolj buri duhove in privlači ljudi, je zenska in spolnost, motiv, ki se na pročeljih vedno znova pojavlja v vseh svojih zgekljivih podrobnostih. Templji sestavljajo več skupin. Ena od njih, tako imenovana zahodna skupina, je bila v neposredni bližini najine sobe. Med njene stavbe sva se zapodila zgodnjega jutra.

Templji so dvignjeni nad travnatimi tlemi in vsi po vrsti stojijo na samostojnih ali skupinskih terasah. Glavno in edino gradivo svetisc so bloki peščenjaka, ki so med seboj vezani z mozniki. Notranost templja je ponavadi razdeljena na tri ali pet prostorov. Vedno imajo vhodni hodnik, osrednji prostor in seveda prostor za najsvetejšim, v

katerem je kip ali pa simbol boga ali boginje, kateremu je tempelj posvečen. Ker se nad vsakim prostoro templja dviguje streha v obliki stopnicaste zvonaste ali piramidaste kupole, je zunanost stavb neverjetno razgibana. Arhitekti so bili obsedeni od številnih stopnic in kotov, ki krasijo pročelja templjev in so kot nekakšne vrstice zgodovinskega in mitoskega romana v kamnu.

Notranost in zunanost templja Kandariya Mahadev, ki je največji v tej skupini, krasijo 872 kipov, katerih večina je visokih približno meter. Podstavek vsakega od njih je okrasen z reliefi, umetni-no zase. Strme sem bral to čudovito knjigo. Procesija žensk nosi cvetje, vodo, hrano kot darilo bogovom. Vseposvoda so upodobljeni bogovi s svojimi boginjami in seveda ženske, ki so tako realistične in božanske kot tiste, upodobljene na straneh

Zunanost templjev v Khajurahu je kot kamnita čipka (Foto: Janez Jaklič)

Playboya. Na stenah templjev si umivajo lase, se licijo, si izdirajo trne iz stopala, se igrajo z otrokom, pišejo pisma, igrajo instrummente, se diskretno samozadovoljujejo. Njihova telesa so bujna, polna cvrstih oblin, ki jih krasijo samo kratka »kritla« in ste-

vilne verize; telesa, ki se v kamnu vzbujajo pozele-nje.

Ko sem opazoval kamnite akte, ki imajo v sebi ogromen erotični naboj, me je oblivala kurja polt: gola mladenka se nežno igra z nabreklih orodjem svojega fanta, medtem ko

jo ta gladi po bujnih prsih. Na drugi sliki se zaljubljen par medsebojno z ustmi ljubkuje po spolovilih. Spet drugje moski obcuje s konjem, medtem ko ga gleda skupina zgrozenih deklet.

Janez Jaklič
(Se nadaljuje)

NEDELJSKI IZLET

Razkošje narave Planinskega polja

Mali grad, Planinska jama, grad Haasberg, Unica...

Skrajni južni rob Planinskega polja obiskovalcu pokaže toliko zanimivosti, da se kratek obisk brez težav spremeni v dolg izlet. Na račun pridejo ljubitelji grajske mogočnosti in naravne »arhitekture«. Ko smo enkrat v Planini, imamo vse omenjeno na dosegu: Mali grad (Ravbarjev stolp), Planinsko jamo, grad Haasberg in izvire ob njem, Laskarjev kot, Unsko kolisevko in seveda Planinsko polje z Unico. Ker je izletniška karta občin Logatec in Vrhnika v merilu 1:50.000 le delna pomoč pri orinetaciji, je priporočljivo pogledati na 164. stran Atlasa Slovenije.

Tudi če nismo namenjeni v Planinsko jamo, ki slovi po podzem-

skem sotočju dveh rek, Raka in Pivke, lahko ob njej »zapravimo« precej

casa. Najprej, se preden se odpravimo do vhoda, se ustavimo pri Ravbarjevem stolpu, ki stoji tik parkirisca. Ko se od njega spustimo po stezi do jame, iz katere teče Unica, nas pritegne veličasten jamski vhod in njegova okolica, umaknjena med stene in speci gozd. Velika jamska soteska je nastala s postopnim udiranjem jamskega stropa, ki se

zdaj odpira pod skoraj sto metrov visoko steno. To je vsekakor kraj, od katerega se ne moremo kar tako lociti.

Za drugo grajsko srečanje se moramo potruditi do mostu čez Unico, do katerega pridemo po cesti, ki drži iz Planine v Unec. V bližini stoji grad Haasberg, ki se vedno mogočen razpada pod tezo povojnih dogodkov in casa. Lahko ga razisčemo, stopimo v grajski park, občutimo nekdanjo lepoto in veličino, ki jo grad s svojo zarasčeno okolico se vedno ima. Iz grajskih zidov rastejo vedno močnejša drevesa in tudi lep, mogočen portal je na počasni, vendar gotovi poti k svojemu koncu. Za odmik od privlačnih, vendar zalostnih ruševin Haasberga si lahko privoščimo sprehod ob Unici in razgled po Planinskem polju, kolikor to seveda dopusca voda. Kadar ta zalije polje, je tudi cesta, po kateri smo se pripekljali pod Haasberg, prevozna samo s colnom. Voda se dvigne najvišje deset metrov nad ravnino polja, ki tako postane jezero.

V bližini Haasberga sta dva močna kraska izvira, ki se kmalu izlita v Unico. Ob večjih padavinah voda pri Haasbergu ne vre samo iz jame Skratovka, ampak brbota na dan iz več slikovitih izvirov sredi gozda. Če gremo po makadamski cesti naprej proti Malnom (najboljše kar pes) pridemo do se močnejšega izvira v Malnih in slikovitega Laskarjevega kota nad njim. To je najdaljša, skoraj kilometer dolga jamska soteska pri nas, ki je nastala z udiranjem jamskega stropa. Reka, ki je izdolblja tako jamo oziroma danasnjo sotesko, je morala biti velikanska. Le kam je izginila? Je to morda današnja Unica? Če imamo kaj stezosledskih vevin in smo pripravljeni motoviliti skozi gozd, lahko razisčemo tudi to skrivnost. Manj kot kilometer pred koncem Laskarjevega kota leži med tri gozdne ceste ujeta Unska kolisevka. To je se ena izmed velikih naravnih zanimivosti, ki jih je tukaj izklesala narava. Podobno kot pri izviru Unice in v Laskarjevem kotu se je tudi tu udril strop velikanske jame. O tem prica njena naslednica, Unska kolisevka, ki meri v premeru 150 metrov, globoka pa je 100 metrov. Udor je zaprl pot podzemski reki, ki je pritekala na dan iz danasnjega Laskarjevega kota, in si je poiskala novo pot - skozi Planinsko jamo.

Dario Cortese

Mogočnost se umika

Grad Haasberg

Novi prebivalec grajskih zidov

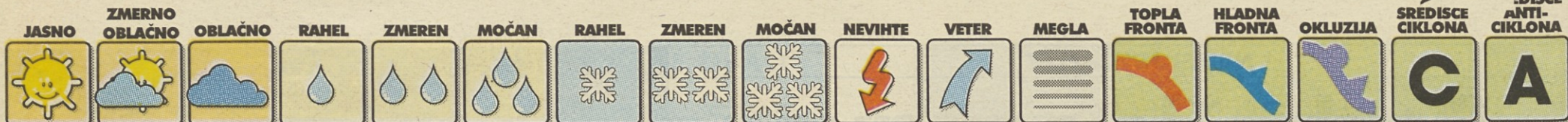
Planina se po jesenskih padavinah ogleduje v vodnem ogledalu

Izvir pri Skratovki

Pogled iz Planinske jame (Foto: Dario Cortese)

VREMENSKA SLIKA

Nad zahodnim Sredozemljem je območje nizkega zračnega pritiska. Z jugozahodnimi vetrovi doteka nad naše kraje razmeroma tople in vlažne zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzslo ob 7.17 in zasllo ob 16.21. Dan bo dolg 9 ur in 4 minut. Luna bo vzslo ob 10.40 in zasllo ob 20.50.

ONESNAŽENOST ZRAKA

	23. 11.	22. 11.
	povprečna 6.00-7.00	24-urna max. urna
Ljubljana Beograd	29	89
Celje	240	97
Zagorje	52	93
Trbovlje	105	216
Topolšica	15	110
	350 mikrogramov/m ³	700 mikrogramov/m ³

Mejna imisijska vrednost:
Kritična imisijska vrednost:

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na počutje in razpoloženje ljudi bo ugoden, v krajih s sončnim vremenom tudi spodbuden.

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.23 najnižje -11 cm, ob 10.56 najvišje 37 cm, ob 17.52 najnižje -55 cm.

Jutri: ob 0.51 najvišje 33 cm, ob 6.23 najnižje -6 cm, ob 11.39 najvišje 26 cm, ob 18.38 najnižje -46 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	3
1000 m	2
1500 m	2
2000 m	1
2500 m	-2
2864 m	-3

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 4 do 8 vozlov
popoldne: SE 5 do 10 vozlov

VOX POPULI

Glasba je edino področje, v katerem človek doživi sedanjost.
Poudarjena bujnost je nezdržljiva z resnično lepoto.

DANES

Slovenija: Zmerno do pretežno oblačno bo, predvsem v zahodnih in južnih krajih bo občasno deževalo. Najvišje temperature bodo od 5 do 12°C.
Sosednje pokrajine: V krajih zahodno in južno od nas bo oblačno z občasnimi padavinami. Drugod bo se delno jasno in suho.

JUTRI

V Sloveniji: Spremenljivo do pretežno oblačno bo, predvsem v zahodnih in južnih krajih bo občasno deževalo. Razmeroma toplo bo.
Obeti: V torek bo podobno vreme kot v ponedeljek.

WASHINGTON / DVAKRAT SI JE ZAMAN POSKUSIL SAM SODITI

Uporaba »afrodiziakov« jih je popeljala v smrt

WASHINGTON - Ameriške zvezne oblasti so sprožile alarm, potem ko so v zadnjih dveh letih v New Yorku stiri osebe izgubile življenje zaradi uporabe nekaterih proizvodov, ki so jih prodajali kot »afrodiziake«, ne da bi jih prej zdravstveno preverili.

Proizvodi z različnimi imeni (»Love Stone«, kamen ljubezni; »Black Stone«, črni kamen; »Rock Hard«, trdi kamen) so prodajali na stojnicah, v trafikah in celo v trgovinah.

Predstavniki centra za zdravstveni nadzor v Atlanti je povedal, da so »afrodiziake« prodajali v New Yorku in drugih ameriških mestih. Stirim osebami, ki so »zdravilo« uporabljale, niso mogli več pomagati.

Pred tem je bilo njihovo zdravstveno stanje normalno. Ugotovili so, da so proizvodi enaki »chang suju«, ki ga kitajska tradicionalna medicina uporablja kot lokalni anestetik in za zdravljenje srca.

Vsebujejo snovi, ki povzročajo

aritmije, čemur sledi infarkt. Neki šestindvajsetletni mladenec je zaužil kosček »afrodiziaka« in se 16 ur kasneje zaradi posledic zaužite snovi znašel v bolnišnici celo na oddelku za oživljanje.

Po sedmih urah je umrl zaradi srčne aritmije. Neki triindvajsetletnik pa je začel bruhati že po tridesetih minutah in dobil drisko.

Po dvanajstih urah ga je v bolnišnici zadela srčna kap.

Bičali finsko bolničarko

HELSINKI - Ker se ni ravnila po pravilih, ki se jih morajo držati zenske v Savdski Arabiji, so neko finsko bolničarko bičali in izgnali iz države. O nenavadnem dogodku je večeraj poročal helsinski dnevnik. Zdi se, da bolničarka ni vzela resno tamkajšnjih navad. Neko dne so jo ustavili, ko je zapusala veleposlanstvo, pri sebi pa je imela zaboj piva. Ko so jo zasacili za bolnišnico na zadnjih sedežih avtomobila v družbi nekega tujega zdravnika, je policija izgubila potrpljenje. Moskega so izgnali, bolničarko pa za dva tedna zaprli. Nato so jo bičali: dva agenta sta jo držala, tretji ji je slekel hlače in jo dvajsetkrat udaril z bičem. Finsko veleposlanstvo v Riadu ni protestiralo, le svoje državljanke je opozorilo, naj se držijo »vseh pravil, čeprav so smešna«.

Božična slika

Mački, trije psi in ptic so se miroljubno nastavili fotografu skupaj z Božičkom v ameriškem Saint Louisu. Vse živali so last male Marcie, ki jih je z veseljem posodila.

Obtožujejo ga, da je kriv za smrt manekenke

WASHINGTON - Svobodni fotograf Charles Rathbun si je že dvakrat skušal vzeti življenje, ker so ga aretirali pod obtožbo, da je umoril 27-letno

manekenko Linda Sobek (na sliki AP), za katero se je pred tednom izgubila vsaka sled. Rathbun je priznal, da jo je nehote povozil z avtomobilom.